

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
V kadencja

Sprawozdanie Stenograficzne

z 46. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniach 8 i 9 października 2003 r.

Porządek obrad

45. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniach 8 i 9 października 2003 r.

1. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.
2. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.
4. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.
5. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.
6. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.
7. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców.
8. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.
9. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych.
10. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
11. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru.
12. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
13. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.
14. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003.
15. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część.
16. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r.
17. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

18. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji.
19. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.
20. **Informacja** Rzecznika Praw Obywatelskich o działalności za rok 2002, z uwagami o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.
21. **Trzecie** czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Oświadczenia senatorów są składane na końcu posiedzenia,
po wyczerpaniu porządku obrad

Obecni senatorowie: *według załączonej do protokołu listy*

Obecni goście i przedstawiciele urzędów:

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	– wiceprezes Elżbieta Ostrowska
Urząd do spraw Repatriacji i Cudzoziemców	– prezes Piotr Stachańczyk
Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu	– podsekretarz stanu Adam Giersz
Ministerstwo Finansów	– sekretarz stanu Jacek Uczkiewicz
	– podsekretarz stanu Elżbieta Mucha
Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej	– podsekretarz stanu Krzysztof Krystowski
Ministerstwo Infrastruktury	– podsekretarz stanu Witold Górski
Ministerstwo Obrony Narodowej	– sekretarz stanu Janusz Zemke
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	– sekretarz stanu Józef Pilarczyk
	– podsekretarz stanu Stanisław Kowalczyk
Ministerstwo Sprawiedliwości	– podsekretarz stanu Tadeusz Wołek
	– podsekretarz stanu Sylwester Królak
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	– podsekretarz stanu Paweł Dakowski
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	– podsekretarz stanu Sławomir Dąbrowa

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 03)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałek Longin Pastusiak oraz wicemarszałkowie Ryszard Jarzembowski i Kazimierz Kutz)

Marszałek Longin Pastusiak:

Proszę państwa senatorów o zajmowanie miejsc.

Otwieram czterdzieste szóste posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej piątej kadencji.

(Marszałek trzykrotnie uderza laską marszałkowską)

Na sekretarzy posiedzenia wyznaczam pana senatora Zbigniewa Gołąbka oraz pana senatora Sławomira Izdebskiego. Listę mówców będzie prowadził pan senator Zbigniew Gołąbek.

Proszę panów senatorów o zajęcie miejsc przy stole prezydialnym.

Panie i Panowie Senatorowie, w dniu 28 września bieżącego roku zmarł profesor Tadeusz Zieliński, senator Rzeczypospolitej Polskiej pierwszej kadencji, wybrany z dawnego województwa sieradzkiego. Był przewodniczącym Komisji Inicjatyw i Prac Ustawodawczych, członkiem Komisji Konstytucyjnej, rzecznikiem praw obywatelskich w latach 1992–1996. Był także ministrem pracy w rządzie premiera Włodzimierza Cimoszewicza.

Proszę państwa senatorów o powstanie i uczczenie minutą ciszy pamięci zmarłego senatora.

(Wszyscy wstają) (Chwila ciszy)

Dziękuję.

Panie i Panowie Senatorowie, 12 i 13 października 1943 r. miała miejsce bitwa pod Lenino. W sześćdziesiątą rocznicę tej bitwy oddajemy hołd poległym bohatersko polskim żołnierzom walczącym o wolną i demokratyczną Polskę.

Proszę o powstanie i uczczenie minutą ciszy pamięci poległych żołnierzy.

(Wszyscy wstają) (Chwila ciszy)

Dziękuję.

Wysoki Senacie, w dniu 4 lipca bieżącego roku Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych, zgodnie z art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, przekazała Senatowi sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunko-

wych i wykonaniu budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2002.

W dniu 13 sierpnia bieżącego roku skierowałem to sprawozdanie do rozpatrzenia przez Komisję Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Komisja na posiedzeniu w dniu 7 października bieżącego roku zapoznała się z tym sprawozdaniem.

Informuję, że Sejm na pięćdziesiątym ósmym posiedzeniu w dniu 2 października bieżącego roku przyjął większość poprawek Senatu do ustawy o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw oraz do ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw.

Informuję również państwa senatorów, że protokoły czterdziestego czwartego i czterdziestego piątego posiedzenia Senatu, zgodnie z odpowiednim artykułem regulaminu naszej Izby, są przygotowane do udostępnienia państwu senatorom. Jeżeli nikt z państwa senatorów nie zgłosi do nich zastrzeżeń, to zostaną one przyjęte na kolejnym posiedzeniu.

Wysoka Izbo, doręczony państwu senatorom projekt porządku obrad czterdziestego szóstego posiedzenia obejmuje:

1. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.

2. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

4. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

5. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

6. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.

(marszałek L. Pastusiak)

7. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

8. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

9. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych.

10. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

11. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru.

12. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

13. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część.

14. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r.

15. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

16. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji.

17. Stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

18. Informacja Rzecznika Praw Obywatelskich o działalności za rok 2002, z uwagami o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

19. Trzecie czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Proponuję rozpatrzenie punktów czwartego, trzynastego, czternastego oraz punktu piętnastego projektu porządku dziennego, pomimo że sprawozdania Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej w sprawie tych ustaw zosta-

ły dostarczone w terminie późniejszym niż określony w art. 34 ust. 2 Regulaminu Senatu.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Wysoka Izba przyjęła przedstawioną propozycję. Nie ma sprzeciwu.

Wobec braku głosu sprzeciwu stwierdzam, że Senat przedstawioną propozycję przyjął.

Państwo Senatorowie, mamy zaszczyt gościć w naszej Izbie znanego polityka ze Stanów Zjednoczonych, pana senatora Chucka Hagela, republikanina ze stanu Nebraska, senatora Stanów Zjednoczonych. (Oklaski)

Pan senator Hagel jest znanym politykiem amerykańskim, powiedziałbym nawet, bardzo wpływowym politykiem. Jest członkiem trzech bardzo ważnych komisji w Senacie Stanów Zjednoczonych, mianowicie komisji spraw zagranicznych, komisji bankowości i mieszkalnictwa oraz komisji wywiadu. Ponadto współprzewodniczy kongresowo-rządowej komisji do spraw Chin, a także przewodniczy dwóm ważnym podkomisjom, mianowicie podkomisji do spraw ekonomicznej polityki zagranicznej w komisji spraw zagranicznych senatu amerykańskiego oraz podkomisji do spraw polityki handlowej w komisji bankowości i mieszkalnictwa.

Senator, welcome to the Polish Senate. As you could see, on your own eyes, here we have one hundred senators and you have one hundred senators. There is no difference between Poland and United States, at least in this respect. (Oklaski)

Powiedziałem, iż: pan senator Hagel na własne oczy może się przekonać, że nie ma różnicy między Polską i Stanami Zjednoczonymi, ponieważ u nich jest stu senatorów i u nas też jest stu senatorów. (Wesołość na sali)

Poproszę teraz pana marszałka Jarzembowskiego o poprowadzenie dalszej części obrad, a ja udam się na rozmowy z panem senatorem. Wysocki Senacie, właściwie to będzie kontynuacja moich rozmów przeprowadzonych w Waszyngtonie trzy tygodnie temu.

Bardzo proszę.

(Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Ryszard Jarzembowski)

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Czy ktoś z państwa pragnie zabrać głos w sprawie przedstawionego porządku obrad?

Pan senator Zbyszko Piwoński, proszę bardzo.

Senator Zbyszko Piwoński:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Zgodnie z art. 48 ust. 2 pkt 8 chciałbym zaproponować rozszerzenie naszego porządku obrad o jeszcze jeden punkt dotyczący ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003.

(senator Z. Piwoński)

Jest to wprawdzie bardzo epizodyczna ustawa, bo dotyczy tylko zmiany pewnych terminów, niemniej jednak jest ona bardzo ważna z uwagi na to, że w Sejmie trwały prace nad nową ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ale zostały wstrzymane, ponieważ nie zostały zakończone prace nad ustawami podatkowymi, a tym samym określenie procentowe udziału w PIT czy CIT nie wskazuje, jaka kryje się za tym wielkość. Z tego tytułu sejmowa podkomisja samorządu wstrzymała prace, ale jednocześnie naraziło to nas na pewne kłopoty, bo 15 października upływa termin, do którego minister finansów jest zobligowany przekazać wszystkim samorządom określone wskaźniki ich udziału w dochodach czy ewentualnie płatności. 15 października jest tuż przed nami, dlatego też w tej epizodycznej ustawie przesuwamy te wszystkie terminy. Ale podkreślam, że jednocześnie nakłada ona na nas taki obowiązek, że do końca listopada musimy przyjąć nową ustawę o dochodach jednostek samorządu, w przeciwnym wypadku bardzo skomplikowalibyśmy życie finansowe w naszym kraju.

W każdym razie bardzo o to proszę panie i panów senatorów. To jest nasze ostatnie posiedzenie przed 15 października i dlatego prosiłbym o wprowadzenie tego do porządku obrad. Komisja Samorządu i Administracji Państwowej, jak również Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych to rozpatrywały. Informację o naszych ustaleniach zostaną państwu za chwilę dostarczone na pulpity.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.
Pan senator Andrzej Anulewicz.

Senator Andrzej Anulewicz:

Dziękuję, Panie Marszałku.
Panie i Panowie Senatorowie!

Zgodnie z art. 48 ust. 2 pkt 8 wnoszę i proszę o uzupełnienie porządku obrad o nowy punkt, a mianowicie stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Ta ustawa porządkuje rynek mleka w Polsce, uszczegóławia zasady przyznawania kwot mlecznych i zasady gospodarki nimi. Jest bardzo korzystna dla producentów mleka w Polsce.

Prosiłbym o przyjęcie tej propozycji rozszerzenia porządku obrad i umieszczenie tego jako punktu trzynastego. Dziękuję uprzejmie.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.
Pan senator Sławomir Izdebski.

Senator Sławomir Izdebski:

Dziękuję.
Panie Marszałku!

Ja również, zgodnie z tym samym artykułem Regulaminu Senatu, chciałbym złożyć wniosek o rozszerzenie porządku obrad o punkt: informacja rządu na temat regulacji rynku mięsa, ze szczególnym uwzględnieniem mięsa wieprzowego.

W ostatnim czasie w zastraszającym tempie spadły ceny mięsa wieprzowego. Niejednokrotnie już notowaliśmy spadki cen żywca, ale spadków w tak zastraszającym tempie jeszcze w Polsce w III Rzeczypospolitej nie było. I kogo by zapytać, każdy kręci głową, bo nikt nie wie, dlaczego tak się stało. Dlatego myślę, że albo Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi powinno, albo Agencja Rynku Rolnego powinna udzielić takiej informacji, ponieważ jako senator i jako przedstawiciel Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi muszę swoim wyborcom odpowiedzieć na to pytanie. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję.
Czy są jeszcze chętni do zabrania głosu w sprawie porządku obrad?
A czy wobec przedstawionych wniosków są głosy sprzeciwu?
(Senator Mieczysław Janowski: Mam pytanie.)
Jest pytanie. Proszę bardzo, pan senator Mieczysław Janowski.

Senator Mieczysław Janowski:

Dziękuję bardzo.
Mam pytanie do pana senatora. Proszę o wyjaśnienie przyczyn, dla których mamy w tak szybkim tempie rozpatrywać ustawę dotyczącą rynku mlecznego. Poza zaletami, o których pan...

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Proszę bardzo.

Senator Andrzej Anulewicz:

W tej noweli ustawy zapisane są korzystne terminy składania wniosków o kwoty mleczne. Im wcześniej parlament uchwali tę ustawę, tym więcej czasu będą mieli rolnicy na złożenie sto-

(senator A. Anulewicz)

sownych wniosków o przyznanie tychże kwot. To jeden z argumentów za szybkim uchwaleniem ustawy.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Czy wobec wniosku pana senatora Piwońskiego jest głos sprzeciwu? Nie stwierdzam.

Czy wobec wniosku pana senatora Anulewicza jest głos sprzeciwu? Nie stwierdzam.

A wobec wniosku pana senatora Izdebskiego?

Zgłaszają się pan senator Janusz Lorenz i pan senator Jerzy Adamski.

Pan senator Lorenz, proszę.

Senator Janusz Lorenz:

Panie Marszałku! Szanowni Państwo!

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi uważa, że ten wniosek na pewno jest zasadny, ale należałoby go odpowiednio poszerzyć i sformułować.

Proponuję, aby na posiedzeniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi ustalić, jakie to dokładnie są propozycje. Chodzi przecież nie tylko o mięso wieprzowe, ale także o pewne problemy związane z mięsem wieprzowym, drobiowym i wołowym, i nie chciałbym, żeby trzeba było za każdym razem, co posiedzenie Senatu, przywoływać ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Dlatego proponuję, abyśmy najpierw omówili ten temat w komisji i może potraktowali go nieco szerzej – ja sam mam propozycje dotyczące mięsa drobiowego i wołowego. Dziękuję bardzo.

Z takich powodów jestem przeciwny.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

A więc zgłasza pan sprzeciw.
Pan senator Adamski.

Senator Jerzy Adamski:

Przyłączam się do senatora Lorenza.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Wobec tego będziemy głosowali.

Kto z państwa jest za przyjęciem wniosku pana senatora Sławomira Izdebskiego, proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników.

Na 60 obecnych senatorów 8 poparło wniosek pana senatora Izdebskiego, 47 głosowało przeciw, 5 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 1)**

Wobec tego wyniku stwierdzam, że wniosek formalny pana senatora Sławomira Izdebskiego nie został przyjęty.

Zostały natomiast przyjęte i włączone do porządku obrad wnioski formalne panów senatorów Andrzeja Anulewicza i Zbyszka Piwońskiego. Będą to odpowiednio punkty trzynasty i czternasty porządku obrad.

Czy w sprawie porządku obrad mamy jeszcze jakieś uwagi? Nie ma uwag.

Stwierdzam zatem, że Senat zatwierdził porządek obrad czterdziestego szóstego posiedzenia.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu pierwszego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.

Sejm uchwalił tę ustawę na swym pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu 19 września i tego samego dnia trafiła do Senatu. Marszałek skierował ją do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych, które rozpatrzyły te ustawy i przygotowały swoje sprawozdania.

Tekst ustawy zawarty jest w druku nr 478, natomiast sprawozdania komisji odpowiednio w drukach nr 478A i 478B.

Bardzo proszę sprawozdawcę Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pana senatora Tadeusza Bartosa, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Przypominam, że zgodnie z regulaminem wystąpienia sprawozdawców nie mogą trwać dłużej niż dwadzieścia minut.

Bardzo proszę.

Senator Tadeusz Bartos:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam zaszczyt w imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawić sprawozdanie z prac nad ustawą o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych uchwaloną przez Sejm 19 września bieżącego roku. Sprawozdanie to przedstawione jest w druku senackim nr 478A.

Szanowni Państwo! Ustawa ta umożliwia wydłużenie z dwunastu do dwudziestu czterech miesięcy okresu stosowania dopłat z budżetu państwa do oprocentowania kredytów bankowych, w wysokości nie mniejszej niż 2% w stosunku rocznym, zaciąganych, po pierwsze, na zakup środków obrotowych do produkcji rolniczej; po drugie, na zakup środków obrotowych do produkcji ży-

(senator T. Bartos)

wności metodami ekologicznymi; po trzecie, na postępie biologiczny w rolnictwie.

Chodzi tu o okres od 15 lipca 2002 r. do 15 lipca 2003 r. i cała rzecz dotyczy tylko gospodarstw, gdzie wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, która miała miejsce w roku 2003. Szacunki strat dokonywane w poszczególnych województwach wykazały, iż wielu producentów rolnych znalazło się w bardzo trudnej sytuacji finansowej i nie może w terminie spłacić zaciągniętego kredytu.

Zdaniem rządu, skutki wprowadzenia tych rozwiązań w roku 2003 i w 2004 poniesie budżet państwa.

Szanowni Państwo! Komisja jest zdania, iż taka pomoc dla rolników dotkniętych klęską suszy jest ze wszech miar wskazana. Zwracam się do państwa w imieniu komisji z uprzejmą prośbą o uchwalenie ustawy w brzmieniu przedstawionym w druku senackim nr 478 bez wprowadzania poprawek. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Zapraszam pana senatora Tadeusza Wnuka, żeby zechciał przedstawić sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych.

Senator Tadeusz Wnuk:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

W imieniu Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych mam zaszczyt rekomendować Wysokiej Izbie przyjęcie bez poprawek uchwalonej przez Sejm ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.

Tak jednoznaczne stanowisko komisji, analogiczne zresztą jak stanowisko Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jest w pełni uzasadnione potrzebą udzielenia pomocy finansowej, w postaci warunków kredytowych, krajowym producentom rolnym, którzy ponieśli poważne szkody spowodowane przez tegoroczną suszę w bardzo wielu regionach kraju, zwłaszcza w województwach północno-zachodnich i centralnych.

Rozmiary tych szkód, ich wpływ na sytuację gospodarstw rolnych, które ich doświadczyły, przedstawił przed chwilą pan senator Tadeusz Bartos w imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Proszę więc pozwolić, że nie będę ponownie podawał tych danych, które były podstawą do podjęcia przez rząd inicjatywy nowelizacji ustawy, nowelizacji podjętej głównie po to, aby tym właśnie gospodarstwom wydłużyć z dwunastu do dwudziestu czterech miesięcy okres stosowania dopłat do oprocentowania zaciągniętych uprzednio kredytów obrotowych na cele rolnicze.

Jestem natomiast zobowiązany poinformować Wysoką Izbę, że także w ocenie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych trudna sytuacja producentów rolnych z wielu powodów, nie tylko z powodu suszy, uzasadnia wprowadzenie przez Sejm dodatkowo zmiany art. 6 ustawy, zmiany, która zapewnia obniżenie z 4% do 2% oprocentowania wszystkich kredytów zaciąganych przez kredytobiorców na cele rolnicze. A więc nie tylko tych kredytów prolongowanych, ale również wszystkich kredytów nowo udzielanych od dnia wejścia w życie tej ustawy.

W swojej ocenie komisja wzięła oczywiście pod uwagę skutki tego rozwiązania w postaci odpowiedniego zwiększenia dopłat do oprocentowania tych kredytów ze środków budżetu państwa w obecnym, a zwłaszcza w przyszłym roku. Uznała jednak, że trudna sytuacja całego krajowego rolnictwa uzasadnia poniesienie tych skutków budżetowych.

Panie Marszałku, Panie i Panowie Senatorowie, z upoważnienia Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych proszę Wysoką Izbę o przyjęcie omawianej ustawy bez poprawek. Dziękuję za uwagę.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Ja proszę, żeby pan się jeszcze chwilę zatrzymał i został przy mównicy.

Czy mamy regulaminowe pytania do sprawozdawców Tadeusza Bartosa i Tadeusza Wnuka? Nie mamy... A jednak jest pytanie.

Proszę bardzo, pan senator Sergiusz Plewa.

Senator Sergiusz Plewa

Dziękuję, Panie Marszałku.

Nie wiem, czy akurat senator sprawozdawca ma takie informacje, jeśli nie, to może ktoś z ministerstwa będzie mógł odpowiedzieć na to pytanie.

Są rolnicy, którzy skorzystali z tak zwanych kredytów suszowych, a terminy płatności tych kredytów już minęły. Czy z tytułu niedotrzymania terminów spłaty będą oni ponosili jakieś konsekwencje, czy też w ich wypadku ta ustawa także złagodzi skutki finansowe? To pierwsze pytanie.

I jeszcze drugie. Orientacyjnie choćby chciałbym wiedzieć, jaka jest suma kredytów suszowych udzielonych w latach 2002 i 2003. Wiemy przecież, że w tych dwóch latach z powodu suszy warunki produkcji rolnej były szczególnie trudne. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję.

Czy panowie sprawozdawcy chcą na to pytanie odpowiedzieć?

(Senator Tadeusz Wnuk: Można, Panie Marszałku?)

Proszę bardzo.

Senator Tadeusz Wnuk:

Może ja udzieliłbym odpowiedzi na pierwsze pytanie pana senatora, także z tego powodu, że pracuję w banku.

Rzeczywiście terminy spłaty poprzednich kredytów upłynęły 15 lipca, ale banki śledziły przebieg przygotowywania nowej ustawy i wiem na pewno, że nie podjęły w stosunku do kredytobiorców żadnego toku postępowania. Mam na myśli te banki komercyjne, które zawarły umowy o współpracy z Agencją Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa.

Drugie pytanie, jeśli pan pozwoli, przekażę... Nie mam po prostu tych danych.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Nie ma dalszych pytań do sprawozdawców? Nie ma. Dziękuję bardzo.

Mamy do czynienia z ustawą, która była projektem rządowym. Rząd reprezentuje w toku prac parlamentarnych minister rolnictwa i rozwoju wsi. Witam na naszej sali podsekretarza stanu w ministerstwie pana Stanisława Kowalczyka wraz z osobami towarzyszącymi.

Czy na tym etapie pan minister chciałby zabrać głos?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
Stanisław Kowalczyk:**

Panie Marszałku! Szanowni Państwo! Jeżeli można, to w sprawie samej noweli nie, ponieważ panowie senatorowie sprawozdawcy w sposób bardzo szczegółowy przedstawili zarówno jej przyczyny, jak i zakres, i skutki. Chciałbym tylko odpowiedzieć na pytanie pana senatora o skalę tak zwanych klęskowych kredytów.

W roku 2002 udzielono ich ponad dwadzieścia dwa tysiące na łączną kwotę ponad 200 milionów zł. Jeżeli chodzi o rok bieżący, to do połowy tego roku udzielono około 50 milionów zł kredytów, ale były to głównie kredyty na likwidację skutków klęsk żywiołowych w roku 2002. W tej chwili dopiero uruchomiona została akcja kredytów likwidujących skutki klęski suszy z roku 2003. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania do pana ministra? Tak. Są. Pan senator Jan Szafraniec, proszę bardzo.

Senator Jan Szafraniec:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Ministrze, art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską przewiduje pomoc publiczną o tyle, o ile ta pomoc jest zgodna z regułami wspólnego rynku. W związku z tym mam pytanie, czy tego rodzaju pomoc mieści się w regule wspólnotowej. A skoro już jesteśmy przy pomocy publicznej, to zapytam, ponieważ zasada unijna przewiduje szereg wyłączeń, jakie warunki należałoby spełnić, żeby zostać wyłączonym spod działania tej zasady. Ja mówię o zasadzie udzielania pomocy, jeżeli jest to zgodne z regułami wspólnego rynku. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

I pan senator Mieczysław Janowski.

Senator Mieczysław Janowski:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Ministrze, padły tutaj z ust panów senatorów sprawozdawców stwierdzenia, że rząd znajduje środki. Czy pan minister byłby gotów podać Wysokiemu Senatowi dane, jakie środki będą potrzebne na realizację tej ustawy? Ja jej nie neguję, chciałbym tylko wiedzieć, jakie to są środki na przykład na rok przyszły. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję.

Czy są jeszcze pytania do pana ministra? Nie ma.

Zadane zostały dwa pytania, a więc bardzo proszę, Panie Ministrze. Może z miejsca pan odpowie, bo nie jest to dużo.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stanisław Kowalczyk: Tak.)

Proszę bardzo.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
Stanisław Kowalczyk:**

Postaram się odpowiedzieć w sposób bardzo krótki i syntetyczny.

Jeżeli chodzi o pierwsze pytanie, Polska ma wynegocjowany trzyletni okres przejściowy, kiedy będzie mogła stosować dopłaty do kredytów likwidujących skutki klęsk żywiołowych, i po notyfikacji te kredyty będą mogły być stosowane. Ale chcę też powiedzieć, że w tej chwili w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwają intensywne prace, anonsowane już zresztą na forum parlamentu przez ministra rolnictwa, nad nową regulacją,

(podsekretarz stanu S. Kowalczyk)

nad ustawą o ubezpieczeniu płodów rolnych i zwierząt gospodarskich. I jeżeli ta ustawa wejdzie w życie, to wówczas nie będzie już nowych kredytów kłeskowych, będą wyłącznie dopłaty do tych, które jeszcze nie zostały spłacone.

I odpowiedź na pytanie drugie. Jeżeli chodzi o skutki tej regulacji, którą dzisiaj rozpatruje Wysoka Izba, to na rok 2003, na rok bieżący, w zależności od momentu wejścia w życie tej regulacji i w zależności od stopy redyskonta weksli szacujemy, że skutki zamkną się w granicach około 2,5 miliona zł. Skutki finansowe w roku następnym wyniosą maksymalnie 21 milionów zł przy założeniu, że stopa redyskonta będzie taka jak w roku bieżącym. A mam nadzieję, że będzie ona niższa i wtedy będzie to mniej niż 20 milionów zł. I te kwoty będą musiały być i będą zabezpieczone w budżecie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa nie zapisał się do głosu, dlatego zgodnie z regulaminem czynię tę powinność i zamykam dyskusję.

Głosowanie w sprawie tej ustawy odbędzie się pod koniec posiedzenia Senatu, we czwartek albo raczej w piątek.

Dziękuję bardzo.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stanisław Kowalczyk: Dziękuję.)

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu drugiego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Sejm tę ustawę uchwalił na swoim pięćdziesiątym szóstym posiedzeniu 10 września, pięć dni później trafiła ona do Senatu. Marszałek Senatu skierował ją do Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Komisje po rozpatrzeniu ustawy przygotowały sprawozdania, które są zawarte w drukach nr 475A i 475B.

Bardzo proszę, będziemy mieli przyjemność posłuchania sprawozdawcy Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej pani senator Genowefa Ferenc.

Proszę bardzo. Przypominam o dwudziestominutowym limicie czasu.

Senator Genowefa Ferenc:

Panie Marszałku! Panie, Panowie Senatorowie!

Z upoważnienia Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie komisji.

Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej rozpatrzyła ustawę o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji na posiedzeniu w dniu 17 września. Omawiana ustawa, zawarta w druku senackim nr 475, ma charakter dostosowawczy do prawa Unii Europejskiej i dotyczy udzielania wzajemnej pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych.

Zaznaczyć należy, że obecna zmiana ustawy wynika z wejścia w życie dwóch nowych dyrektyw, a mianowicie dyrektywy Rady Ministrów UE z 15 czerwca 2001 r. i dyrektywy Komisji Europejskiej z 9 grudnia 2002 r. W dyrektywach tych rozszerzono zakres należności objętych pomocą przy ich dochodzeniu oraz wprowadzono szereg regulacji uszczegółowiających tryb udzielania takiej pomocy i korzystania z niej we wzajemnych relacjach między państwami członkowskimi.

Zgodnie z przyjętymi w dyrektywach zasadami pomoc świadczona jest nieodpłatnie. Przewiduje się, że w związku z przyjęciem omawianej ustawy koszty egzekucji wyniosą około 100 tysięcy zł, natomiast szacunkowe wpływy około 350 tysięcy zł.

Proponuje się, aby projektowane zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Omawiana nowelizacja ustawy nie wymaga wprowadzania przepisów przejściowych, bowiem żadne postępowanie w sprawie udzielenia omawianej pomocy lub korzystania z niej nie zostało wszczęte.

Zaznaczyć należy, że organem wnioskującym i wykonującym w sprawach dotyczących świadczenia tejże pomocy, a również i korzystania z niej, jest minister finansów. Organem bezpośrednio wykonującym wnioski obcego państwa o udzielenie pomocy jest organ egzekucyjny, czyli naczelnik urzędu skarbowego.

W dyskusji nad tą ustawą zwrócono uwagę na nieprecyzyjne określenia występujące w ustawie, które mogą rodzić dowolność interpretacyjną, między innymi na pojęcie „znaczące wysokie koszty egzekucyjne”. Zwrócono uwagę na przenoszenie zapisów z dyrektyw bez zastanawiania się nad skutkami takich działań dla polskiej gospodarki, a także na to, iż zbyt często zapomina się o tym, że dyrektywy określają jedynie cel, jaki państwo ma osiągnąć, oraz o fakcie, że metody i środki dobiera się, uwzględniając własne wewnętrzne ustawodawstwo i potrzeby.

Członkowie komisji uznali te praktyki za niewłaściwe. Członkowie komisji zwrócili się też z prośbą do przedstawiciela ministra finansów o wyjaśnienie na piśmie powstałych podczas dyskusji wątpliwości. Otrzymali wyjaśnienia w ostatnich dniach września. Zwrócono w nich uwagę między innymi na krótki okres obowiązywania dyrektyw, a także na to, że państwa członkowskie miały obowiązek dostosować swoje prawo do nowych dyrektyw do 30 czerwca 2002 r., w związku z czym okres, jaki upłynął, jest zbyt krótki, aby

(senator G. Ferenc)

można było korzystać z doświadczeń krajów Unii Europejskiej.

Z upoważnienia Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej wnoszę o przyjęcie ustawy bez poprawek. Propozycja uchwały przyjęta przez komisję została przedstawiona w druku nr 475A. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

A teraz sprawozdanie z prac Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych zda pan senator Franciszek Bobrowski.

Senator Franciszek Bobrowski:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Z upoważnienia Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych przedstawiam sprawozdanie komisji w sprawie uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 września 2003 r. ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Omawiany projekt zawarty jest w druku sejmowym nr 1919 oraz w druku senackim nr 475.

Nowelizacja przyjęta przez Sejm w dniu 10 września 2003 r., oparta na projekcie rządowym, dostosowuje do prawa Unii Europejskiej procedurę udzielania innym państwom pomocy przy dochodzeniu określonych należności pieniężnych oraz korzystania z takiej pomocy przez Polskę. Procedura ta została wprowadzona do ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nowelizacją z dnia 8 grudnia 2000 r.

Chodzi przede wszystkim o dwie dyrektywy, które zostały w międzyczasie przyjęte przez Komisję Europejską – dyrektywę, która już tu była wymieniona przez panią senator Genowefę Ferenc, z 15 czerwca 2001 r. oraz dyrektywę z 9 grudnia 2002 r. Ustanowiono w nich szczegółowe zasady wykonywania przepisów dotyczących pomocy przy windykacji i odzyskiwaniu roszczeń związanych z niektórymi obciążeniami podatkowymi, opłatami, podatkami i innymi należnościami. W dyrektywach, do których ma zostać dostosowana nowelizowana ustawa, została przyjęta zasada, iż państwa nie obciążają się wzajemnie poniesionymi kosztami udzielanej pomocy. Stąd nowelizacja stanowi, iż nieściągnięte od zobowiązanego wydatki egzekucyjne pokrywane są z budżetu państwa, opłaty za dokonanie poszczególnych czynności egzekucyjnych i opłaty manipulacyjne są umarzane, o ile nie zostaną ściągnięte od zobowiązanego, a opłata komornicza nie jest pobierana.

Należy się spodziewać, że wprowadzenie regulacji dotyczących udzielania pomocy obcemu

państwu przy dochodzeniu należności powstałych na jego terytorium oraz skorzystanie z pomocy obcego państwa przy dochodzeniu należności powstałych na terytorium Polski powinno wpłynąć na świadomość zobowiązanych o nieuchronności dochodzenia ich zobowiązań na terytorium Wspólnoty Europejskiej i, co za tym idzie, zwiększyć rozmiary należności dobrowolnie regulowanych przez zobowiązanych.

Pragnę poinformować Wysoką Izbę, że proponowany rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji został poparty w Sejmie przez wszystkie kluby, poza Samoobroną, i że senacka Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych przyjęła go jednogłośnie.

W związku z tym wnoszę w imieniu komisji, Panie Marszałku, o przyjęcie ustawy bez poprawek. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania do senatorów sprawozdawców? Nie stwierdzam. Dziękuję.

Rozpatrywana ustawa była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister finansów.

Witam na naszej sali panią wiceminister Elżbietę Muchę wraz z paniami towarzyszącymi – są to pani Maria Paluch i pani Danuta Koźlik, wysocy przedstawiciele Ministerstwa Finansów.

Czy na tym etapie pani minister chciałaby zabrać głos?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Elżbieta Mucha: Nie, dziękuję.)

Dziękuję.

A czy państwo senatorowie mają pytania do pani minister? Nie stwierdzam. Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa nie zapisał się do głosu.

Zatem zgodnie z regulaminem zamykam dyskusję.

Informuję, że głosowanie w sprawie tej ustawy odbędzie się pod koniec posiedzenia, a także, że od punktu trzeciego obrady poprowadzi wielce czcigodny pan marszałek Longin Pastusiak.

(Przewodnictwo obrad obejmuje marszałek Longin Pastusiak)

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję bardzo.

Chcę państwa przy okazji poinformować, zanim przejdziemy do omawiania dalszych punktów, że senator Hagel jest jednym z tych senatorów, obok senatora Lugara i senatora Bajdena, którzy opowiadają się za liberalizacją polityki wi-

(marszałek L. Pastusiak)

zowej wobec Polaków, Polski. Zresztą sam jest jednym z trzech senatorów polskiego pochodzenia – jego prababcia pochodziła z Polski, nazywała się Kąkolewska – i on o tych swoich korzeniach pamięta.

A więc **jesteśmy**, Wysoka Izbo, **przy punkcie trzecim**: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

Ustawa ta została uchwalona przez Sejm 11 września, 15 września została przekazana do naszej Izby i tego samego dnia skierowałem ją do Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

Państwo senatorowie macie tekst ustawy w druku nr 474, a sprawozdania komisji w druku nr 474A i 474B.

Bardzo proszę sprawozdawcę Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury, pana senatora Mieczysława Mietłę, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji.

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Mieczysław Mietła:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury dotyczące uchwalonej przez Sejm w dniu 11 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

Jak wynika z treści przyjętej ustawy, zasadniczym celem dokonywanych zmian jest zapewnienie właściwego i fachowego nadzoru nad środkami publicznymi ulokowanymi w spółkach przez jednostki samorządu terytorialnego. Aktualny stan prawny nierówno traktuje mienie publiczne, które jest wartością wspólną. Spółki z udziałem Skarbu Państwa ustawowo posiadają merytoryczny nadzór w postaci rad nadzorczych, w skład których wchodzi osoba o wysokich kwalifikacjach potwierdzonych egzaminem państwowym z zakresu kodeksu spółek handlowych, znajomości przepisów ustaw gospodarczych oraz wiedzy ekonomicznej i reguł gry rynkowej. Spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego natomiast są bardzo często pozbawione profesjonalnego nadzoru, pomimo że w wielu przypadkach dysponują znacznym majątkiem. Obecnie działającym radom nadzorczym nie były stawiane wysokie wymagania. Jeżeli weźmiemy jednak pod uwagę, że spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego dysponują z reguły bardzo dużym majątkiem publicznym, to pojawia się problem należytego nadzoru nad tym majątkiem. Profesjonalne rady nadzorcze mają stanowić gwarancję sprawnego i efektywnego zarządzania w tych spółkach.

Omawiana ustawa zakłada wprowadzenie rozwiązań czyniących zadość takim gwarancjom. Wprowadza się w niej obowiązek powoływania rad nadzorczych w spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, określa się wymogi, jakie muszą spełnić członkowie rad nadzorczych, i to, kto je ma potwierdzić. Ustawa zakłada, że kandydaci ubiegający się o zasiadanie w radach nadzorczych muszą mieć ukończony stosowny kurs, potwierdzony zdaniem egzaminem przed komisją państwową, co oznacza, że wymogi te zostały zrównane z kwalifikacjami, które obowiązują członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa. Taką regulacją pozwala na wykonywanie właściwego nadzoru nad spółkami z udziałem jednostek samorządu terytorialnego oraz spółek zależnych.

Reasumując, ustawa: po pierwsze, nakłada obowiązek powołania rad nadzorczych w spółkach, w których samorząd terytorialny posiada udziały, akcje oraz spółkach zależnych; po drugie, zapewnia to, że członkowie rad nadzorczych będą posiadali właściwe przygotowanie do pracy w radach nadzorczych; po trzecie, wprowadza okres trzyletniej kadencji pracy poszczególnych rad nadzorczych.

Dodatkowo ma ona jeszcze takie znaczenie, szczególne znaczenie, że na kilka miesięcy przed wejściem do Unii Europejskiej powinniśmy posiadać organizm gospodarczy, który jest kierowany przez menedżerów posiadających odpowiednie uprawnienia. Poprawi się także sytuacja ekonomiczna samorządów, które przecież bardzo często utrzymują te spółki, względnie korzystają z ich dorobku.

Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury wnosi o przyjęcie przez Wysoki Senat czterech poprawek przedłożonych w druku nr 474A.

Pierwsza poprawka porządkuje przepis art. 10a ust. 4. W tym przepisie jest mowa o tym, że członkowie rady nadzorczej będą musieli być powoływani spośród osób, które złożyły egzamin w trybie przewidzianym w przepisach ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Chodzi o egzamin dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa. Kwestie związane z tym egzaminem reguluje wyłącznie ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji. Dlatego komisja wnosi o skreślenie wyrazów „oraz o prywatyzacji spółek Skarbu Państwa”, które są na końcu tego ustępu, jako zbędnych.

Druga poprawka. W art. 10a w ust. 5 po wyrazie „terytorialnego” dodaje się wyrazy „reprezentujących w spółce jednostkę samorządu terytorialnego”. Doprecyzowano ten przepis, wskazując, iż chodzi o zakazy obowiązujące członków rad nadzorczych jednoosobowych spółek jednostek samorządu terytorialnego. Stosowany odpowiednio przepis art. 13 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji dotyczy bowiem sytuacji, w której Skarb Państwa pozostaje jedynym akcjonariuszem spółki.

(senator M. Mietła)

W art. 10b nakłada się obowiązek stosowania przepisów art. 10a także w stosunku do spółek zależnych od spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Doprecyzowanie polega na tym, że członek rady nadzorczej spółki zależnej od spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego nie reprezentuje w spółce zależnej samorządu lecz większościowego udziałowca.

Trzecia poprawka to wprowadzenie zmian w art. 3, które spowoduje właściwe uregulowanie okresu przejściowego określającego długość kadencji rad nadzorczych spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy. Daje to też czas na dostosowanie się do przepisu art. 13 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Czwarta poprawka – dodaje się art. 4a, który zobowiązuje spółki z udziałem jednostek samorządu i spółki zależne do dostosowania postanowień swoich statutów czy umów do nowej ustawy w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zwracam się do Wysokiego Senatu o przyjęcie poprawek przedłożonych przez Komisję Skarbu Państwa i Infrastruktury, druk nr 474A. Dziękuję, Panie Marszałku.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję panu senatorowi sprawozdawcy.

Bardzo proszę sprawozdawcę Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, pana senatora Andrzeja Spychalskiego, o przedstawienie sprawozdania komisji.

Senator Andrzej Spychalski:

Szanowny Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej w dniu 19 września 2003 r. rozpatrzyła rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej. Rezultaty swojej pracy komisja zawarła w swoim sprawozdaniu, druk nr 474B.

Z uwagi na wyczerpujące i przekonujące uzasadnienie nowelizacji wygłoszone przez mojego szanownego przedmówcę, senatora sprawozdawcę Mieczysława Mietłę, ograniczę się tylko do omówienia przyjętych przez komisję poprawek.

Łącznie komisja zaakceptowała sześć poprawek.

Poprawki: pierwsza, druga, czwarta, szósta, mają identyczne brzmienie jak poprawki przyjęte przez Komisję Skarbu Państwa i Infrastruktury. Ich przyjęciu towarzyszyły te same motywy i racjonalne uzasadnienie co przedstawione przez poprzedniego senatora sprawozdawcę.

Poprawka trzecia zmienia treść art. 10a ust. 6. Przepis dostosowuje regulację do zasad Kodeksu spółek handlowych, które stanowią, że powoływanie lub odwoływanie przez radę nadzorczą może dotyczyć wyłącznie członków zarządu – przepis ten zawarty jest w art. 201 § 4, w art. 202 i 203 Kodeksu spółek handlowych – a nie, jak to określono w projekcie nowelizacji, zarządu jako organu osoby prawnej. Zatem można powiedzieć, że ta regulacja i ta poprawka ma charakter kosmetyczny i doprecyzowujący.

Poprawka piąta. W art. 4 skreśla się ust. 3 i nadaje nowe brzmienie ust. 2. Przepis ten upoważnia sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek osoby mającej interes prawny do wezwania spółki do powołania rady nadzorczej w terminie nie dłuższym niż sześć miesięcy od czasu wejścia w życie ustawy. Rygoryzm tego przepisu upoważnia sąd do wydania postanowienia o rozwiązaniu spółki, jeżeli nie uczyni ona zadość wezwaniu.

Panie Marszałku, Wysoki Senacie, uprzejmie proszę o przyjęcie i zaakceptowanie przedstawionych poprawek. Dziękuję.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję panu senatorowi sprawozdawcy.

Chciałbym zapytać państwa senatorów, czy ktoś pragnie zadać pytanie panom senatorom sprawozdawcom. Krótkie, z miejsca. Nie widzę chętnych. Dziękuję.

Przypominam, że ustawa, która jest przedmiotem naszej debaty, była rządowym projektem ustawy, a do reprezentowania rządu w toku prac w Senacie upoważniony został minister spraw wewnętrznych i administracji.

Witam w Senacie podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, pana ministra Pawła Dakowskiego. Zapytuję pana ministra, czy chciałby ewentualnie przedstawić stanowisko rządu w sprawie omawianej ustawy.

Jeżeli tak, to proszę, Panie Ministrze, na trybunę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Paweł Dakowski:

Dziękuję bardzo.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Na początku chciałbym podziękować posłom sprawozdawcom, a także Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej za przedłożone uwagi. Chciałbym ustosunkować się teraz do tych uwag.

Informuję państwa, że strona rządowa, a konkretnie minister spraw wewnętrznych, przyjmuje

(podsekretarz stanu P. Dakowski)

prawie wszystkie przedłożone uwagi. To do czego chciałbym się odnieść, to poprawka piąta Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, dotycząca art. 4, która zmienia tryb powoływania rady nadzorczej w wypadku niepowołania jej przez właściwe władze samorządowe. Do tej pory w takiej sytuacji organem powołującym radę nadzorczą był minister skarbu, komisja proponuje zaś, aby w takim wypadku możliwe było rozwiązanie spółki przez właściwy sąd. Takie rozwiązanie, Panie Marszałku, Szanowni Państwo, może rodzić pewne zagrożenia, mamy bowiem do czynienia w wielu przypadkach ze spółkami sektora publicznego, odgrywającymi istotną rolę w regionach, w poszczególnych miastach, i doprowadzenie do rozwiązania tych spółek może wywołać określone konsekwencje, również o charakterze społecznym.

Dlatego nie chcielibyśmy, wyrażam tutaj opinię strony rządowej, żeby ta poprawka została przyjęta, chcielibyśmy pozostać przy zapisie, który został przez nas zaproponowany. Takie bowiem rozwiązanie wydaje nam się bezpieczniejsze, jeśli chodzi o kategorie ewentualnych społecznych zagrożeń, które mogą być związane z ustawowym rozwiązywaniem spółek. Dziękuję bardzo.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Proszę jeszcze chwilkę o pozostanie, bo chciałbym zapytać państwa senatorów, czy ktoś chce zadać jakieś pytanie. Widzę, że pan senator Szafraniec się zgłasza.

Bardzo proszę.

Senator Jan Szafraniec:

Panie Ministrze, w Sejmie padła propozycja Ligi Polskich Rodzin, zresztą klubu, który mam zaszczyt reprezentować w Senacie, powołania w spółkach samorządu terytorialnego społecznych rad nadzorczych. Wiem, że ta propozycja nie przeszła. Pytam więc, dlaczego nie mogły to być akurat społeczne rady nadzorcze. Mam też pytanie o koszty związane z powołaniem tych rad w skali kraju. Dziękuję.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Paweł Dakowski:

W uzasadnieniu do tej ustawy informowaliśmy państwa, że celem tego działania, które zostało podjęte przez ministra spraw wewnętrznych, jest oczywiście doprowadzenie do sytuacji, w której również spółki samorządu będą nadzorowane

przez właściwie przygotowane podmioty, przez rady nadzorcze skupiające osoby legitymujące się właściwym przygotowaniem i spełniające wymogi dotyczące osób nadzorujących działanie spółek, bez względu na to, czy mamy do czynienia ze spółkami Skarbu Państwa, czy ze spółkami samorządowymi. Uważamy bowiem, że istnieje konieczność nadzoru nad prowadzoną działalnością. Spółki samorządowe również są w wielu przypadkach, w bardzo wielu przypadkach spółkami o bardzo dużym majątku, w których podejmowane są bardzo istotne decyzje o charakterze publicznym, decyzje bardzo często dotyczące obywateli. Stąd też uważamy, że należy wprowadzić profesjonalne – takie, które są przyjęte w Polsce i w Europie – rozwiązania dotyczące nadzoru nad działaniami prowadzonymi w tych spółkach. Dziękuję.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby jeszcze zabrać głos?

Pan senator Janowski, bardzo proszę.

Senator Mieczysław Janowski:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Ministrze, spółki komunalne, o których mówimy, najczęściej są spółkami akcyjnymi, i tam rady nadzorcze działają, lub są spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością, i tam częstokroć tych rad nie ma. Uważam, że to jest dobre rozwiązanie. Czy byłby pan w stanie podać liczbę takich spółek, w których trzeba będzie wybrać, powołać rady nadzorcze, bo ich nie ma? I jak będą kształtowane wynagrodzenia, czyli diety członków rad nadzorczych? Jakie państwo mają rozwiązania? Czy te ogólne?

Druga kwestia. Działalność komunalna, uregulowana w ustawie o gospodarce komunalnej, może być prowadzona również w innej formie, na przykład przez zakład budżetowy. Ta ustawa ma wszystko uszczelnić, zapobiec niewłaściwym działaniom. Czy rząd ma jakąś propozycję w odniesieniu do zakładów budżetowych, dotyczącą na przykład tego, jak rozwiązać w nich problem kontroli? Dziękuję bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Paweł Dakowski:

W tej chwili nie udzielę panu senatorowi odpowiedzi na pytanie o liczbę spółek i koszty. Myślę, że przedstawimy ją być może na dzisiejszym popołudniowym spotkaniu, jeżeli pan pozwoli. Jeżeli chodzi o zakłady budżetowe, to ta ustawa dotyczy tylko tych spółek.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Czy są dalsze pytania do pana ministra? Nie ma.

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Paweł Dakowski:* Dziękuję, Panie Marszałku.)

Informuję, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu. Wnioski o charakterze legislacyjnym złożył na piśmie pan senator Marian Noga.

W tej sytuacji zamykam dyskusję.

W związku z tym, że mamy wnioski o charakterze legislacyjnym, a także różne poprawki obu komisji, proszę Komisję Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisję Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej o ustosunkowanie się do przedstawionych w toku debaty nad tym punktem wniosków i przygotowanie wspólnego sprawozdania w tej sprawie.

Głosowanie nad tą ustawą, ustawą o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej, zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Wysoka Izbo, **przystępujemy do rozpatrzenia punktu czwartego** porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Ustawa ta została uchwalona przez Sejm 19 września, 22 września została przekazana do Senatu, a następnego dnia skierowałem ją, zgodnie z regulaminem naszej Izby, do Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Obie komisje rozpatrzyły projekt ustawy i przygotowały swoje sprawozdania.

Tekst ustawy zawarty jest w druku nr 483, a sprawozdanie komisji w drukach nr 483A i 483B.

Proszę sprawozdawcę Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, pana senatora Władysława Mańkuta, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdań obu komisji.

Senator Władysław Mańkut:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam zaszczyt z upoważnienia Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej przedstawić sprawozdanie z prac nad uchwaloną przez Sejm w dniu 19 września bieżącego roku ustawą o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Wspomniany projekt ustawy, zawarty w druku senackim nr 483, dnia 29 września bieżącego roku przekazany został Wysokiej Izbie na ręce pana

marszałka Longina Pastusiaka. Został on rozpatrzony przez wymienione przeze mnie komisje.

Projekt, który mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Izbie, nowelizuje obowiązujące przepisy zawarte w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Ustawa dotyczy praw i obowiązków konsumentów i przedsiębiorców będących stronami umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa oraz umów zawartych na odległość. Ustawa nowelizująca zmierza do doprecyzowania w nowelizowanej ustawie regulacji dotyczących trzech szczegółowych kwestii, doprecyzowania zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady Europy: dyrektywą nr 85/577/ECC z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w umowach zawieranych poza siedzibą przedsiębiorstwa oraz dyrektywą nr 97/7/WS z dnia 20 maja 1997 r. o ochronie konsumentów w umowach zawieranych na odległość.

Zmiany dotyczą trzech kwestii. Po pierwsze, chodzi o moment, w którym upływa termin dziesięciu dni na odstąpienie od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa oraz umowy zawartej na odległość. W obowiązującej ustawie nie zostało doprecyzowane, jak należy liczyć ten termin w sytuacji, gdy konsument odstępuje od umowy listownie bądź przy pomocy innego środka korespondencji, także w formie elektronicznej. Ustawodawca nie sprecyzował bowiem, czy dla zachowania dziesięciodniowego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia o odstąpieniu od umowy przed upływem tego terminu, czy też winno być ono wysłane w takim terminie, aby doszło do adresata przed upływem dziesięciodniowego terminu. W ustawie wskazano, iż do zachowania tego terminu wystarczy oświadczenie wysłane przed jego upływem. Ustawa usunie ponadto dotychczasowe rozbieżności w orzecznictwie sądowym oraz ułatwi rozstrzyganie sporów przez sądy konsumenckie i w postępowaniu mediacyjnym w ramach działalności inspekcji handlowej.

Druga zmiana dotyczy określenia terminu zwrotów spełnionych wcześniej umownych świadczeń w sytuacji odstąpienia przez konsumenta od umowy. W aktualnej ustawie istnieje obowiązek wzajemnego zwrotu przez strony otrzymanych świadczeń, ale nie jest określony termin, w którym ma nastąpić ten zwrot. Uzupełniono więc dotychczasową regulację o zapis mówiący, że zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Dodać trzeba, że brak określenia terminu mógłby być wykorzystywany do celowego opóźniania przez przedsiębiorców rzeczywistego zwrotu ceny towaru. Należy zauważyć, że wchodząca w grę suma zawsze jest bardziej znacząca dla konsumenta, pozbawionego okresowo możliwości dysponowania nią, niż dla przedsiębiorcy.

(senator W. Mańkut)

Trzecia zmiana dotyczy jedynie naprawienia omyłki legislacyjnej. Kwestia ograniczenia odstąpienia w przypadku umów sprzedaży żywności oraz usług turystycznych została uregulowana zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej. Za pomocą tej zmiany usunięto dotychczasowe wątpliwości interpretacyjne. Zmiana jest zgodna z regulacją zawartą w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 97/7/WS z dnia 20 maja 1997 r. o ochronie konsumentów w umowach zawieranych na odległość.

Wysoka Izbo! Komisje rozpatrywały tę ustawę 30 września 2003 r. i 1 października bieżącego roku. Po dyskusji komisje stwierdziły, że ustawa, która powstała wskutek rządowej inicjatywy, może być przyjęta bez poprawek.

Chciałbym prosić Wysoką Izbę o przyjęcie sprawozdania Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez produkt niebezpieczny. Proponuję przyjęcie tejże ustawy bez poprawek. Dziękuję za uwagę.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję panu senatorowi sprawozdawcy.

Przystępujemy zatem do zadawania senatorowi sprawozdawcy krótkich pytań.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby skierować do sprawozdawcy takie pytanie?

Pan senator Łęcki, bardzo proszę.

Senator Włodzimierz Łęcki:

Panie Marszałku! Panie Senatorze! Ja mam drobne pytanie. W art. 2 ust. 1 jest sformułowanie: „konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa”... W art. 7 ust. 1 mówi się zaś: „konsument, który zawarł umowę na odległość”... Czym się różnią sformułowania „poza lokalem” i „na odległość”? Czy nie potrzebne by tu było jakieś wyjaśnienie? Bo domyślam się, że w tym drugim przypadku chodzi o umowę internetową, ale tylko tego się domyślam. Dziękuję.

Senator Władysław Mańkut:

Na posiedzeniach komisji ta kwestia była dyskutowana. Mogą być bowiem umowy na zasadzie akwizycji zawierane poza obszarem przedsiębiorstwa i na odległość – drogą elektroniczną oraz zamówienia, które są dokonywane przy pomocy usług pocztowych.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Czy są kolejne pytania do pana senatora sprawozdawcy? Nie.

Dziękuję bardzo.

Ustawa, która jest przedmiotem naszej debaty, była rządowym projektem ustawy. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych upoważniony został minister sprawiedliwości.

Witam w Senacie podsekretarza stanu w resorcie sprawiedliwości, pana Tadeusza Wołkę.

Chciałbym zapytać, Panie Ministrze, czy chciałby pan przedstawić stanowisko rządu w sprawie tej ustawy?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Tadeusz Wołek: Króciuteńko, Panie Marszałku, jeśli można, bo sprawozdanie było wyczerpujące.)

Skoro tak, to bardzo proszę tutaj.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Tadeusz Wołek:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Przedstawione dzisiaj sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej z prac nad ustawą o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez produkt niebezpieczny było niezwykle dokładne. Myślę, że w dokonanej prezentacji pan senator Władysław Mańkut w sposób wyczerpujący omówił wszystkie podstawowe zmiany w nowelizowanej ustawie. Chciałbym za tę prezentację bardzo podziękować. Pragnę również podziękować komisjom, które niezwykle szybko i wnikliwie pracowały nad ustawą. Przyczyną, dla której ta ustawa powinna zostać uchwalona w krótkim czasie, jest konieczność dostosowania nowelizowanej ustawy do prawa Unii Europejskiej. Dziękuję za uwagę.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję bardzo.

Chwileczkę, Panie Ministrze, bo zgodnie z regu-
laminem państwo senatorowie mają prawo zadać panu pytanie.

I właśnie zgłasza się pan senator Pawełek.

Bardzo proszę.

Senator Kazimierz Pawełek:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Ja mam takie z pozoru drobne pytanie, ale tak naprawdę niekoniecznie drobne. Chodzi o art. 2 pkt 3 i określenie „to, co strony świadczyły, ulega

(senator K. Pawełek)

zwrotowi w stanie niezmiennym”. Wiadomo, że buty, w których chodzono, już nie mogą ulec zwrotowi, ale urządzenie elektroniczne, które było wypróbowywane, zdjęto zeń plomby... Kto będzie arbitrem, który będzie mógł określić, co jest stanem niezmiennym? Bo na pewno będą bardzo nieostre i nieprecyzyjne oceny. Chciałbym usłyszeć, jeżeli pan minister mógłby przybliżyć, jak państwo to interpretujecie.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Tadeusz Wołek:**

Nie ma definicji ustawowej stanu niezmiennego. Myślę, że dalsza część przepisu oddaje istotę tego określenia: „chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu”... Chodzi o to, o czym pan senator był uprzejmy powiedzieć: buty, w których chodzono... I rzeczywiście być może przyszłość pokaże, że spory będą dotyczyły tej definicji. Życie niewątpliwie wypełni tę definicję. Nie zawsze uda się każde pojęcie ustawowe zdefiniować w ustawie. Myślę, że to jest tego typu pojęcie i tak też będzie chyba w rzeczywistości.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję, Panie Ministrze.
Pan senator Szafraniec.

Senator Jan Szafraniec:

Panie Ministrze, w związku z tym, że dyskutujemy nad ustawą o prawach konsumentów, zadam pytanie, które być może pośrednio, a nie bezpośrednio wiąże się z omawianymi tutaj treściami. Otóż konsumenci są bombardowani materiałami reklamowymi wkładanymi do skrzynek pocztowych, pozostawianymi na wycieraczkach czy na klamkach, co oczywiście budzi powszechną dezaprobatę, tym bardziej że materiały te często sygnalizują nieobecność domowników w domu, co z kolei może być jakąś zachętą dla złodziei do wtargnięcia do tego domu. Jak można rozwiązać ten problem i czy w ogóle jest on do rozwiązania?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Tadeusz Wołek:**

Przyznam, że do tej pory nie interesowałem się tym problemem, chociaż jeśli chodzi o życiowy punkt widzenia, to spotykam się z nim na co dzień. Cenna uwaga pana senatora może spowoduje to, że rzeczywiście podejmę ten temat, zastanowię się, czy nie należałoby tego zjawiska ograni-

czyć. Ale dzisiaj zasady gospodarki wolnorynkowej są takie, iż prawo producenta do dostępu do konsumenta i prawo konsumenta do informacji o produkcie są chyba rozumiane dosyć szeroko i trudno byłoby tutaj wymyślić jakąś interpretację czy też prawo, które ograniczałoby te dwa prawa: z jednej strony prawo konsumenta, a z drugiej prawo producenta do reklamowania swoich wyrobów.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.
Nie widzę kolejnych zgłoszeń.
Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.

Informuję, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do dyskusji.

Pan senator Witold Gładkowski złożył swoje przemówienie w dyskusji do protokołu.*

W tej sytuacji zamykam dyskusję.

Głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny zostanie przeprowadzone pod koniec naszego posiedzenia.

Wysoka Izbo, **przystępujemy do rozpatrzenia punktu piątego** porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Ustawa ta została uchwalona na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu Sejmu 19 września, a 22 września została przekazana do naszej Izby i następnego dnia, zgodnie z regulaminem, skierowałem ją do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności. Komisja rozpatrzyła projekt ustawy i przygotowała swoje sprawozdanie.

Sprawozdanie to zawarte jest w druku nr 484A, a sam tekst ustawy zawarty jest w druku nr 484.

Proszę sprawozdawcę Komisji Ustawodawstwa i Praworządności, panią senator Aleksandrę Koszadę, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji.

Bardzo proszę, Pani Senator.

Senator Aleksandra Koszada:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Panie Ministrze!

Z upoważnienia Komisji Ustawodawstwa i Praworządności mam zaszczyt przedstawić stanowisko komisji w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, druk nr 484.

Jak pan marszałek raczył zauważyć, ustawa była projektem rządowym. Została przyjęta przez Sejm 19 września 2003 r. Marszałek Senatu skierował ustawę do komisji 23 września 2003 r. Ko-

* Przemówienie złożone do protokołu – w załączeniu.

(senator A. Koszada)

misja rozpatrywała ustawę na posiedzeniu 30 września 2003 r.

Ustawa dotyczy zmiany jednego artykułu, art. 139, w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Zaproponowana zmiana jest skutkiem realizacji zadań wynikających z planu działania w sprawie wzmocnienia administracji i sądownictwa w Polsce, opracowanego przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej we współpracy z Komisją Europejską i przyjętego przez Radę Ministrów 16 kwietnia 2002 r.

Zadania te dotyczą poprawy systemu szkolenia wstępnego kadr wymiaru sprawiedliwości przez jego centralizację i ujednolicenie kryteriów naboru. System prowadzenia aplikacji sądowej w wielu ośrodkach szkolenia był krytykowany przez Komisję Europejską w raportach okresowych. Oceniany był jako mało efektywny i między innymi wpływający na niewydolność polskiego wymiaru sprawiedliwości.

Standardy przygotowania kandydatów na stanowisko sędziowskie są różne w poszczególnych okręgach apelacji. W aktualnym stanie prawnym aplikację sądową prowadzą prezesi sądów apelacyjnych w danym okręgu apelacji, z tym że zajęcia seminaryjne mogą być prowadzone także dla dwóch lub większej liczby okręgów apelacji. W tym przypadku zajęcia organizuje prezes jednego z sądów apelacyjnych lub minister sprawiedliwości.

Zaproponowana nowelizacja wprowadza nadzór merytoryczny ministra sprawiedliwości nad aplikacją sądową oraz kompetencję ministra do określania obszarów apelacji, w których prowadzone są zajęcia seminaryjne. Ponadto zamiast fakultatywnego uprawnienia prezesa sądu apelacyjnego do powierzania prowadzenia zajęć prezesowi sądu okręgowego, w granicach jego właściwości, nowela daje tę możliwość ministrowi sprawiedliwości.

Podczas dyskusji w komisji ustawa nie wzbudziła żadnych zastrzeżeń. Chciałabym przypomnieć, że obszerna nowelizacja, ta wcześniejsza, znajduje się w parlamencie. Ta nowelizacja jest późniejsza, ale jakoś wyprzedziła tę pierwszą nowelizację ustawy.

Chciałabym również podkreślić, że projekt tej ustawy został pozytywnie zaopiniowany przez Krajową Radę Sądownictwa.

Wysoka Izbo, komisja wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek – druk nr 484A. Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję pani senator sprawozdawcy.

Bardzo proszę, czy ktoś z państwa senatorów chciałby zadać pytanie pani senator? Nie widzę chętnych, dziękuję bardzo.

Ustawa, którą rozpatrujemy, jest oczywiście rządowym projektem ustawy. Witam ponownie w naszej Izbie pana ministra Tadeusza Wołkę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Zgodnie z tradycją chciałbym zapytać, czy pan minister chce przedstawić stanowisko rządu. Widzę, że tak.

Zapraszam na trybunę senacką.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Tadeusz Wołek:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Przedstawione właśnie sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności było rzeczywiście niezwykle dokładne, odnosiło się do istoty zmian proponowanych przez ministra sprawiedliwości. Pani senator sprawozdawca Aleksandra Koszada przedstawiła wyczerpująco wszelkie problemy.

Dlatego ja chciałbym ewentualnie dorzucić taką uwagę, że kwestia centralizacji szkolenia, do czego właściwie zmierza ta nowelizacja, jest pierwszym krokiem w drodze do utworzenia centralnej szkoły wymiaru sprawiedliwości bądź centralnej szkoły sędziów i prokuratorów.

Od wielu lat zarzut niejednorodności szkolenia i niejednorodności interpretacji przepisów prawa jest wysuwany pod naszym adresem. Uważam więc, że ta nowelizacja jest jakby takim pierwszym, niewielkim krokiem w kierunku tworzenia czegoś na kształt szkół, które w Europie istnieją i funkcjonują już od wielu lat.

Do tej pory rzeczywiście nie było zrozumienia dla tego problemu wśród różnych gremiów, także sędziowskich. Obecnie sytuacja uległa zmianie i będziemy dążyć do utworzenia takiej szkoły w najbliższej przyszłości. Dziękuję uprzejmie za uwagę.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję panu ministrowi.

Tradycyjnie już pytam, czy są zapytania do pana ministra, krótkie, zadawane z miejsca. Nie ma.

Dziękuję bardzo panu ministrowi.

Informuję Wysoką Izbę, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do dyskusji i nikt nie zgłosił wniosków o charakterze legislacyjnym. W tej sytuacji pozostaje nam oczywiście głosowanie nad przyjęciem tej ustawy, co nastąpi pod koniec posiedzenia Senatu.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu szóstego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.

(marszałek L. Pastusiak)

Ustawa ta została uchwalona przez Sejm 12 września. Trzy dni później, 15 września, została przekazana do naszej Izby i tego samego dnia, zgodnie z naszym regulaminem, skierowałem tę ustawę do Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, a także do Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Obie komisje po rozpatrzeniu ustawy przygotowały swoje sprawozdania zawarte w drukach nr 472A i 472B. Sam tekst ustawy zawarty jest w druku nr 472.

Proszę sprawozdawcę Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, pana senatora Bernarda Drzęźłę, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji.

Senator Bernard Drzęźła:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Dostojni Goście!

Z upoważnienia Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej chciałbym przedstawić opinię komisji na temat ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw, ustawy uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 12 września bieżącego roku.

Ustawa ta była rozpatrywana przez naszą komisję w dniu 17 września bieżącego roku. Opinia komisji, jak już pan marszałek mówił, przedstawiona jest w druku nr 472A.

Rozpatrywana ustawa wprowadza zmiany do ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych z dnia 26 kwietnia 2001 r., do ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania niektórych działalności z dnia 10 maja 2002 r., a także do ustaw: o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, o systemie ubezpieczeń społecznych, o opłacie skarbowej, o działach administracji rządowej oraz o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów.

Celem ustawy jest wprowadzenie do polskiego prawa uregulowań przyjętych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy o symbolu 2001/19/WE, z dnia 14 maja 2001 r., zmieniającej dwie wcześniejsze dyrektywy w sprawie ogólnego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych, uregulowań przyjętych w dyrektywach dotyczących zawodów pielęgniarstwa odpowiedzialnej za opiekę ogólną, lekarza dentystry, lekarza weterynarii, położnej, architekta, farmaceuty i lekarza oraz uregulowań dyrektyw ustanawia-

jących procedurę uznawania kwalifikacji w zakresie działalności zawodowych. Przepisy te regulują ogólny system uznawania dyplomów szkół wyższych przyznawanych na zakończenie przynajmniej trzyletniego kształcenia i szkolenia zawodowego. Projekt ustawy wprowadza ponadto do wymienionych już ustaw z 26 kwietnia 2001 r. i z 10 maja 2002 r. pewne zmiany wynikające z założeń Komisji Europejskiej.

Dostosowanie do wspomnianej już dyrektywy 2001/19/WE polega między innymi na wprowadzeniu przepisów umożliwiających uwzględnienie kształcenia regulowanego na trzecim poziomie kwalifikacji, odstępianie od wymogu dwóch lat doświadczenia zawodowego w przypadku posiadania przez wnioskodawcę dokumentu potwierdzającego ukończenie kształcenia regulowanego, a także możliwości odstępiania od testu umiejętności, jeśli różnice mogą zostać zrównoważone wiedzą wnioskodawcy nabytą podczas zdobywania doświadczenia zawodowego.

W projekcie ustawy wprowadza się też zmianę w zakresie podejmowania decyzji na podstawie formalnych kwalifikacji w przypadku braku dokumentów potwierdzających wymagane doświadczenie zawodowe oraz w zakresie zastosowania analogicznych środków kompensujących zasadnicze różnice w kształceniu i szkoleniu.

Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej proponuje przyjęcie ustawy bez poprawek. Uchwałę w tej sprawie komisja podjęła jednogłośnie. Uprzejmie proszę Wysoki Senat o zaakceptowanie wniosku komisji. Dziękuję za uwagę.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję panu senatorowi.

Bardzo proszę sprawozdawcę Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, panią senator Irenę Kurzępę, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji.

Senator Irena Kurzępa:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Z upoważnienia Komisji Nauki, Edukacji i Sportu pragnę przedstawić Wysokiej Izbie sprawozdanie z posiedzenia, które odbyło się w dniu 18 września 2003 r. Było ono poświęcone rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 12 września bieżącego roku ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.

Uchwalona przez Sejm ustawa ma na celu dostosowanie przepisów krajowych do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 14 maja 2001 r., zmieniającej dotychczasowe dy-

(senator I. Kurzępa)

rektywy rady w sprawie ogólnego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych, oraz dyrektywy rady dotyczące zawodów: pielęgniarki odpowiedzialnej za opiekę ogólną, lekarza dentysty, lekarza weterynarii, położonej, architekta, farmaceuty i lekarza.

Zgodnie z nowelizowaną ustawą obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy nabyli w tych państwach, a więc poza granicami Rzeczypospolitej, kwalifikacje do wykonywania zawodów regulowanych, uznaje się te kwalifikacje.

Zawodem regulowanym według ustawy jest zawód, którego wykonywanie jest uzależnione od spełniania wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach. Wykonywanie zawodu regulowanego oznacza zawód wykonywany na własny rachunek, na podstawie umowy o pracę lub w innej formie dozwolonej przez przepisy obowiązujące w państwie, w którym zawód był, jest lub ma być wykonywany.

Zmiany wynikające z implementacji dyrektywy dotyczą uwzględnienia kształcenia regulowanego na trzecim poziomie kwalifikacji, uwzględnienia doświadczenia zawodowego wnioskodawcy oraz uznawania wydawanych przez banki w państwach Unii Europejskiej zaświadczeń stwierdzających sytuację finansową wnioskodawcy.

Ustawa reguluje ponadto kwestię kosztów odbywania stażu adaptacyjnego oraz przeprowadzenia testu umiejętności, przewiduje również pokrywanie wymienionych kosztów przez wnioskodawcę.

Ustawa definiuje pojęcie wnioskodawcy, którym jest obywatel zamierzający wykonywać zawód regulowany w Rzeczypospolitej Polskiej, pojęcie państwa wnioskodawcy, czyli państwa, w którym wnioskodawca uzyskał kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego, a także pojęcie uprawnionej instytucji, którą jest instytucja prowadząca kształcenie lub szkolenie, i pojęcie kształcenia regulowanego, którym jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodów w państwie wnioskodawcy. Ustawa definiuje ponadto pojęcia kwalifikacji na określonych poziomach, zaświadczeń i dyplomów potwierdzających ukończenie kształcenia regulowanego na określonym poziomie oraz doświadczenia zawodowego, stażu adaptacyjnego, testu umiejętności i organizacji zawodowych.

Omawiana ustawa wymagała nowelizacji sześciu innych ustaw, o których w swoim sprawozdaniu mówił już pan senator Bernard Drzęzła.

W imieniu Komisji Nauki, Edukacji i Sportu pragnę prosić Wysoką Izbę o przyjęcie sprawozdania i uchwalenie omawianej ustawy bez poprawek. Dziękuję za uwagę.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję, Pani Senator.

Chciałbym zapytać, czy ktoś z państwa senatorów chce zadać pytanie sprawozdawcom. Nie. Dziękuję.

Ustawa, którą rozpatrujemy, jest rządowym projektem ustawy. Do reprezentowania stanowiska rządu został upoważniony minister edukacji narodowej i sportu.

Witam w naszej Izbie podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu, pana ministra Adama Giersza.

Chciałbym zapytać pana ministra, czy zechce przedstawić stanowisko rządu w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu Adam Giersz:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Państwo senatorowie sprawozdawcy wyczerpująco przedstawili cele i zakres nowelizacji, chciałem więc tylko dodać, że uwzględniliśmy w tej nowelizacji również doświadczenie, jakie nabyliśmy w trakcie sporządzania aktów wykonawczych do tych ustaw. Dziękuję bardzo.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa senatorów ma pytanie do pana ministra?

Pan senator Szafraniec.

W tej sytuacji, Panie Ministrze, zapraszam na trybunę senacką.

Jeszcze chwileczkę, Panie Senatorze. Bardzo proszę.

Senator Jan Szafraniec:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Ministrze, jestem zaniepokojony nowelizacją tej ustawy, bo – według mojej oceny – ustawa liberalizuje pewne przepisy i ułatwia podejmowanie w naszym kraju pracy przez cudzoziemców. Dzieje się tak wskutek odstąpienia od wymogu dwuletniego stażu pracy, jak też od testu umiejętności.

W związku z tym zadaję pytanie: jak będzie wyglądała procedura przyjęcia do pracy osoby z Unii Europejskiej, która nie będzie miała dokumentu potwierdzającego wymagane doświadczenie zawodowe? Bo jest tu zapis mówiący, że osoba może być przyjęta do pracy, mimo że nie ma takiego dokumentu potwierdzającego. No, to przechodzi moje wyobrażenie. Dziękuję bardzo.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie
Edukacji Narodowej i Sportu
Adam Giersz:**

Dziękuję bardzo.

A więc, po pierwsze, ustawa dostosowuje nasze prawo do dyrektywy unijnej, która została zmieniona. Wchodzimy do Europy, więc musimy te przepisy dostosować. Ale jeśli program kształcenia i szkolenia odbytego przez wnioskodawcę w jego kraju macierzystym odbiega znacząco od programu kształcenia, które obowiązuje w Polsce, podejmuje się decyzję dotyczącą testu umiejętności lub stażu adaptacyjnego, który ma wyrównać te różnice. Decyzję taką podejmuje właściwy organ, który decyduje o kwalifikacjach niezbędnych do wykonywania zawodu regulowanego w Polsce. To jest moja odpowiedź.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Następne pytanie, Panie Senatorze?

Senator Jan Szafraniec:

Ja zadałem inne pytanie: jak będzie wyglądała procedura...

(*Marszałek Longin Pastusiak: Panie Senatorze, proszę włączyć mikrofon.*)

Jak będzie wyglądała procedura przyjęcia do pracy osoby, która nie będzie miała dokumentacji świadczącej o posiadaniu jakiegokolwiek umiejętności w tym względzie?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie
Edukacji Narodowej i Sportu
Adam Giersz:**

Czy ja mógłbym prosić panią dyrektor Departamentu Prawnego naszego ministerstwa o odpowiedź w tej sprawie, Panie Marszałku? Bo to jest bardzo szczegółowe pytanie. Można prosić o odpowiedź panią dyrektor Departamentu Prawnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu?

Marszałek Longin Pastusiak:

Proszę bardzo, Pani Dyrektor. Można z miejsca.

**Dyrektor
w Ministerstwie
Edukacji Narodowej i Sportu
Joanna
Rozwadowska-Skrzeczyńska:**

Cała procedura zmierzająca do uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego odbywa się przed właściwym organem, czyli w tym wypadku przed ministrem właściwym dla danego

zawodu. To postępowanie kończy się wydaniem decyzji administracyjnej o uznaniu kwalifikacji przez właściwy organ, przez właściwego ministra. Tak więc sam pracodawca, spotykając się z osobą, która chciałaby u niego podjąć pracę, nie bada tychże kwalifikacji, ponieważ ustawa zakłada, iż postępowanie w sprawie uznania kwalifikacji toczy się przed organem, czyli przed właściwym ministrem. Dziękuję bardzo.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Rozumiem, że pan senator jest usatysfakcjonowany odpowiedzią.

Dziękuję bardzo panu ministrowi, nie ma bowiem więcej pytań.

Informuję Wysoką Izbę, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu, nikt też nie zgłosił wniosków o charakterze legislacyjnym.

W tej sytuacji zamykam dyskusję.

Głosowanie nad ustawą o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywaniu zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Bardzo proszę pana marszałka Kutza o poprowadzenie dalszej części naszych obrad.

(*Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Kazimierz Kutz*)

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu siódmego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. Do Senatu została przekazana w dniu 22 września tegoż roku. Marszałek Senatu w dniu 23 września 2003 r., zgodnie z art. 68 ust. 1 Regulaminu Senatu, skierował ją do Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych. Komisja po rozpatrzeniu ustawy przygotowała swoje sprawozdanie w tej sprawie.

Przypominam ponadto, że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 486, a sprawozdanie komisji w druku nr 486A.

Proszę zatem sprawozdawcę Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych, pana senatora Bernarda Drzęźłę, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Panie Senatorze, ma pan niezwykle piękne nazwisko.

(*Senator Bernard Drzęźła: Śląskie, Panie Marszałku.*)

Właśnie, coś mi tu dzwoniło...

Senator Bernard Drzeźła:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Dostojni Goście!

Tym razem chciałbym właśnie jako przedstawiciel Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych przedstawić wyniki jej prac nad uchwaloną przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 19 września bieżącego roku ustawą o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców z dnia 27 lipca 2002 r. Komisja nasza rozpatrzyła tę ustawę w dniu 30 września. Sprawozdanie komisji jest zawarte w druku nr 486A.

Projekt ustawy ma na celu zmianę wymienionej ustawy w odniesieniu do programów pomocowych. Zmiana ta polega na wprowadzeniu do ustawy nowej definicji programu pomocowego i nadaniu tym programom rangi aktów normatywnych, ze wskazaniem podstawy prawnej udzielania pomocy oraz szczegółowych warunków jej udzielenia. Stanowi to warunek formalny, postawiony przez Komisję Europejską, rozpoczęcia badania zgodności udzielania pomocy publicznej, której dotyczą programy, z prawem wspólnotowym. W tak zwanej procedurze przejściowej jest tak od 1 stycznia 2003 r. Zgoda Komisji Europejskiej na udzielenie pomocy publicznej na podstawie wymienionych programów pomocowych umożliwi również udzielanie pomocy po akcesji do Unii Europejskiej bez konieczności dokonywania notyfikacji przez Komisję Europejską. W rozpatrywanej nowelizacji nie chodzi o dostosowanie polskiego prawa do określonych prawnych przepisów wspólnotowych, bo to już się dokonało, a jedynie o spełnienie warunku postawionego przez Komisję Europejską. Jest to warunek niezbędny do rozpoczęcia badania przez Komisję Europejską istniejących obecnie programów pomocowych i ewentualnego zaakceptowania tych programów, co umożliwiłoby udzielanie pomocy na ich podstawie również po akcesji.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie rozdziału 6a, odnoszącego się tylko do programów mających obowiązywać po dniu akcesji, oraz przepisów, które będą obowiązywać po akcesji, ale funkcjonują już dzisiaj i wymagają modyfikacji mającej na celu nadanie im formy aktu normatywnego. W myśl nowego art. 46a program pomocy powinien mieć formę aktu normatywnego, powinien zawierać podstawę prawną udzielania pomocy oraz określać szczegółowe warunki jej udzielania. Art. 46b wprowadza przepis dotyczący programów pomocowych organów samorządu terytorialnego. Skutkiem wprowadzenia tego artykułu będzie zwolnienie z obowiązku przedstawiania organowi nadzorującemu projektów programów oraz projektów decyzji i umów będących podstawą udzielania pomocy indywidualnej. W razie zaistnienia takich przypadków do Ko-

misji Europejskiej są przekazywane wyłącznie projekty aktów normatywnych określające szczegółowe warunki udzielania pomocy, nie zaś programy poszczególnych organów samorządu terytorialnego. Organy samorządu terytorialnego muszą jedynie przekazywać do organu nadzorującego akty prawa miejscowego, które zawierają podstawę prawną udzielania pomocy. Jest to uzasadnione liczbą organów samorządu terytorialnego – tylko na szczeblu gminnym jest ich dwa tysiące pięćset – i znacznym podobieństwem pomocy udzielanej przez te organy.

Wysoki Senacie! Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek. Uprzejmie proszę o akceptację wniosku komisji. Dziękuję za uwagę.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Proszę jeszcze pozostać przy mównicy, bo zgodnie z regulaminem senatorowie mogą panu stawiać pytania.

Czy są pytania do senatora sprawozdawcy? Nie ma, nie widzę chętnych.

Dziękuję bardzo, Senatorze.

(*Głos z sali:* Jest już pani minister.)

No, dotarła w ostatniej chwili.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa była rządowym projektem ustawy. Prezes Rady Ministrów upoważnił do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Witam na sali panią wiceprezes Elżbietę Ostrowską, która z zadyszką weszła na salę.

Zgodnie z art. 50 Regulaminu Senatu chciałbym zapytać, czy pani chce przedstawić stanowisko rządu.

Bardzo proszę. Niech się pani nie spieszy, już spokojnie. Coś nam dzisiaj szybko idzie, wie pani.

Wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Elżbieta Ostrowska:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Chciałabym przede wszystkim przeprosić za spóźnienie. Wynikło ono nie z mojej lekkomyślności, tylko...

(*Wicemarszałek Kazimierz Kutz:* Ależ pani się nie spóźniła, w samą porę pani przyszła, jak w filmie Passendorfera.)

Jednak wołałabym być moment wcześniej. Przepraszam bardzo, w ostatniej chwili byłam odwołana z innej konferencji.

Chciałabym bardzo krótko przedstawić ideę i główny cel przedkładanego Wysokiemu Senatowi projektu ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej.

(wiceprezes E. Ostrowska)

Ta zmiana ma jeden generalny cel. Chodzi mianowicie o ułatwienie i przyspieszenie procedur związanych z opiniowaniem wniosków dotyczących udzielania pomocy publicznej, a w konsekwencji ułatwienie udzielania tejże pomocy przedsiębiorcom przez organy administracji rządowej i samorządowej w okresie bezpośrednio poprzedzającym akcesję i przede wszystkim po akcesji. Od 1 maja 2004 r., czyli w chwili przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, organem opiniującym i wydającym decyzje o zgodności pomocy publicznej z regułami jej dopuszczalności staje się Komisja Europejska. Warunkiem podjęcia przez nią procedury oceny wniosków pomocowych jest nadanie im formy programu pomocowego w postaci aktu normatywnego, to znaczy aktu zawierającego podstawę prawną udzielania pomocy, a także szczegółowe warunki jej udzielania. Tego typu programów pomocowych w rozumieniu wymogów prawnych Komisji Europejskiej praktycznie nie ma w Polsce, ponieważ akty prawne będące podstawą udzielania pomocy nie zawierają na ogół szczegółowych warunków jej udzielania.

Uzupełnienie kilkudziesięciu ustaw w taki sposób, aby zawierały one, oprócz podstawy prawnej, również szczegółowe warunki udzielania pomocy, jest zadaniem niesłychanie skomplikowanym, dlatego też rząd zdecydował się na inne rozwiązanie, a mianowicie nowelizację ustawy o pomocy publicznej, zmierzającą w kierunku wprowadzenia instytucji programów pomocowych w rozumieniu Komisji Europejskiej i pewnego szczególnego trybu opiniowania tychże programów. Przedkładana nowelizacja zakłada, iż programy pomocowe w postaci aktów normatywnych zawierających podstawę prawną do udzielania pomocy i szczegółowe warunki jej udzielenia będą podlegały przedłożeniu Komisji Europejskiej w tak zwanej procedurze przejściowej, a więc jeszcze przed 1 maja 2004 r. Akceptacja takich programów przez komisję oznacza, że pomoc wynikająca z tych programów będzie mogła być udzielana również po akcesji, będzie bowiem traktowana jako pomoc już istniejąca. Co więcej, zaakceptowanie programu pomocowego przez Komisję Europejską będzie oznaczało, iż organy udzielające pomocy – o ile działają zgodnie z tymże programem – nie będą musiały zgłaszać każdego indywidualnego przypadku pomocy wynikającego z tego programu. A zatem procedura ta niesłychanie ułatwi i przyspieszy opiniowanie projektów programów i wydawanie decyzji przez Komisję Europejską.

Aby pokazać, jak jest to ważne, może powiem, iż Komisja Europejska ma osiemnaście miesięcy na wydanie decyzji o programie pomocowym. Gdybyśmy zatem nie przedłożyli tej nowelizacji i nie wystąpili z programami pomocowymi, mogłoby to oznaczać, iż z dniem 1 maja 2004 r. zmie-

nią się możliwości udzielania pomocy krajowym przedsiębiorcom i niesłychanie odsunie się to w czasie, praktycznie zostanie zablokowane. Taką jest zatem ta generalna idea i cel projektowanych zmian – zmierza to do uproszczenia, przyspieszenia procedury opiniowania.

Projektowane zmiany dotyczą trzech sytuacji. W pierwszej chodzi o nowe programy pomocowe, opracowywane na podstawie aktów prawnych, które wejdą w życie po tej nowelizacji – mamy ją zaszczyt przedstawić dzisiaj Wysokiej Izbie. Sytuacja druga to są programy pomocowe realizowane na podstawie aktów prawnych obowiązujących w chwili wejścia w życie nowelizacji ustawy o pomocy publicznej. I wreszcie trzecia sytuacja czy też trzecia płaszczyzna, na którą oddziaływać będą nowelizowane przepisy – programy pomocowe opracowywane przez organy samorządu terytorialnego.

Jeśli chodzi o dwie pierwsze sytuacje, to przewidujemy tutaj właśnie nadanie programom pomocowym formy aktu normatywnego. W przypadku programów realizowanych na podstawie obowiązujących w tej chwili aktów prawnych przewidujemy delegację dla Rady Ministrów do wydawania rozporządzeń, które zawierać będą szczegółowe warunki udzielania pomocy. Wydane na podstawie nowelizowanej ustawy rozporządzenia, połączone z ustawami, na podstawie których udzielana jest pomoc, będą stanowiły w istocie programy pomocowe w rozumieniu Komisji Europejskiej. Będą one materiałem, który będzie przekazany komisji i który będzie mogła ona zaakceptować.

Ta procedura ulega pewnej modyfikacji w stosunku do programów pomocowych opracowanych przez organy samorządu terytorialnego. Konieczność tej modyfikacji wynika z liczebności tych organów. Jest ich ponad dwa i pół tysiąca, co oznacza, że co najmniej tyle samo programów moglibyśmy mieć w ciągu roku. Wydaje się, że opiniowanie tak dużej liczby programów, w dodatku na ogół zawierających działania powtarzające się, dotyczące zbliżonych problemów, byłoby nadmiernym komplikowaniem sprawy zarówno z punktu widzenia organów udzielających pomocy, jak i organów wydających decyzję o tych programach. Dlatego też jeśli programy opracowywane przez samorządy terytorialne będą miały postać aktu normatywnego wynikającego z prawa miejscowego i będą zgodne ze szczegółowymi warunkami udzielania pomocy określonymi w odpowiednim akcie prawnym, wówczas nie będą podlegały procedurze przekazywania do opiniowania przez Komisję Europejską. Takie programy będą jedynie przekazywane, powiedziałabym, w celach kontrolnych i sprawozdawczych do prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organu krajowego, który sprawuje nadzór nad pomocą publiczną.

(wiceprezes E. Ostrowska)

To jest jedyny cel, jedyna idea wprowadzanych zmian. Tak jak już powiedziałam, służą one uproszczeniu i przyspieszeniu procedur opiniowania wniosków pomocowych oraz możliwości udzielania pomocy krajowym przedsiębiorcom.

Ustawa ta nie rodzi żadnych skutków budżetowych. Jest jednak ustawą niezwykle ważną z punktu widzenia interesów krajowych przedsiębiorców, beneficjentów pomocy publicznej, dlatego też pozwałam sobie wnosić o jej życzliwe przyjęcie przez Wysoką Izbę. Dziękuję uprzejmie.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję, Pani Prezes.

Zgodnie z regulaminem państwo senatorowie mają prawo zadawać pytania pani prezes.

Bardzo proszę, Senatorze.

Senator Jan Szafraniec:

Pani Minister, jakie właściwie warunki musi spełnić przedsiębiorstwo, żeby program pomocowy mógł zyskać formę aktu normatywnego? Czy na przykład przedsiębiorstwa zagrożone upadłością mogą zyskać taką pomoc, czy też nie? A przedsiębiorstwa mało lub średnio wydolne produkcyjnie czy też te, których sprawy znajdują się w sądzie, które nie mogą sobie same pomóc? Chodzi mi o wyliczenie warunków, które pozwalają na zakwalifikowanie do tego programu pomocowego. Dziękuję.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Jeszcze senator Biela.

Senator Adam Biela:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Jedno pytanie do pani prezes. Czy ten projekt regulacji, łącznie z dotychczasowymi przepisami, dawałby możliwość uruchomienia takiego szczegółowego programu pomocy, który sprowadzałby się do możliwości dofinansowania dla przedsiębiorców, dla firm, które chcą uzyskać europejskie certyfikaty jakości, sanitarne czy ekologiczne? Takie certyfikaty są wymagane w krajach Unii Europejskiej, żeby produkt był dopuszczony na rynek, również w Polsce, jeśli Polska będzie od 1 maja członkiem Unii Europejskiej. Uzyskanie takiego certyfikatu jest wydatkiem bardzo poważnym zwłaszcza dla małych i średnich firm, bo według mojej orientacji nie są to kwoty mniejsze niż 1 milion zł, tyle przeważnie kosztuje uzyskanie takiego certyfikatu. Można by tu pomyśleć o jakiejś szczególnej pomocy, jakimś urealnieniu myślenia o zapobieganiu bezrobociu, bo jeśli te małe i śre-

dnie firmy nie uzyskają tych certyfikatów, a oczywiście nie podążają tym obciążeniom, to będą musiały zaprzestać swojej produkcji ze względu na kary, które ich czekają, i to nam niewątpliwie bardzo zwiększy bezrobocie, którego ciężaru już teraz nie jesteśmy w stanie udźwignąć. A więc, czy według zdania pani prezes w ramach tej ustawy nie dałoby się pomyśleć o takim programie? To byłby jakiś szczegółowy program pomocowy na uzyskanie tych standardów. Jeśli nie, to pewnie byłaby potrzebna jakaś nowa, odrębna regulacja prawna w tej materii. Chciałbym uzyskać opinię pani prezes w tej bardzo istotnej kwestii.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Czy są jeszcze pytania do pani prezes? Nie widzę chętnych.

Bardzo proszę.

**Wiceprezes Urzędu
Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Elżbieta Ostrowska:**

Panie Senatorze, chciałabym przede wszystkim jeszcze raz powtórzyć: projektowana nowelizacja ma wyłącznie znaczenie proceduralne, ona nie wprowadza nowych reguł dopuszczalności udzielania pomocy. A zatem przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji, który chce otrzymać pomoc służącą uzyskaniu certyfikatu, może ją otrzymywać na mocy obecnie obowiązujących przepisów i zgodnie z ogólnymi regułami dopuszczalności. To, co proponujemy, to tylko procedura uzyskiwania owej opinii, a po 1 maja 2004 r. – decyzji Komisji Europejskiej. A zatem trudno odpowiedzieć na pytanie, jakie warunki musi spełniać przedsiębiorca, aby mógł korzystać z zapisów tej ustawy. To organ udzielający pomocy musi tak sformułować program, aby odpowiadał on tym wymogom formalnym, czyli miał postać aktu normatywnego. Korzyść przedsiębiorcy jest tu taka, że w przypadku zaakceptowania takiego programu możliwości udzielania pomocy nie będą ograniczone czasowo, nie będzie potrzeby oczekiwania na wyrażenie zgody przez Komisję Europejską.

Podobne wyjaśnienia dotyczą sprawy poruszanej przez drugiego pana senatora. Przedsiębiorcy polscy już obecnie mogą korzystać z różnych form pomocy, między innymi przeznaczonej właśnie na uzyskiwanie owych certyfikatów. Przedkładana nowelizacja nie zmienia tych możliwości. Ona ich nie ogranicza, ale też nie rozszerza w tym sensie, że wprowadzamy jakieś nowe reguły, ułatwiające czy zmieniające warunki dopuszczalności. Sama idea programu pomocowego i ten szczególny tryb akceptowania sprawi jednak, że na przykład opracowane programy dotyczące uzyskiwania

(wiceprezes E. Ostrowska)

certyfi­katów zgłoszone Komisji Europejskiej przed 1 maja i zaakceptowane przez nią będą mogły być realizowane po 1 maja bez konieczności ubiegania się o ponowną opinię czy też decyzję Komisji Europejskiej. W tym sensie jest to ułatwienie – zarówno dla organów udzielających pomocy, jak i przede wszystkim dla beneficjentów tej pomocy, to znaczy przedsiębiorców.

(Senator Adam Biela: Dziękuję bardzo.)

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Czy są jeszcze pytania do pani prezes?

Nie ma. Dziękuję pani bardzo.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu.

Z kolei senator Gładkowski złożył swoje przemówienie w dyskusji do protokołu.*

W takiej sytuacji, zgodnie z art. 52 ust. 2 Regulaminu Senatu, zamykam dyskusję.

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Dziękuję pani prezes za przybycie.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu ósmego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu w dniu 19 września bieżącego roku, a do Senatu została przekazana w dniu 22 września. Marszałek tego samego dnia, zgodnie z art. 68 regulaminu, skierował ją do Komisji Nauki, Edukacji i Sportu. Komisja po rozpatrzeniu ustawy przygotowała swoje sprawozdanie w tej sprawie.

Przypominam ponadto, że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 479, a sprawozdanie komisji w druku nr 479A.

Proszę sprawozdawcę Komisji Nauki, Edukacji i Sportu senatora Grzegorza Latę o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy. Proszę bardzo.

Senator Grzegorz Lato:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam zaszczyt w imieniu Komisji Nauki, Edukacji i Sportu przedstawić sprawozdanie z prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

Zgodnie z art. 24 oraz art. 27 pkt 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2002 r. o Polskiej Konfederacji Sportu, z dniem 1 stycznia 2004 r. likwidacji będzie podlegać Centralny Ośrodek Sportu, a składniki likwidowanej jednostki staną się nieodpłatnie własnością Polskiej Konfederacji Sportu. W myśl art. 26 ustawy na utrzymanie przejętej bazy sportowej i jej udostępnienie z dniem 1 stycznia 2004 r. konfederacja otrzymałaby dotację podmiotową. Wykreślenie powyższych postanowień będzie skutkowało pozostawieniem Centralnego Ośrodka Sportu w obecnie istniejącej formie organizacyjno-prawnej.

Przyjęcie proponowanych zmian umożliwi Centralnemu Ośrodkowi Sportu dalszą prawidłową działalność i zapewni ciągłość realizowanych przez niego dotychczas zadań. Baza sportowa znajdująca się w dyspozycji tej jednostki służy bowiem nie tylko rozwojowi sportu wyczynowego, ale również sportu powszechnego, sportu osób niepełnosprawnych czy też sportu młodzieżowego. Przekazanie całej infrastruktury Polskiej Konfederacji Sportu może zaś spowodować ograniczenie wykorzystywania jej jedynie na potrzeby sportu wyczynowego i prowadzić do utrudnień w dostępie do niej innych podmiotów.

Za wprowadzeniem projektowanych zmian przemawiają również argumenty ekonomiczne. Wykazują one, że likwidacja Centralnego Ośrodka Sportu i wchłonięcie składników jego majątku przez konfederację to operacja kosztowna, stanowiąca znaczne obciążenie dla budżetu państwa. Centralny Ośrodek Sportu jako państwowy zakład budżetowy zarządza majątkiem Skarbu Państwa, który został przekazany ośrodkowi w trwały zarząd lub użytkowanie, są jednak grunty, które Centralny Ośrodek Sportu użytkuje bądź dzierżawi od jednostek samorządu terytorialnego oraz osób fizycznych. Proces przejęcia praw do składników majątku Centralnego Ośrodka Sportu przez Polską Konfederację Sportu wymagałby nie tylko szczegółowego uregulowania stanu prawnego gruntów, lecz przede wszystkim dokonania wyceny składników majątkowych. Dokonanie takich wycen jest bardzo kosztowne. Szacuje się, że koszt ten będzie stanowił 3–5% wartości majątku, czyli około kilkudziesięciu milionów złotych. Byłoby to dodatkowe obciążenie dla budżetu państwa.

Kolejnym argumentem ekonomicznym za przyjęciem przedmiotowych zmian jest fakt, że forma prawna Centralnego Ośrodka Sportu umożliwia naliczenie odpisów amortyzacyjnych i ciężaru kosztów przy równoczesnym księgowaniu tej samej wielkości po stronie przychodów jako pokrycia amortyzacji. Dla konfederacji zaś przejęcie składników majątkowych Centralnego Ośrodka Sportu spowodowałoby dodatkowe obciążenie kosztami amortyzacji środków trwałych, oszacowanych na około 10 milionów zł.

* Przemówienie złożone do protokołu – w załączeniu.

(senator G. Lato)

Tak więc przewidywany koszt likwidacji Centralnego Ośrodka Sportu będzie niewspółmiernie wysoki w stosunku do przewidywanych efektów proponowanych przekształceń. Stąd też pozostawienie Centralnego Ośrodka Sportu jako państwowego zakładu budżetowego nadzorowanego przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu jest w pełni zasadne ekonomicznie i strukturalnie.

Do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu wpłynęły opinie między innymi z Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Zarządu Głównego Szkolnych Związków Sportowych, Polskiej Konfederacji Sportu, Unii Polskich Związków Sportowych oraz Polskiej Federacji Sportu Młodzieżowego. Powyższe instytucje w nadesłanych opiniach nie zgłaszają uwag do nadesłanego projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu na posiedzeniu w dniu 30 września 2003 r. pozytywnie zaopiniowała projekt zmiany ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu i prosi Wysoką Izbę o przyjęcie projektu tej ustawy bez poprawek. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Czy są pytania do senatora sprawozdawcy? Nie widzę zgłoszeń.

Dziękuję panu senatorowi.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa była rządowym projektem ustawy.

W związku z tym chcę zapytać reprezentanta Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu podsekretarza stanu pana Adama Giersza, czy chciałby zabrać głos w tej sprawie.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu Adam Giersz: Dziękuję, Panie Marszałku. Pan senator sprawozdawca wyczerpująco przedstawił uzasadnienie do ustawy.)

Dziękuję.

Czy są pytania do pana ministra?

Nie ma. Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Stwierdzam, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu, senator Bartos zaś złożył swoje przemówienie w dyskusji do protokołu*.

W tej sytuacji informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Czy pan minister pilotuje dzisiaj jeszcze jakąś inną ustawę?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu Adam Giersz: Dzisiaj już nie.)

Wobec tego bardzo panu dziękuję za przybycie. Miał pan tutaj bardzo wygodną sytuację.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu dziewiątego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym szóstym posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. Do Senatu została przekazana w dniu 15 września, a marszałek Senatu 15 września, zgodnie z Regulaminem Senatu, skierował ją do Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury. Komisja po rozpatrzeniu ustawy przygotowała swoje sprawozdanie w tej sprawie.

Przypominam, że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 473, a sprawozdanie w druku nr 473A.

Proszę wobec tego sprawozdawcę Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury, panią senator Czesławę Christową, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy. Proszę.

Senator Czesława Christowa:

Dziękuję bardzo.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

W imieniu Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie z posiedzenia komisji, które odbyło się w dniu 17 września bieżącego roku, poświęconego rządowemu projektowi ustawy o wykonywaniu prac podwodnych zawartemu w druku nr 473.

Celem projektu ustawy jest określenie zasad i trybu nabywania uprawnień zawodowych przez osoby zamierzające wykonywać prace podwodne, a także określenie podstawowych obowiązków organizatora tych prac wraz z uregulowaniem warunków bezpiecznego ich wykonywania.

Zgodnie z projektem ustawy przedsiębiorcy organizujący wykonanie prac podwodnych mają obowiązek posiadać certyfikat w zakresie spełnienia wymogów systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. W projekcie ustawy zostały również określone wymagania w stosunku do obiektów zanurzalnych, wprowadzono bowiem obowiązek ich projektowania i budowy pod nadzorem instytucji klasyfikacyjnej oraz obowiązek dopuszczenia do użytkowania po sprawdzeniu przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Urzędu Morskiego w Gdyni.

Projekt ustawy określa normy czasu pracy pod powierzchnią wody w ciągu doby i roku, wprowadza też przepisy ochrony pracy zobowiązujące przedsiębiorców do zapewnienia nurkom stałej opieki medycznej. Uznawanie kwalifikacji zawodowych nabytych przez obywateli państw Unii

* Przemówienie złożone do protokołu – w załączeniu.

(senator Cz. Christowa)

Europejskiej będzie się odbywać zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych.

W Unii Europejskiej nie obowiązują wspólne przepisy dotyczące wykonywania prac podwodnych. Przy opracowywaniu analizowanego projektu ustawy jako wzorce brano pod uwagę uregulowania prawne obowiązujące w Stanach Zjednoczonych, Norwegii, Wielkiej Brytanii, Francji, RFN i Szwecji. Założenia do nowych uregulowań prawnych, dotyczących zawodu nurka, wykonywania prac podwodnych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy nurków zostały już w 1997 r. zaakceptowane przez zainteresowane strony. Kiedy opracowywano projekt ustawy, uwzględniano też uwagi środowisk krajowych związanych z prowadzeniem prac podwodnych.

Wejście w życie ustawy nie spowoduje dodatkowych wydatków z budżetu państwa. Wydatki na działalność Komisji Kwalifikacyjnej dla Nurków, działającej przy Urzędzie Morskim w Gdyni, będą tak jak dotychczas równoważone przez wpływy uzyskiwane z opłat wnoszonych przez osoby ubiegające się o uprawnienia zawodowe. Skutki finansowe wynikające z opłat założonych w ustawie po jej wdrożeniu poniosą przedsiębiorcy podejmujący się organizowania prac podwodnych oraz osoby ubiegające się o uprawnienia zawodowe nurków.

Projekt ustawy podlega ocenie zgodności z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z regulacjami ustanawiającymi zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, dostęp do wykonywania zawodu oraz ogólny wspólnotowy system uznawania kwalifikacji zawodowych. Projekt ustawy o wykonywaniu prac podwodnych uzyskał pozytywną opinię sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej i jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury wnosi do ustawy o wykonywaniu prac podwodnych dwie poprawki. Poprawka pierwsza: w art. 21 w ust. 1 wyrazy „w sposób określony w art. 8 ust. 2 pkt 7” proponuje się zastąpić wyrazami „z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 7”. Wynika to z logiki tego zapisu i właściwie nie dotyczy meritum, a raczej porządkuje ten zapis, ponieważ powołanie się na inne punkty było niewłaściwie. Ostatecznie proponowana poprawka uzyskała akceptację wszystkich członków komisji i po wprowadzeniu zmian do art. 21 ust. 1 otrzymuje on następujące brzmienie: „Praktykę nurka w zakresie wykonywania prac podwodnych wpisuje się do książeczki nurka z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 7”.

Poprawka druga. W art. 24 ust. 4 komisja proponuje, aby skreślić wyrazy „o którym mowa w art. 20 ust. 2–8”, zastąpić na końcu kropkę przecinkiem i dodać wyrazy „o którym mowa w art. 20 ust. 2–8”. Jest to identyczna sytuacja, wynikająca z logiki zapisu. Art. 24 ust. 4 po wprowadzonych zmianach otrzymuje następujące brzmienie: „Osobie, która ukończyła szkolenie, ośrodek szkoleniowy wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2–8.”

Wysoki Senacie! Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury rekomenduje Wysokiej Izbie przyjęcie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych wraz z dwoma przedstawionymi poprawkami, zaproponowanymi przez komisję, zawartymi w druku nr 473A. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję pani senator za sprawozdanie.
Czy ktoś z państwa chciałby postawić pytanie?
Bardzo proszę, senator Pawełek.

Senator Kazimierz Pawełek:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Pani Senator, art. 11–15 szczegółowo i bardzo systematycznie opisują możliwości pracy nurka na różnych głębokościach. Jest to bardzo usystematyzowane. Rozróżnia się małe głębokości, średnie i prace głębinowe. Zostało to bardzo dokładnie opisane. Moje pytanie dotyczy tego, ile wynosi głębokość mała – chodzi o zakres: od ilu do ilu metrów – a ile średnia, też od ilu do ilu. Jest też mowa o pracach głębinowych. W tym wypadku również chciałbym się dowiedzieć, ile to jest metrów i w ogóle do jakiej głębokości dopuszczalna jest praca nurka. Takie są moje pytania. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Czy są jeszcze inne pytania?
Bardzo proszę, Pani Senator.

Senator Czesława Christowa:

Bardzo dziękuję za pytania, Panie Senatorze.

Ustawa składa się z części, która dotyczy terminów i definicji. W odpowiedzi na pana pytanie przedstawię pkt 14 art. 2, który właśnie definiuje te pojęcia, o których pan senator wspomniał. A zatem prace podwodne na małych głębokościach to prace prowadzone pod powierzchnią wody na głębokości do 20 m itd. Czyli w ustawie, w tak zwanym słowniczku, mamy bardzo dokładnie określone przedziały, o które pan senator był uprzejmy zapytać.

(Senator Kazimierz Pawełek: Moje pytanie dotyczyło jeszcze tego, do jakiej w ogóle głębokości jest dopuszczalna ta praca.)

(senator Cz. Christowa)

To zależy od tego, jakie posiada uprawnienia dana osoba i jakie urządzenia są stosowane. To jest bardzo skomplikowany proces, który musi być przeprowadzony bezpiecznie i w zależności od przyjętych procedur warunki są określone dla konkretnej pracy.

Ale myślę, że bardziej kompetentnie w tym zakresie wypowiedziałby się pan minister, dlatego bardzo proszę o pomoc.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Zaraz do tego dojdziemy, spokojnie.

Czy są jeszcze inne pytania? Nie ma.

Dziękuję, Pani Senator.

(Senator Czesława Christowa: Dziękuję. Przepraszam.)

Przypominam że rozpatrywana ustawa była rządowym projektem ustawy, a do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister infrastruktury.

Witam podsekretarza stanu w tym ministerstwie pana Witolda Górskiego.

Czy chciałby pan zabrać głos w sprawie tej ustawy?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Infrastruktury
Witold Górski:**

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Bardzo dziękuję za doskonałe uzasadnienie ustawy przez panią senator Christową, która, jak widać po mundurze, jest specjalistką od spraw morskich.

Chcę też powiedzieć, że jest to pierwsza ustawa w historii Polski regulująca ten temat. Tylko kilka państw na świecie ma ustawę o pracach podwodnych. Nie o nurkowaniu, nie o pletwonurkowaniu, tylko o pracach podwodnych. Przepisy obowiązujące do tej pory po prostu się zestarzały, bo nie nadążaliśmy również za postępem technicznym. Organizowanie i wykonywanie prac podwodnych jest związane z dużym ryzykiem utraty zdrowia i życia, dlatego opracowaliśmy tę ustawę. Może jest ona przeznaczona dla niezbyt wielkiego środowiska, ale była przez to środowisko oczekiwana.

Jeśli chodzi o pytanie pana senatora, odnośnie do głębokości, to ze standardowym sprzętem, jaki posiada nurek, można prowadzić prace podwodne na głębokości do 60 m. Dziękuję.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Czy są pytania do pana ministra? Nie ma. Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu.

W związku z tym zamykam dyskusję.

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Dziękuję panu ministrowi za obecność.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu dziesiątego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Przypominam że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym szóstym posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. Do Senatu została przekazana w dniu 15 września tego roku, a marszałek tego samego dnia, zgodnie z art. 68 ust. 1 Regulaminu Senatu, skierował ją do Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Komisje po rozpatrzeniu ustawy przygotowały swoje sprawozdania w tej sprawie.

Przypominam że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 476, a sprawozdanie komisji w drukach nr 476A i 476B

Proszę sprawozdawcę Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, panią senator Genowefę Grabowską, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Senator Genowefa Grabowska:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Pragnę państwu przedstawić efekt dyskusji, jaka w Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej odbyła się w dniu 17 września, kiedyśmy rozpatrywali projekt ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Nie ulega wątpliwości, że przedłożona ustawa zmierza do dostosowania prawa polskiego do prawa wspólnotowego, a szczególnie idzie tu o przepisy ustawy o substancjach i preparatach chemicznych, ustawy o kosmetykach, ustawy – Prawo farmaceutyczne, a także ustawy o produktach biobójczych. W tej ustawie zaproponowano w szczególności następujące nowe rozwiązania.

Otóż zmierza się w niej do rozszerzenia katalogu zadań inspektora do spraw substancji i preparatów chemicznych o współpracę z państwami członkowskimi Unii, ale nie tylko, bo także o współpracę z Komisją Europejską, co jest szczególnie istotne.

Zmierza się także do wprowadzenia obowiązku wykonywania badań substancji i preparatów chemicznych, a także kosmetyków, produktów leczniczych i produktów weterynaryjnych, jak również produktów biobójczych, przy czym powin-

(senator G. Grabowska)

no się to odbywać zgodnie z zasadami tak zwanej Dobrej Praktyki Laboratoryjnej.

Kolejnym nowym rozwiązaniem jest nałożenie na osobę wprowadzającą do obrotu substancję niebezpieczną albo osobę, która wprowadza preparat niebezpieczny, obowiązku bezpłatnego udostępnienia odbiorcy karty charakterystyki takiej substancji lub preparatu, przy czym dostarczenie tej charakterystyki musi odbyć się wcześniej, zanim ten produkt zacznie funkcjonować w obrocie, a więc najpóźniej w dniu ich pierwszej dostawy. Ten wymóg nałożony na osobę wprowadzającą do obrotu substancję niebezpieczną prowadzi do tego, aby osoba odpowiedzialna za ocenę wpływu kosmetyku na zdrowie ludzkie – bo przecież nie tylko na zdrowie kobiet – na bezpieczeństwo zdrowia ludzi, miała wykształcenie wyższe i kwalifikacje w takim zakresie, w jakim dokonuje oceny.

To są podstawowe założenia, które w tej ustawie znajdziemy. Pragnę jeszcze dodać, iż jest to ustawa, która ma dostosować nasze prawo, zwłaszcza o kosmetykach, prawo farmaceutyczne i produktach biobójczych, do prawa unijnego, a przede wszystkim do wprowadzenia do prawa polskiego przepisów dyrektywy Wspólnot Europejskich z 2000 r., dyrektywy nr 21.

Chcę dodać, że wejście tej nowelizacji ustawy w życie nie będzie miało żadnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, badając bardzo szczegółowo tekst nowelizacji, zaproponowała cztery poprawki. Te poprawki znajdziecie państwo w druku senackim nr 476A. Są to poprawki redakcyjne, ale nie tylko, i z pewnością uczynią one ten tekst bardziej przejrzystym i bardziej zrozumiałym.

W związku z powyższym wnoszę, aby Wysoki Senat zechciał przyjąć, zgodnie z wnioskiem komisji, tę ustawę z załączonymi poprawkami. Dziękuję, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję pani senator za sprawozdanie.

Teraz poproszę sprawozdawcę Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia, panią senator Krystynę Sienkiewicz, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji.

Proszę.

Senator Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję.

Panie Marszałku! Panie i Panowie!

Zgodnie z poleceniem marszałka Senatu, Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia w dniu 30 września rozpatrzyła uchwaloną przez Sejm

Rzeczypospolitej zmianę ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz zawartą w tej nowelizacji zmianę ustawy o kosmetykach, produktach biobójczych oraz ustawy – Prawo farmaceutyczne. Z upoważnienia członków Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia przedstawię Wysokiej Izbie krótkie sprawozdanie. Krótkie, bo dłuższe i bardziej merytoryczne było już przed chwilą, zatem mniej pozostała ta łatwiejsza forma sprawozdania.

Komisja miała jednak znacznie utrudnioną pracę, ponieważ podczas rozpatrywania bądź co bądź rządowego projektu ustawy, ustawy dostosowującej, rząd był reprezentowany jedynie przez dyrektora departamentu w Ministerstwie Zdrowia. Nie było więc odpowiedzialnego sekretarza stanu, o czym wprawdzie byliśmy uprzedzeni, ale nie było również niezwykle istotnej dla tej ustawy osoby, czyli inspektora do spraw substancji i preparatów chemicznych, którego katalog zadań ta właśnie ustawa rozszerza. Mimo zapewnień, że zjawi się, że jest już niedaleko, że trwa strajk taksówkarzy, pan inspektor się nie pojawił. Mówię o tym, by scharakteryzować trudności pracy komisji, jako że posła sprawozdawcy również nie było. Ale to już jest koniec utyskiwań, ponieważ dużą pomocą dla nas – pomocą merytoryczną, a nie tylko duchowym wsparciem – była obecność przedstawiciela Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

Definicja i zasady Dobrej Praktyki Laboratoryjnej uregulowane są w dziesięciu najróżniejszych dyrektywach dotyczących kosmetyków, produktów farmaceutycznych oraz produktów biobójczych. Należało więc wprowadzić obowiązek wykonywania badań produktów regulowanych tymi ustawami zgodnie z wymaganiami Dobrej Praktyki Laboratoryjnej. To jest niezwykle ważne zagadnienie, bowiem określenie „Dobra Praktyka Laboratoryjna” nie pojawia się po raz pierwszy: jest to system zapewnienia jakości badań, określający zasady organizacji jednostek badawczych wykonujących badania niekliniczne – a niekliniczne to te, które nie dotyczą nas bezpośrednio na kolejnym etapie badań – z zakresu bezpieczeństwa i zdrowia człowieka i środowiska, w szczególności badania substancji i preparatów chemicznych wymagane przez ustawę, oraz warunki, w jakich te badania są planowane, przeprowadzane i monitorowane, a ich wyniki są zapisywane, przechowywane i podawane w sprawozdaniu.

Sprawę włączenia do ustawy o substancjach i preparatach chemicznych prawa farmaceutycznego przedyskutowaliśmy bardzo dogłębnie, ponieważ to budziło kolejny opór środowiska farmaceutów, farmakologów w związku z całą niedoskonałością prawa farmaceutycznego. Ale przedstawiciele Urzędu Rejestracji Leków, którzy po raz pierwszy uczestniczyli w naszym posiedzeniu, zaakceptowali – choć może bez entuzjazmu, ale i bez jakichkolwiek zgrzytów – tę zmianę i kolejną, dość istotną ingerencję w prawo farmaceutyczne.

(senator K. Sienkiewicz)

W wyniku dyskusji, przyjmując i niejako autoryzując te cztery poprawki zgłoszone przez Komisję Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, dodaliśmy jeszcze jedną: rozszerzyliśmy o jedną pozycję katalog wyłączeń – tego, czego ustawa nie obejmuje – to znaczy o te substancje i preparaty chemiczne, wobec których przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Ponieważ uzgodnienie stanowiska obu komisji będzie jeszcze przedmiotem naszych obrad w terminie ustalonym przez pana marszałka i ponieważ kolejne poprawki i tak w trakcie głosowań będą szczegółowo omawiane przez marszałka prowadzącego posiedzenie, a treść ich jest zawarta w druku nr 476B, proszę wybaczyć, iż – oszczędzając państwa czas – nie będę ich teraz omawiała szczegółowo. Decyzja o przyjęciu uchwały będzie należała do Wysokiej Izby, po rozpatrzeniu wspólnego stanowiska obu komisji. Dziękuję.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję, Pani Senator.

Może już pani łaskawie zająć swoje miejsce. Ponieważ mamy dwie sprawozdawczynie, chcę, żeby tura pytań odbyła się w sytuacji sprawiedliwej dla nich obu.

Właśnie chciałem zapytać: czy są pytania do sprawozdawczyń komisji? Nie ma. Dziękuję.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa była rządowym projektem. Niestety, nie mamy na sali przedstawiciela rządu, nie doszedł.

Ale czy byłyby do niego pytania? Nie byłoby. W związku z tym jest nam zgoda niepotrzebny. No, na to wychodzi i to jest zgodne...

W związku z tym mogę dalej procedować.

Otwieram dyskusję.

I od razu stwierdzam, że nikt z senatorów nie zapisał się do głosu.

W związku z tym zamykam dyskusję.

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy... Przepraszam bardzo. W związku z tym, że w trakcie dyskusji senatorowie nie zgłosili wniosków o charakterze legislacyjnym, ale komisje przedstawiły różne poprawki, zgodnie z art. 52 ust. 2 Regulaminu Senatu proszę Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisję Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej o ustosunkowanie się do przedstawionych w toku debaty nad tym punktem wniosków i przygotowanie wspólnego sprawozdania w tej sprawie.

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu jedenastego porządku obrad: stanowisko Senatu

w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r., a do Senatu została przekazana w dniu 22 września bieżącego roku, zaś marszałek Senatu w dniu 23 września 2003 r., zgodnie z art. 68 ust. 1 Regulaminu Senatu, skierował ją do Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego. Komisja po rozpatrzeniu ustawy przygotowała swoje sprawozdanie w tej sprawie.

Przypominam też, że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 482, a sprawozdanie komisji w druku nr 482A.

Proszę sprawozdawcę Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego, pana senatora Tadeusza Bartosa, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Proszę.

Senator Tadeusz Bartos:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Ustawa o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru – druk senacki nr 482 – stanowi wyraz głębokiej, narodowej pamięci o obywatelach polskich deportowanych w latach 1939–1956 na Syberię, do Kazachstanu i północnej Rosji.

Zgodnie z ustawą Krzyż Zesłańców Sybiru nadawany będzie osobom, które w chwili deportacji posiadały obywatelstwo polskie, oraz dzieciom tych osób. Krzyż nadawany będzie przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub, w przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego bądź zamieszkujących stale za granicą, ministra właściwego do spraw zagranicznych. Osoba odznaczona otrzymuje nieodpłatnie odznakę nadanego jej krzyża i legitymację.

Szanowni Państwo, w imieniu Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie komisji zawarte w druku nr 482A. Komisja obradowała nad ustawą na posiedzeniu w dniu 2 października 2003 r. W toku dyskusji postanowiono wprowadzić do ustawy trzy poprawki.

Pierwsza poprawka polega na skreśleniu ust. 2 w art. 2. Celem wprowadzanej zmiany jest pozostawienie przepisu, który zawarty jest w ust. 1 tegoż artykułu, a ust. 1 odnosi się do wszystkich osób objętych tą ustawą, a więc zarówno do posiadających obecnie obywatelstwo polskie, jak i tych, które obecnie takiego obywatelstwa nie mają.

Poprawka druga polega na zastąpieniu wyrazu „zasady” wyrazami „sposób i okoliczności”. Komisja uznała, iż należy wprowadzić tę zmianę, gdyż akt wykonawczy, jakim jest rozporządzenie, musi zawierać regulacje określone w sposób precyzyjny.

(senator T. Bartos)

Poprawka trzecia zmierza do właściwego wskazania wzoru odznaczenia. A zasadą jest, że we wzorze rysunkowym na odwrotnej stronie nie przedstawia się wstążki.

Szanowni Państwo, przedstawione przeze mnie poprawki komisja przyjęła jednogłośnie.

Zwracam się do państwa, w imieniu Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego, o zaakceptowanie zmian zgłoszonych przez komisję i przyjęcie ustawy. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Czy są pytania do sprawozdawcy? Nie widzę zgłoszeń, dziękuję.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa była poselskim projektem ustawy. Prezes Rady Ministrów upoważnił do reprezentowania rządu w sprawie tej ustawy ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej, ale przedstawicielka ministerstwa jeszcze nie dotarła.

W związku z tym znowu stawiam pytanie: czy byłyby pytania do pani minister? Nie widzę zgłoszeń. Wobec tego możemy procedować dalej.

Otwieram dyskusję.

Stwierdzam, że na liście jest jeden mówca, senator Witold Gładkowski.

Proszę bardzo.

Senator Witold Gładkowski:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Trudno jest przecenić społeczne i historyczne znaczenie ustawy z dnia 19 września 2003 r. o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru. Mówię te słowa jako człowiek urodzony na ziemi, syn ziemi – a obecnie także mieszkaniec terenów – gdzie w tysiącach określa się liczbę uprawnionych do ubiegania się o ten zaszczyt, gdzie w tysiącach liczy się też mogiły tych, którzy nie doczekali dzisiejszego dnia.

Uchwalenie tej ustawy przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stanowi nie tylko symboliczne uczczenie przez państwo polskie pamięci tych wszystkich, którzy poczynawszy od dnia 17 września 1939 r. i później, w latach 1939–1956, z rąk władz Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich polegli, stracili życie, i których wywieziono daleko od ich ojczyzny. Ustawa ta jest przede wszystkim długo oczekiwanym moralnym zadośćuczynieniem za doznane w tamtych czasach cierpienia z powodu polskości i dla Polski.

W tym miejscu warto przypomnieć, że uchwalenie omawianej ustawy nie jest jedynym aktem społecznego szacunku dla ofiar deportacji, zsyłek i wypędzeń. W wielu miejscach naszego kraju lokalne społeczności podejmowały już odpowiednie

do ich możliwości działania, mające na celu oddanie hołdu obywatelom wschodnich terenów Polski, deportowanym na Syberię, do Kazachstanu i północnej Rosji. Stosownymi napisami opatrzone nazwy miejsc publicznych, placów i ulic w wielu miastach.

Ustawa o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru jest aktem prawnym regulującym zawartą w nim problematykę w sposób precyzyjny i wyczerpujący. Otóż w art. 2 określa ona osoby, którym może zostać nadane odznaczenie. Słusznie w ust. 1 powyższego przepisu dobrodziejstwami ustawy objęto osoby, które w chwili deportacji posiadały obywatelstwo polskie, oraz dzieci tych osób urodzone na zesłaniu, jak to pan senator sprawozdawca już podkreślił. Przyjęto też zasadę, że krzyż jest nadawany tylko osobom żyjącym w dniu wejścia ustawy w życie.

W art. 3 ustalono zasadę nadawania Krzyża Zesłańców Sybiru. Określono organy uprawnione do składania wniosków, różne w zależności od tego, czy wniosek dotyczy obywatela polskiego zamieszkałego w Polsce, czy osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego lub zamieszkałej stale za granicą. W pierwszym przypadku uprawniony jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drugim – minister spraw zagranicznych.

Określono także podmioty uprawnione do inicjowania procedury składania wniosków. Są nimi związki i stowarzyszenia kombatanckie. Ale w art. 3 ust. 3 ustawy rozsądnie dopuszczono składanie wniosków o nadanie Krzyża Zesłańców Sybiru przez uprawnione organy z własnej inicjatywy. Taki zapis umożliwia nadanie odznaczenia również osobom nie zrzeszonym w związkach i stowarzyszeniach kombatanckich.

W ustawie szczególnie interesujące jest oparcie wzoru Krzyża Zesłańców Sybiru na symbolice mającej tradycję w emblematyce stosowanej w Związku Sybiraków: skrzyżowane miecze i zerwane kajdany. Z kolei w odniesieniu do rozmiaru krzyża można powiedzieć, że odpowiada on wymiarom Krzyża Armii Krajowej. Można to odczytać jako szczególnego rodzaju, choć przypadkowe, połączenie dwóch tradycji walki o wolność i niepodległość Polski.

Zatem ze względu na to wszystko ustawa z dnia 19 września 2003 r. o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru, jako akt prawny ze wszech miar społecznie, moralnie i historycznie konieczny i uzasadniony, zasługuje na pełne poparcie i zaakceptowanie przez Wysoki Senat. Jestem przekonany, że tak się stanie. Dziękuję, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję, Panu Senatorowi.

Informuję, że lista mówców została wyczerpana.

(wicemarszałek K. Kutz)

W związku z tym, zgodnie z art. 52 ust. 2 regulaminu, zamykam dyskusję.

Informuję też, że głosowanie w tej sprawie, czyli w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru, zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Zanim przystąpimy do rozpatrywania punktu trzynastego, chcę przeczytać następujący list:

„Panie i Panowie Senatorowie!

Następnym rozpatrywanym punktem porządku obrad miał być punkt dotyczący ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Informuję, że do reprezentowania stanowiska rządu w sprawie tej ustawy został upoważniony sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Janusz Zemke.

Szanowni Państwo! Ponieważ odbywa się właśnie posiedzenie rządu, na którym obecność pana ministra jest niezbędna, proponuję rozpatrzenie teraz kolejnych punktów porządku obrad i powrócenie później do ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.”

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Wysoka Izba przyjęła przedstawioną propozycję.

(Senator Genowefa Ferenc: Ja mam pytanie.)

Tak, proszę.

Senator Genowefa Ferenc:

Panie Marszałku, ja mam następującą wątpliwość: skoro rano przyjęliśmy porządek obrad, to czy w tej chwili zmiana porządku jest możliwa? Chciałabym po prostu prosić o wyjaśnienie.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

O wyjaśnienie, tak?

Bardzo proszę...

(Głos z sali: To tylko zmiana kolejności procedowania.)

(Głos z sali: Jest możliwa.)

Nasza pani od prawa i regulaminu mówi mi, że to tylko zmiana procedowania.

(Głos z sali: To jest wniosek formalny, pani może się sprzeciwić.)

Tak, to jest wniosek formalny, pani oczywiście może się sprzeciwić.

Nie czyni pani tego?

(Senator Genowefa Ferenc: Nie.)

Bardzo mi miło.

Uważam, że ta propozycja została przyjęta, w związku z czym – jak to się mówi – przeskakujemy ten punkt.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu trzynastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym ósmym posiedzeniu w dniu 3 października bieżącego roku, a do Senatu została przekazana w dniu 6 października. W tym samym dniu marszałek Senatu, zgodnie z art. 68 ust. 1 regulaminu, skierował ją do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Komisja po rozpatrzeniu ustawy przygotowała swoje sprawozdanie w tej sprawie.

Przypominam też, że tekst ustawy zawarty jest w druku nr 493, a sprawozdanie komisji w druku nr 493A.

Proszę sprawozdawcę Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pana senatora Andrzeja Anulewicz, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Proszę bardzo.

Senator Andrzej Anulewicz:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam zaszczyt zaprezentować sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prac nad ustawą o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Ustawa była projektem rządowym. Została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym ósmym posiedzeniu w dniu 3 października 2003 r., a przez senacką Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpatrzona została w dniu 7 października 2003 r. Sprawozdanie podane zostało w druku nr 493A.

Celem ustawy jest wprowadzenie przepisów dotyczących głównie zagadnień związanych z uszczegółowieniem zasad funkcjonowania systemu kwot mlecznych w Polsce oraz mechanizmów interwencyjnych na rynku mleka i przetworów mlecznych. Ustawa dokonuje zmian niezbędnych w kontekście przydzielenia indywidualnych kwot mlecznych i administrowania systemem kwot przez Agencję Rynku Rolnego. Zapisy ustawy, mówiąc ogólnie, porządkują, systematyzują rynek mleka w Polsce, przygotowując ten rynek do warunków, z jakimi polscy producenci, hurtownicy i przetwórcy spotkają się po 1 maja 2004 r., a więc w chwili akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Panie i Panowie Senatorowie! Zapisy ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych określają między innymi, kto to jest dostawca bezpośredni, co to są przetwory mleczne, co to jest indywidualna reprezentatywna zawartość tłuszczu, na czym polega kwotowanie, kto ustali krajową kwotę mleczną, krajową rezerwę krajowej kwoty mlecznej. Ustawa mówi, kto wydaje decyzję w sprawie przyznania indywidualnych kwot mlecznych i określa warunki.

(senator A. Anulewicz)

Określa też, co powinien zawierać wniosek o wpis do rejestru podmiotów skupujących, oraz określa obowiązki skupującego. Mówi również o warunkach przyznawania, gospodarowania kwotami mlecznymi. Nakłada obowiązki na dostawców bezpośrednich w zakresie prowadzenia rejestrów i przedkładania informacji dotyczących podmiotów skupujących. Określa warunki prowadzenia interwencyjnego skupu przetworów o najwyższej jakości. W ustawie określone zostały warunki szczegółowe, uprawnienia i obowiązki Agencji Rynku Rolnego w zakresie organizacji rynku mleka. Zapisano również, co będzie należeć do obowiązków, uprawnień komisji porozumiewawczej, określono również, kto będzie ponosić koszty obsługi technicznej, organizacyjnej, funkcjonowania tej komisji oraz obsługi prawnej funduszu promocji. W ustawie zdecydowano o likwidacji Funduszu Promocji Mleczarstwa.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi podczas prac nad ustawą wniosła dziewiętnaście poprawek.

Poprawka pierwsza ma na celu ujednolicenie terminologii ustawy. Również poprawka druga ma na celu ujednolicenie terminologii ustawy.

Poprawka trzecia zmierza do przedłużenia – z dnia 30 listopada 2003 r. do dnia 15 grudnia 2003 r. – ostatecznego terminu złożenia przez prezesa Agencji Rynku Rolnego pisemnej informacji ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych. Informacja ma między innymi dotyczyć ilości mleka wyprodukowanego i wprowadzonego do obrotu w roku preferencyjnym przez dostawców hurtowych i bezpośrednich.

Poprawka czwarta ma charakter redakcyjny i zmierza do nadania przepisowi brzmienia poprawnego stylistycznie.

Poprawki piąta i szesnasta mają na celu poprawną pod względem legislacyjnym realizację woli ustawodawcy i zmierzają do wydłużenia ostatecznego terminu składania wniosków o przyznanie indywidualnych kwot mlecznych przez dostawcę bezpośredniego z dnia 31 października 2003 r. do dnia 30 listopada 2003 r. Poprawki te zmierzają do tego, aby decyzja ustawodawcy realizowana była przez właściwy przepis ustawy.

Poprawka szósta ma charakter redakcyjny i zmierza do nadania przepisowi brzmienia poprawnego stylistycznie.

Poprawka siódma też ma charakter redakcyjny.

Poprawka ósma zmierza do tego, aby indywidualna kwota mleczna wracała do właściciela gospodarstwa rolnego po wygaśnięciu umowy dzierżawy lub innej, przenoszącej posiadanie zależne gospodarstwa rolnego, w sytuacji gdy umowa obejmowała również prawo do tej kwoty. Poprawka ta wyłącza automatyczne przechodzenie w takim przypadku indywidualnej kwoty mlecznej do krajowej rezerwy krajowej kwoty mlecznej.

Poprawka dziewiąta ma charakter redakcyjny i zmierza do użycia wyrazu we właściwej liczbie.

Poprawki: dziesiąta, jedenasta, trzynasta, czternasta, piętnasta, osiemnasta i dziewiętnasta, zmierzają do przywrócenia zlikwidowanego przez Sejm Funduszu Promocji Mleczarstwa.

Poprawka trzynasta wskazuje, że koszty obsługi techniczno-biurowej oraz koszty obsługi prawnej funduszu ponosić będzie Agencja Rynku Rolnego.

Poprawka czternasta rozszerza zadania komisji porozumiewawczej o konieczność ustalenia szczegółowych zasad gospodarowania funduszem promocji, a także wskazuje, że zasady te będą zatwierdzane przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych.

Poprawka piętnasta rozszerza i zmienia katalog celów, dla których tworzy się fundusz promocji; w szczególności dodano cele polegające na wspieraniu działalności krajowych mleczarskich organizacji branżowych we współpracy z branżowymi organizacjami narodowymi oraz dofinansowywaniu i szkoleniu dostawców.

Poprawka dwunasta ma charakter redakcyjny, ujednoliciła brzmienie przepisu.

Poprawka siedemnasta ma charakter legislacyjny i zmienia błędne odesłanie.

Państwo Senatorowie! W imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi mam zaszczyt zarekomendować Wysokiej Izbie uchwalenie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych, wraz z przedstawionymi poprawkami. Dziękuję uprzejmie.

Wicemarszałek Kazimierz Kutcz:

Dziękuję panu senatorowi.

Zgodnie z regulaminem chciałbym zapytać, czy są pytania do senatora sprawozdawcy. Nie ma.

Dziękuję panu senatorowi.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa była rządowym projektem ustawy. Do reprezentowania rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister rolnictwa i rozwoju wsi.

Witam na sali sekretarza stanu w tym ministerstwie, pana Józefa Jerzego Pilarczyka.

Proszę o zabranie głosu. Widzę, że pan wyraził nie ma na to ochotę.

Bardzo proszę.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Józef Pilarczyk:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Do uzasadnienia, które przedstawił pan senator sprawozdawca, chciałbym dodać krótką informację, że ustawa, której nowelizacja w tej chwili jest rozpatrywana, obowiązuje od 6 września 2001 r. i w dużej części już jest realizowana.

(sekretarz stanu J. Pilarczyk)

Ustawa, tak jak mówił to senator sprawozdawca, przede wszystkim wprowadza zasady kwotowania produkcji mleka w Polsce, jak również procedury, które w tym zakresie obowiązują.

Wiadomo, że w Unii Europejskiej ten rynek jest regulowany i że w trakcie negocjacji zostały ustalone dopuszczalne kwoty produkcji mleka w Polsce. W związku z tym kwoty te muszą być rozdysponowane między producentów mleka. Ustawa ta przede wszystkim zawiera przepisy, które te sprawy regulują.

W związku z tym, że rok referencyjny, czyli rok, który stanowi podstawę do rozdziału kwoty krajowej, rozpoczął się 1 kwietnia 2002 r. i skończył się 30 marca 2003 r., jest już podstawa do tego, ażeby rozdysponować tę kwotę. Rolnicy producenci mleka składają wnioski. W trakcie realizowania tych procedur okazało się, że niektóre przepisy są mało precyzyjne, że trzeba dokonać dodatkowych interpretacji poprzez wprowadzenie zapisów ustawowych, stąd też zaszła konieczność dokonania nowelizacji doprecyzowującej funkcjonowanie tych regulacji.

W sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonano pewnych zmian wychodzących poza projekt rządowy. Wykreślono przepisy mówiące o funkcjonowaniu i tworzeniu Funduszu Promocji Mleczarstwa. Fundusz ten tworzony jest z odpisów podmiotów skupujących mleko w wysokości 0,02 gr od 1 l i ma służyć przede wszystkim promocji spożycia mleka w Polsce, które to spożycie jest jednym z najniższych w Europie. Fundusz ten ma wspomóc zarówno producentów, jak również przetwórców mleka w różnych działaniach dających im szansę na utrzymanie czy poprawę konkurencyjności na rynku europejskim.

W Sejmie zdarzyło się tak, że na wniosek dużych przetwórców mleka, którzy w związku ze skalą produkcji mają dość duże odpisy na ten fundusz, Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęła taką decyzję, że przedstawi Sejmowi wniosek o skreślenie przepisów dotyczących tego funduszu. Dopiero na posiedzeniu senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi cały sektor mleczarstwa uzmysłowił sobie, jak duży błąd został popełniony. Wszystkie związki i organizacje przetwórców mleka na wczorajszym posiedzeniu komisji senackiej opowiedziały się za przywróceniem Funduszu Promocji Mleczarstwa. Rząd również był przeciwny likwidacji tego funduszu i popiera wniosek komisji o przywrócenie przepisów regulujących jego tworzenie i zasady jego rozdysponowywania. Dlatego też proszę o przyjęcie poprawek senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pragnę również poinformować, że Sejm zwiększył liczbę członków komisji porozumiewawczej z szesnastu do osiemnastu. Te dwie osoby mają reprezentować izby rolnicze. Mimo że wiążą się

z tym pewne koszty, rząd popiera tę inicjatywę, ten wniosek Sejmu, i nie wnosi tutaj sprzeciwu; zmiana ta umacnia pozycję izb rolniczych jako samorządu zawodowego.

Wiele poprawek, które przedstawił senator sprawozdawca, doprecyzowuje tekst przyjęty przez Sejm. Na wczorajszym posiedzeniu komisji rolnictwa miałem okazję przeanalizować wszystkie te propozycje. W kilku przypadkach eliminuję one ewidentne błędy, chociażby takie jak niepotrzebnie wprowadzony art. 2, który wprowadza nowy termin składania wniosków przez dostawców bezpośrednich. Popieram też propozycję senackiej komisji rolnictwa, aby zapisać to rozwiązanie w art. 6 ustawy – tak właśnie proponuje komisja. Ponieważ senacka komisja przywraca, czy też proponuje poprawkę przywracającą funkcjonowanie funduszu, eliminuje tym samym błędnie sformułowany art. 5 tejże ustawy, przy którym można było nawet mieć wątpliwości, czy jest on zgodny z procedurami legislacyjnymi, procedurami tworzenia prawa, czyli z konstytucją.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Wnoszę o uchwalenie nowelizacji ustawy o regulacji rynku mleka z poprawkami, które przedstawiła senacka Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dziękuję.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję Panu Ministrowi. Proszę jeszcze pozostać przy mównicy, bo zgodnie z naszym regulaminem senatorowie mogą zadawać panu pytania.

Czy są chętni do zadawania pytań? Nie widzę chętnych.

Dziękuję panu, Panie Ministrze.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Józef Pilarczyk: Dziękuję.)

Otwieram dyskusję.

Stwierdzam, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu. Senator Andrzej Anulewicz złożył natomiast wniosek o charakterze legislacyjnym na piśmie.

Wobec tego zamykam dyskusję.

Zgodnie z art. 52 ust. 2 proszę Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi o ustosunkowanie się do wniosku złożonego przez pana senatora.

Czy pan minister zapoznał się z tą nową propozycją?

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Józef Pilarczyk: Wczoraj nie widziałem oficjalnie tekstu, ale z tego co wiem...)

Czy wobec tego chciałby pan coś powiedzieć na temat tej nowej poprawki?

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Józef Pilarczyk: Panie Marszałku, przedstawię opinię na posiedzeniu komisji, bo w tej chwili trudno mi jest...)

Dziękuję.

(wicemarszałek K. Kutz)

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych zostanie przeprowadzone pod koniec posiedzenia Senatu.

Dziękuję panu ministrowi.

Oddaję w tej chwili berło panu marszałkowi Jarzembowskiemu.

(Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Ryszard Jarzembowski)

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję, Panie Marszałku, aczkolwiek berłem publicznie zwykle się nie bawię.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu dwunastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Ustawę tę Sejm uchwalił na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu 19 września. 22 września została skierowana do Senatu. Marszałek skierował ją do Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego. Komisja przygotowała swoje sprawozdanie, które możemy przeczytać w druku nr 485A.

Za chwilę o przebiegu i wynikach prac komisji opowie nam senator sprawozdawca Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego Grzegorz Niski, którego przed chwilą widziałem, a teraz jakoś się zdematerializował.

Zapraszam pana senatora Grzegorza Niskiego, żeby zechciał zabrać głos i przedstawić sprawozdanie komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Ponieważ pana senatora ciągle nie ma, zróbmy minutową przerwę techniczną do czasu odnalezienia się senatora sprawozdawcy.

(Rozmowy na sali)

Już pan senator Grzegorz Niski zaszczyca Wysocki Senat swoją obecnością.

Proszę bardzo, Panie Senatorze, o sprawozdanie.

Senator Grzegorz Niski:

Dziękuję bardzo.

Panie Marszałku! Panie, Panowie Senatorowie!

Z upoważnienia senackiej Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego mam przyjemność przedstawić sprawozdanie z przebiegu posiedzenia tej komisji – odbyło się ono 2 października – którego tematem była ustawa o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Nowelizująca ustawa została uchwalona 22 września 2003 r. na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu Sejmu. Projekt ustawy był przedłożeniem rządowym.

Jest to rozległa nowelizacja obejmująca niemal połowę przepisów ustawy nowelizowanej. Jej celem przede wszystkim jest dostosowanie zmieniającej ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej do zadań wynikających z zapisów programu przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001–2006. Ustawa zmierza jednak również do dostosowania przepisów regulujących spełnianie obowiązku wojskowego do zmieniających się uwarunkowań obowiązującego w kraju systemu prawa oraz do wymogów określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Panie Marszałku! Szanowne Panie i Szanowni Panowie Senatorowie! Nowelizowana ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na przedmiot regulacji zajmuje szczególne miejsce w obowiązującym ustawodawstwie, dotyczącym spraw obronności państwa. Jest to bowiem podstawowy akt prawny normujący problematykę praw i obowiązków podmiotów zobowiązanych do umacniania obronności, statusu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie utrzymania suwerenności i niepodległości narodu, a także kompleksowo regulujący pełnienie służby wojskowej.

Ustawa nowelizująca w swej zasadniczej części odnosi się do tych zagadnień, których regulacja usprawni funkcjonowanie sił zbrojnych oraz umożliwi podejmowanie i wykonywanie określonych zobowiązań sojusznicznych, a także, co należy szczególnie podkreślić, zwiększy upodmiotowienie obywateli odbywających czynną służbę wojskową.

Wprowadza definicję jednostki wojskowej i związku organizacyjnego, mające istotne znaczenie dla rozumienia wielu spraw, wielu ustaw posługujących się tymi wyrażeniami.

Uszczegółowiono w niej zapisy dotyczące orzekania o zdolności do pełnienia czynnej służby wojskowej. Określone zostały mianowicie zasady korzystania z pomocy placówek medycznych wykonujących badania i konsultacje specjalistyczne na potrzeby orzekania przez wojskowe komisje lekarskie. Udzielanie zamówień na realizację tych świadczeń zostało przez ustawodawcę wyłączone spod przepisów ustawy o zamówieniach publicznych i przekazane do właściwości ministra obrony narodowej. Ustawa nowelizująca określa też czynności realizowane w związku z poborem oraz reguluje zagadnienia związane z udzielaniem odroczeń zasadniczej służby wojskowej, upraszczając postępowanie administracyjne w tym zakresie.

Zmiany wniesione w art. 49–54 wskazują na zakres danych, które są gromadzone w ewidencji wojskowej, podmioty uprawnione do dostępu do danych z ewidencji i podmioty obowiązane do udzielania danych zamieszczanych w ewidencji wojskowej. W przepisach tych zostały również za-

(senator G. Niski)

warte kwestie dotyczące wojskowych dokumentów osobistych.

Bardzo istotne novum znalazło się w zmienianym art. 82. Mianowicie ustawa wprowadza w tym miejscu skrócenie czasu trwania zasadniczej służby wojskowej. Zmiana ta jest efektem realizacji założeń programu przebudowy i modernizacji sił zbrojnych w latach 2001–2006. Przypomnę, że skracanie czasu trwania zasadniczej służby wojskowej trwa już od czternastu lat i obejmuje zmiany dokonywane w latach: 1989–1992 oraz 1999.

Obecna nowelizacja skraca czas odbywania zasadniczej służby wojskowej do dziewięciu miesięcy. Stopniowe, płynne przechodzenie do nowego czasu służby mają zapewnić przepisy przejściowe zawarte w art. 16 ustawy. Konsekwencją tej zmiany jest odpowiednie skrócenie czasu służby w obronie cywilnej i przyznanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych po odbyciu co najmniej dwustu czterdziestu dni zasadniczej służby wojskowej. I tego właśnie dotyczy zmiana zawarta w art. 6 ustawy.

Jednocześnie jednak ustawa utrzymuje niezmieniony dwunastomiesięczny czas trwania służby poborowych w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład sił zbrojnych, co pociągnęło za sobą zmiany w tak zwanych ustawach służb mundurowych zawarte w art. 3, art. 4, art. 5 i art. 12.

Ustawa zawiera nowe uregulowania dotyczące powoływania do służby w razie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny. Kwestia uzupełniania stanu osobowego sił zbrojnych w tym okresie ma szczególne znaczenie. Propozycje zmian dotyczą również przydziałów mobilizacyjnych, pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych i kart mobilizacyjnych. Zagadnienia te nabierają szczególnego znaczenia z punktu widzenia obronności państwa w razie mobilizacji lub w czasie wojny.

Zmiana wniesiona do art. 87 przywraca upoważnienie ministra obrony narodowej do wydawania, w przypadkach indywidualnych, decyzji o zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej przed odbyciem całego okresu zasadniczej służby wojskowej, gdy przemawiają za tym szczególnie ważne względy osobiste lub rodzinne.

Ustawa wprowadza nowy system nabywania przez poborowych kwalifikacji szczególnie przydatnych dla odbywania przez nich służby w siłach zbrojnych. Jego podstawę stanowi umowa pomiędzy wojskowym komendantem uzupełnień a poborowym, na podstawie której poborowy zobowiązuje się do uzyskania na własny koszt, przed powołaniem do służby, określonych kwalifikacji. Ustawa gwarantuje zwrot należności z tytułu uzyskania kwalifikacji w przypadku odbycia zasadniczej służby wojskowej w ustalonym czasie trwa-

nia na stanowiskach służbowych lub w funkcjach wojskowych odpowiadających nabytym kwalifikacjom, przy czym wojskowy komendant uzupełnień zobowiązuje się w umowie do powołania poborowego do takiej służby.

Ostatnią istotną zmianą jest dodanie w ustawie nowego działu, VIa, regulującego zasady zezwalania obywatelom polskim na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej. Zagadnienie to było regulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie udzielania zgody na przyjmowanie obowiązków w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, które przestało obowiązywać w 1998 r.

Szereg artykułów zmierza do dostosowania przepisów ustawy do konstytucyjnych wymogów dotyczących zasad formułowania upoważnień ustawowych do wydawania aktów wykonawczych.

Pragnę podkreślić, Panie i Panowie Senatorowie, że nowelizacja ustawy w takim kształcie jest w pełni aprobowana przez Ministerstwo Obrony Narodowej i zgodna z oczekiwaniami i potrzebami sił zbrojnych.

Na posiedzeniu senackiej Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego 2 października komisja jednogłośnie przyjęła trzydzieści dwie poprawki do ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Są to z reguły poprawki redakcyjne, porządkujące, polegające na ujednoliceniu nazewnictwa, usunięciu niepotrzebnych adresów publikacyjnych; poprawki doprecyzowujące. Jedynie ostatnia poprawka, trzydziesta druga, ma inny charakter: proponuje, żeby cała ustawa weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r. po to, żeby dać Ministerstwu Obrony Narodowej czas na dopracowanie innych aktów wykonawczych.

Panie i Panowie Senatorowie! W imieniu senackiej Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego uprzejmie proszę o przyjęcie proponowanych poprawek do omawianej dzisiaj ustawy. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania do pana senatora Grzegorza Niskiego? Nie ma. Dziękuję bardzo.

Rozpatrywana ustawa była rządowym projektem. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister obrony narodowej. Serdecznie witam na naszych obradach pana posła Janusza Zemkego, sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, wraz z towarzyszącymi mu cywilami i wojskowymi, na czele z panem generałem dywizji Zbigniewem Cieślikiem.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Zapraszam, Panie Ministrze. Chciałby pan dodać do tych sprawozdań jeszcze swoją opinię, czy może poczekamy na pytania?

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Janusz Zemke: Poczekamy na pytania.)

To może tutaj; będzie łatwiej odpowiadać.

Czy są pytania do pana ministra w sprawie tej ustawy?

Nie stwierdzam, aby były pytania, Panie Ministrze, z czego wnoszę, że wywód pana Grzegorza Niskiego, chociaż lekko spóźniony, okazał się wyczerpujący.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Janusz Zemke: Dziękuję bardzo.)

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę o zabranie głosu pana senatora Wiesława Pietrzaka, pułkownika w cywilu.

Senator Wiesław Pietrzak:

Odwrotnie.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Pan senator sprawozdawca w zasadzie powiedział wszystko o tej ustawie. Jest to ważna nowelizacja. Faktem jest też, że jest to kolejna nowelizacja ustawy, która jest długowieczna. Czekamy na ustawę nową, ale myślę, że i ta nowelizacja reguluje wiele spraw i problemów tak, że można na jej podstawie funkcjonować w nowych realiach.

Nie przypominam sobie, czy pan senator Grzegorz Niski mówił jeszcze o jednej sprawie, którą wprowadza ta ustawa – jeżeli mówił, to ja tylko powtórzę – a mianowicie o możliwości podpisywania umowy między poborowym a wojskowym kometantem uzupełnień, na podstawie której poborowy przed odbyciem służby wojskowej, przed wcieleniem do wojska, może nabyć szczegółowe kwalifikacje, na przykład kierowcy czy operatora jakiegoś urządzenia. Później odbywa służbę wojskową; jeżeli odbędzie ją w terminie i w specjalności wojskowej, która jest zgodna z tymi kwalifikacjami, które zdobył przed odbyciem służby wojskowej, to Wojskowa Komenda Uzupełnień refunduje mu nakłady poniesione na podwyższenie czy na zdobycie kwalifikacji. Jest to pewnego rodzaju doping dla młodych ludzi do doksztalcania się, do zdobywania kwalifikacji. A co więcej, przy tej skróconej, dziewięciomiesięcznej służbie wojskowej wojsko będzie mogło korzystać z osób przygotowanych już do niektórych specjalności wojskowych.

Przede wszystkim jednak zabieram głos w tym celu, aby złożyć poprawkę. Mianowicie w trakcie prac legislacyjnych w jakiś sposób stało się tak, że nasza poprawka ósma pozostała nieco niedoprecyzowana. Chciałbym więc zgłosić poprawkę dotyczącą naszej poprawki ósmej i zaproponować jej nowe brzmienie.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

(Senator Wiesław Pietrzak: Dziękuję za uwagę.)

Informuję, że lista mówców została wyczerpana, aczkolwiek figuruje na niej jeszcze nazwisko pana senatora Witolda Gładkowskiego, ale on złożył swoje wystąpienie do protokołu.*

Zgodnie z art. 52 ust. 2 Regulaminu Senatu zamykam dyskusję.

Ponieważ został zgłoszony wniosek legislacyjny przez pana senatora Wiesława Pietrzaka, proszę Komisję Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego o ustosunkowanie się do przedstawionych w toku debaty wniosków i przygotowanie sprawozdania. Wszystko wskazuje na to, że głosować będziemy jutro.

Jeszcze raz dziękuję przedstawicielom Ministerstwa Obrony Narodowej.

A my **przystępujemy do rozpatrzenia punktu czternastego** porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003.

Przypominam, że rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym ósmym posiedzeniu 3 października, a 6 października otrzymaliśmy ją w Senacie. Marszałek skierował ją do Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych.

Tekst ustawy mamy w druku nr 492, natomiast sprawozdania komisji odpowiednio w drukach nr 492A i 492B.

Bardzo proszę pana senatora Zbigniewa Zychowicza o przedstawienie planu pracy Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

Senator Zbigniew Zychowicz:

Dziękuję uprzejmie, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

W imieniu Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Izbie sprawozdanie z posiedzenia komisji z dnia 7 października, poświęconego debacie nad ustawą o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003 – druk senacki nr 492, druk sprawozdania komisji nr 492A.

Przyjęta przez Sejm 3 października ustawa ma charakter incydentalny. Wynika z konieczności dostosowania czy ustalenia pewnych aktów prawnych, które uczynią projekt budżetu państwa aktualnym. Chodzi tutaj o to, że zarówno ustawy o podatkach, tak potrzebne dla ustawy o docho-

* Przemówienie złożone do protokołu – w załączeniu.

(senator Z. Zychowicz)

dach jednostek samorządu terytorialnego, jak i sama ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego czy jej projekt wprowadzają radykalne zmiany w dotychczasowym systemie źródeł. Chodzi tutaj o znaczącą dywersyfikację, o zmiany wpłat z samorządów do budżetu państwa. Dotychczas wyglądało to tak, że minister finansów zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego do 15 października przedstawiał wskaźniki konieczne samorządom do ustalenia projektu budżetu, by tenże samorząd mógł z kolei do 15 listopada przekazać to regionalnej izbie obrachunkowej. Zważywszy na to, że to staje się nieaktualne, zachodzi konieczność znowelizowania tej kwestii.

Nowela ta polega na tym, iż wydłużamy terminy. I tak minister finansów – według swoich powinności w tej materii, przedstawionych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – musi przedstawić samorządom owe wskaźniki do 1 grudnia, dysponenci budżetu również, a więc wojewoda na przykład na urzędy stanu cywilnego, obronę cywilną, opiekę społeczną etc. Jeśli chodzi o inne jednostki samorządu terytorialnego, to one również mają przekazać te informacje samorządom do 1 grudnia. Samorządy, tak jak powiedziałem, uchwalają projekty budżetów do 15 grudnia i przekazują je regionalnej izbie obrachunkowej, a jednostki podległe samorządom terytorialnym, a więc różnego rodzaju inspekcje, straże etc., te zakłady, które przedstawiają projekty finansowe budżetów, czynią to do 31 grudnia.

Tak jak powiedziałem, ustawa ma charakter incydentalny. Czeka ją na nią wszystkie samorządy. To nie jest ustawa dla rządu, to jest ustawa dla samorządów. Nie ma jakichś konfliktów, sprzeciwów społecznych w tej kwestii, jest tutaj powszechna zgoda. Chodzi o to, żebyśmy szybko przyjęli tę ustawę. Nieprzyjęcie jej będzie miało trudne do opisanie konsekwencje. Dziękuję uprzejmie.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Pan senator Tadeusz Wnuk jest sprawozdawcą Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych.

Bardzo proszę.

Senator Tadeusz Wnuk:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

W sprawozdaniu przedłożonym Wysokiej Izbie przez Komisję Gospodarki i Finansów Publicznych zawarta jest rekomendacja przyjęcia omawianej ustawy bez poprawek z tych samych powodów, które przedstawił przede mną pan senator

Zbigniew Zychowicz w imieniu Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Aby uniknąć powtórzeń, proszę pozwolić, że dodam tylko kilka spraw jakby uzupełniających okoliczności powstania tej ustawy.

W ocenie komisji, którą reprezentuję, ustawa ta w gruncie rzeczy tworzy warunki do uchwalenia przez samorządy terytorialne projektów swych budżetów już na podstawie nowego projektu ustawy o dochodach jednostek samorządów terytorialnych. Prace nad tym projektem, jak wszyscy wiemy, w Sejmie uległy wydłużeniu z dwóch istotnych powodów. Po pierwsze dlatego, że komisje sejmowe wprowadziły do niego oczekiwane przez samorządy terytorialne zmiany, na przykład dywersyfikację źródeł dochodowych – mam na myśli podatki PIT i CIT – a po drugie, najważniejsze, ze względu na konieczność uwzględnienia w tej ustawie ostatecznej treści, ostatecznego kształtu ustaw podatkowych.

To przedłożenie, tak jak już mówił przed chwilą pan senator, spowodowało konieczność stworzenia ministrowi finansów podstawy prawnej do wywiązania się z ustawowego obowiązku przekazania w terminie do 15 października wytycznych dla samorządów. Ponieważ przedłożenie rządowe wzbudziło wątpliwości konstytucyjne, Sejm w swej ustawie zaproponował przedłużenie terminów określonych w tym dokumencie.

Panie Marszałku, Panie i Panowie Senatorowie, z upoważnienia Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych proszę Wysoką Izbę o przyjęcie omawianej ustawy bez poprawek. Dziękuję.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, teraz mamy możliwość zadawania pytań senatorom sprawozdawcom.

Czy ktoś chce z niej skorzystać? Nie stwierdzam tego. Dziękuję.

Rozpatrywana ustawa była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister finansów. Witam na naszej sali sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, doktora Jacka Uczkiewicza.

Czy chciałby pan... Nie. Dziękuję bardzo.

Czy macie państwo pytania do pana ministra? Skoro senator Szafraniec kręci przecząco głową, to znaczy, że pytań nie będzie. Bardzo dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa senatorów się do tej pory nie zapisał do dyskusji.

(Senator Mieczysław Janowski: Można się zapisać do dyskusji?)

Ale w tej chwili zapisaliśmy pana senatora Mieczysława Janowskiego.

Bardzo proszę.

Senator Mieczysław Janowski:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Panie Ministrze!

Ustawa, o której dziś dyskutujemy, jest w zasadzie bezdyskusyjna, bo uchwalenie jej jest koniecznością, tak jak powiedział pierwszy pan senator sprawozdawca, pan senator Zychowicz, i co poparł drugi pan senator sprawozdawca. Tylko że, co muszę powiedzieć bardzo wyraźnie, nie tak wyobrażaliśmy sobie prace nad fundamentalną ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Chciałbym z tego miejsca bardzo zaapelować do pana ministra, do rządu Rzeczypospolitej, aby samorządy miały właściwy czas na przygotowanie swoich budżetów i aby miały odpowiednie środki na realizację swoich zadań.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej zapoznawała się nie tak dawno ze sprawozdaniem regionalnych izb obrachunkowych. Dowiedzieliśmy się stamtąd o wielu kłopotach, które zostały zagregowane do skali globalnej, jeśli chodzi o środki przeznaczane na inwestycje, na realizację poszczególnych zadań. Jestem pewien, że te deklaracje, które na posiedzeniu komisji złożył pan minister, będą aktualne, to znaczy, że do 1 grudnia będziemy mieli rozwiązanie ustawowe, bo inaczej to wszystko nie będzie miało żadnego sensu. I chciałbym bardzo, aby w dalszych pracach, które będą podejmowane również w odniesieniu do ustawy związanej z tą ustawą, mianowicie do ustawy o finansach publicznych, wszystkie te rozwiązania, o których mówi się na rozmaitych spotkaniach, konferencjach i w dyskusjach z samorządami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi, znalazły swe odzwierciedlenie.

Będę więc głosował za tą ustawą, prosząc równocześnie o to, aby nie zapomniano o tamtych aspektach. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Informuję, że lista mówców została wyczerpana.

W związku z tym zamykam dyskusję.

Głosować będziemy oczywiście jutro.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu piętnastego porządku obrad, który brzmi: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r.,

13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część.

Rozpatrywana ustawa została uchwalona przez Sejm na pięćdziesiątym siódmym posiedzeniu w dniu 19 września. Do Senatu została przekazana w dniu 22 września. Marszałek Senatu skierował ją do Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz do Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, które zapoznały się z ustawą i po jej rozpatrzeniu przygotowały swoje sprawozdania.

Sprawozdania te zawarte są w drukach nr 487A i 487B.

A teraz w roli głównej pan senator January Bień, sprawozdawca Komisji Nauki, Edukacji i Sportu.

Bardzo proszę o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania komisji w sprawie rozpatrywanej ustawy.

Senator January Bień:

Panie Marszałku! Państwo Senatorowie!

W imieniu senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie z prac komisji nad rządowym projektem ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzieleniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium w dniu 5 października 1973 r... Ja nie będę już wymieniał tych aktów, które zmieniały określone sprawy, decyzje rady administracyjnej, bo pan marszałek był uprzejmy pełną nazwą przedstawić.

Chcę zatrzymać się na obradach senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, które odbyło się w dniu 30 września, z udziałem prezesa Urzędu Patentowego, pani Alicji Adamczak, oraz podsekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, pana Krzysztofa Krystowskiego. W trakcie prac komisji senackiej wysłuchano wystąpienia pani prezes, przedstawiającego najważniejsze argumenty uzasadniające projekt ustawy. Obszerne uzasadnienie projektu ustawy zostało przedstawione w druku sejmowym nr 1836.

Pani prezes zwróciła uwagę na potrzebę i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją o udzielaniu patentów europejskich. Do najważniejszych argumentów należy zaliczyć to, że zgodnie z postanowieniem art. 66 ust. 2 Układu Europejskiego podpisanego w Brukseli 16 grudnia 1991 r., ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, Polska została zobowiązana do złożenia do końca 1996 r. wniosku o przyjęcie do Konwencji o udzielaniu patentów europejskich z dnia 5 października 1973 r.

Polska złożyła wniosek w listopadzie 1996 r., a rada administracyjna, zgodnie z postanowieniem art. 166 ust. 1b Konwencji o udzielaniu pa-

(senator J. Bień)

tentów europejskich, w dniu 29 stycznia 1999 r. podjęła decyzję o wystosowaniu do Polski zaproszenia do przystąpienia do konwencji. Zgodnie z art. 1 tej decyzji Polska może przystąpić do konwencji z dniem 1 lipca 2002 r. W tym samym artykule stwierdzono także, że jeśli przed złożeniem dokumentu ratyfikacyjnego przez Polskę dokonana zostanie rewizja konwencji, to Polska może przystąpić jedynie do zrewidowanego tekstu konwencji, a do chwili wejścia w życie zrewidowanego tekstu konwencji przystąpienie do tego zrewidowanego tekstu będzie traktowane jako przystąpienie do tekstu obowiązującego w chwili przystąpienia.

Rewizja konwencji została uchwalona przez umawiające się państwa w dniu 29 listopada 2000 r. W dniu 12 września 2002 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o ratyfikacji aktu z dnia 29 listopada 2000 r., rewidującego Konwencję o udzieleniu patentów europejskich. Dokument ratyfikacyjny został podpisany przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 19 grudnia 2002 r., jednakże art. 5 aktu z dnia 29 listopada 2000 r. rewidującego Konwencję o udzieleniu patentów europejskich, noszącego późniejszą datę, wspomina, że zgodnie z decyzją rady administracyjnej do chwili wejścia w życie tego aktu mogą do niej przystąpić umawiające się państwa konwencji oraz państwa, które ratyfikują konwencję lub do niej przystępują. Jednakże ten akt rewidujący nie wszedł w życie, gdyż do tej pory ratyfikowało konwencję jedynie siedem państw, a wymagana jest ratyfikacja przez co najmniej piętnaście państw spośród dwudziestu siedmiu. Przepis ten stawia wymóg ratyfikacji przez Polskę Konwencji o udzielaniu patentów europejskich z dnia 5 października 1973 r., stanowiąc jednocześnie podstawę prawną tej ratyfikacji wyrażonej w formie ustawy. Ratyfikacja konwencji stanowi również niezbędny element w staraniach Polski o członkostwo w Unii Europejskiej.

Wysoka Izbo! Z chwilą przystąpienia do konwencji udzielanie patentów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie możliwe zarówno w drodze procedury krajowej, jak i przed Europejskim Urzędem Patentowym. Zakres ochrony przedmiotowej, przyznanej uprawnionemu na podstawie patentu europejskiego, będzie we wszystkich państwach stronach konwencji taki sam. Ratyfikacja konwencji może spowodować kilkakrotny wzrost liczby patentów udzielonych Polsce. Co prawda przewiduje się zmniejszenie liczby patentów uzyskiwanych w trybie krajowym, ale znaczne zwiększenie liczby patentów nastąpi przez fakt uzyskiwania patentów w trybie europejskim. Urząd Patentowy będzie mniej obciążony procedurami związanymi z wydawaniem patentów i będzie przyjmował zgłoszenia wniosków do patentu

europejskiego. Dochody Skarbu Państwa po ratyfikacji konwencji nie zmieniają się istotnie, bowiem zmniejszenie wpływów z tytułu zmniejszenia się liczby patentów krajowych skutecznie zrekompensują dochody z tytułu ochrony patentów europejskich.

Tryb ratyfikacji konwencji nie przewiduje prawek w niej samej ani zgłaszania zastrzeżeń. Istnieje tylko możliwość ratyfikacji bądź odstąpienia od niej.

Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu jednomyślnie przedkłada Wysokiemu Senatowi projekt ustawy o ratyfikacji konwencji z wnioskiem o jej przyjęcie, zgodnie z drukiem senackim nr 487A. Dziękuję.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Teraz ma głos pan senator Bernard Drzęźła, sprawozdawca Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej.

Senator Bernard Drzęźła:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Chciałbym przedstawić stanowisko Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej w sprawie ustawy o ratyfikacji konwencji, której przydługiej nazwy może już nie będę tutaj powtarzał.

Nie będę również odnosił się do wszystkich założeń i zawirowań związanych z ratyfikacją tej konwencji przez Polskę, ponieważ mój przedmówca niezwykle szczegółowo naświetlił zarówno wszystkie etapy powstawania konwencji, jak i nasze dotychczasowe podejścia do jej ratyfikacji. Ograniczę się tylko do stwierdzenia, do wyrażenia osobistego przekonania i przekonania naszej komisji, że przystąpienie Polski do konwencji stanowi akt niezwykle ważny, umożliwia ona bowiem na podstawie jednego zgłoszenia patentowego uzyskiwanie tytułu ochronnego na wynalazek w postaci patentu europejskiego. Patent taki daje możliwość ochrony w dowolnie wybranej przez zgłaszającego liczbie państw.

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! W imieniu Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej uprzejmie proszę o zaakceptowanie ustawy. Dziękuję uprzejmie.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję, ale proszę poczekać, bo może będą pytania. Proszę bardzo. Nie ma pytań, dziękuję bardzo.

(Senator Bernard Drzęźła: Dziękuję.)

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Rozpatrywana ustawa była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister spraw zagranicznych oraz minister gospodarki, pracy i polityki społecznej.

Witam serdecznie na sali pana Sławomira Dąbrowę, wiceministra spraw zagranicznych, a także pana Krzysztofa Krystowskiego, wiceministra z Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Czy chcieliby panowie zabrać głos? Nie.

A czy senatorowie chcieliby zadać pytania, tym samym niejako wywołując ministrów do odpowiedzi? Nie.

W takim razie dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Stwierdzam, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu, wobec tego, żeby formalnościom stało się zadość, zamykam dyskusję.

Informuję, że głosowanie w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium z dnia 5 października 1973 r.... itd., jak mamy podane szczegółowo w druku, odbędzie się razem z innymi głosowaniami.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu szesnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r.

Przypominam, że Sejm uchwalił tę ustawę 19 września, 22 września została ona przekazana do Senatu, a marszałek skierował ją do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności oraz do Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Komisje starannie rozpatrzyły tę ustawę i przygotowały swoje sprawozdania, które są zawarte odpowiednio w drukach nr 480A i 480B.

Pan senator profesor Andrzej Jaeschke, sprawozdawca Komisji Ustawodawstwa i Praworządności jest już gotowy. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Senator Andrzej Jaeschke:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Komisja Ustawodawstwa i Praworządności rozpatrzyła wzmiankowany projekt ustawy 30 września bieżącego roku. Po krótkiej dyskusji i głosowaniu jednogłośnie rekomenduje Wysokiej Izbie przyjęcie ustawy o ratyfikacji Umowy... etc. bez poprawek. Dziękuję.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

A teraz posłuchamy, co na to Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Proszę o zabranie głosu jej sprawozdawcę, panią senator Genowefę Ferenc.

A tymczasem na sali zjawił się pan minister Sylwester Królak. Dzień dobry, witam pana.

Proszę bardzo.

Senator Genowefa Ferenc:

Panie Marszałku! Państwo Senatorowie!

Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej omawiała ustawę, którą obecnie Wysoka Izba rozpatruje, 30 września i 7 października. Wyniki jej prac zostały przedstawione w druku nr 480B w formie projektu uchwały. Komisja wnosi o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Celowość zawarcia tej umowy wynika ze znacznej liczby przestępstw popełnianych na terytorium Polski i Austrii przez obywateli obu państw. Obecnie w skali roku sądy oraz prokuratury Polski i Austrii współpracują ze sobą w ramach pomocy prawnej łącznie w około stu pięćdziesięciu postępowaniach karnych prowadzonych na terytoriach tych państw przeciwko sprawcom przestępstw. W związku ze stałym wzrostem ruchu osobowego między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Austrii konieczne staje się usprawnienie współpracy organów wymiarów sprawiedliwości obu państw. Ta umowa służy temu celowi.

W imieniu komisji wnoszę o przyjęcie ustawy bez poprawek. Dziękuję.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Bardzo proszę, możemy zadawać sprawozdawcom pytania. Czy są pytania? Nie ma. Dziękuję.

Rozpatrywana ustawa była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister spraw zagranicznych.

W dalszym ciągu są z nami pan minister Sławomir Dąbrowa i pan minister Sylwester Królak.

Czy panowie chcieliby zabrać głos? Nie.

A czy senatorowie chcą zadać pytania panom ministrom? Też nie.

Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Nikt z państwa nie zapisał się do głosu, wobec czego zamykam dyskusję.

Nad tą ustawą będziemy głosować wtedy, kiedy będziemy głosować nad innymi.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu siedemnastego porządku obrad: stanowisko Sena-

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

tu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

Sejm uchwalił tę ustawę 19 września, 22 września otrzymał ją Senat i marszałek skierował ją do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Komisje rozpatrzyły ustawę i przygotowały sprawozdania, które widzimy w drukach nr 481A i 481B.

Zapraszam ponownie pana senatora Andrzeja Jaeschkego do wystąpienia w roli sprawozdawcy Komisji Ustawodawstwa i Praworządności.

Senator Andrzej Jaeschke:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.
Państwo Senatorowie!

Mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności, które posiedzenie odbyło się 30 września 2003 r.

Chciałbym poinformować, że komisja wnosi o przyjęcie tej ustawy bez poprawek. Głosowanie było jednomyślne. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Pan senator Władysław Mańkut przedstawił plon pracy Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej.

Panie Senatorze, bardzo proszę o zabranie głosu.

Senator Władysław Mańkut:

Panie Marszałku! Państwo Senatorowie! Wysoki Senacie!

Ustawa o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r. wykorzystuje możliwości opisane w art. 26 ust. 3 konwencji, w myśl którego państwa strony mogą zawierać między sobą umowy o pomocy prawnej w sprawach karnych.

Ponadto należy zauważyć, iż ta umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Francuskiej wprowadza wiele uzupełnień i ułatwień do konwencji, zgodnie z protokołem dodatkowym do tej konwencji z dnia 17 marca 1978 r.

Należy wyrazić przekonanie, że omawiana umowa przyczyni się do uproszczenia i uspraw-

nienia współpracy sądów i prokuratur obu państw w udzielaniu pomocy prawnej w sprawach karnych i spowoduje zwiększenie ich skuteczności w zwalczaniu przestępczości, co wynikać będzie z rozszerzenia podstaw prawnych umożliwiających współpracę oraz sprecyzowania szeregu przepisów europejskiej konwencji, z których wiele ma zbyt ogólny charakter.

Wejście w życie umowy nie pociągnie za sobą zwiększenia wydatków państwa, a sama ustawa dotycząca ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r. jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Ze względu na to wszystko Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej na posiedzeniach w dniach 1 i 7 października bieżącego roku postanowiła rekomendować Wysokiej Izbie przyjęcie ustawy bez poprawek, o co w imieniu komisji wnoszę.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Proszę o ewentualne pytania do senatorów sprawozdawców. Wszystko jasne, dziękuję.

W dalszym ciągu towarzyszą nam panowie ministrowie Sławomir Dąbrowa i Sylwester Królak.

Czy panowie chcecie zabrać głos? Nie. Dziękuję.

Czy mamy pytania do panów ministrów? Nie mamy. Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa nie zapisał się do głosu, przeto zgodnie z art. 52 ust. 2 Regulaminu Senatu zamykam dyskusję.

Głosować będziemy jutro.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu osiemnastego, ostatniego dziś, porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji.

Sejm uchwalił tę ustawę na swoim pięćdziesiątym szóstym posiedzeniu 11 września. 15 września otrzymał ją Senat. Marszałek, po zarekomendowaniu jej przez dyrektora generalnego, skierował ją do Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Komisji Ustawodawstwa i Praworządności. Komisje rozpatrzyły tę ustawę i przygotowały swoje sprawozdania.

Sprawozdania te zawarte są w drukach nr 471A i 471 B.

Proszę pana senatora Zbigniewa Kulaka, sprawozdawcę Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, o zabranie głosu i przedstawienie sprawozdania tej komisji na temat rozpatrywanej ustawy.

Senator Zbigniew Kulak:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Ustawa zawarta jest w druku sejmowym nr 1825 i w druku senackim nr 471.

11 września Sejm wyraził zgodę na dokonanie przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji, sporządzonej w New Delhi 17 lutego 2003 r. Jej podpisanie było jednym z elementów pobytu w Indiach premiera Leszka Millera, który podpisał wtedy trzy dokumenty, a mianowicie umowę między rządami o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu, tę właśnie umowę o ekstradycji, o której w tej chwili mówimy, i umowę o współpracy w dziedzinie obronności między naszymi dwoma krajami.

Celem omawianej dzisiaj umowy jest uregulowanie w sposób kompleksowy kwestii ekstradycji. W dotychczasowych stosunkach polsko-indyjskich nie było takiego aktu.

Wejście w życie umowy umożliwi wydanie państwu będącym stronami umowy sprawców przestępstw. Strony zobowiązują się w niej do wydania w okolicznościach i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie każdej osoby, która jest ścigana za przestępstwa objęte ekstradycją lub skazana za takie przestępstwo popełnione na terytorium państwa wzywającego i znajduje się na terytorium państwa wezwanego.

Wydanie nastąpi również w przypadku przestępstwa, co do którego państwo wzywające posiada jurysdykcję, a popełnionego poza terytorium państwa wzywającego, jeżeli prawo państwa wezwanego przewiduje w podobnych warunkach odpowiedzialność karną za przestępstwo tego samego rodzaju popełnione poza jego terytorium. Przestępstwem objętym ekstradycją jest czyn, który na mocy prawa każdej ze stron zagrożony jest karą pozbawienia wolności nie krótszą niż jeden rok.

W umowie określono powody odmowy wydania. W szczególności wydanie nie nastąpi, jeżeli przestępstwo stanowiące podstawę wniosku o wydanie jest przestępstwem o charakterze politycznym. Państwo wezwane może odmówić wydania, jeśli na mocy prawa państwa wzywającego wobec osoby, której dotyczy wniosek, może zostać orzeczona kara śmierci, a prawo państwa wezwanego nie przewiduje takiej kary za to przestępstwo, chyba że państwo wzywające zagwarantuje, że kara śmierci nie będzie wykonana.

Ustawa nie budziła kontrowersji podczas posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, została przyjęta jednogłośnie i proponuję, żeby tak też było w Senacie. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan senator Andrzej Jaeschke, sprawozdawca Komisji Ustawodawstwa i Praworządności.

Senator Andrzej Jaeschke:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

W imieniu Komisji Ustawodawstwa i Praworządności proszę o przyjęcie wzmiankowanego projektu. Proszę w imieniu wszystkich członków komisji, jako że głosowanie było jednomyślne. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Proszę, możemy zadawać pytania. Nie widzę żadnych chętnych do zadawania pytań.

Mamy do czynienia z ustawą, która była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu zostali upoważnieni ministrowie: spraw zagranicznych i sprawiedliwości.

W dalszym ciągu w naszej sali obecni są panowie ministrowie Sławomir Dąbrowa i Sylwester Królak.

Czy panowie chcieliby zabrać głos? Nie.

A czy ktoś z państwa chciałby zadać pytanie? Nie.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa nie zapisał się do głosu.

W tej sytuacji, zgodnie z art. 52 ust. 2 Regulaminu Senatu, zamykam dyskusję.

To był punkt dzisiaj przedostatni – wcześniej przeżyliśmy się – a głosowanie nastąpi jutro.

Definitywnie **ostatnim dziś punktem będzie punkt dziewiętnasty** porządku obrad, o którego rozpatrzenia właśnie przystępujemy. Brzmi on: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Sejm uchwalił tę ustawę 10 września na swym pięćdziesiątym szóstym posiedzeniu. Do Senatu została ona przekazana 15 września. Tego samego dnia marszałek skierował ją do Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, które ustawę tę rozpatrzyły i przygotowały sprawozdania zawarte w drukach nr 477A i 477B.

Pan senator Bogusław Litwiniec już jest w blokach, zmierza do trybuny, aby przedstawić nam sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej.

Zapraszam i proszę, Panie Senatorze, o zabrać głos.

Senator Bogusław Litwiniec:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!
Panie Ministrze!

Sprawozdanie w sprawie tak leciwej ustawy powinni przedstawiać leciwi senatorowie, dlatego dziękuję za ten wybór.

Przypadł mi w udziale zaszczyt przedstawienia Wysokiej Izbie raportu z obrad Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej dnia 29 sierpnia 1931 r., druki senackie nr 477, 477A i 477B. Jest to ustawa oparta na projekcie rządowym.

Jak wynika już z samego tytułu wnoszonego projektu ustawy, mamy do czynienia, jak powiedziałem, z leciwym aktem prawnym, który przetrwał czasy kilku konstytucji – II Rzeczypospolitej, Rzeczypospolitej ludowej i III Rzeczypospolitej – i który obowiązywał, jak już słyszeliśmy z ust pana marszałka, przeszło siedemdziesiąt dwa lata. Z tego choćby względu, z uwagi na zmienne, jakże burzliwe dzieje Polski należy mu się odłożenie na półki archiwów prawodawstwa polskiego – i турецkiego, oczywiście – a także szacunek badaczy historii prawa.

Konwencja obowiązywała oba państwa, ale, jak dowiedzieliśmy się podczas obrad komisji z ust przedstawiciela resortu spraw zagranicznych, pana ministra Dąbrowy, od dawna faktycznie nie była w użytkowaniu.

Trudno się dziwić temu nieużytkowaniu, jeśli spojrzy się na szerokie spektrum spraw podejmowanych w konwencji, na przykład na temat obopólnego prawa do osiedlania się i przebywania obywateli Polski i Turcji na terenie tych krajów, prowadzenia handlu, inwestycji przemysłowych, na temat praw do przekraczania granic, pobierania stosownych podatków, niepodlegania służbie wojskowej, dostępu do sądów i obrony sądowej we wszystkich możliwych instancjach.

Muszę przy tej okazji powiedzieć, że była to jak na owe czasy umowa czy konwencja niezwykle światła, zaiste otwierająca Polsce i Turcji, obywatelom tych dwóch wspomnianych krajów, drzwi kto wie, czy nie do przyszłej zjednoczonej Europy. Czytając tę dość dużą i obszerną ustawę, cały czas byłem pod wrażeniem tej światłości, demokratyzmu i otwartości.

Nie chcę Wysokiej Izbie przedstawiać tego dość obszernego aktu, mającego wiele punktów, chcę tylko wskazać przynajmniej dwie kwestie, które sprawiają, że rzeczywiście zasługuje on na oddanie w ręce archiwistów.

Jest to przede wszystkim sprawa Gdańska. W konwencji mówi się – oczywiście z pewnym zastrzeżeniem – o prawach Turków na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Jakżeż można dłużej żyć

z taką konwencją w nowej Europie, Europie XXI wieku?

No, mówi się też o pewnych uprawnieniach obywatelskich, a także innych uprawnieniach – przedsiębiorców, przemysłu itd., które wyraźnie wchodzi w sprzeczność z przygotowaniami do naszej obecności w Unii Europejskiej. Chociażby taki fakt, jak to, że prawo do osiedlenia się i posiadania przy tej okazji klauzuli najwyższego uprzywilejowania w granicach Unii Europejskiej posiadali również przebywający u nas legalnie i prowadzący legalne interesy obywatele tureccy.

Tak więc chcę państwu w imieniu Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej zarekomendować tę ustawę, a jednocześnie wskazać, że niektóre, później zawarte umowy bilateralne załatwiają sporo spraw z zakresu stosunków gospodarczych i obywatelskich, pojawiających się między Polską i Turcją. I jeśli będą na ten temat pytania, to sądzę, że pan minister jako fachowiec udzieli wyczerpującej odpowiedzi. Dziękuję uprzejmie.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Jeśli oczywiście będą. Dziękuję.

Pani senator Apolonia Klepacz jest sprawozdawcą Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej i przedstawi nam teraz sprawozdanie z prac tej komisji.

Senator Apolonia Klepacz:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!
Panie Ministrze! Szanowni Goście!

Z upoważnienia Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej przypadł mi w udziale zaszczyt, jako trochę mniej leciwej stronie tejże Izby, przedstawienia państwu sprawozdania komisji dotyczącego uchwalonej przez Sejm w dniu 10 września 2003 r. ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze 29 sierpnia 1931 r., ratyfikowanej 10 marca 1932 r.

Na posiedzeniu komisji, które odbyło się 19 września, rozpatrzono przedmiotową ustawę. Zawarto w niej upoważnienie dla prezydenta Rzeczypospolitej do wypowiedzenia Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją. Senatorowie zapoznali się z szerokim objaśnieniem prezesa Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców, pana Piotra Stachańczyka, zasadności wypowiedzenia tej konwencji.

Uregulowania prawne zawarte w tej konwencji, w art. 1–9, są obecnie w większości nieaktualne z uwagi na następujące fakty: po pierwsze, ze względu na istnienie innych, nowszych umów Polski z Turcją, zawierających doprecyzowujące lub podobne czy wręcz powtarzające się zapisy; po

(senator A. Klepacz)

drugie, ze względu na zmiany geopolityczne, jakie nastąpiły od momentu związania się Polski tą konwencją do chwili obecnej, czyli przez okres ostatnich ponad siedemdziesięciu lat – o pewnych zapisach wspominał przed chwilą mój szanowny przedmówca, kolega senator Litwiniec; i po trzecie, ze względu na konieczność realizowania przyjętych wobec Unii Europejskiej zobowiązań.

I tak pozwolę sobie wskazać na to, iż nowe umowy bilateralne, zawarte między Polską a Turcją, takie jak na przykład umowa o wolnym handlu z 1999 r., umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 1991 r., umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 1993 r., umowa o pomocy prawnej w sprawach karnych, o ekstradycji i o przekazywaniu osób skazanych z 1989 r. oraz umowa o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych z 1988 r., a także nasze najnowsze prawodawstwo krajowe, takie jak ustawa o cudzoziemcach, ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej, kodeks spółek handlowych, ustawa o działalności gospodarczej, wyczerpują większość zapisów konwencji z 1931 r.

W świetle tych wyjaśnień uznano, że wypowiedzenie tej konwencji likwiduje pewien relikw przeszłości, o czym już przed chwilą była mowa, który nie odpowiada obecnym realiom prawnym, społecznym, geopolitycznym; od wielu lat konwencja ta nie jest wykonywana, jeśli chodzi o znaczną część jej zapisów.

Bez zastrzeżeń komisja przyjęła opinię Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, akceptującą wypowiedzenie w całości przedmiotowej konwencji. Komisja przyjęła również do akceptującej wiadomości, iż wypowiedzenie przedmiotowej konwencji nie spowoduje skutków społecznych i gospodarczych dla obywateli obu stron, a także nie spowoduje żadnych skutków finansowych dla budżetu państwa. Z satysfakcją i z zadowoleniem przyjęto fakt, że przyjęcie rozpatrywanej ustawy przyczyni się do uporządkowania systemu prawnego, zwłaszcza w zakresie aktów prawnych dotyczących stosunków z Turcją.

W świetle przedstawionych argumentów, po ich wnikliwym rozpatrzeniu, komisja wnosi, aby Wysoki Senat raczył przyjąć załączony projekt uchwały bez poprawek. Sprawozdanie komisji w tej kwestii zawarto w druku nr 477B. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek

Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania do senatorów sprawozdawców – Bogusława Litwińca i Apolonii Klepacz? Nie. Dziękuję.

Rozpatrujemy ustawę, która była projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister spraw zagranicznych oraz prezes Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

W dalszym ciągu są z nami pan minister Sławomir Dąbrowa i pan minister Sylwester Królak.

Witam przybyłego przed chwilą pana Piotra Stachańczyka – prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

Czy chcecie państwo zabrać teraz głos? Nie. Dziękuję bardzo.

A czy państwo senatorowie chcą o coś zapytać? Bezradnie rozkłada ręce senator Szafraniec, co oznacza pewnie, że nie ma pytań.

(Senator Jan Szafraniec: Ja mam pytanie.)

Tak? Znalazł jednak.

Proszę bardzo.

Senator Jan Szafraniec:

Pytanie pierwsze: dlaczego dopiero teraz, po siedemdziesięciu latach, dochodzi do wypowiedzenia Konwencji osiedleńczej zawartej między Polską a Turcją?

I pytanie drugie. Z punktu widzenia prawa Unii Europejskiej właściwie nie ma wskazań do wypowiedzenia przedmiotowej konwencji w całości. A zatem dlaczego ją wypowiadamy w całości? Dziękuję.

Wicemarszałek

Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Kto z panów, naszych szanownych gości odpowie?

Pan minister Sławomir Dąbrowa? Nie.

Pan prezes Piotr Stachańczyk, proszę bardzo.

Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców Piotr Stachańczyk:

Odpowiadając na pierwsze pytanie pana senatora, chciałbym powiedzieć, że wypowiadamy tę konwencję po siedemdziesięciu latach, bo prawdę mówiąc, od co najmniej czterdziestu lat była nieużywana, był to po prostu taki relikw, który istniał. Z uwagi na wejście Polski do Unii Europejskiej został dokonany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i wszystkie resorty całościowy, gruntowny przegląd prawa polskiego i w toku tego przeglądu ujawnił się taki oto akt prawny, jak mówię, od wielu dziesięcioleci nieużywany i niestosowany w praktyce. W związku z tym podjęto działania, aby go wypowiedzieć.

Teraz: dlaczego wypowiadamy go w całości? Wypowiadamy go w całości dlatego, że część jego zapisów jest sprzeczna z prawem Unii Europej-

(prezes P. Stachańczyk)

skiej, część nadawałaby obywatelom Turcji taki status w Polsce, jaki będą mieli w przyszłości obywatele Unii Europejskiej, co nie jest naszym zamiarem, część regulowana jest albo innymi aktami prawa wewnętrznego, albo umowami polsko-tureckimi. Nie ma ani jednego przepisu tej konwencji, który byłby stosowany i z uwagi na wypowiedzenie spowodowałby brak regulacji prawnej w jakimś zakresie. Z kolei pozostawienie części tej konwencji byłoby komplikowaniem naszego systemu prawnego. Zgodnie z opinią ekspertów, specjalistów zarówno od prawa wewnętrznego, jak i prawa międzynarodowego, w tej sytuacji należało konwencję wypowiedzieć w całości. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.
Pan senator Gerard Czaja, proszę.

Senator Gerard Czaja:

Mam jeszcze jedno pytanie. Umowa została podpisana dwustronnie, a wypowiadamy ją jednostronnie. Jak się zachowuje, czy jak się zachowa ewentualnie druga strona? Mam na myśli Turcję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję.
Pan minister Dąbrowa.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie
Spraw Zagranicznych
Sławomir Dąbrowa:**

Dziękuję uprzejmie za udzielenie głosu.

Odpowiadając, zapewniam, że ze strony tureckiej nie spodziewamy się z powodu wypowiedzenia tej umowy nawet cienia jakiegoś niezadowolenia. Nie mogę jednak wykluczyć, że dzięki naszemu wypowiedzeniu strona turecka dowie się, że taka umowa w ogóle istnieje, bo tak jak mój przedmówca... Nie będziemy przecież ukrywać przed państwem: my sami, jak znaleźliśmy taką istniejącą jeszcze i formalnie obowiązującą umowę, byliśmy zdziwieni. I dlatego, jak mówię, druga strona też może być zdziwiona. Wypowiedzenie umowy przez jedną ze stron jest normalnym trybem przyjętym w prawie międzynarodowym.

Stosunki z Turcją mamy bardzo dobre i zakładamy, że to wypowiedzenie będzie przyjęte z zadowoleniem przez stronę turecką, która automatycznie

cznie również uporządkuje swój system prawny w stosunkach z Polską. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.
Czy są jeszcze pytania?
(Senator Grzegorz Lipowski: Ja mam pytanie.)
Pan senator Grzegorz Lipowski, proszę bardzo.

Senator Grzegorz Lipowski:

Dziękuję bardzo.
W zasadzie już po części kolega z ust mi pytanie wyjął, a po części pan minister udzielił na nie odpowiedzi... Mnie chodziło o to, na ile Turcy są świadomi, że coś takiego wypowiadamy i czy to nie pogorszy stosunków polsko-tureckich. Wiemy, że ostatnio, a właściwie nie ostatnio, lecz od dłuższego czasu, media nie są życzliwe dla rządu, cokolwiek by robił. Jeśli więc trafi to do mediów... Słyszeliśmy niedawno, w mediach bardzo często przewijał się ten temat, o tureckiej firmie Epit. Wszystko ucichło i w końcu nie wiadomo, co z tą firmą. Tyle było o tym w gazetach, a teraz zapadła cisza wokół tej sprawy. Przypuszczam, że ten szum był wywołany przez media.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Panie Ministrze, ja zwalnię pana od konieczności odpowiadania za media, ponieważ akurat ani pan, ani my nie kształtujemy tutaj tej polityki.

Jeśli chodzi o pierwsze pytanie, to odniosłem wrażenie, że pan na nie odpowiedział, odnosząc się do wypowiedzi pana senatora Gerarda Czai. Tak było, w istocie. Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze pytania? Nie stwierdzam. Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Informuję, że nikt z państwa senatorów nie zapisał się do głosu, wobec tego zamykam dyskusję.

Głosowanie w sprawie ustawy, którą rozpatrywaliśmy, odbędzie się jutro razem ze wszystkimi głosowaniami.

Oddaję głos senatorowi sekretarzowi.

**Senator Sekretarz
Zbigniew Gołębek:**

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Mam do zaprezentowania sześć komunikatów.

Komunikat pierwszy. Posiedzenie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego w sprawie rozpatrzenia poprawek do ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie nie-

(senator sekretarz Z. Gołąbek)

których innych ustaw odbędzie się bezpośrednio po ogłoszeniu przerwy w sali nr 176.

Komunikat drugi. Posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zgłoszonych w toku debaty wniosków do ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych odbędzie się w dniu dzisiejszym bezpośrednio po ogłoszeniu przerwy w obradach w sali nr 182.

Komunikat trzeci. Wspólne posiedzenie Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej odbędzie się w dniu dzisiejszym bezpośrednio po ogłoszeniu przerwy w obradach Senatu w sali nr 217.

Wspólne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej w sprawie rozpatrzenia wniosków zgłoszonych w toku debaty nad ustawą o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw odbędzie się o godzinie 18.00 w sali nr 217.

Posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia wniosków zgłoszonych podczas posiedzeń wyjazdowych w województwie kujawsko-pomorskim w dniach 23 i 24 września bieżącego roku odbędzie się w dniu dzisiejszym o godzinie 18.45 w sali nr 179.

Komunikat zaproszenie. W dniu 14 października bieżącego roku o godzinie 11.00 w sali nr 217 w gmachu Senatu odbędzie się seminaryjne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia. Temat posiedzenia: Wczesne rozpoznanie raka piersi szansą na pokonanie choroby.

I ostatni komunikat, siódmy. Minister szef Kancelarii Senatu, pan Adam Witalec, uprzejmie informuje, iż marszałek Senatu zwołuje posiedzenie Konwentu Seniorów w dniu jutrzejszym, to jest 9 października 2003 r., o godzinie 18.00.

O godzinie 18.10 odbędzie się posiedzenie Prezydium Senatu.

Dziękuję, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Muszę przyznać, że nawet najstarsi senatorowie, do których się zaliczam, nie pamiętają, ażeby w takim tempie procedować nad dziewiętnastoma ustawami. To świadczy o dużym doświadczeniu, jakie przez dwa lata Izba zdobyła w rozpatrywaniu spraw. Dziękuję bardzo.

Ogłaszam przerwę do jutra do godziny...

Vox populi, do której?

(Głosy z sali: Do 9.00.)

Do godziny 9.00. Dziękuję.

(Przerwa w posiedzeniu o godzinie 15 minut 15)

(Wznowienie posiedzenia o godzinie 9 minut 02)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałek Longin Pastusiak oraz wicemarszałkowie Kazimierz Kutz i Ryszard Jarzembowski)

Marszałek Longin Pastusiak:

Wznawiamy obrady.

Proszę państwa senatorów o zajmowanie miejsc.

Wysoka Izbo, **przystępujemy do rozpatrzenia punktu dwudziestego** porządku obrad: informacja Rzecznika Praw Obywatelskich o działalności za rok 2002, z uwagami o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

Bardzo serdecznie witam w naszej Izbie rzecznika praw obywatelskich pana profesora Andrzeja Zolla i osoby towarzyszące panu rzecznikowi.

Przypominam, że zgodnie z art. 212 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, rzecznik corocznie informuje Sejm i Senat o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

Przypominam też, że otrzymaną od rzecznika praw obywatelskich informację, która jest zawarta w druku senackim nr 382, zgodnie z regulaminem naszej Izby, skierowałem do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności. Komisja Ustawodawstwa i Praworządności na posiedzeniu w dniu 1 lipca bieżącego roku zapoznała się z przedstawioną przez rzecznika praw obywatelskich informacją i poinformowała o tym marszałka Senatu.

W tej sytuacji proszę o zabranie głosu rzecznika praw obywatelskich pana profesora Andrzeja Zolla. Panie Profesorze, prosimy na senacką mównicę.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Przedstawiając informację w izbie poselskiej pozwoliłem sobie już na wstępie mojego przedłożenia poruszyć kwestię prawa obywateli do dobrego państwa, zgodnie z wyrażoną w art. 2 Kon-

stytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Problem, jak to prawo jest realizowane, nadal uważam za w pełni aktualny, podobnie jak zaprezentowaną tezę, iż z wielkimi trudnościami i często nieudolnie staramy się dojść do konstytucyjnego wzorca. Nie da się ukryć, że droga do zamierzonego celu jest jeszcze bardzo daleka.

W odbiorze społecznym państwo polskie jawi się jako państwo słabe, dotknięte rakiem korupcji i generującą ludzką biedę klęską bezrobocia. Pogarsza się poczucie bezpieczeństwa obywateli zarówno, jeśli chodzi o ochronę prawnokarną, jak i efektywną osłonę socjalną, na którą brakuje środków finansowych w budżecie państwa. Nadal mimo, a może też z powodu niekończących się reform pozostaje w zapaści system ochrony zdrowia i nie widać programu poprawy tego stanu rzeczy. Brakuje nastawionej na dłuższy dystans stabilnej wizji edukacyjnej. Nie została w pełni zinstytucjonalizowana, zwłaszcza na szczeblu rządowym, ochrona rodziny. W praktyce nie istnieje system budownictwa socjalnego. Prawo podatkowe jest skomplikowane i wysoce nieczytelne, a przy tym niestabilne. Zagroženiem dla utrwalanych mechanizmów gospodarki rynkowej jest drogi kredyt i wysokie, nie zawsze uzasadnione prowizje i opłaty bankowe. W dalszym ciągu bezkarnie działają na rynku różni przedsiębiorcy, którzy perfekcyjnie wypracowanymi metodami doprowadzają licznych, często niezamożnych obywateli do niekorzystnego rozporządzania swoim mieniem. Ochrona konsumentów jest nadal niedostateczna. Mimo widocznego postępu, wiele osób niepełnosprawnych nie otrzymuje niezbędnego wsparcia, potrzebnego do stosownego do możliwości tych osób włączenia się w życie społeczne.

W poddawanym permanentnym reformom obszarze wojska nie umie się odnaleźć kadra sił zbrojnych, która utraciła poczucie stabilności zawodowej. W jednostkach wojskowych nie uporano się ze zjawiskiem nagannych praktyk dyscyplinarnych, potocznie określanymi mianem fałli. Złe relacje między przełożonymi a podwładnymi obserwuje się także w innych służbach muni-

(rzecznik A. Zoll)

durowych, w tym przede wszystkim w Policji. Nasilili się trudności w racjonalnym wykonywaniu kar i stosowaniu środków karnych w sytuacji wysokiego przeludnienia zakładów penitencjarnych, wpływającego w zdecydowany sposób na warunki zdrowotne, sanitarne i bytowe osadzonych. Wiele można i trzeba poprawić, jeśli chodzi o sytuację mniejszości narodowych, zwłaszcza Romów, i przestrzeganie praw uchodźców.

Wymienione problemy, z którymi borykają się nasi obywatele, w większości zostały zauważone w tak zwanych rekomendacjach sformułowanych pod adresem polskich władz przez Alvaro Gil-Roblesa, komisarza do spraw praw człowieka Rady Europy, po jego wizycie w naszym kraju w listopadzie 2002 r.

Ten stan rodzi więc pytanie, czy obywatelom przyszło żyć w demokratycznym państwie prawa? Odpowiedź nie jest prosta. Budowa państwa prawa jest procesem. Trudno jest określić, kiedy ten proces się zakończy. Jego sfinalizowanie w bardzo dużym stopniu utrudniają uchybienia władz publicznych, nieraz wyjątkowo jaskrawe. Możemy czasami odnieść wrażenie, że w procesie budowy państwa prawa nie ma postępów, a nawet spostrzegamy pewien regres.

Przyczyną wszystkich nieprawidłowości jest niewątpliwie złe prawo. Legislacyjny taśmociąg pracuje coraz szybciej. Jest przerażające, że „Dzienniki Ustaw” z 2002 r. liczą ponad 15 tysięcy stron. Stan prawny jest nie do przyswojenia nawet dla osób profesjonalnie parających się prawem, nie mówiąc już o zwykłych obywatelach.

Nie spowodowała opanowania zjawisk inflacyjnych w prawie zorganizowana przeze mnie 21 lutego 2002 r. konferencja „Legislacja w praktyce” ani też późniejsza, zorganizowana 22 października 2002 r. przez Komisję Ustawodawstwa i Praworządności Senatu, konferencja „Stanowienie prawa a kompetencje Senatu w procesie legislacyjnym”. Spotkania te dowiodły, że jesteśmy w stanie precyzyjnie zdefiniować przyczyny nieprawidłowości w tworzeniu norm prawa i ich wadliwego charakteru, natomiast brakuje nam mocy sprawczej do zdecydowanego eliminowania tych przyczyn.

Stanowczo zbyt łatwo zmienia się w Polsce obowiązujące prawo. Wydaje się, iż jest niezbędne, aby każdemu projektowi zmiany prawa towarzyszyło uzasadnienie wykazujące, że obowiązujące prawo oparte jest na odrzuconej przez projektodawcę aksjologii lub że jest wewnętrznie sprzeczne i drogą wykładni nie da się wyłączyć tej sprzeczności, lub też że drogą wykładni nie można osiągnąć zamierzonego przez prawodawcę celu nowelizacji. Uzasadnieniem zmiany nie może być tylko brak efektów obowiązującego prawa,

gdyż wynikać on będzie często nie z samej treści prawa, ale z braku jego egzekucji.

Remedium na ten stan rzeczy miałyby być ustawa o procedurach tworzenia prawa, ponieważ konstytucja nie uregulowała wyczerpująco procesu legislacyjnego. Obecnie postanowienia ustawy zasadniczej dotyczące tej materii są rozwijane i konkretyzowane w regulaminach Sejmu i Senatu, a także w zasadach techniki prawodawczej, są to jednak akty stosunkowo niskiej rangi. Uważam, że jest sprawą wielkiej wagi przygotowanie projektu ustawy o powołaniu Krajowej Rady Legislacyjnej, czuwającej nad poprawnością legislacyjną w procesie stanowienia prawa. Wyrażam satysfakcję, iż wiele osób zaangażowanych w proces tworzenia prawa podziela dzisiaj mój pogląd. Zmaterializował się on w postaci wniosonego do Sejmu przez grupę posłów projektu ustawy o Krajowej Radzie Legislacyjnej – jest on w druku nr 1881 – a także w postaci propozycji rozesłanej przeze mnie do zainteresowanych osób na początku października tego roku. Projekt został przygotowany w moim biurze.

Elementem dobrego państwa jest też obywatelskie prawo do dobrej administracji. Przypominę, że stanowi o tym art. 41 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, która ma się stać częścią przyszłego traktatu konstytucyjnego Unii. Na podstawie obowiązujących w Polsce unormowań można i należy egzekwować prawo do dobrej administracji przynajmniej w tym zakresie, który został ustalony w przywołanym przed chwilą przepisie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Zwróciłem się więc w ubiegłym roku między innymi do prezesa Rady Ministrów o to, aby oparty na art. 41 Karty Europejskiej kodeks dobrej praktyki administracyjnej wprowadził do urzędów centralnych oraz zalecił jego stosowanie także w organach administracyjnych samorządów terytorialnych. Premier przychylił się do mego przedłożenia, wyrażając pogląd, że kodeks ten niewątpliwie stanowi uzupełnienie standardów ujętych w Kodeksie postępowania administracyjnego oraz w Kodeksie etyki Służby Cywilnej.

Skoro mowa o Służbie Cywilnej, to przede wszystkim musi zmienić się praktyka zatrudniania w urzędach, i to na wszystkich stanowiskach merytorycznych. Dzisiaj, w sytuacji wielkiego bezrobocia, o zatrudnieniu decydują tak zwane układy, co uniemożliwia dopływ najlepszych kadr i działa antymotywacyjnie na ludzi najzdolniejszych, ale pozbawionych stosunków. To już na samym wstępie jest nadzwyczaj korupcjogenne. Fatalne skutki ma faktyczny brak konsekwentnego wdrożenia ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Służbie Cywilnej. Wszystkie rządzące od momentu wejścia w życie tej ustawy opcje polityczne ponoszą za ten stan rzeczy winę. Objęcie władzy oznacza u nas czystkę wśród urzędników,

(rzecznik A. Zoll)

którzy z racji zajmowanego stanowiska mają służyć społeczeństwu, a nie władzy politycznej, i nie powinni być zwalniani w przypadku zmian politycznych w państwie.

Rażącym przykładem jest dopuszczenie przez obecny parlament, na wniosek rządu, do obejmowania stanowisk w Służbie Cywilnej bez przeprowadzania obligatoryjnych konkursów i bez konieczności posiadania kwalifikacji wymaganych od urzędników tej służby. Skorygował to Trybunał Konstytucyjny na mój wniosek, uznając w wyroku z 12 grudnia 2002 r. dopuszczający taką praktykę przepis ustawy za sprzeczny z art. 153 ust. 1 konstytucji. Uważam, że od zaraz należy wprowadzić praktykę zatrudniania na stanowiska merytoryczne w urzędach tylko w wyniku konkursu. Kryteria jego przeprowadzenia powinny być jednoznacznie ustalone. Powinno się zapewnić udział w konkursie osobom spełniającym takie kryteria. Przebieg konkursu winien być jawny, a jego wynik wiążący dla zatrudniającego. Dlatego z zaniepokojeniem śledzę w ostatnim czasie doniesienia prasowe o podejmowanych próbach swoistej deprecjacji polityki konkursowej i, co niestety można przewidywać, likwidacji ustanowionych z takim trudem załączków Służby Cywilnej.

Również kondycja wymiaru sprawiedliwości nie odpowiada oczekiwaniom obywateli. Postępowania przed sądami trwają latami, a powolna sprawiedliwość jest często równoznaczna z brakiem sprawiedliwości. Obecnie w wielu przypadkach czas trwania poszczególnych spraw narusza zagwarantowane w art. 45 ust. 1 konstytucji prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz wiążące Polskę normy traktatowe. Za szczególnie niepokojący skutek tej przewlekłości uznać należy przedawnienie karalności w niektórych sprawach. Koszty postępowania są wysokie, z reguły nie do udźwignięcia nie tylko przez najuboższych. Problemem staje się dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej.

Wzmocnienia wymaga pozycja osób pokrzywdzonych w procesie karnym. Istnieje potrzeba zapewnienia im należytej ochrony i możliwości uzyskania zadośćuczynienia. Należałoby przyspieszyć prace nad projektem ustawy o państwowym funduszu kompensacyjnym oraz opracować narodowy program pomocy ofiarom przestępstw. Niepokój musi budzić także fakt, że sprawy dotyczące wypadków drogowych, w wyniku których pokrzywdzony poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, oraz sprawy mające za przedmiot błąd w sztuce lekarskiej, doniosłe z punktu widzenia ochrony konstytucyjnych wartości życia i zdrowia, są zbyt często prowadzone przez prokuratorów bez zachowania należytej staranności i poszanowania praw osób

pokrzywdzonych. Moją ocenę podziela w tym zakresie Prokuratura Krajowa. W końcu maja 2003 r. skierowałem do wszystkich wojewodów prośbę o informację na temat działań mających na celu wsparcie osób skrzywdzonych w wyniku przestępstw. Chodzi o rekompensatę strat, o pomoc materialną, szczególnie ważną dla osób, które w wyniku przestępstwa utraciły możliwość zarabiania na życie, doznały ciężkiego uszczerbku na zdrowiu czy zostały pozbawione majątku, o wsparcie prawne, medyczne i psychologiczne. Ma to posłużyć do stworzenia szczegółowej informacji o lokalnej i ogólnopolskiej sieci pomocy dla ofiar przestępstw, tworzonej przez instytucje, urzędy i organizacje zarówno rządowe, jak i pozarządowe.

Co do działań prokuratury, to nasuwa się uwaga, że wytykane przez media przykłady niedolności w prowadzeniu części głośniejszych postępowań karnych znajdują, niestety, potwierdzenie również w przypadku wielu prostych, codziennych spraw. Także ujawnione publicznie, wręcz zadziwiające, postępowania prokuratury, takie jak na przykład w sprawie pana Kluski, muszą stanowić sygnał ostrzegawczy. W tej ostatniej wymienionej sprawie i kilku podobnych kierowałem wystąpienia do ministra sprawiedliwości.

Uważam, że jest najwyższy czas, aby dokonać rozdziału między urzędem ministra sprawiedliwości a urzędem prokuratury generalnego. 13 sierpnia 2003 r. zostałem oficjalnie powiadomiony, że mój pogląd jest zbliżony ze stanowiskiem ministra sprawiedliwości, a w resorcie tym trwają prace nad wypracowaniem założeń, których przyjęcie pozwoli na dokonanie stosownych zmian ustawodawczych. Prokurator generalny powinien, moim zdaniem, być powoływany przez Sejm za zgodą Senatu na kadencję trwającą dłużej niż kadencja parlamentu, na przykład na sześć lat bez możliwości ponownego wyboru i powinien być odpowiedzialny za działalność podległej mu prokuratury oraz składać doroczne sprawozdania obu izbom parlamentu. Prokurator generalny powinien być związany ogólnymi dyrektywami polityki karnej, opracowanymi przez ministra sprawiedliwości i przyjętymi przez rząd.

Na marginesie tego problemu chcę powrócić do poruszanej już w toku obrad senackiej Komisji Ustawodawstwa i Praworządności kwestii, jaką jest potrzeba zmian w stanie prawnym dotyczącym urzędu rzecznika praw obywatelskich. Stan prawny odnoszący się do tego urzędu można określić jako wzorcowy. Dotyczy to zarówno wynikającego z art. 80 konstytucji uprawnienia każdego obywatela, którego prawo zostało naruszone przez władzę publiczną, do zwrócenia się do rzecznika o interwencję w obronie swoich praw, jak i wynikającego z art. 212 konstytucji

(rzecznik A. Zoll)

zakresu przedmiotowych uprawnień rzecznika do interwencji. Coraz częściej polskie rozwiązania przedstawiane są jako wzór do naśladowania. Nie ma w polskim systemie prawnym wielu przykładów tak dobrej legislacji. Ale i do ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich mam pewną propozycję i proszę o jej rozważenie. Art. 5 ust. 2 tej ustawy dopuszcza możliwość wyboru rzecznika na drugą kadencję. Uważam, że to rozwiązanie nie jest dobre. Z uwagi na potrzebę zagwarantowania pełnej niezależności urzędu, także od sił politycznych, które będą dokonywać wyboru rzecznika na następną kadencję, urząd rzecznika powinien być jednokadencyjny. Mówiłem o tym już w Sejmie, korzystam zatem z okazji, by ponowić swoje przedłożenie na plenarnym posiedzeniu Senatu.

Panie i Panowie Senatorowie, wracając do kondycji polskiego prawa, pragnę poinformować Wysoką Izbę, że w 2002 r. skierowałem do Trybunału Konstytucyjnego dwadzieścia jeden wniosków o zbadanie zgodności wskazanych w nich przepisów prawa z konstytucją. Liczbę tę, taką samą zresztą jak w roku poprzednim, uzupełniło osiem zawiadomień o przystąpieniu do skargi konstytucyjnej.

Przedmiotem obu tych kategorii wystąpień była różnorodna problematyka, poczynając od sformułowanego w kilkunastu ustawach zakazu przynależności poszczególnych grup zawodowych do partii politycznych, zakresu spraw, w których może być przeprowadzane referendum lokalne, charakteru prawnego decyzji o zameldowaniu, poprzez świadczenia; pomoc materialną dla studentów, ochronę lokatorów, administrowanie kwaterami wojskowymi, płatne parkowanie, opłaty paszportowe czy obsadzanie stanowisk w służbie cywilnej, po tak zwane mienie zabużańskie, a więc mienie należące w przeszłości do zamieszkałych na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej osób, które dobra te zmuszone były opuścić.

Tej ostatniej sprawie pragnę poświęcić nieco więcej uwagi.

Od zakończenia drugiej wojny światowej minęło wprawdzie ponad pięćdziesiąt osiem lat, ale to nie oznacza, że zostały załatwione konsekwencje tamtych wydarzeń. Jest charakterystyczne, że prawa zabużan, potwierdzone tak zwanymi umowami republikańskimi z 1944 r. i wieloma aktami prawnymi wydanymi w okresie powojennym, w tym także ustawami III Rzeczypospolitej, do zaliczania wartości mienia pozostawionego na Wschodzie, poza obecnymi granicami państwa polskiego, na poczet opłat za użytkowanie wieczyste lub ceny sprzedaży nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa nie były w praktyce realizowane. Tym samym prawa te

stawały się coraz bardziej iluzoryczne, bowiem z substancji majątkowej Skarbu Państwa kolejno w majestacie prawa wyłączano składniki, do których słuszne żądania zabużan mogłyby być zgłaszane. W tej sytuacji skierowałem do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o uznanie za sprzeczne z konstytucją tych aktów prawnych, które uniemożliwiają państwu wywiązanie się ze zobowiązań wobec zabużan. W dniu 19 grudnia 2002 r. Trybunał Konstytucyjny podzielił moje zastrzeżenia.

Znamienne jest jednak, że mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego dysponenti mienia Skarbu Państwa, których wyrok dotyczył, w dalszym ciągu bez uzasadnionej przyczyny odmawiają zabużanom prawa do udziału w przetargach. Poinformowałem o tym prezesa Rady Ministrów 30 stycznia 2003 r., wskazując jednocześnie na ewentualne skutki, w tym także dla finansów państwa, jakie może przynieść w tej sprawie wysoce prawdopodobne niekorzystne dla Polski orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, do którego wpłynęło już kilkaset skarg zabużan. W odpowiedzi zostałem w kwietniu bieżącego roku powiadomiony przez szefa Kancelarii Premiera o pilnym opracowaniu i skierowaniu do Sejmu projektu ustawy dotyczącej uprawnień zabużańskich.

W mojej opinii, równie niezbędne jest uregulowanie sprawy przedwojennych obligacji. Dalsza zwłoka w rozwiązaniu tego problemu jest szkodliwa nie tylko dla wizerunku państwa, ale również dla jego finansów. Uprawniony wydaje się bowiem pogląd, że po upowszechnionym w mediach wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 16 kwietnia 2002 r., zasądzającym odszkodowanie za zaniechanie przez organy państwowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i III Rzeczypospolitej Polskiej realizacji warunków emisji przedwojennych papierów wartościowych, napłyną do sądów dalsze powództwa. Niewykluczone więc, że niektórzy posiadacze tych papierów skierują sprawę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Nie przekonuje mnie też prezentowany przez ministra finansów pogląd, że problem uregulowania roszczeń posiadaczy przedwojennych obligacji stanowi zagadnienie odmienne od reprivatyzacji. Zobowiązania wynikające z posiadania przedwojennych papierów wartościowych powinny być traktowane na równi z problemami znacjonalizowanego mienia. Potwierdzały to zresztą projekty kolejnych ustaw reprivatyzacyjnych. Nadal będę więc podtrzymywał stanowisko moich poprzedników o potrzebie szybkiego uregulowania omawianego problemu mimo konsekwencji finansowych, jakie rodzi on dla budżetu państwa. W dniu 21 maja 2003 r. skierowałem kolejne wystąpienie w tej sprawie do ówczesnego wiceprezesa Rady Ministrów, ministra finansów.

(rzecznik A. Zoll)

Ze spraw rozpatrywanych na mój wniosek przez Trybunał Konstytucyjny chciałbym także zwrócić uwagę na problem zasadniczy dla kształtowania samorządności lokalnej i budowy społeczeństwa obywatelskiego, jakim jest zakres spraw, które mogą być poddane referendum lokalnemu. Na tle wielu wpływających do mnie skarg postanowiłem poddać ocenie Trybunału Konstytucyjnego zgodność art. 2 ustawy o referendum lokalnym z art. 2 i art. 170 konstytucji oraz art. 5 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego.

W myśl art. 2 wskazanej ustawy w referendum lokalnym mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego jako członkowie wspólnoty samorządowej wyrażają w drodze głosowania swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej wspólnoty, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki, lub w sprawie odwołania organu stanowiącego danej jednostki. Ograniczenie przedmiotu referendum lokalnego do spraw, których załatwienie leży w kompetencjach organów jednostki samorządu terytorialnego doprowadziło do orzecznictwa sądowego o niedopuszczalności przeprowadzenia referendum w sprawie na przykład o podział gminy, jej likwidację, zmianę granic.

Trybunał Konstytucyjny uznał wprawdzie zgodność z konstytucją i europejską kartą art. 2 ustawy o referendum lokalnym, jednakże dokonał jego istotnej interpretacji jako przepisu w żadnym wypadku niewyłączającego prawa społeczności lokalnej do wyrażenia w drodze referendum stanowiska w sprawach społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi dotyczących tej wspólnoty. Musi więc ulec zmianie dotychczasowe orzecznictwo sądowe niedopuszczające do przeprowadzania referendum lokalnego.

W ubiegłym roku zakończyła się także trwająca od czterech lat sprawa Fundacji na rzecz Nauki Polskiej o zwolnienia podatkowe. Wymaga przypomnienia fakt, że fundację, inwestującą zdobywane środki w papiery wartościowe, głównie w bony skarbowe i obligacje, w przekonaniu, że dochód, z którego zyski miałyby być przeznaczone na cele statutowe, korzystać będzie ze zwolnienia podatkowego, tego zwolnienia nie spodziewanie pozbawiono. W wyniku kontroli skarbowej fundacji wymierzono 75 milionów zł podatku za lata 1995–1997, a minister finansów odmówił unieważnienia decyzji izby skarbowej w Warszawie. Z racji utraty zwolnienia fundacja miała uiścić wraz z odsetkami około 100 milionów zł, z czego wpłaciła połowę. Podobne decyzje dotknęły ponad trzydzieści innych fundacji pomnażających pieniądze na działalność statutową poprzez inwestowanie w wybrane papiery wartościowe.

W Naczelnym Sądzie Administracyjnym sprawa zakończyła się początkowo niekorzystnie dla Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. W uchwale z listopada 2000 r. siedmioosobowy skład NSA podzielił stanowisko organów skarbowych. W ślad za tym orzeczeniem w styczniu 2001 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę fundacji. Ponieważ wyrok ten nadal budził moje wątpliwości, wystąpiłem do Sądu Najwyższego z rewizją nadzwyczajną. 12 marca 2002 r. skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego stwierdził, że dochód fundacji przeznaczony na cele statutowe jest zwolniony z podatku dochodowego, także w razie wykorzystania go na nabycie papierów wartościowych. W czerwcu 2002 r. Sąd Najwyższy uchylił niekorzystne dla fundacji orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Orzeczenie Sądu Najwyższego w konkretnej sprawie wiąże Naczelny Sąd Administracyjny przy jej rozstrzygnięciu, toteż wyrok uchylający 5 grudnia 2002 r. decyzję warszawskiej izby skarbowej był łatwy do przewidzenia. Fundacji zwrócono 132 miliony zł należności głównej i 330 tysięcy kosztów procesu.

Podzielając mój pogląd wyrażony w rewizji nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy otworzył zarazem także innym fundacjom możliwości lokowania w ten właśnie sposób środków przeznaczonych na działalność statutową. Orzeczenie Sądu Najwyższego przecina różnego rodzaju interpretacje i arbitralne decyzje organów podatkowych, pozwalając fundacjom na uczciwe pomnażanie inwestowanych w naukę pieniędzy.

Omówione rozstrzygnięcie i szereg innych z tego obszaru, na przykład dotyczących naliczania podatku VAT, wykazuje jednocześnie, jak wiele wad ma polskie prawo podatkowe. Cechuje je przede wszystkim niepewność, nieprzewidywalność rozwiązań oraz daleko posunięta uznaniowość decyzji. Potwierdza to totalna krytyka, jakiej Trybunał Konstytucyjny poddał przepisy ustawy dotyczącej deklaracji majątkowych i abolicji majątkowej.

We wspólnym z prezesem Naczelnego Sądu Administracyjnego wniosku wniesionym 17 lutego 2003 r. do Trybunału Konstytucyjnego zakwestionowaliśmy wiele unormowań ordynacji podatkowej, w tym w szczególności zgodność z konstytucją tak zwanej klauzuli obejścia prawa oraz związanie organów podatkowych interpretacjami ministra finansów. Owe przepisy wprowadziła do ordynacji podatkowej jej obszerna nowelizacja z 12 września 2002 r.

Według nas, obecne brzmienie art. 24b ordynacji podatkowej wprowadzającego klauzulę obejścia prawa daje fiskusowi prawo pominięcia skutków umowy transakcji, jeśli jej celem było wyłącznie obniżenie obciążeń wobec fiskusa. Może on wówczas skutki podatkowe wywieść z celu,

(rzecznik A. Zoll)

do którego, zdaniem organu skarbowego, w istocie zmierzał podatnik i jego kontrahent. Takie rozumienie przepisu narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 konstytucji, oraz zasadę wolności gospodarczej zapisaną w art. 22 konstytucji. Prawem obywatela jest takie ukształtowanie swoich stosunków prawnych, aby ponosić jak najmniejsze, choć oczywiście zgodne z obowiązującym prawem, ciężary podatkowe.

We wniosku kwestionujemy także art. 14 §2 ordynacji wprowadzający regułę, że organy podatkowe i kontroli skarbowej są związane interpretacją prawa dokonaną przez ministra finansów. Naszym zdaniem, przepis ten narusza prawo merytorycznego rozpoznania sprawy w dwóch instancjach gwarantowane przez art. 78 konstytucji.

Zmieniony w wyniku nowelizacji z 12 września 2002 r. art. 12 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym zobowiązuje ten sąd do udzielenia odpowiedzi na pytania prawne izb skarbowych lub ministra finansów. Unormowanie to również zakwestionowaliśmy we wniosku z powodu pominięcia przesłanek oraz trybu wystąpienia z takim pytaniem. Narusza to zasadę poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 konstytucji.

Wysoki Senacie! Tradycyjnie już w informacji wiele miejsca poświęciłem szeroko pojmowanym sprawom zabezpieczenia społecznego. Problematyka ta dotyczyła, łącznie z zagadnieniami mieszczącymi się w obszarze pomocy społecznej, prawie 17% nowych spraw, które wpłynęły do podległego mi biura.

Dostrzegam, że w zakresie regulacji z tej sfery należałoby przywrócić dwuinstancyjny tryb orzekania o niezdolności do pracy przed organem rentowym.

Innym, równie ważnym zagadnieniem jest zmiana warunków nabycia prawa do renty w odniesieniu do osób legitymujących się długim stażem ubezpieczenia, polegająca na rezygnacji z warunku, aby niezdolność do pracy powstała w trakcie ubezpieczenia lub przed upływem osiemnastu miesięcy od jego ustania. Chodzi też o zachowanie prawa do renty przez osoby w wieku ponad pięćdziesięciu lat, które zostały uznane za zdolne do pracy po okresie dziesięciu lat pobierania tego świadczenia. Wreszcie należałoby stworzyć możliwości nabycia prawa do renty osobom niepełnosprawnym, które z tytułu podjęcia działalności zarobkowej podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym.

Podtrzymuję też twierdzenie o potrzebie powrotu do dyskusji nad wprowadzeniem elastycznej granicy wieku emerytalnego, ponieważ obecne zróżnicowanie narusza konstytucyjną zasadę równego prawa kobiet i mężczyzn do zabezpie-

czenia społecznego i zasadę sprawiedliwości społecznej.

O kilku jednak zagadnieniach pragnę wspomnieć bardziej szczegółowo.

W drugiej połowie roku zostałem zaalarmowany przez panią posłankę Skowrońską, że w jej okręgu wyborczym w okolicach Tarnobrzega i Mielca Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadza weryfikację wcześniejszych emerytur przyznawanych ze względu na konieczność opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi. Wiele z dotychczas przyznanych takich emerytur zostało w wyniku weryfikacji odebranych, gdyż dowody, na podstawie których przyznano świadczenia, zostały obecnie przez organy ZUS odmiennie ocenione. Setki osób zostały pozbawione środków do życia, i to w sytuacji, w której po kilku latach otrzymywania wcześniejszej emerytury osoby takie nie mają żadnych szans znalezienia pracy.

Interweniowaliśmy natychmiast. Dyrektor zespołu w moim biurze pojechał na miejsce zbadać sprawę. Przedstawiłem rezultaty tego badania panu wicepremierowi Jerzemu Hausnerowi. Przystąpiłem do procesów, jakie osoby pozbawione świadczeń wytoczyły Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Niestety, z małymi wyjątkami, procesy te kończyły się dla skarżących niekorzystnie. Miałem w tej sprawie zasadnicze wątpliwości natury prawnej, skierowałem więc do Sądu Najwyższego pytanie prawne. W dniu 5 czerwca 2003 r. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych podjął uchwałę udzielającą odpowiedzi na to pytanie.

Sąd Najwyższy uchwalił: „Odmienna ocena dowodów dołączonych do wniosku o emeryturę lub rentę przeprowadzona przez organ rentowy po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej świadczenie nie jest okolicznością uzasadniającą wszczęcie z urzędu postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczenia na podstawie art. 114 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”. Tyle cytat.

To stanowisko Sądu Najwyższego przyjąłem z wielką satysfakcją, tym bardziej że nie dotyczyło tylko lokalnego problemu w okolicach Tarnobrzega. Podobne praktyki miały miejsce na przykład na terenie Wałbrzycha. Miałem tam w czerwcu bieżącego roku spotkanie z górnikiem, którym też odbiera się w znacznym zakresie przyznane wcześniej renty. Mogłem tym ludziom, bardzo zgorzkniałym i zrażonym do funkcjonowania państwa, podać informację otwierającą chociaż niektórym szansę odzyskania rent.

Można byłoby więc powiedzieć, że sprawa została pozytywnie załatwiona. Niestety nie do końca. Pozostały bowiem osoby, w sprawach których sądy powszechne prawomocnie już odmówiły uchylenia decyzji organu rentowego i dla których

(rzecznik A. Zoll)

minęły terminy wniesienia kasacji. Rzecznik, jak wiadomo, utracił ostatnio prawo do wnoszenia kasacji w wydłużonym terminie. Panie Marszałku, Wysoki Senacie, korzystam zatem z okazji, by z tej wysokiej trybuny poruszyć problem wnoszenia przez rzecznika praw obywatelskich kasacji w sprawach cywilnych po upływie terminu określonego dla strony postępowania, czyli w sześć miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia zamiast ogólnie wskazanego jednego miesiąca.

Prawo to zostało rzecznikowi odjęte wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Należy jednak podkreślić, że w orzeczeniu z dnia 19 lutego 2003 r. eliminującym uprawnienie rzecznika z porządku prawnego Trybunał Konstytucyjny nie zakwestionował z punktu widzenia zasad konstytucyjnych ani samej możliwości i celowości istnienia szczególnej skargi konstytucyjnej, wnoszonej przez podmiot konstytucyjnie powołany do ochrony wolności i praw, ani też wydłużenia terminu do wniesienia takiego środka odwoławczego w stosunku do terminu przewidzianego dla stron postępowania. Wręcz przeciwnie. Trybunał Konstytucyjny sformułował sygnalizację wskazującą na konieczność wprowadzenia do systemu prawnego kasacji w obronie prawa odwołania się od prawomocnego orzeczenia sądu naruszającego podstawowe wolności i prawa.

Pragnę więc zaapelować do Wysokiej Izby o przywrócenie kasacji rzecznika praw obywatelskich w obronie wolności i praw gwarantowanych w konstytucji, a także o wprowadzenie, z uwagi na reformę sądownictwa administracyjnego, odpowiedniego środka zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądów administracyjnych. Aktualnie moi przedstawiciele uczestniczą w bardzo zaawansowanych pracach w Ministerstwie Sprawiedliwości nad pierwszą z tych spraw.

W czasie spotkania w Wałbrzychu został mi również przedstawiony inny problem związany z odbieraniem rent. W latach dziewięćdziesiątych stosunkowo liberalnie, a nawet z pewną zachętą, przyznawano renty z uwagi na czasową niezdolność do pracy. Renty te miały charakter socjalny, wspomagający redukcję zatrudnienia w górnictwie. Osoby, które otrzymały takie renty, często są dzisiaj w sytuacji dramatycznej. Ponowne badania lekarskie nie potwierdzają niezdolności do pracy i osobom tym odbierana jest renta. Podobnie jak w Tarnobrzegu, tak i w Wałbrzychu, osoby te nie mają żadnych szans znalezienia pracy i są skazane na pomoc społeczną często w wysokości 20 czy 30 zł miesięcznie.

To prawda, że w Polsce jest armia rencistów, że przekracza to znacznie standardy w innych pań-

stwach. Przyznając kiedyś tym ludziom renty, nie przewidziano jednak, co będzie z nimi za kilka lat: czy będą mogli powrócić do zawodu, czy będą mieli szansę na utrzymanie siebie i rodziny. Wielu z rozmawiających ze mną górników straciło prawo do świadczeń górniczych. Wpadli w pułapkę, którą zastawiła jednak ówczesna polityka socjalna państwa. Myślę, że nie tylko te osoby powinny ponosić konsekwencję zbyt liberalnego przyznawania rent. Konsekwencje tego musi ponosić również państwo. Występowałem zatem do odpowiedniej komisji sejmowej, aby przygotować w stosunku do takich przypadków rozwiązania ochronne.

Ten problem jest szczególnie dzisiaj aktualny w związku z ostatnimi propozycjami rządu w sprawach weryfikacji rent na bardzo dużą skalę. W szczególności uważam, że osoba, która jest na rencie dłużej niż dziesięć lat, nie powinna tracić renty. W obecnych warunkach utrata renty oznacza dla niej pozbawienie jakichkolwiek źródeł utrzymania. Sprawy rentowe ciągną się latami. W tym czasie osoby zainteresowane nie mogą na przykład korzystać z zasiłku dla bezrobotnych, bo konieczne jest do tego przedstawienie zaświadczenia o zdolności do pracy, a przecież w postępowaniu rentowym wykazują, że do pracy nie są zdolni. W okresie trwania postępowania osoby te skazane są więc jedynie na pomoc społeczną. Sąd w sprawach rentowych powinien ograniczać się do badania legalności postępowania, a nie orzekać o zdolności do pracy. Konieczne jest przywrócenie w postępowaniu przed organami rentowymi drugiej instancji, orzekającej o stanie zdrowia i o zdolności do pracy. Obecnie sądy muszą wzywać biegłych lekarzy, co nadmiernie wydłuża i podnosi koszty postępowania. Otrzymuję też wiele skarg na staranność w przeprowadzaniu badań przez lekarzy orzeczników. Ważne jest, aby ci lekarze pamiętali, że interes ich pracodawcy nie może przeważać nad dobrem pacjenta. Powinni pamiętać, i to szczególnie wtedy, gdy stwierdzają, iż brakuje podstaw do otrzymania renty, że mają przed sobą osobę postawioną w bardzo trudnej sytuacji życiowej. Trzeba wtedy przynajmniej okazać zrozumienie dla tej sytuacji.

Niewydolność jest charakterystyczną cechą pomocy społecznej. Niektóre świadczenia z jej zakresu nie są wypłacane bądź realizowane w zaniżonej, czasem wręcz symbolicznej wysokości. Ma to uzasadniać fakt, że brakuje środków budżetowych. W obecnej sytuacji dochodowej ludności, przy aktualnie występującej skali bezrobocia, taki stan stwarza zasadniczy problem dla organów władz publicznych nie tylko przy konstruowaniu projektu ustawy budżetowej, nad którym lada moment rozpoczną się prace w parlamencie; także na funkcjonowanie domów pomocy społecznej, dla rodzin zastępczych oraz placówek

(rzecznik A. Zoll)

opiekuńczo-wychowawczych przeznaczone są niewystarczające środki.

Dalszej instytucjonalizacji i odwzorowania strategii rządu wymaga ochrona praw dzieci i rodziny. Z uwagi na mnożenie się zagrożeń w tej dziedzinie naczelnym zadaniem staje się ochrona przed przemocą. Konieczne jest energiczne egzekwowanie środków prawnych, które ograniczają ekspansję przemocy i pornografii w środkach masowego przekazu. Jeszcze raz powtórzę mój zeszłoroczny apel o powołanie ministerstwa do spraw rodziny i młodzieży. Sprawy z tego zakresu pozostały na marginesie zainteresowań kilku ministerstw, a przecież chodzi w tym przypadku o podstawowy problem polityki społecznej, który powinien być rozwiązywany przez resort traktujący sprawy rodziny i dzieci jako zagadnienie centralne.

Trudno dostrzec wizję edukacyjną. A tymczasem wykształcone i świadome swoich praw i obowiązków społeczeństwo stanowi nie tylko gwarancję właściwego ich rozumienia, ale także prawdziwy, znaczący kapitał w procesie akcesyjnym i w coraz bliższym formalnym przyjęciu Polski do Unii Europejskiej. Jestem bardzo zaniepokojony licznymi informacjami, które zdają się wskazywać na to, że reforma polskiego systemu edukacji nie jest kontynuowana. Prawem każdego rządu jest kreowanie polityki państwa i ustalanie priorytetów, w tym także w zakresie polityki edukacyjnej. Ale wprowadzane programy powinny jednocześnie uwzględniać postulat dobrego, a więc przede wszystkim precyzyjnego i stabilnego prawa określającego zadania edukacyjne. Obawy musi budzić to, że brakuje spójnego programu rządu, wprowadzającego kolejne etapy reformy edukacji. Przygotowywane nowelizacje mają charakter cząstkowy i w wielu przypadkach nie tylko nie eliminują rozwiązań, które nie sprawdziły się w trakcie wdrażania reformy i wymagają korekty lub wsparcia ze strony państwa, ale wręcz osłabiają rozwiązania tworzące podstawowe filary zapoczątkowanej w 1998 r. reformy systemu edukacji. Konsekwencją tej diagnozy będzie opracowany w moim biurze, przede wszystkim przez przedstawicieli organizacji obywatelskiej ekspertów, wniosek do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej docelowo do powołania rady edukacji narodowej jako niezależnego obywatelskiego organu, określającego między innymi strategię polityki edukacyjnej oraz monitorującego stan i rozwój edukacji narodowej.

Krytyczna ocena dotyczy również poddanego kolejnej reformie systemu ochrony zdrowia. Równy dostęp do gwarantowanej przez państwo opieki medycznej pozostaje tylko w sferze haseł. Nie udało się osiągnąć powszechnej poprawy ja-

kości usług medycznych, nie udało się zaspokoić oczekiwań, jeśli chodzi o usprawnienie zaopatrzenia w leki, przedmioty ortopedyczne i środki pomocowe, co jest szczególnie ważne dla wymagających rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zaniepokojenie budzi rosnące zadłużenie publicznych zakładów służby zdrowia, a zwłaszcza szpitali. Już dzisiaj można bardzo krytycznie odnieść się do funkcjonowania utworzonego 1 kwietnia 2003 r. Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia. Kolejny raz zwracam uwagę na niewykonanie nakazu adresowanego do ustawodawcy w art. 68 konstytucji. Nie został ustalony zakres świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Wydaje się, że byłby to punkt wyjścia przy próbie uzdrawiania służby zdrowia.

Przede wszystkim dzięki wkładowi organizacji obywatelskich, ale także przy współpracy z przedstawicielami kilku resortów, został przygotowany w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich projekt programu wczesnego diagnozowania i terapii niepełnosprawności. Projekt ten został przedstawiony rządowi. Liczę na szybkie wdrożenie tego programu, bo dzięki niemu wiele dzieci może odzyskać pełną sprawność lub ich niesprawność może zostać zminimalizowana.

Wiele uwagi poświęcałem tworzeniu korzystnego klimatu społecznego wokół mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich praw do zachowania własnej kultury, tradycji, języka ojczystego, a także potrzebie podjęcia systemowych działań na rzecz poprawy dramatycznego położenia Romów. Dla obrońców praw człowieka istotne wyzwanie stanowi przestrzeganie tych praw w sytuacjach ekstremalnych, spowodowanych na przykład działaniami wojennymi czy też zbliżonymi do wojennych. Wojny i inne konflikty powodują z reguły duży napływ uchodźców. 15 czerwca 2003 r. obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Uchodźcy. Dwa dni wcześniej uchwalono dwie nowe ustawy o cudzoziemcach oraz o udzielaniu im ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Będę z uwagą śledził, jak te akty zostaną wkomponowane w polski porządek prawny. Z oczywistych powodów moją troskę budzi kwestia integracji uchodźców w społeczeństwie polskim. Kraje europejskie, mające niewątpliwie znacznie bogatsze doświadczenia związane z problematyką uchodźców, wypracowały programy integracyjne, w których szczególnie nacisk kładziony jest nie tylko na pomoc finansową pozwalającą na godną egzystencję, ale również, a może przede wszystkim, na szeroko rozumianą integrację. W Polsce system programów integracyjnych jest natomiast bardzo powoli dopracowywany.

Pragnę też podzielić się z Wysokim Senatem swoimi doświadczeniami dotyczącymi moich działań na rzecz ochrony praw cudzoziemców.

(rzecznik A. Zoll)

Z takich powodów jak bariera językowa, jak nieznajomość polskiego prawa, w tym możliwości ubiegania się o pomoc rzecznika praw obywatelskich w ochronie naruszonych praw, liczba skarg skierowanych do mnie bezpośrednio przez cudzoziemców jest stosunkowo niewielka. Już od kilku lat utrzymuje się w granicach stu, stu dwudziestu skarg rocznie. Stąd dużą wagę przykładam do aktywnego rozpoznawania w terenie problemów, z jakimi cudzoziemcy borykają się w Polsce. Badania terenowe prowadzone są przede wszystkim w tych obszarach, w których, jak zakłada się hipotetycznie, niekorzystne zjawiska mogą występować najczęściej. Systematycznie wizytujemy, ja, moi zastępcy i współpracownicy, poszczególne granice, badając standardy obsługi na przejściach granicznych oraz przestrzeganie praw osób je przekraczających. Uwagę koncentrujemy zwłaszcza na naszej granicy wschodniej, bowiem mamy rozeznanie, że najczęściej tam dochodzi do nieprawidłowości. W tej sprawie aktywnie współpracujemy z ombudsmanami Federacji Rosyjskiej, Ukrainy i Litwy. Przedmiotem cyklicznie prowadzonych badań terenowych jest stan przestrzegania praw cudzoziemców podlegających procedurze deportacyjnej, w tym zatrzymaniu oraz umieszczeniu w ośrodkach strzeżonych dla cudzoziemców, w aresztach deportacyjnych; badamy także warunki w tych miejscach przymusowego pobytu. Szczególnie dużą wagę przywiązuję do systematycznego monitorowania na miejscu warunków, jakie stwarzane są cudzoziemcom ubiegającym się w Polsce o status uchodźcy.

Polityka wobec imigrantów i uchodźców budzi wiele emocji, jest źródłem uprzedzeń oraz dzieli opinię publiczną społeczeństw Europy. Zjawisko migracji postrzegane jest nierzadko w kategoriach zagrożenia. Problem ten ze szczególną ostrością uwidocznił się po tragicznych wydarzeniach z 11 września 2001 r. w Stanach Zjednoczonych. Bezpieczeństwo wewnętrzne Unii Europejskiej stało się w ostatnich latach dobrem o szczególnej wartości. Nie należy się dziwić, iż w warunkach jednolitego rynku, zniesienia granic wewnętrznych mieszkańcy poszczególnych państw chcą mieć pewność, że napływ cudzoziemców nie obniży poziomu ich bezpieczeństwa. Zrozumiała jest więc waga, jaką się przywiązuje do ochrony zewnętrznych granic Unii. Nie sposób jednak nie dostrzec niepożądanego zjawiska swobodnego mieszania dwóch kwestii – maksymalnego uszczelniania granic dla uniknięcia nielegalnej migracji i zorganizowanej przestępczości z wprowadzaniem utrudnień w legalnym przekraczaniu granicy poprzez ustanawianie obostrzeń w systemie wizowym i procedurach kontrolnych.

Najtrudniejszym fragmentem polityki migracyjnej państw europejskich staje się dziś polityka wobec uchodźców, bo obecna sytuacja różni się znacznie od istniejącej w poprzednich dziesięcioleciach, kiedy azyl w państwach Europy Zachodniej otrzymywali uchodźcy z Europy Środkowej i Wschodniej. Ich obecność była wówczas żywym świadectwem podziału kontynentu, a równocześnie dowodem moralnej przewagi zachodnich demokracji nad blokiem sowieckim. Dziś natomiast ubiegający się o azyl zdają się budzić kontrowersje, zaś solidarność i otwartość wobec uchodźców ustępuje przed obawą o skutki ich masowego napływu. Problemy te zdają się być szczególnie ważne nie tylko dla działania mojego urzędu, ale także dla innych ombudsmanów europejskich. Dostrzegam potrzebę naszego aktywnego zaangażowania się w sprawę pogodzenia polityki migracyjnej opartej na respektowaniu praw człowieka ze strachem przed migrantami. Ważne, by nie była przekraczana delikatna granica między potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa a standardami ochrony praw migrujących cudzoziemców. Powinniśmy też czuwać, by zachowane zostały racjonalne proporcje pomiędzy ochroną interesów własnych państw oraz społeczeństw a prawnymi i moralnymi zobowiązaniami wobec ludzi poszukujących ochrony przed prześladowaniami, by ochrona uchodźców nie była wypierana w praktyce władzy publicznej przez ochronę przed uchodźcami.

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! W okresie objętym tą informacją nasiliły się trudności w racjonalnym wykonywaniu kar i stosowaniu środków karnych w warunkach wysokiego przeludnienia jednostek penitencjarnych. W istotny sposób pogorszyły się warunki zdrowotne, sanitarne i bytowe osób pozbawionych wolności, a także nastroje osadzonych. Problemy związane z ich rozmieszczeniem w aresztach śledczych i zakładach karnych wpływają negatywnie na dobro postępowań karnych oraz na zapobieganie szkodliwym wpływom osób głęboko zdemoralizowanych na innych osadzonych i ich bezpieczeństwo osobiste. Niewystarczająca liczebnie kadra penitencjarna i beczynność więźniów spowodowana niedostatkami zatrudnienia oraz zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych to przyczyny iluzorycznej pracy resocjalizacyjnej ze skazanymi w ramach poszczególnych systemów oddziaływania. Do blisko trzydziestu jeden tysięcy wzrosła na koniec 2002 r. liczba odroczeń wykonania kary pozbawienia wolności. Rozwiązywaniu tego problemu powinno służyć tworzenie w ustawodawstwie i praktyce jego stosowania szerokich możliwości dla orzekania oraz właściwego wykorzystywania kar i środków karnych o charakterze probacyjnym. Konieczne jest także radykalne zwiększenie etatów w służbie penitencjarnej, o co zabiegam od lat.

(rzecznik A. Zoll)

W obszarze problematyki wojska i tak zwanych służb mundurowych realia służby przynoszą ciągle zagrożenia dotyczące łamania wolności i praw obywatelskich, natomiast stosunkowo trudna i nie zawsze skuteczna jest obrona przed tymi zagrożeniami. Akceptacja tak zwanej fali przez większość żołnierzy pełniących służbę z poboru oraz odnotowywane w jednostkach wojskowych fakty nadużywania alkoholu i coraz większa dostępność środków odurzających znajdują potwierdzenie nie tylko w moich obserwacjach, ale także w bulwersujących opinię społeczną artykułach w prasie i informacjach mediów elektronicznych. Wskazuje się nawet na udział niektórych przedstawicieli kadry zawodowej w rozprowadzaniu narkotyków. Sygnały te nie są błahie i wymagają natychmiastowego, zdecydowanego i skoordynowanego przeciwdziałania ze strony wszystkich służb odpowiedzialnych za utrzymanie odpowiedniego poziomu dyscypliny i karności w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej, w tym przede wszystkim ze strony dowódców żandarmerii i prokuratury wojskowej oraz pionu wychowawczego. Wymaga to także aktywnego wsparcia Wojskowych Służb Informacyjnych. Ten ważny problem podniosłem między innymi w rozmowie z panem posłem Jerzym Szmajdzińskim, ministrem obrony narodowej, przeprowadzonej w pierwszych dniach lipca bieżącego roku.

W tym miejscu pragnę nawiązać do mojej współpracy z mediami. Oceniam ją jako bardzo owocną i korzystną dla obu stron. Mój obowiązek i prawo do informowania opinii publicznej o mojej działalności zapisany jest w konstytucji i w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich. Realizowane to było przy założeniach, że jawność pracy rzecznika jest zasadą jego funkcjonowania w państwie demokratycznym, że stanowi ona istotny czynnik wspomagający skuteczność działań oraz ważny element w procesie edukacji prawnej społeczeństwa. Chcę podziękować całemu środowisku medialnemu za systematyczne informowanie o mojej działalności i swoiste wskazywanie obszarów z życia społecznego, w których moje działania były oczekiwane. Działalność dziennikarzy wskazujących na łamanie praw obywatelskich przez władze publiczne jest bardzo częstym powodem wszczęcia przeze mnie postępowania, doprowadzającego do skutecznych interwencji w obronie pokrzywdzonego obywatela. Nie mogę jednak pominąć milczeniem przypadków braku współpracy z telewizją publiczną, a zwłaszcza bezskuteczności moich wysiłków zmierzających do skłonienia telewizji publicznej do szerszej prezentacji osiągnięć organizacji obywatelskich, problemów związanych z budową społeczeństwa obywatelskiego, wysiłków dotyczących wypełnienia przez telewizję misji podno-

szenia poziomu edukacji obywatelskiej społeczeństwa.

W kontekście współpracy z mediami pragnę także odnieść się do problemów prawnych dotyczących Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Wystąpiłem do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z konstytucją uprawnień rady, między innymi dotyczących określania uprawnień abonamentowych. Zwraca uwagę fakt, że obowiązująca jeszcze dzisiaj ustawa, a także projekt, którego proces legislacyjny został ostatnio przerwany, nie odpowiadają normom konstytucyjnym. Zgodnie z konstytucją krajowa rada jest organem kontroli państwowej i ochrony prawa. W myśl unormowania zawartego w art. 213 ust. 1, ma ona stać na straży wolności słowa prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji. Ma to być więc organ czuwający przede wszystkim nad tym, aby władza publiczna nie ograniczała wolności słowa i pluralizmu mediów. Ustawa powinna wyposażać krajową radę w instrumenty umożliwiające wykonywanie tak określonych kompetencji. Obowiązująca ustawa wyposaża jednak radę, wbrew konstytucji, w atrybuty władzy administracyjnej.

Kolejny problem w tym szerokim spektrum wolności mediów, którym to problemem tym razem pozwoliłem sobie zainteresować senacką Komisję Ustawodawstwa i Praworządności, stanowi sfera prawa prasowego. W swoim wystąpieniu proponuję, aby to nie prokuratura ściagała z oskarżenia publicznego dziennikarzy za nieopublikowanie sprostowania czy odmowę autoryzacji wypowiedzi. Takie sprawy powinny toczyć się z oskarżenia prywatnego. Zagadnienie to polecam łaskawie uwadze państwa senatorów.

Przedmiotem działań rzecznika jest ochrona wolności praw człowieka i obywatela wynikających z konstytucji oraz przepisów innych aktów normatywnych. Problem stanowi potrzeba wyważenia, zarówno w sprawach generalnych, jak i indywidualnych, zróżnicowanych interesów poszczególnych osób, grup zawodowych, a nawet całych społeczności oczekujących mojej interwencji, naturalnie na swoją, niejednokrotnie bardzo subiektywnie pojmowaną, korzyść. Rzecznik praw obywatelskich zderza się nie tylko z niedoskonałym prawem, ale często także z diametralnie różnym jego pojmowaniem, z emocjonalnym podejściem do konkretnych rozwiązań, przybierającym w skrajnych przypadkach wręcz formę nacisków na podjęcie działań w kierunkach konkretnych, pozytywnych w rozumieniu składających wnioski, decyzji. W każdym społeczeństwie występuje zjawisko konfliktu interesów. Można nawet przyjąć, że jest ono w pewnym sensie naturalne, że istnieje od zarania dziejów. Truizmem wydaje się stwierdzenie, że okres przemian ustrojowych spowodował silne rozwar-

(rzecznik A. Zoll)

stwienie społeczeństwa, jeśli chodzi o dochody. Nie ulega wątpliwości, że okres zmian systemowych pozwolił niektórym grupom społeczeństwa polskiego na wzrost dochodów i ogólnie – bogactwo, a dla innych oznaczał pauperyzację i kłopoty ze znalezieniem miejsca w nowej rzeczywistości, które dawałoby możliwość utrzymania dotychczasowego, często niskiego poziomu życia. Gdyby więc przyjąć za obszar rozważań sferę stosunków ekonomicznych, to możliwość uwikłania rzecznika praw obywatelskich w sytuacje konfliktowe byłaby znacząca. Przy tym istotne jest zastrzeżenie, że w odbiorze społecznym rzecznik jest postrzegany przede wszystkim jako organ zobligowany do występowania w interesie osób ubogich. Odczucie to musi być uznane za jednostronne – przede wszystkim ze względu na dyspozycję art. 208 konstytucji, powierzającą rzecznikowi stanie na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w konstytucji oraz w innych aktach normatywnych. Tak więc wzorzec konstytucyjny będzie miał znaczenie rozstrzygające dla pozycji rzecznika, jaką będzie mógł zająć, jeśli znajdzie się w sytuacji konfliktu interesów.

Najbardziej spektakularny wymiar mają konflikty w sprawach mieszkaniowych, stanowiących liczną grupę w całości skarg kierowanych do urzędu rzecznika. Chodzi tu przede wszystkim o zachowanie przez ustawodawcę równowagi pomiędzy ochroną praw lokatorów oraz ochroną praw właścicieli. Występuje tu bowiem klasyczna sprzeczność interesów – z jednej strony właściciele domów, którzy często dopiero po wieloletnich staraniach odzyskali należną własność, a z drugiej strony praw lokatorów zagrożonych postępowaniem eksmisyjnym. Problem ten podnosiłem już w poprzednich informacjach o działalności rzecznika praw obywatelskich. I nadal stoję przed dylematem, w czym interesie mam interweniować, gdy nadejdzie skarga w sprawie zgodnej z prawem eksmisji: czy mam interweniować w interesie właściciela, czy lokatora?

Konsekwentnie prezentuję więc pogląd, że przede wszystkim powinien zostać rozwiązany problem. Oczywiście nie chodzi o to, żeby los konkretnego człowieka zostawiać na boku, bo ten los jest najważniejszy, stanowi punkt wyjścia. Rzecznik musi jednak myśleć również generalnie o tym, jak zapewnić respektowanie praw właścicieli i ochronę lokatorów. Musi po prostu bić się o budowę mieszkań socjalnych. W ogóle brakuje spójnej polityki mieszkaniowej, konieczne jest więc opracowanie programu rozwoju mieszkalnictwa.

Silny związek tematyczny ze sferą spraw mieszkaniowych wykazuje niewątpliwie problematyka prawa budowlanego. Jednym z najbardziej

znanych, a zarazem konfliktogennych przepisów w tej dziedzinie był art. 48 prawa budowlanego, który został poddany kontroli konstytucyjnej w marcu 2002 r. Norma ta dotyczyła tak zwanej samowoli budowlanej, której konsekwencją był nakaz bezwzględnej rozbiórki wzniesionego niezgodnie z prawem obiektu. Tak było na przykład w wypadku zamieszkanego osiedla mieszkaniowego we Wrocławiu czy hotelu Gołębiowski w Białymstoku. Przepis ten miał kontrowersyjny charakter i był od lat kwestionowany. Zdarzało się bowiem, że był interpretowany rozszerzająco i zawierał sankcje często nieadekwatne do winy tych, którzy w zróżnicowanym zakresie naruszyli porządek prawny. Trybunał Konstytucyjny uznał jednak, że zaskarżony przepis, mimo swego skrajnego rygoryzmu, jest zgodny z art. 64 ust. 2, w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.

Nowelizacja prawa budowlanego, która weszła w życie 11 lipca tego roku, powinna pozwolić na bardziej elastyczne stosowanie prawa w przypadkach samowoli budowlanej. Z uwagą będę obserwował stosowanie w praktyce zmienionego art. 48 wspomnianej ustawy, zwłaszcza że na rozstrzygnięcie nadal czeka skarga na nakaz rozbiórki wału przeciwpowodziowego wzniesionego przez samych mieszkańców na terenie województwa podkarpackiego.

Szczególnie istotnym kierunkiem mego działania jest współpraca z organizacjami społecznymi. Trudno przecenić wagę tego obszaru aktywności obywatelskiej, dlatego uruchomiłem szereg programów, które służą załatwianiu problemów, a nie poszczególnych spraw. Wymienię je, poczynając od programów z 2000 r., kiedy sprawa współdziałania znalazła bezpośrednie odzwierciedlenie w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

I tak na przykład dotyczy to programu wychodzenia z bezradności społecznej, splecionego z odrębnym programem „Edukacja dla rozwoju”. Elementy tych programów niejako spina cykliczny konkurs „Pro publico bono”, promujący najlepsze inicjatywy obywatelskie. Od siedmiu lat funkcjonują w Polsce również biura porad obywatelskich. Dzisiaj są tylko trzydzieści trzy takie biura, a powinny one działać w każdej z gmin.

Patronuję też uniwersyteckim poradniom prawnym, w których studenci pod opieką pracowników naukowych udzielają darmowych porad, pomagając osobom ubogim, których nie stać na adwokata. Pomyśl przywędrował do nas ze Stanów Zjednoczonych Ameryki. Kliniki prawa, jak je się powszechnie nazywa, nie narzekają na brak klientów. Niedawno podpisałem umowy o współpracy z dwoma kolejnymi klinikami, działającymi na uniwersytetach w Łodzi i Katowicach. Wcześniej zawarłem takie porozumienia z sześcioma innymi poradniami – krakowską,

(rzecznik A. Zoll)

warszawską, dwiema białostockimi, toruńską oraz szczecińską. Kliniki prawa, które mają ze mną umowy, przekazują mi kwartalne raporty ze wskazaniem spraw, w których naruszono prawo i potrzebna jest interwencja rzecznika. Tym samym kliniki stały się jakby wydłużonym ramieniem mego działania w terenie, co będzie mieć istotne znaczenie w związku z wchodzącą w życie 1 stycznia 2004 r. reformą sądownictwa administracyjnego. Bardzo liczę na owocny przebieg spotkania z opiekunami naukowymi uniwersyteckich poradni prawnych, które odbędzie się 21 października tego roku w Warszawie.

Szczególny charakter ma pilotowanie wdrażania rozwiązań ustawy o dostępie do informacji publicznej, które także wykształca się w oddzielny proobywatelski program. Na podkreślenie zasługuje coraz częstsze orzecznictwo sądowe w zakresie ochrony prawa do informacji publicznej. Przyłączam się do tych postępowań, uznając, że ochrona tego prawa obywatelskiego ma fundamentalne znaczenie także dla lepszego funkcjonowania administracji. Dostęp do informacji publicznej jest bowiem, moim zdaniem, bardzo skutecznym środkiem walki z korupcją i różnego rodzaju patologiami gnębiącymi nasze państwo, nadużyciami władzy, trwonieniem publicznego grosza. Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2002 r. ustawy o dostępie do informacji publicznej nie spowodowało jednak głębszych zmian w świadomości przedstawicieli władzy publicznej, i to wszystkich szczebli, z niektórymi ministrami włącznie, a także w świadomości obywateli, którzy nadal nie potrafią korzystać z tego prawa.

Dla ilustracji problemu pragnę przypomnieć o sprawie, w której prowadziłem intensywną korespondencję z urzędami różnego szczebla, z premierem włącznie, w sprawie uznania Polskich Norm za dokumenty podlegające udostępnieniu na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Obywatelka, której odmówiono tego dostępu, zwróciła się ze skargą do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Przyłączyłem się do tego postępowania. W wyroku z 2 lipca 2003 r. Naczelny Sąd Administracyjny w pełni podzielił prezentowane przez nas stanowisko, że Polskie Normy są informacją publiczną, podlegającą udostępnieniu w trybie wspomnianej ustawy.

Przechodząc do kontaktów międzynarodowych, muszę odnotować fakt dalszej realizacji porozumienia zawartego przed niemal sześciu laty pomiędzy rzecznikiem praw obywatelskich a regionalnym biurem na Europę i kraje Wspólnoty Niepodległych Państw w ramach Programu Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju – „Regionalnego programu wspierania demokracji, społeczeństwa obywatelskiego i administrowania państwem”, zawartego w celu zapewnienia

zainteresowanym państwom oraz organizacjom pozarządowym w krajach Europy Wschodniej, Europy Środkowej, republikach nadbałtyckich oraz we Wspólnocie Niepodległych Państw pomocy w ich wysiłkach zbudowania instytucji zajmującej się ochroną i promocją praw człowieka i obywatela. Pomoc ta wyraża się między innymi w analizowaniu projektów ustaw ombudsmanskich, szkoleniu – w Polsce i na miejscu – personelu urzędów ombudsmana, pomocy w organizacji i zarządzaniu biurami ombudsmana oraz prowadzeniu spotkań i wymianie doświadczeń. Zostały zawarte i są realizowane umowy dwustronne o współpracy, między innymi z ombudsmanami Litwy, Federacji Rosyjskiej, Ukrainy i Uzbekistanu. Wspieramy też działania ombudsmana powołanego w Kosowie przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Ponadto w 2002 r. miała miejsce w Krakowie konferencja członków Europejskiego Instytutu Ombudsmana, którego mam zaszczyt być wiceprezydentem. Podczas tej konferencji przedstawiłem propozycję utworzenia w Oświęcimiu centrum praw człowieka, będącego instytucją o charakterze międzynarodowym. Wyszedłem też z inicjatywą opracowania europejskiej karty skutecznego ombudsmana. Chodzi o minimum warunków, które musi spełniać określona instytucja, aby mogła zostać uznana za urząd ombudsmana. Ma to być również rodzaj wzorca służącego jako model dla państw dopiero tworzących instytucje demokratyczne. Dokument ten przedstawiłem w tym roku w Paryżu na posiedzeniu zwołanym przez komisarza praw człowieka Rady Europy. Prace nad nim trwają w Europejskim Instytucie Ombudsmana i będą kontynuowane w Sarajewie w dniach 28 i 29 października tego roku.

Interesującym przedsięwzięciem było przeprowadzone 7 i 8 kwietnia 2003 r. w Atenach seminarium narodowych ombudsmanów państw należących do Unii Europejskiej, w którym uczestniczyłem jako jedyny ombudsman spoza Wspólnoty. Z kolei ja zorganizowałem w dniach 29 i 30 maja tego roku w Warszawie konferencję pod hasłem „Ombudsman a prawo Unii Europejskiej” dla rzeczników praw człowieka z dziesięciu państw kandydujących do Wspólnoty. Uczestniczyli w niej także profesor Nikiforos Diamandouros, ombudsman europejski, a także przedstawiciele Azerbejdżanu, Turcji oraz Holandii, która będzie w przyszłym roku gospodarzem konferencji rzeczników państw unijnych. Wierzę, że będziemy wtedy już wśród ich grona, a wejście Polski do Unii Europejskiej postawi przed polskim rzecznikiem nowe zadania, przede wszystkim w zakresie przestrzegania przez władze publiczne prawa unijnego odnoszącego się do wolności i praw człowieka i obywatela.

Panie Marszałku, Wysoki Senacie, kończąc składanie dorocznej informacji, pragnę wyrazić

(rzecznik A. Zoll)

paniom i panom senatorom oraz panu marszałkowi podziękowanie za współpracę i wsparcie w wypełnianiu przeze mnie obowiązków wynikających z konstytucji i ustawy. Dziękuję bardzo.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję, Panie Profesorze.

Chwileczkę, Panie Profesorze, my tak łatwo tutaj nie zwalniamy naszych gości z obowiązków. Zgodnie z naszym regulaminem, przystępujemy bowiem do zadawania pytań panu rzecznikowi.

Aby sprawnie przebiegała ta faza naszej debaty, bardzo proszę państwa senatorów chętnych do zadawania pytań o podniesienie ręki. Pan senator sekretarz będzie zapisywał wszystkich państwa pragnących zabrać głos, a ja, zanim zbierzemy listę mówców, zadam swoje pytania.

Senator Longin Pastusiak:

Panie Rzeczniku, przede wszystkim dziękuję za bardzo kompleksowe przedstawienie pańskiej działalności, gdyż rzecznik praw obywatelskich jest bardzo aktywny. Rzeczywiście, kontynuuje pan znakomite tradycje pańskich poprzedników.

A teraz dwa pytania. Pierwsze. Wspomniał pan tutaj przed chwileczką, że wystąpił pan do Trybunału Konstytucyjnego z dwudziestu jeden wnioskami. Moje pytanie brzmi: jak pan ocenia współpracę z Trybunałem Konstytucyjnym, na ile Trybunał Konstytucyjny wyszedł naprzeciw pańskim oczekiwaniom? To jest pierwsze pytanie.

Druga sprawa. Rzecznik oczywiście stoi na straży takich praw, które mają uniwersalny charakter, nie są tylko cechą charakterystyczną naszego państwa. Jak pan zatem ocenia współpracę międzynarodową? Ja pamiętam tę konferencję, którą pan zorganizował, uczestniczyłem w niej, była to znakomita konferencja. Ale jak pan ocenia współpracę ze swoimi odpowiednikami z innych państw, zwłaszcza z tych, w których tradycje tego urzędu, który pan sprawuje, są znacznie dłuższe, a doświadczenia znacznie bogatsze?

Marszałek Longin Pastusiak:

Czy chciałby pan odpowiadać na pytania od razu, czy dopiero po wszystkich pytaniach? Jak pan woli? Panu zostawiamy wybór.

(Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll: Może będzie łatwiej, jeżeli będę mógł odpowiadać od razu.)

Tak? Proszę bardzo.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Jeżeli chodzi o współpracę z Trybunałem Konstytucyjnym, muszę zwrócić uwagę na jedną

kwestię. Nie można skuteczności tej współpracy oceniać tylko pod kątem liczby wniosków, które zostały przez Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnięte po myśli składającego wniosek. Ja występuję bowiem do Trybunału Konstytucyjnego również w sytuacjach, w których mamy do czynienia z wątpliwością prawną, kiedy chodzi o dokonanie rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny w jedną lub w drugą stronę. Jeżeli więc Trybunał Konstytucyjny nie podzieli argumentacji rzecznika, ale doprowadzi do stabilizacji interpretacji prawnej, to uważam to za sukces, bo mamy do czynienia z jasnością prawną. Oczywiście, przegrywam niektóre sprawy przed Trybunałem Konstytucyjnym, i to sprawy, co do których nie zgadzam się ze stanowiskiem trybunału, ale jest to instancja, której rozstrzygnąć kwestionować nie mogę.

Dzisiaj przedstawiłem problem odebrania rzecznikowi praw obywatelskich prawa do kasacji w sprawach cywilnych. Uważam, że jest to sprawa bardzo poważna, bo nie jestem w stanie w ciągu miesiąca przygotować kasacji w wypadku postępowania, w którym nie brałem udziału. Jeżeli obywatel, po wydaniu przez sąd prawomocnego wyroku, zwraca się do mnie o to, ażeby wystąpił z kasacją, to ja muszę ściągnąć akta.

Poza tym ja nie piszę kasacji dla kogoś – to jest nieporozumienie. Owszem, piszę kasację w imieniu strony, ale w obronie prawa, konstytucji. Niestety, Sąd Najwyższy nie do końca chyba to rozumie, stąd taki wyrok, jaki zapadł w wyniku pytania jednej z izb Sądu Najwyższego o konstytucyjność tego przepisu. Sąd Najwyższy od samego początku był przeciwny nowelizacji, która zresztą została przeprowadzona na wniosek tej Izby. A nowelizacja ta dawała rzecznikowi prawo do wnoszenia kasacji. Odebranie jej rzeczywiście osłabia ochronę praw obywatelskich. Bardzo proszę o rozważenie tej sprawy.

Muszę powiedzieć, że współpraca z trybunałem jest bardzo dobra, ale zwracam też uwagę Wysokiej Izby na problemy, które są coraz częściej opisywane w prasie. Chodzi o tryb wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Jest niepokojące, że coraz większa liczba sędziów trybunału to byli parlamentarzyści. W związku z tym powstaje problem wyłączenia ich ze spraw dotyczących ustaw, nad którymi oni głosowali, co do których zabierali głos. To jest niepokojące. Powinno się wprowadzić dla takiej osoby okres karencji, przynajmniej jednej kadencji, ażeby nie mogła w tym okresie pełnić funkcji sędziowskiej w trybunale. Jest to niewątpliwie sprawa, która obecnie ma praktyczny oddźwięk, bo mamy w trybunale wniosek o wyłączenie sędziów z postępowania. Należałoby zatem więcej w tej sprawie zrobić.

Jeżeli chodzi o współpracę z moimi odpowiednikami, to ta współpraca przebiega nieco inaczej. Otóż polski rzecznik ma największe kompe-

(rzecznik A. Zoll)

tencje spośród wszystkich rzeczników w Europie. Nie ma drugiego rzecznika, który by miał takie umocowanie, że każdy może się do niego zwracać w każdej sprawie dotyczącej władzy publicznej. U nas nie ma ani podmiotowego, ani przedmiotowego ograniczenia. Poza tym polski rzecznik dysponuje bardzo silnymi instrumentami, takimi jak właśnie wniosek do Trybunału Konstytucyjnego, możliwość występowania do sądu czy wnoszenia nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Takich możliwości ombudsmeni europejscy najczęściej nie mają. Ta współpraca polega więc raczej na zadawaniu pytań w moim kierunku, na zainteresowaniu polskimi rozwiązaniami, nie zaś odwrotnie. Ale oczywiście ja też często korzystam z doświadczeń moich kolegów zagranicznych.

W ramach mojej działalności w Europejskim Instytucie Ombudsmana te spotkania są stosunkowo częste. Omawiamy szereg zagadnień, chcąc doprowadzić do pewnego podniesienia standardu ochrony praw człowieka. W szczególności są to sprawy o charakterze międzynarodowym, przede wszystkim sprawy uchodźców – było już wiele konferencji poświęconych tym problemom – sprawa przyznawania azylu, sprawa integracji osób, które migrują, z lokalnymi społecznościami. Te wszystkie zagadnienia są oczywiście w centrum tej współpracy.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Pani senator Doktorowicz, następnie pan senator Izdebski.

Senator Krystyna Doktorowicz:

Bardzo dziękuję, Panie Marszałku. Jeżeli pan marszałek pozwoli, zadam dwa pytania panu profesorowi.

Panie Profesorze, na wstępie swojego wystąpienia był pan uprzejmy stwierdzić, iż mamy do czynienia ze zjawiskiem inflacji ustawodawczej, to znaczy, że jest za dużo prawa. Jest to kwestia, która dotyczy również parlamentu. Być może wskazał pan pewne środki zapobiegawcze ze strony pana urzędu, ale chciałabym zapytać, jak pan ma zamiar dalej postępować w tej kwestii. Bo rozumiem, że ta inflacja prawna i legislacyjna stanowi pewne zagrożenie dla praw obywatelskich.

I drugie pytanie, jeżeli pan marszałek pozwoli. Panie Profesorze, jedna sprawa bardzo mnie zaniepokoiła. Otóż zwrócił pan uwagę na bardzo złą współpracę z telewizją publiczną, a nawet niemalże na brak tej współpracy. Chciałabym poznać przyczyny tego stanu, według pana oceny.

Jakie działania należy podjąć, żeby to się zmieniło? Przecież informacja o pana urzędzie należy do misji telewizji publicznej. Jest bardzo niepokojące to, co pan powiedział. Bardzo dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Jeżeli chodzi o pierwszą kwestię, to fakt inflacji jest bezsporny. Bo jeżeli mamy właśnie piętnaście tysięcy stron „Dziennika Ustaw”, to – proszę zwrócić na to uwagę – prawo traci swoją podstawową funkcję: motywowania adresatów normy prawnej do określonego postępowania. Prawo w takich rozmiarach nie jest w stanie dotrzeć do obywatela. Możemy to zresztą pokazać wyraźnie. Wysoka Izba świetnie zna takie sytuacje, kiedy to przed wprowadzeniem w życie aktu normatywnego jest on kilka razy nowelizowany. Możemy pokazać piętrowe nowelizacje, w których nowelizuje się przepisy nowelizujące. Można w końcu pokazać przykłady uchylania przepisu dawno już uchylonego albo nawiązywania do przepisu dawno uchylonego. To są pewne błędy zupełnie podstawowe. Jeżeli chodzi o sprawy legislacji, nad tą sytuacją już się nie panuje, ona się wyknęła spod kontroli.

Jakie są metody działania? Rzecznik ma oczywiście bardzo ograniczone możliwości działania w tej dziedzinie. Bardzo dobrze, że nie ma inicjatywy ustawodawczej, bo to by było upolitycznienie tego organu. To jest właściwie standard, że ten urząd nie ma inicjatywy ustawodawczej. Ale mnie się wydaje... Prowadzimy prace zmierzające w tym kierunku, ażeby przyjąć ustawę o sposobie tworzenia prawa. Bo to nie jest tylko problem pracy parlamentu, to jest także problem pracy w rządzie – tam jest źródło wielu błędów.

Ale generalną sprawą powinno być utrudnienie zmiany prawa. W Polsce obserwujemy bowiem zjawisko, które właściwie jest powszechne: gdy dochodzimy do wniosku, że jakaś norma nie funkcjonuje w sposób zadawalający, to pierwszą reakcją jest próba zmiany tej normy, a nie zanalizowanie, dlaczego ona nie funkcjonuje. A bardzo często jest tak, że ona nie funkcjonuje, bo egzekucja jest nieprawidłowa. I właśnie tu należy wprowadzić jakieś środki zaradcze. Bo ta nowa norma też nie będzie funkcjonowała, jeżeli my nie będziemy potrafili poprawić egzekucji. A my tak stale zmieniamy prawo, właściwie nie zastanawiając się nad przyczynami poprzedniej porażki.

Stąd mój postulat, żeby każdy projekt nowelizacji zawierał uzasadnienie, dlaczego dotychczasowa norma prawna nie może być wykorzystana. Bo kiedy powinno dojść do zmiany prawa? Wtedy, kiedy nie zgadzamy się z aksjologią poprzedniego przepisu, kiedy jest wewnętrzna sprzeczność, której nie jesteśmy w stanie usunąć przy pomocy interpretacji, albo kiedy dochodzimy do

(rzecznik A. Zoll)

wniosku, że ta norma jest nieracjonalna. Trzeba więc wykazać w uzasadnieniu, że zachodzi któryś z tych wypadków. Ja takich uzasadnień w projektach nowelizacyjnych nie spotykam, a wydaje mi się, że są one konieczne.

Postuluję też, ażeby utworzyć krajową radę legislacyjną, która byłaby organem eksperckim, ale na tyle umocowanym – i stąd potrzebna jest ustawa mówiąca o umocowaniu takiego organu – ażeby każdy projekt był przez nią opiniowany i żeby parlament musiał zapoznać się z jej opinią. Oczywiście parlament jest suwerenny i może taką opinię zlekceważyć, ale powinien się z nią zapoznać. Wtedy odpowiedzialność ponosiłby ten poseł, który wnosil o zlekceważenie opinii, ponosiłby odpowiedzialność polityczną. Byłoby też dobrze, żebyśmy wzorem innych państw nazywali ustawy, może od nazwiska wnioskodawcy. Będzie to może jakiś hamulec dla takich bardzo pochopnych wniosków o nowelizację czy o wprowadzenie jakiejś poprawki: niech to będzie poprawka pana X czy pana Y i niech oni później za nią się czerwienią.

Co do stosunków z telewizją, to mnie przede wszystkim chodziło o to, żeby pokazać organizacje obywatelskie i sukcesy społeczeństwa obywatelskiego. Jesteśmy przygniecenii informacją na „nie”. A naprawdę to społeczeństwo ma bardzo dużo sukcesów i trzeba to pokazać. Ja w konkursie „Pro publico bono” mam piękny obraz kilkuset zrealizowanych, bo tylko takie biorą w nim udział, inicjatyw obywatelskich. Byłem u prezesa Kwiatkowskiego dwukrotnie i mówiłem mu, że są gotowe scenariusze – bo te aplikacje, które wysyłane są na konkurs, naprawdę często są gotowymi scenariuszami – ale nie wzbudziło to zainteresowania i niestety nic w tej sprawie nie jestem w stanie zrobić. Telewizja publiczna tymi sprawami się nie interesuje.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Pan senator Izdebski, następnie pan senator Pawełek.

Senator Sławomir Izdebski:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Moje pytanie również dotyczy telewizji publicznej. Chciałbym zapytać, czy interesował się pan bardziej dogłębnie rzeczywistym dostępem partii politycznych, parlamentarzystów do telewizji publicznej. Z dostępnych nam informacji wynika, że telewizja publiczna w programach o charakterze politycznym, publicystycznym dla przedstawicieli partii rządzących przeznacza ponad 75% czasu antenowego, a dla przedstawicieli

partii opozycyjnych – niecałe 25%. Myślę, że jeżeli nawet Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przekroczyła swoje uprawnienia, dokonując wyłączeń o charakterze podmiotowym w korzystaniu przez partie polityczne z ustawowo zagwarantowanego im prawa, to telewizja publiczna idzie jeszcze dalej w nieprzestrzeganiu tego prawa. Zdarza się niejednokrotnie, że twórcy programów polityczno-publicystycznych w telewizji publicznej twierdzą, że są to ich programy autorskie, w związku z czym nie muszą przestrzegać uprawnień partii politycznych do dostępu do telewizji publicznej. Chciałbym znać pańskie stanowisko w tej sprawie. Dziękuję bardzo.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Senatorze, tą sprawą się interesowałem, a mianowicie wystąpiłem z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego, kwestionując konstytucyjność tego rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, o którym pan senator wspominał. To ograniczenie, wprowadzenie pewnego limitu uzależnionego od liczby głosów uzyskanych w czasie wyborów nie znajduje oparcia w zapisach konstytucji mówiących o dostępie partii politycznych do środków masowego przekazu, szczególnie do telewizji. Trzeba tę sprawę inaczej rozwiązać, a w każdym razie musi być oparcie ustawowe dla rozporządzenia krajowej rady. Takiego oparcia nie ma i dlatego zakwestionowałem to.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Pan senator Pawełek, następnie pan senator Nicieja.

Senator Kazimierz Pawełek:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Profesorze, moje pytanie będzie dotyczyło pana pomysłu, iżby prokuratorzy przestali ścigać nieuczciwe media, które nie chcą drukować sprostowań instytucji i obywateli. Ja powołałam się na przykład, który pan przedstawił, i nazwisko, które był pan uprzejmy przytoczyć, nazwisko pana Romana Kluski; i dodam jeszcze nazwisko jego najbliższego współpracownika, pana Dębskiego. Wymiar sprawiedliwości ich zniszczył, a media opluły. I niewiele z tych mediów napisało prawdę, czy też wydrukowało sprostowania, aczkolwiek panu Dębskiemu udało się, właśnie przez prokuratora, uzyskać to, że w kilku zostały wydrukowane sprostowania.

Moje pytanie jest takie: czy nie sądzi pan, że rezygnacja z interwencji prokuratorskich będzie

(senator K. Pawełek)

zmniejszeniem osłony praw obywatelskich, a szczególnie praw obywateli, których czasami media niszczą? Bo, według mnie, jest to jak gdyby zmniejszenie obrony obywateli. Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Senatorze, ja mam tu zasadnicze wątpliwości, też wynikające z obserwacji konkretnych spraw. Jest to bardzo często wikłanie prokuratury w konflikt polityczny, konflikt o podłożu politycznym. Twierdzę, że nie będzie tu osłabienia ochrony praw, bo przecież osoba zainteresowana może wystąpić do sądu z aktem oskarżenia, prywatnym aktem oskarżenia. Zgodnie z procedurą karną w sprawach szczególnych prokurator może przystąpić do każdego postępowania, również i prywatnoskargowego. Wobec tego nie widzę tutaj osłabienia tej ochrony, bo i tak dojdzie do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd. Ale gdy prokurator ma wszczynać postępowanie z urzędu lub go nie wszczynać, to bardzo często w naszych realiach ta decyzja jest właśnie decyzją o charakterze politycznym.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję.

Pan senator Nicieja, a następnie pani senator Liszcz.

Senator Stanisław Nicieja:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Pani Profesorze, czy nie niepokoi pana ogromny rozróżnienie, jeśli chodzi o traktowanie osób publicznych i osób prywatnych? Osoba publiczna, nawet gdy dopuści się błędnego uchybienia, trafia na pierwsze strony gazet pod własnym nazwiskiem, z własną funkcją, z własną twarzą, a osoba prywatna, nawet gdy popełni wielkie przestępstwo, monstrualny mord, taki jak choćby, to przykład z ostatnich tygodni, kobieta, która zamordowała pięcioro swoich dzieci i umieściła je w becze, jest chroniona: ma przysłoniętą twarz, zaszyfrowane nazwisko. Gangster, który dostaje wysoki wyrok, jest znany pod pseudonimem: Baranina, Pershing... Czy to jest prawidłowe? Ja chcę być dobrze zrozumiany: nie chodzi mi o to, żeby bronić osób publicznych – niech się one same bronią. Ale czy opinia publiczna nie ma prawa znać nazwiska morderców, i to często tak monstrualnych? Dlaczego są oni do końca chronieni? Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Opinia publiczna powinna znać nazwiska morderców, ale wtedy, kiedy w prawomocnym

wyroku stwierdzi się, że to jest morderca. Jeśli chodzi o ten wypadek, o którym pan senator teraz powiedział, to w dalszym ciągu mamy do czynienia z kobietą podejrzaną o dokonanie zabójstwa dzieci, a nie z mordercą. Nie możemy tego określenia tutaj wprowadzać.

(Senator Stanisław Nicieja: Ale przyznała się.)

A przede wszystkim język polski oddaje bardzo dobrze istotną różnicę między tymi dwiema kategoriami osób. Mamy osoby publiczne i z tego coś wynika. Nie musimy być osobami publicznymi, ale gdy jesteśmy, to to znaczy, że sfera naszej prywatności jest bardzo ograniczona. I jeżeli weźmiemy na przykład orzecznictwo trybunału sztrasburskiego, to okaże się, że sfera prywatności osób publicznych jest bardzo ograniczona. Dlatego, że jesteśmy osobami publicznymi, społeczeństwo może domagać się bardzo dokładnej informacji o naszym życiu. Jeśli chodzi o osoby prywatne, to ta sfera prywatności jest znacznie szersza: dopiero gdy mamy wyrok sądowy, ochrona danych osobowych nie obowiązuje.

(Senator Stanisław Nicieja: Przepraszam, czy mogę dopowiedzieć? To jest kwestia wyroku. Na przykład jest wyrok w sprawie Inki i dalej jest używany pseudonim Inka, dalej nie wiemy, kto to jest. Jak szeroka jest ta przestrzeń ochrony?)

Ale czy mamy prawomocny wyrok? Jeszcze nie ma prawomocnego wyroku w tej sprawie, o ile dobrze się orientuję, więc poczekajmy.

Marszałek Longin Pastusiak:

Dziękuję bardzo.

Pani senator Liszcz, następnie pan senator Dzido.

Senator Teresa Liszcz:

Chciałabym wrócić do spraw socjalnych, ubezpieczeniowych. Czy dotarły do pana profesora sygnały o tym, że dosyć masowo pozbawia się zasiłków macierzyńskich kobiety, co do których ustalono, że podjęły zatrudnienie, a więc weszły w stosunek ubezpieczenia, w momencie, kiedy już były w ciąży? Zakłada się bowiem, że specjalnie po to się zatrudniły, żeby następnie korzystać ze środków z ubezpieczenia, ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i macierzyńskiego. To pierwsza sprawa.

Druga sprawa. Bardzo głośne były ostatnio przypadki skrajnego znęcania się nad pensjonariuszami domów opieki społecznej. Czy rzecznik prowadził jakieś kontrole w domach opieki społecznej i czy potwierdzają się te doniesienia, które ostatnio pojawiały się w prasie?

I trzecia sprawa. Na stronie 38 informacji pisze pan profesor o wadliwym orzekaniu w drugiej instancji przez sądy orzekające w trybie apelacji w postępowaniu uproszczonym, o tym, że ograniczają one swoją kontrolę orzeczeń tylko do spra-

(senator T. Liszcz)

wy legalności i nie badają strony faktograficznej. Pan profesor pisze, że minister nie odpowiedział na pana wystąpienie w tej sprawie. Sprawa jest wyjątkowo delikatna, bo dotyczy sposobu orzekania przez niezawisłe sądy. Ale ciekawa jestem, czy jest już odpowiedź ministra sprawiedliwości. Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Ze sprawą zasiłków macierzyńskich spotkałem się, bo takie sprawy do mnie trafiły, ale muszę powiedzieć, że sytuacja jest tu bardziej skomplikowana. Bo z drugiej strony mamy konkretne wypadki, w których na przykład osobą zatrudniającą taką kobietę w ciąży jest jej szwagier. I tutaj wskazuje się na to, że mamy do czynienia z pewnymi nadużyciami, bo możemy podejrzewać, że samo zatrudnienie miało charakter fikcyjny i chodziło o to, ażeby w okresie urlopu macierzyńskiego ten zasiłek był wypłacany. Są tutaj pewne problemy. Musimy te sprawy badać indywidualnie, bo nie zawsze osoba skarżąca rzeczywiście nie próbuje nadużyć takiego uprawnienia. To są bardzo delikatne sprawy.

Jeżeli chodzi o znęcanie się w domach opieki społecznej, to są to oczywiście sprawy, którymi bardzo się interesuję. My dokonujemy częstych inspekcji domów opieki społecznej. Akurat w tych domach, które prasa wymieniała, wcześniej nie byliśmy, ale wydałem polecenie i w tych dniach taka kontrola – nie wiem, bo teraz nie byłem przez dwa dni w Warszawie, czy ona już się odbyła, czy jeszcze nie – miała się odbyć, mieliśmy te sprawy zbadać. Postępowanie w sprawach zarówno częstochowskiej, jak i łódzkiej wszczęliśmy.

Jeżeli chodzi o problem legalności, to muszę powiedzieć, że w tym momencie jestem trochę zaskoczony tym pytaniem. Nie mogę odpowiedzieć, czy przypadkiem w ostatnich dniach nie wpłynęła odpowiedź ministra sprawiedliwości. Ale problem jest. Postępowanie apelacyjne powinno jednak zawierać elementy merytorycznego rozpoznania, nie może sprowadzać się do postępowania kasacyjnego.

(Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Kazimierz Kutz)

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.
Senator Dzido.

Senator Henryk Dzido:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Profesorze, czy może pan na podstawie doświadczeń pańskiego urzędu ocenić zabezpie-

czenie praw należnych osobom pokrzywdzonym, ale przez wymiar sprawiedliwości? Mam tu na myśli osoby, które są stawiane w stan oskarżenia w sposób bezpodstawny, co jest stwierdzone finalnie, czyli w wyroku – osoby te nie mają żadnej możliwości dochodzenia satysfakcji materialnej – oraz osoby, które dochodzą odszkodowania za bezpodstawne pozbawienie wolności, po wyroku uniewinniającym. Dojście tych osób do uzyskania satysfakcji w tych sprawach trwa niestety chyba zbyt długo.

I drugie pytanie, Panie Profesorze; tu też odwołuję się do doświadczeń pańskiego urzędu. Czy w Polsce prawa bezrobotnych, gwarantowane przez konstytucję, są należycie zabezpieczone i czy ta sytuacja była przez pana dostrzeżona? Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Jeżeli chodzi o problem pokrzywdzonych przez wymiar sprawiedliwości, to tych spraw jest stosunkowo dużo w praktyce mojego biura, i to często spraw bardzo dawnych. Ja w dalszym ciągu występuję bowiem z wnioskami o kasację orzeczeń, które zapadały w latach czterdziestych czy pięćdziesiątych, i jest efekt tych kasacji. Bo bardzo często orzeczenie kończy się uniewinnieniem przez Sąd Najwyższy osoby skazanej w tamtych latach, a to daje podstawę do dochodzenia odszkodowania za bezpodstawne skazanie. Trafiają do mnie również wnioski dotyczące spraw bardziej współczesnych i też podejmujemy te sprawy.

Jeżeli chodzi o długotrwałość postępowania, to zgadzam się z panem senatorem. Ale to nie jest tylko sprawa odszkodowań, to jest generalny problem naszego wymiaru sprawiedliwości. Oczywiście w tych sprawach postępowanie trwa znacznie za długo. To są sprawy, które pojawiają się w moim biurze nadal stosunkowo często, szczególnie jeżeli chodzi o – powiedzmy generalnie – sprawy rehabilitacyjne, dotyczące wyroków jeszcze z okresu stalinowskiego czy późniejszych okresów.

Jeżeli chodzi o problem bezrobotnych, Panie Senatorze, jest to centralny problem, którym biuro się interesuje. Uważam to za katastrofę społeczną. I wielokrotnie domagam się w moich wystąpieniach wręcz środków nadzwyczajnych w zwalczaniu bezrobocia.

Czy prawa tej grupy osób są dostatecznie chronione? No, przecież wiemy o tym, że okres, w którym osoby te otrzymują zasiłek dla bezrobotnych, jest ograniczony i później te osoby przechodzą do systemu pomocy społecznej, a tam środków permanentnie brakuje. Wysoka Izba, państwo senatorowie na pewno zdają sobie sprawę z tego, że w budżecie na 2003 r. potrzeby tego sektora są zaspokojone w 70%, bo po prostu nie

(rzecznik A. Zoll)

ma pieniędzy, a więc dzisiaj zasiłki z pomocy społecznej rzeczywiście wynoszą po 20, 30 zł miesięcznie. I z tego trzeba sobie zdawać sprawę. Do tego dochodzi to, co ostatnio sygnalizowano i przedstawiano na konferencji miejskich ośrodków pomocy społecznej: że liczba osób zgłaszających się do ośrodków jest o około 20% większa niż rok wcześniej. A więc bieda gwałtownie narasta. Ja jeżdżę dużo po Polsce i widuję te ośrodki biedy – to jest przerażające, a źródłem tej biedy tam jest bezrobocie. Tak więc oczywiście zabezpieczenie prawne jest tutaj niewystarczające, prawo wobec tych osób jest niewykonywane.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.
Senator Biela.

Senator Adam Biela:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Pierwsze pytanie dotyczy pomysłów co do ustanowienia jakiejś instytucji centralnej, która zajmowałaby się rozpatrywaniem kwestii podejmowania, chociażby przez władze administracyjne, działań w sposób niezgodny z prawem. Otóż istniejąca instytucja skargi konstytucyjnej przewiduje zgłaszanie przez każdego obywatela zastrzeżeń, ale tylko w stosunku do istniejących aktów prawnych. Wydaje mi się, iż do pana urzędu tak dużo wniosków napływa dlatego, że nie ma żadnej instytucji, która by mogła rozstrzygać te kwestie. Stąd też to wszystko przechodzi do rzecznika praw obywatelskich. To samo pytanie, dotyczące zasadności istnienia takiej instytucji, zadawałem na tej samej sali prezesowi Trybunału Konstytucyjnego, gdy przedstawiał on Wysokiej Izbie swoje sprawozdanie. Ciekaw jestem, co pan profesor sądzi na ten temat? A jeśli pana odpowiedź w tej sprawie będzie pozytywna, to proszę też powiedzieć, jak i w jakim zakresie mogłyby być – według pana – rozgraniczone kompetencje między pana instytucją a tym ewentualnym nowym ciałem?

Druga kwestia dotyczy pewnego naruszania pewnych praw przez system fiskalny. Otóż w dotychczasowym systemie fiskalnym jest taka sytuacja, iż osoba prawna, firma płaci podatek – zarówno dochodowy, jak i VAT – niezależnie od tego, czy uzyskała pieniądze za towar lub usługę. Płaci niezależnie od tego! Natychmiast, automatycznie pobiera się od takiej firmy tę opłatę. W związku z tym absurd nie każe długo na siebie czekać – po prostu po jakimś czasie tej firmy już nie ma. Bo skąd ma ona brać środki na dalsze istnienie, zwłaszcza że musi też zapłacić te podatki? No, nie jest to możliwe. I to jest jedna z przyczyn

bezrobocia, które tak narasta. Kilkakrotnie, w poprzedniej kadencji i w obecnej, podejmowano próby zmiany tego systemu, ale Ministerstwo Finansów, które pojawia się w rozstrzygającym momencie, zawsze – niezależnie od opcji politycznej – mówi, że zmiana tej sytuacji stanowiłaby naruszenie istniejącego systemu, a więc jest niemożliwa. W związku z tym mamy taką sytuację, jaką mamy. Ale upadek firm jest, moim zdaniem, jedną z przyczyn pogłębiającego się bezrobocia, a więc to jest jakiś absurd. Ciekawy jestem, co pan profesor sądzi o tej sprawie? Myślę, że jakieś skargi w tej kwestii na pewno do rzecznika praw obywatelskich napłynęły.

I wreszcie trzecie pytanie...

(Głos z sali: Czas!)

Aha, to już trzeciego nie zadam.

(Wicemarszałek Kazimierz Kutz: Panie Senatorze, to ma być minuta. To jest dużo czasu na pytanie. A przemawiać będzie można później.)

Już? Sprawa Torunia. Czy to, co zdarzyło się w Toruniu, zaniepokoiło pana urząd, czy nie? Bo jest to sygnał czegoś jakościowo nowego, jeśli chodzi o naruszanie praw obywatelskich i praw człowieka. Dziękuję.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Przypominam następnym pytającym, że zadawanie pytania nie powinno przekraczać jednej minuty.

Podaję w tej chwili kolejność pytających: następny będzie senator Jarmużek, potem senator Litwiniec, potem moja osoba, potem pani Kuraska, potem pan Janowski, a potem pan Kulak i pan Marek Balicki. Taka jest kolejka.

Bardzo proszę, Panie Profesorze.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Senatorze, ja nie jestem zwolennikiem tworzenia nowych urzędów centralnych, które by miały rozpatrywać skargi obywateli na działalność... no, chyba sądów czy organów administracji, tym bardziej że takie urzędy są już w Polsce.

Ale skorzystałbym z okazji odpowiadania na pańskie pytanie i oceniłbym obowiązującą dzisiaj regulację dotyczącą skargi konstytucyjnej. Otóż uważam, że art. 79 konstytucji jest źle napisany, a w szczególności zbyt wąsko określa on możliwość wystąpienia ze skargą konstytucyjną, gdyż pozwala obywatelowi zaskarżyć jedynie normę prawną, na podstawie której została wydana decyzja, wyrok czy orzeczenie sądowe. A więc właściwie obywatel w tym postępowaniu, kwestionując porządek prawny, zastępuje organy państwa: rzecznika, ministra sprawiedliwości,

(rzecznik A. Zoll)

prokuratora generalnego itd. Do tego na początku kazano jeszcze mu za to płacić. Dobrze, że dzisiaj skarga konstytucyjna wolna jest już od opłaty, ale wcześniej obywatel musiał jeszcze za to płacić. Efektem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego dzielącego stanowisko skarżącego, czyli uznającego daną normę za niekonstytucyjną, jest tylko to, że ten człowiek będzie mógł wznowić postępowanie. A więc uważam, po pierwsze, że skutkiem w takiej sprawie powinno być uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi do ponownego jej rozpoznania – a nie to, by ten człowiek jeszcze musiał zabiegać o wznowienie postępowania – a po drugie, że brakuje w naszym systemie skargi na decyzje czy na prawomocny wyrok sądu, łącznie z wyrokiem Sądu Najwyższego. Bo mogę podać przykłady spraw, w których orzeczenia Sądu Najwyższego są niezgodne z konstytucją. I to jest problem.

Poza tym wydaje mi się, że to napięcie między Sądem Najwyższym a trybunałem – które sam też odczuwałem, gdy byłem prezesem trybunału – doprowadziło do tego, że w naszym modelu prawnym Trybunał Konstytucyjny nie jest organem wymiaru sprawiedliwości, podczas gdy w tym wąskim wycinku powinien nim być. Powinien nim być! A więc ja zostawiłbym jednak interpretację konstytucji Trybunałowi Konstytucyjnemu, a nie Sądowi Najwyższemu. Bo to obecne rozwiązanie prowadzi właśnie do takich rozbieżności, nie jest to więc rozwiązanie prawidłowe. I wydaje mi się, jeżeli dojdzie kiedyś do zmiany konstytucji, że problemy skargi konstytucyjnej i skuteczności orzeczeń trybunału powinny być przedmiotem nowych przemyśleń.

Jeżeli chodzi o naruszanie prawa przez system fiskalny, to, Panie Senatorze, za dużo pan ode mnie wymaga. Bo skoro parlamenty kilku kadencji nie mogą zmusić ministra finansów do zmiany stanowiska, to ja też nie potrafię tego zrobić, mimo że występuję często, a moją bronią jest najczęściej skarga do trybunału. I nie przesadzę, gdy powiem, że palców co najmniej jednej ręki by zabrakło, gdybym miał wskazać liczbę wniosków w sprawach dotyczących systemu podatkowego i podatku VAT, które złożyłem do Trybunału Konstytucyjnego. Oczywiście otrzymuję skargi od przedsiębiorców, którzy wygrywają sprawę przed NSA, ale, co gorsze, w związku z długotrwałością postępowania sądowego ich firmy dawno już zbankrutowały, bo na skutek błędu urzędnika musiały płacić nienależne podatki. Dobrze więc, że dzisiaj już rozważamy wprowadzenie płacenia przez państwo odszkodowań za tego typu pomyłki. No ale proszę tylko zwrócić uwagę, że w tym też jest bardzo duże niebezpieczeństwo, bo te odszkodowania mogą z kolei zupełnie zrujnować budżet.

Sprawa Torunia. Oczywiście, że wszczęto w tej kwestii sprawę w moim biurze, badamy więc to dokładnie. Sprawa jest też w prokuraturze, obserwujemy to postępowanie prokuratorskie. Ja wczoraj nawet byłem w Legnicy, gdzie miałem spotkanie z młodzieżą, spotkanie ze środowiskiem nauczycielskim i gdzie rozmawialiśmy między innymi o tej sprawie. I to, co jest bardzo smutne, to jest to, że nauczyciele, którzy wczoraj się ze mną spotkali i mówili o tych sprawach, stwierdzili, że to nie była sytuacja odosobniona, że problem terroryzowania nauczycieli przez uczniów zaczyna być dzisiaj powszechny. Ale, proszę państwa, przecież sami sobie kiedyś zafundowaliśmy to, że szkoła ma zajmować się nauczaniem, a nie wychowywaniem. Chyba więc trzeba zastanowić się nad tym, czy nie należy jednak zbliżyć szkoły do rodziny, czy jednak nie wpuścić, że tak powiem, w większym stopniu rodziców do szkoły. Przypominam, że w poprzedniej kadencji parlamentu upadł projekt ustawy, w której mówiło się o obligatoryjnym stowarzyszeniu w każdej szkole rad rodziców, rad mających określone kompetencje ustawowe. Projekt upadł w zeszłej kadencji. A przecież to nie jest tylko jakiś jeden wyodrębniony segment tego problemu. Mamy tu pewien kompleks zagadnień. A więc jest to efekt pewnych błędów, które są chyba popełniane na bardzo różnych płaszczyznach, również na płaszczyźnie ustawodawczej.

Wicemarszałek Kazimierz Kutcz:

Senator Jarmużek.

Senator Zdzisław Jarmużek:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Profesorze, w swojej głównej wypowiedzi, a także w odpowiedziach na pytania kolegów i koleżanek, poddał pan bardzo surowej ocenie wszystkie instytucje życia publicznego naszego państwa, włącznie z Sądem Najwyższym. No, z wyjątkiem wzorowo działającego urzędu pana profesora, z którego przykład chcą brać rzecznicy innych państw. Interesuje mnie to, czy pan profesor mógłby ocenić stan naszego prawa i działania prawa w poszczególnych instytucjach, ale na tle podobnych nieprawidłowości, stanu działania prawa w innych krajach. Bo przecież my nie żyjemy w próżni i naszą sytuację musimy porównywać z tym, co jest w naszym otoczeniu. Chodzi mi zwłaszcza o pańskie porównanie oceny stanu naszego państwa z oceną stanu byłych państw obozu socjalistycznego, a także zachodniej Europy. Dziękuję bardzo.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Senatorze, jedno chciałbym wyjaśnić. Ja w swojej wypowiedzi, mówiąc o tym, że instytucja rzecznika jest postrzegana w Europie jako interesująca i jako taka, z której można brać przykład, nie mówiłem o działalności polskiego rzecznika, lecz o ustawodawstwie obowiązującym w tej materii. A sama ocena działalności rzecznika nie należy do mnie.

Jeżeli zaś chodzi o stan prawa i stan przestrzegania prawa – bo to są dwie różne kwestie – to proszę zwrócić uwagę na opublikowaną niedawno obiektywną chyba ocenę tego, jak wygląda sytuacja z korupcją w Polsce. Otóż wyprzedziła nas Białoruś, wyprzedziły nas też inne państwa byłego obozu socjalistycznego. Daleko nam do Czech, daleko nam do Słowacji, ale też właśnie do Białorusi – wymienianej zwykle jako państwo, które nie jest godne tego, by brać z niego przykład, ale które jeśli chodzi o korupcję, już powinno być brane przez nas jako przykład. Wobec tego moja ocena tego, co jest dzisiaj w Polsce, ocena bardzo krytyczna, ma chyba podstawy. Bo problem złej legislacji to jest... Nie chodzi mi o sprawy, które może dla rzecznika praw obywatelskich mogą być zasadnicze, jeżeli chodzi o samo prawo. Ja twierdzę, że obowiązująca konstytucja i przepisy w zakresie podstawowych wolności i praw człowieka są jak najbardziej godne zaaprobowania, zresztą nie odbiegają od standardów przyjętych w demokratycznych państwach prawa. Ale jeżeli weźmiemy pod uwagę problem ich stosowania, jeżeli weźmiemy pod uwagę właśnie to, że cały nasz system prawny, od samego dołu aż po rząd, jest zarażony korupcją, i jeżeli weźmiemy pod uwagę, że pewne segmenty życia publicznego, które dla obywateli mają podstawowe znaczenie, nie funkcjonują – tak jak na przykład służba zdrowia, bo przecież ona nie funkcjonuje – to te właśnie sprawy będą podstawą mojego bardzo krytycznego osądu obecnej sytuacji w Polsce.

Proszę zrozumieć, że obowiązkiem rzecznika praw obywatelskich jest sygnalizowanie tych nieprawidłowości. Przyjrzyjmy się więc wymiarowi sprawiedliwości, który przecież też jest podstawowym segmentem dla obywatela i w którym są realizowane normy prawne mające chronić prawa obywatelskie. Te normy – powtarzam – nie są złe. No ale jeżeli po sześciu latach dochodzi do stwierdzenia, że podatek, który zrujnował daną firmę, się nie należał, to naprawdę trudno mówić, że norma prawna stwierdzająca, że podatek się nie należał, w dostatecznym stopniu chroniła prawa obywatelskie. Musimy więc bardzo dużo zrobić, żeby można było powiedzieć, że należymy do obozu państw prawa. Bo prawo to nie tylko

dobra ustawa, to jest też dobre stosowanie tej ustawy.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.
Senator Litwiniec.

Senator Bogusław Litwiniec:

Dziękuję, Panie Marszałku.
Szanowny Panie Profesorze!

Będę kontynuował problem poruszony przez panią senator Doktorowicz, a związany z czuwaniem nad jakością prawa, do czego wszak jest powołana nasza Wysoka Izba. Moje pytanie dotyczy jednak nie tyle inflacji, to jest liczby stanowionych ustaw, ale tak zwanej hipertrofii prawa, a więc przesadnej skłonności do wprowadzania przez ustawodawcę postanowień nazbyt drobnych, artykułów przesadnie szczegółowych, tak przesadnie, że w akcie wysokiej rangi parlamentarnej zaciera się cel i sens, dla którego został on ustanowiony. Na tle tej drobiazgowości karleją wszak motywy aksjologiczne, a więc pośrednio powinność edukacyjna, dyscyplinująca i kształtująca społeczeństwo obywatelskie. To właśnie mnie niepokoi i pytam, co pan na ten temat, na temat hipertrofii prawa stanowionego między innymi przez naszą Izbę sądzi?

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Senatorze, w dużym stopniu zgadzam się z tą oceną – rzeczywiście, mamy do czynienia z przesadnym regulowaniem niektórych problemów – ale z pewnym zastrzeżeniem. Otóż są obszary, gdzie nam pewnych regulacji brakuje. My bardzo często nie doceniamy znaczenia przepisów proceduralnych, przepisów określających jasno postępowanie urzędnika, który ma podejmować taką czy inną decyzję. Chodzi o to, ażebyśmy nie zostawiali urzędnikowi za dużej swobody, by nie było za dużej uznaniowości, bo to są błędy, które powodują ujawnienie się pewnych skłonności korupcyjnych, powodują niejasność czy niezrozumiałość pewnych decyzji.

Ja chciałbym jeszcze raz powołać się na kodeks dobrego postępowania administracyjnego Unii Europejskiej. Proszę zwrócić uwagę na jedno. Może to moje stwierdzenie jest zbyt uproszczone, ale coś w tym jest. Mianowicie nasz Kodeks postępowania administracyjnego, z którego jesteśmy zresztą dumni i może nie bez podstaw, ma około trzystu artykułów, zaś kodeks dobrego postępowania administracyjnego ma tylko dwadzieścia dziewięć artykułów, a właściwie reguluje wszystko, co jest potrzebne. Powinniśmy brać wzór z takiej techniki tworzenia prawa. Tam są bardzo krótkie i bardzo zwięzłe stwierdzenia, na

(rzecznik A. Zoll)

przykład takie, że jeżeli urzędnik podejmując decyzję odstępuje od dotychczas przyjętej praktyki w załatwianiu analogicznych spraw, to musi w sposób szczególny uzasadnić odstępianie od dotychczasowej praktyki. Proszę zobaczyć, jakie to proste, w jak znakomity sposób może to sprawić, że sprawy nie będą obciążone podejrzeniem o korupcję.

My naprawdę powinniśmy bardziej przyjrzeć się temu, jak się tworzy prawo w innych państwach, a może wrócić nawet do wzorców, na których opierano się w okresie przedwojennym – i komisja kodyfikacyjna, i parlament, i prawnicy tworzący prawo. Chodzi mi o technikę legislacyjną – proszę zobaczyć, jak są napisane takie pomniki prawa jak kodeks karny Makarewicza, kodeks zobowiązań czy inne akty prawne pochodzące z tamtych czasów. To nie były ustawy liczące po pięćset artykułów i będące tomami, tylko to były zwięzłe, krótkie ustawy, bardzo dobrze regulujące życie społeczne.

Senator Kazimierz Kutz:

Teraz nadeszła moja kolej.

Panie Profesorze, chciałbym zapytać o los społeczności, które podlegają reformom kompleksowym – oczywiście mam na myśli górników – polegającym na przykład na tym, że z likwidacją kopalń następuje pełna likwidacja miejsc pracy w danej miejscowości. Ta metoda – nazwałbym ją polską metodą, bo w Europie tak radykalnych reform nie przeprowadzano – jest, moim zdaniem, wysoce niehumanitarna. Jest to bowiem wielki wstrząs dla społeczności lokalnej, lawinowo w konsekwencji poszerza się sferę biedy, odrzucenia społecznego, degradacji i wielu patologii. Pytam pana o to, czy takie przeprowadzanie reform w Polsce jest zgodne z konstytucją. Może mógłby mi pan poradzić, czy nie pora, abym wytoczył rządowi proces w tej sprawie.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Kompetencje rzecznika są, Panie Marszałku, ograniczone. To nie jest urząd, który ma jakiegokolwiek władcze kompetencje, ma jedynie kontrolne kompetencje. Jeżeli chodzi o możliwe postępowanie sądowe, to może być ono wdrożone wtedy, kiedy zapadną pewne decyzje, to znaczy w sytuacji, kiedy zostaną wydane określone akty normatywne. Wówczas rolą rzecznika może być oddanie tych aktów pod kontrolę Trybunału Konstytucyjnego. W wypadku, gdy zapadną decyzje w indywidualnych sprawach, możliwe jest postępowanie kontrolne przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Ale takich decyzji jeszcze nie ma.

Poza tym to jest to, o czym już mówiłem – u nas występuje bardzo często, i to są najtrudniejsze oczywiście sprawy – to konflikt interesów. I ja tutaj muszę być bardzo ostrożny, dlatego że wkroczenie w taki konflikt jest w dużej mierze zachowaniem o cechach zachowania politycznego. A rzecznik musi być daleki od tego i dlatego ja bardzo bacznie obserwuję ten proces zamykania kopalń.

Będę także – co dzisiaj powiedziałem – bardzo dokładnie obserwował zapowiedzianą weryfikację rent i emerytur, będę bardzo dokładnie to obserwował. Ale interweniować mogę dopiero wtedy, kiedy jest decyzja. Dzisiaj jeszcze nie mam do tego podstaw.

Senator Kazimierz Kutz:

Ale ja chciałbym też zapytać o pański osobisty pogląd: czy tak przeprowadzane reformy nie są przesadne w świetle pierwszej ustawy?

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Panie Marszałku, przede wszystkim brak mi pełnej wiedzy. Przecież ja nie dysponuję wiedzą, którą dysponuje rząd przy podejmowaniu decyzji, i nie dysponuję wiedzą ekonomiczną, którą dysponują eksperci w sprawach funkcjonowania całego systemu produkcji węgla. Ale na zdrowy rozum – to jest moja opinia, czyli opinia człowieka, który nie jest ekspertem w tych sprawach – jeżeli mamy likwidować kopalnię w jakiejś miejscowości, a jest to jedyny zakład pracy, to trzeba się zastanowić wcześniej nad stworzeniem w tej miejscowości jakiegoś innego zakładu pracy; dać jakieś preferencyjne warunki, ażeby skłonić takiego czy innego przedsiębiorcę z innej branży do tego, by zechciał tam zainwestować. Ściągnąć... Ja nie wiem, czy nie należałoby zastosować takiej szerokiej polityki inwestycyjnej, która stworzyłaby pewną osłonę w sytuacji, jaka tam ma miejsce. Nie wiem, czy było dobrym rozwiązaniem rozdanie bardzo wysokich odpraw górnikom, bez żadnego ich wsparcia, bo odprawy te w gruncie rzeczy zostały przejeżdżone, nie ma żadnych pozytywnych efektów, a stracono wiele pieniędzy, pieniędzy, za które można było tworzyć właśnie miejsca pracy. Czyli to jest kwestia decyzji politycznych, a nie rzecznika praw obywatelskich.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Teraz pani senator Kurska.

Senator Anna Kurska:

Panie Profesorze, chciałabym zapytać, czy kiedykolwiek próbował pan interweniować u prezesów sądów, powiedzmy wojewódzkich, czy nawet

(senator A. Kurska)

rejonowych, w sytuacji, kiedy strona zgłaszała panu opieszałość w postępowaniu. I to nie w tym sensie, że w ogóle nic się w sprawie nie dzieje, tylko w tym, że termin rozprawy jest wyznaczany, ale w tym terminie, na jednej rozprawie, przesłuchiwanych jest dwóch świadków, a w sumie przesłuchanych ma być czterdziestu siedmiu. I nie wiadomo w związku z tym, jak długo taki proces może trwać. Pokutuje takie fałszywe mniemanie w społeczeństwie, że sądy są niezawisłe. Owszem, są niezawisłe, jeśli chodzi o merytoryczne rozstrzyganie, ale nie, jeśli chodzi o zwykły brak organizacji i opieszałość, które mogą wyrządzić stronie, jednej czy większej liczbie osób, bardzo dotkliwe szkody. Bo powoduje to na przykład... Przytoczę sytuację, którą pan profesor zna, dotyczącą stoczni gdyńskiej. Ja zwracałam się do pana w dość obszernym piśmie w tej sprawie, ale tam nadal się nic nie zmieniło. Powód tego jest tylko taki, że sąd karny nie prowadził postępowania karnego, a sprawa ze stosunku pracy, która powinna mieć zielone światło, została zawieszona wbrew przepisom prawa – karne postępowanie zaczęło się toczyć dopiero po upływie sześciu miesięcy. Powołano się przy tym na to, że toczy się sprawa karna, co uniemożliwia przywrócenie do pracy tych skrzywdzonych przewodniczących związku „Stocznowiec”. A więc jest to błędne koło. W tej chwili odbyły się tam wybory, wybrani zostali ci sami ludzie, a sąd rejestrowy nie jest w stanie zarejestrować tego samego zarządu, mimo że on tam figuruje, bo nie został wykreślony z rejestru sądowego, dlatego że toczy się, ślimaczy się bez końca sprawa karna, wszczęta jeszcze przez prezesa, który w tej chwili sam jest pod pręgierzem oskarżenia...

(Wicemarszałek Kazimierz Kutz: Pani Senator, proszę zmierzać do pytania.)

Już skończyłam. Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Pani Senator, oczywiście, są przypadki, w których ja zwracam się do prezesów sądów: rejonowych, wojewódzkich czy apelacyjnych, w sprawach dotyczących opieszałości postępowania, a także w sprawach dotyczących organizacji przeprowadzania postępowania. Ale ja muszę być bardzo ostrożny, bo jednak wartość, jaką jest niezawisłość sądowa, jest zasadnicza, fundamentalna. Granica między sferą administracyjnych kompetencji prezesa sądu a sferą kompetencji sędziego merytorycznie rozpatrującego sprawę jest dosyć delikatna.

Ja występuje w tych sprawach, ale muszę powiedzieć, że mam ograniczone środki. No bo pre-

zes mi zazwyczaj odpowiada, że on bierze sprawę pod swój nadzór i na tym moja interwencja najczęściej się kończy. Nie mam żadnych środków prawnych, które mogłyby spowodować zmianę tego postępowania w trakcie jego trwania, zmianę trybu załatwienia sprawy.

Obecnie przygotowywana jest nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego. Myślę, że także kodeks postępowania karnego musi być poprawiony w ten sposób, żeby możliwa była skarga na przewlekłość postępowania. To zresztą jest realizacja orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, który zarzucił Polsce, że nie ma środka umożliwiającego zaskarżenie przewlekłości postępowania czy zaniechanie czynności po stronie sądu. Ale to jest, proszę państwa, troszkę błędne koło. Ja nie jestem specjalnym entuzjastą tego rozwiązania, bo jak taka skarga wpłynie, to akta pójdą do wyższej instancji, i to będzie wykorzystywane przez tych, którzy będą chcieli przedłużyć postępowanie – będą oni bez przerwy skarżyć i będziemy mieli dodatkowe procedury. Tak więc tkwi w tym pewna pułapka. Problem jest wyjątkowo trudny, ja myślę, że jego sedno to przygotowanie sądów i sędziów, bo sędzia musi inaczej mentalnie podchodzić do sprawy.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Senator Janowski, proszę.

Senator Mieczysław Janowski:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Profesorze, wyraziwszy uznanie dla rzeczowości tego opracowania i dla pańskiej wypowiedzi, chciałbym poruszyć dwie sprawy.

Pierwsza dotyczy podwójnego opodatkowania polskich obywateli podatkami od spadków i darowizn w przypadku kontaktów zagranicznych. Otrzymałem takie sygnały, wiem, że do 1995 r. było to inaczej rozwiązane. Uważam, że jest to naruszenie praw obywatelskich.

I druga sprawa. Przychodzą do mojego biura po ostatnich wyborach samorządowych przedstawiciele małych komitetów wyborczych, skarżąc się na nadmierną restrykcyjność, wynikającą z tego, że ktoś wpłacił na przykład pieniądze na konto tego komitetu nie przelewem typu z konta bankowego na konto bankowe, tylko przelewem pocztowym itd.

Jaka jest pańska ocena tych dwóch faktów? Dziękuję.

Rzecznik Praw Obywatelskich Andrzej Zoll:

Nie przypominam sobie, nie jestem w stanie wszystkiego zapamiętać, żeby trafiły do mojego

(rzecznik A. Zoll)

biura sprawy dotyczące podwójnego opodatkowania.

(Senator Mieczysław Janowski: Z tego, co wiem, zajmował się pan tą sprawą.)

Ale możliwe, że są. Sprawdzę to i wówczas przekażę w tej sprawie swoje stanowisko.

Jeżeli chodzi o te małe komitety wyborcze. Proszę państwa, tutaj obowiązuje norma prawna. Proszę bardzo – mamy sprawę rozstrzygniętą, jeżeli chodzi o Polskie Stronnictwo Ludowe, przez Sąd Najwyższy, były tam błędy, a polegały, jeśli się nie mylę, na tym samym. A więc tu nie można... szczególnie przy kampanii wyborczej muszą być bardzo rygorystycznie przestrzegane normy prawne.

(Senator Zbigniew Romaszewski: Ale prawo obywatelskie też.)

Też, Panie Senatorze. Ale proszę pamiętać o jednej rzeczy. Ja mam pewne doświadczenia, bo byłem kiedyś przewodniczącym Państwowej Komisji Wyborczej. Pamiętam sprawę z wyborów prezydenckich w 1990 r., gdzie jeden z komitetów wyborczych dostarczył listy poparcia dla kandydata dokładnie 5 minut po godzinie 24.00. I myśmy ich nie przyjęli, tego worka nie przyjęliśmy, co spowodowało, że zabrakło temu kandydatowi stu tysięcy podpisów i nie wziął udziału w wyborach. Można było powiedzieć, że to jest przecież jakiś formalizm. Ale proszę zwrócić uwagę na to, że gdybyśmy to przyjęli pięć po dwunastej, to zaprotestowałyby komitety wyborcze innych kandydatów, pytając, dlaczego w takim razie nie przyjmujemy o pierwszej w nocy. Tego nie wolno robić. To muszą być, jak już mówiłem, bardzo jasno określone procedury i bardzo jasno określone reguły gry.

Jeżeli z takich czy innych względów, wiemy jakich, ustawa wymaga, w końcu uchwalona przez parlament z udziałem tej Izby, ażeby były wpłaty na rachunek bankowy, to mają być wpłaty na rachunek bankowy.

(Senator Zbigniew Romaszewski: Z rachunku bankowego, i to jest problem.)

Czy z rachunku bankowego, przepraszam bardzo...

(Głosy z sali)

Panie Senatorze, ale to nie ja uchwaląłem to prawo. Jeżeli zostało tak uchwalone...

(Głosy z sali)

Proszę bardzo, jeżeli zwróć się... Ja tylko mam problem, z czym ma być... Przepraszam bardzo, bo jak mam skarżyć to prawo do Trybunału Konstytucyjnego, muszę mieć wzorzec konstytucyjny do zaskarżenia, a ja nie widzę takiego wzorca.

(Senator Zbigniew Romaszewski: Równość obywateli, równość instytucji wyborczych.)

Przepraszam bardzo, ale nie bardzo tu widzę problem. Równość oznacza, że wszystkich obowiązuje ta sama norma prawna. Czy równość jest tu naruszona? Ja nie widzę tego naruszenia.

(Senator Zbigniew Romaszewski: Owszem.)

Dlaczego?

(Senator Zbigniew Romaszewski: Bo tracę prawo obywatelskie, jeśli nie mam konta bankowego.)

(Wicemarszałek Kazimierz Kutz: Panie Senatorze, bardzo proszę pytać albo zapisać się do głosu.)

(Senator Zbigniew Romaszewski: Zapisuję się do głosu wobec tego.)

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Senator Kulak, proszę.

Senator Zbigniew Kulak:

Dziękuję.

Mam dwa pytania. Jedno nawiązuje do wypowiedzi i pytania pana senatora Niciei, tylko dotyczy innego aspektu. Mianowicie, osoby publiczne, już po upływie okresu funkcjonowania w tej roli, są nadal traktowane wyjątkowo, noszą pewien rodzaj dożywotniego znamienia. Z jednej strony domagamy się nazwisk tych morderców, o których pytał pan senator Niciej, ale z drugiej strony używanie określeń „były senator Aleksander G.” czy „syn byłego prezydenta Lecha W.”, tak naprawdę nie jest żadną ochroną tych nazwisk, bo w gruncie rzeczy jest ciągłym upublicznianiem tych postaci. Jak na to zareagowałby pan profesor?

I druga sytuacja, która spotkała się z głęboką analizą Biura Prawnego Kancelarii Senatu, ale niestety biuro ostatecznie poddało się, jest następująca. Osoba siedem lat pozostająca na rencie złożyła w terminie wniosek o kolejne badanie lekarskie. Rentę miała przyznaną do końca czerwca, przez ZUS została wezwana dopiero 9 lipca i w tym dniu została zbadana, po czym 23 lipca wydano decyzję, która oczywiście była nie po myśli tej osoby. W związku z tym dopiero od 1 sierpnia osoba ta mogła zarejestrować się jako osoba bezrobotna, nie mając źródła dochodu przez cały lipiec, bo ostatnią rentę otrzymała za czerwiec. Czy widzi pan profesor jakąś szansę dochodzenia od ZUS odszkodowania, nie wiem, za doświadczenia za przewlekłość procedury spowodowanej wyłącznie przez ZUS?

I jeszcze jedno, ostatnie zdanie, Panie Profesorze, uzupełniające. Wydaje mi się, że zrzęcniej by było używać określenia „ochrona zdrowia” zamiast „służba zdrowia”, bo to drugie w pewnych środowiskach jest czasami krytycznie oceniane. Dziękuję.

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Andrzej Zoll:**

Zupełnie zgadzam się z panem senatorem. Jeżeli mamy w gazecie określenie „były senator G.” czy imię „Sławomir” z podanym potem wyjaśnieniem „syn byłego prezydenta Lecha W.”, to są to nieporozumienia, które po prostu źle świadczą o dziennikarzach. Lepiej byłoby wtedy podać pełne nazwisko, aniżeli stwarzać taką fikcję ochrony danych osobowych. To bowiem, powiedziałbym, jest trochę kpina z reguł, które zostały tutaj przyjęte.

Dalej jednak podtrzymuję stwierdzenie, że możemy mieć problem również z byłymi funkcjonariuszami publicznymi. Ostatnio nawet wszedłem w spór w tej sprawie z ministrem Janikiem z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zwróciła się do mnie dziennikarka, która chciała dowiedzieć się, jak wysokie emerytury otrzymują osoby piastujące najwyższe stanowiska w państwie. Chodziło o pana generała Jaruzelskiego, o generała Kiszczaka i jeszcze kogoś, nie pamiętam, o jaką osobę, ale tej samej rangi. Co ciekawe, zwróciła się do Kancelarii Prezydenta z pytaniem, jaką emeryturę ma generał Jaruzelski i otrzymała z tej kancelarii pełną informację. Zwróciła się do ministra spraw wewnętrznych o taką informację w sprawie emerytury generała Kiszczaka i minister Janik odmówił udzielenia informacji, twierdząc, że obecnie generał Kiszczak nie pełni funkcji publicznej i w związku z tym informacja ta jest chroniona ustawą o ochronie danych osobowych. Nie zgadzam się z taką interpretacją tych przepisów. Renta czy emerytura jest związana z pełnieniem funkcji publicznej, w związku z tym ta ochrona nie powinna tak daleko sięgać. Doradzałem dziennikarce wystąpienie na drogę sądową o ochronę jej praw dostępu do informacji publicznej.

Jeśli chodzi natomiast o tę konkretną sprawę, którą poruszył pan senator, to ja bardzo bym prosił o przekazanie mi szczegółów tej sprawy. Widzę tutaj jednak szansę porozmawiania z ZUS i zastanowienia się nad tym, czy nie byłoby podstaw do dochodzenia zadośćuczynienia za ten jeden miesiąc, gdybyśmy mogli ustalić, że była to w jakiś sposób zawiniona zwłoka ze strony tego urzędu. Dzisiaj ta interpretacja odpowiedzialności państwa idzie nawet dalej i niekoniecznie musimy ustalać w tych sprawach winę konkretnego urzędnika.

Mnie słowo „służba” nie razi. Ja uważam, że każdy urzędnik sprawuje służbę. Jest też służba medyczna, lekarz ma pewną misję. To słowo „służba” jest dla mnie bardzo pięknym słowem, może dlatego tak często go używam.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Senator Balicki, proszę.

Senator Marek Balicki:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Profesorze, zgadzam się z takim stwierdzeniem, że nie tylko tworzenie, stanowienie prawa jest ważne, ale również jego przestrzeganie i stosowanie. I ja w związku z licznymi sygnałami, które docierają do mojego biura czy są wysyłane przez media – zresztą pan profesor też przedstawił to w swoim sprawozdaniu – jestem bardzo zaniepokojony przestrzeganiem i stosowaniem prawa przez władze publiczne różnych szczebli, zwłaszcza tych niższych, szczebla wojewódzkiego i szczebla lokalnego. Wskazuje na to również wiele przykładów ujawnionych dzisiaj w trakcie zadawania pytań przez senatorów. A więc sprawy związane z domami pomocy społecznej, które są prowadzone bez jakiegokolwiek nadzoru. I mimo że są zgłaszane do władz różne sygnały, nie są podejmowane żadne działania. Czy tak jak teraz: otwieram gazetę i czytam, że publiczne zakłady opieki zdrowotnej wprowadzają niezgodnie z prawem opłatę, ogłaszają to i władze publiczne nie podejmują odpowiednich działań. Pomijam kwestię, że to powinno być uregulowane ustawowo. Odnoszę wrażenie, że istnieje wręcz taki klimat, który powoduje, że urzędnicy różnego szczebla władz publicznych takiego obywatela, za którym nie stoi żadna instytucja czy który nie jest przedsiębiorcą, traktują z góry, gorzej. I jeśli jest ważne interesów w przypadku konfliktu pomiędzy obywatelem a przedsiębiorcą, to nierzadko wygrywa przedsiębiorca, i to na różnych szczeblach.

Dlaczego to mówię? Pan profesor mówił o dobrej praktyce administracyjnej, urzędniczej czy o tym, co powinno być dobrze wykonywaną pracą. Czy pan profesor widzi więc jakieś rozwiązania systemowe, które można by wprowadzić, żeby odwrócić ten bardzo niedobry trend, wiążący się również z korupcją? Przybiera ona, jak wynika z ostatnich raportów, coraz większe rozmiary. Czy pan profesor widzi jakieś systemowe rozwiązania? Czy są jakieś propozycje i przemyślenia co do stanowienia prawa czy też co do tego, żeby władze stosowały prawo we właściwy sposób?

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Andrzej Zoll:**

Myślę, że tutaj są dwie kwestie, którymi trzeba koniecznie się zająć. Pierwsza to bardzo wyraźna ofensywa edukacyjna, jeżeli chodzi o społeczeństwo. I nie chodzi mi tylko o edukację w znaczeniu realizacji programu szkolnego, tylko o edukację obywatelską, o uświadomienie sobie przez obywateli ich praw i obowiązków. To zostało bardzo zaniedbane, poziom znajomości praw jest bardzo niski. W związku z tym człowiek, który przychodzi do urzędu, dysponuje znaczenie

(rzecznik A. Zoll)

mniejszą wiedzą na temat swoich praw niż urzędnik. Władza urzędnika wynika właśnie z różnicy świadomości. Petent jest zdany na to, co mu powie urzędnik, co mu z łaski zdradzi, czy powie, w jaki sposób mógłby sprawę załatwić. Czyli działanie, na przykład budowanie sieci biur porad obywatelskich niezależnych od organów władzy, biur porad, które będą prowadzone przez organizacje obywatelskie... I trochę w tym kierunku próbujemy zmierzać, aby wykorzystać tu na przykład uniwersytety trzeciego wieku, seniorów, ludzi z doświadczeniem, z wiedzą, ażeby włączyli się w tę pomoc dla obywateli.

I druga sprawa, to, co mówiłem na początku, to znaczy dobór urzędników. To naprawdę musi być robione na zasadzie konkursu. Nie może być tak, żeby zatrudnianie urzędnika odbywało się tylko poprzez kontakty prywatne, poprzez jakieś znajomości. Głośna była sprawa Urzędu Skarbowego w Zakopanem. Przez kilka lat kierownikiem urzędu w Zakopanem była fryzjerka. Może i umiała bardzo dobrze chesać, ale to nie jest chyba stanowisko dla osoby, która wybrała zupełnie inny zawód. I tu są jakieś zasadnicze problemy. My nie mamy opracowanych kryteriów zatrudniania kogoś na określonym stanowisku. Wszystko powinno się odbywać w drodze jawnego konkursu, z jasnymi kryteriami, z jasnymi procedurami, konkursu, do którego może stanąć każdy, który spełnia określone kryteria. Bardzo jestem dzisiaj zaniepokojony atakiem ze strony niektórych przedstawicieli rządu na korpus Służby Cywilnej i kwestionowanie w ogóle potrzeby utrzymywania korpusu Służby Cywilnej. Wydaje mi się, że należy to rozszerzyć, pogłębić i bardzo radykalnie przestrzegać reguł, które zostały tu ustalone.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Skończył pan, Panie Profesorze?
Jeszcze senator Piesiewicz.

Senator Krzysztof Piesiewicz:

Panie Profesorze, chciałbym powrócić do pewnego problemu, bo wydaje mi się on bardzo istotny. Zastanawiam się, jak do niego podejść, żeby być dobrze zrozumianym. Mam bowiem nieodparte odczucie, że i orzecznictwo Sądu Najwyższego, i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, i rozstrzygnięcia w poszczególnych sprawach dotyczące ochrony dóbr osobistych, w kontekście funkcjonowania mediów polskich i monografii, które się ukazują, nie rozwiązują coraz większego problemu związanego ze sposobem funkcjonowania mediów. Z jednej strony niezaprze-

czalnie istnieje coś, co jest wartością w naszym życiu publicznym, wolność mediów, wolność słowa. Z drugiej zaś strony istnieje coś, co powinno być panu bliskie, to znaczy ochrona dobrego imienia instytucji życia publicznego, godność i ochrona dóbr osobistych poszczególnych osób. Mogę powiedzieć, że nie spotkałem się w ciągu ostatnich dziesięciu lat z orzeczeniem sądowym, wydanym w czasie i z taką treścią, która w jakikolwiek sposób rekompensowałaby, łagodziłaby wyrządzoną krzywdę albo pozwałała coś naprawić w przypadku poniesienia uszczerbku w życiu publicznym, na przykład dotyczącego wiarygodności instytucji, albo uszczerbku w dobrach osobistych osoby dotkniętej pewnym działaniem. Zakładałem z góry, że często nie chodzi tu o działanie w złej wierze. Ale czy pan zrobił cokolwiek, żeby podjąć dyskurs z wolnymi mediami w demokratycznym państwie, w których codziennie spotykam się z naruszeniem – często bez złej woli – uczuć religijnych, dóbr osobistych, z nieprzestrzeganiem podstawowych norm wynikających z kodeksu postępowania cywilnego albo z kodeksu postępowania karnego?

Podejrzewam, że wynika to po prostu z braku kultury prawnej u tych, którzy wykonują tak wspaniały zawód, którzy podejmują się tak wspaniałego posłannictwa, jakim jest dziennikarstwo. Ta poszerzająca się przestrzeń wolności mediów nie jest zrównoważona rzeczywistą odpowiedzialnością za naruszenie tego rodzaju wartości dotyczących instytucji życia publicznego czy ochrony dóbr osobistych. Jest tu jakiś rozdźwięk, jest tu jakieś nieporozumienie. Przecież mamy do czynienia... Tajemnica określonego rodzaju wynika jednak z takiej konstrukcji norm prawnych, która ma służyć jakiemuś dobru, również publicznemu. Jak pogodzić to zagadnienie tajemnicy dziennikarskiej z kwestią pewnych dóbr osobistych? Przecież większość mediów w Polsce to są media komercyjne; jest pogoń za sensacją. To problem, którego dotykam z pewnym lękiem, bo ja wiem, że pojawia się tu konflikt pewnych dóbr i oczywiście żaden polityk, żadna partia... Również parlament ma problem, żeby to podjąć. Ale rzecznik praw obywatelskich jest tu odpowiedni i mógłby zainicjować pewną debatę, pewną dyskusję, również w kontekście opracowania czegoś, co nazywałoby się zbiorem deontologicznym zawodu dziennikarskiego. Mógłby też wywierać na sądy tego rodzaju presję, która powodowałaby rzeczywistą odpowiedzialność, rzeczywiste odszkodowania, rzeczywiste wykuwanie pewnych norm, wydawanie takich orzeczeń, które tworzyłyby pewien ład w tym konflikcie różnych wartości.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Proszę bardzo.

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Andrzej Zoll:**

Panie Senatorze, obaj jesteśmy sygnatariuszami Karty Powinności Człowieka. Podpisywaliśmy taką kartę. Mnie się wydaje, że to, co pan poruszył, jest bardzo mocno z tym związane. Nie można mówić o wolności mediów, odrywając to od odpowiedzialności dziennikarza. Wolność słowa musi się zawsze kojarzyć z odpowiedzialnością za to słowo. Ten problem bardzo często występuje.

Jeżeli zaś chodzi o współdziałanie z organizacjami dziennikarskimi, z samorządem zawodowym dziennikarzy, to prowadzę z nimi bardzo ścisłą współpracę. Na przykład w styczniu tego roku zorganizowałem u siebie konferencję, która była poświęcona udziałowi dziennikarzy w budowie społeczeństwa obywatelskiego. I rozmawialiśmy wtedy właśnie dokładnie o tych kwestiach, o których pan teraz mówi. Myślę, że taka debata jest niezbędna. Niezbędna. Bo niezależnie od tego, czy mamy do czynienia z dziennikarzem pracującym na przykład w telewizji publicznej, czy z dziennikarzem z telewizji komercyjnej, reguły odpowiedzialności za słowo są identyczne. Wiąza każdego dziennikarza, niezależnie od tego, w jakich rodzajach mediów pracuje. Ten problem jest mi w każdym razie bardzo bliski. Próbuje z dziennikarzami prowadzić jakiś dialog. Jest to zresztą również zgodne z moimi zainteresowaniami zawodowymi, konflikt między wolnością mediów a odpowiedzialnością za słowo znajduje się chyba w centrum moich zainteresowań.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Stwierdzam, że lista pytających...

(*Senator Zbigniew Romaszewski: Ja mam jeszcze pytanie, chyba nie zauważono tego.*)

Dobrze, ale jako ostatni, Panie Senatorze. Zabrakło czasu, żeby się zapisać?

Proszę bardzo.

(*Senator Zbigniew Romaszewski: Ja się zgłaszałem.*)

Nie zauważyłem tego.

(*Senator Sekretarz Sławomir Izdebski: Ja zauważyłem, ale pan chyba sugerował, że chodzi o głos w dyskusji.*)

Proszę, Panie Senatorze.

Senator Zbigniew Romaszewski:

Chcę powrócić do kwestii tych nieszczęsnych przypadków. Otóż chciałbym po prostu, Panie Profesorze, na coś zwrócić uwagę. Niewątpliwie ten przepis zarówno w ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, jak i w ordynacji samorządowej, jaki jest, taki jest. Problem jest tylko jeden. Otóż – w moim głębokim przekonaniu – ten przepis

jest przepisem niekonstytucyjnym, i to aż z trzech powodów związanych z naruszeniem zasady równości.

Kwestią niewątpliwie najważniejszą jest tutaj to, że obywatel, który nie ma konta bankowego, nie ma prawa wspierać ugrupowania, które chciałby wesprzeć, a nie każdy ma konto. Trzeba powiedzieć, że liczba kont bankowych jest mimo wszystko dużo mniejsza niż liczba obywateli posiadających prawo wyborcze. I to jest pierwszy akt nierówności.

Drugi akt nierówności wiąże się z dyskryminacją innych pozabankowych instytucji posiadających uprawnienia do przekazywania pieniędzy. Dlaczego nie może tego zrobić Poczta Polska, tylko koniecznie banki? Podkreślam, że tu chodzi o instytucje prywatne, którym się za to płaci. Dlaczego to banki są w uprzywilejowanej sytuacji, nie wiem.

I wreszcie trzecia kwestia, w gruncie rzeczy najmniejszej wagi. Te same pieniądze mogą być przekazane przekazem pocztowym na określonych warunkach itd., itd. na wyborcze fundusze partyjne, nie mogą natomiast być przekazane tutaj. Jest to przepis niewątpliwie bardzo kontrowersyjny. A dlaczego do tego nawiązuję? Dlatego, że właśnie zostałem wezwany na sprawę dotyczącą przepadku środków z funduszu wyborczego Bloku Senat 2001. Kłopotów nie było żadnych. Od razu odprowadziliśmy te pieniądze, one były wyróżnione, przekazaliśmy je itd., ale teraz będzie sprawa. Niewątpliwie zwrócę się do rzecznika o włączenie się w tę sprawę, właśnie z tych powodów. Dziękuję bardzo.

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Andrzej Zoll:**

Panie Senatorze, dziękuję bardzo za zwrócenie uwagi na te problemy. Muszę powiedzieć, że z dużą ostrożnością podchodzę do ustaw typu ordynacje wyborcze, dlatego że są to najbardziej polityczne ustawy. I tu rzecznik musi bardzo uważać, żeby nie być posądzony o to, że próbuje coś rozegrać właśnie w sensie politycznym. Ale rozumiem uwagi dotyczące kwestii równości. Chciałbym tylko, nie na zasadzie odbijania pałeczki, zwrócić na coś uwagę. Otóż, przepraszam bardzo, przecież grupa senatorów ma takie same uprawnienia jak rzecznik praw obywatelskich, jeżeli chodzi o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli jednak będzie taka wola, to ja rozważę tę sprawę i możliwe, że wystąpię z odpowiednim wnioskiem.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Lista pytających została wyczerpana.

Panie Profesorze, na razie dziękuję panu. Może pan chwilę odpocząć.

(wicemarszałek K. Kutz)

Otwieram dyskusję.

Na liście mam nazwiska pięciu senatorów: pana Szafrança, pani Krystyny Sienkiewicz, pana Izdebskiego, pani Liszcz i pani Janowskiej.

Udzielam głosu panu Szafrancowi.

Proszę zapisywać się do głosu, jeśli ktoś jeszcze ma ochotę zabrać głos.

Senator Jan Szafraniec:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! Szanowny Panie Profesorze!

Moje wystąpienie będzie miało charakter rozbudowanego pytania, wobec tego będzie dosyć krótkie. Dotyczy ono przyjętego w dniu 19 września przez rząd polski „Krajowego programu działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003–2005”.

Jak wynika z dokumentu przedstawionego rządowi przez pełnomocnika rządu do spraw równego statusu kobiet i mężczyzn, program przyjęty przez rząd jest – czy ma być – odpowiedzią na międzynarodowe zobowiązanie Polski do realizacji zaleceń zawartych w deklaracji pekińskiej. Stąd też powstaje pytanie, czy Polska rzeczywiście jest zobowiązana do wdrażania, do realizacji zaleceń i wniosków dokumentu końcowego konferencji ONZ w sprawie kobiet w Pekinie oraz specjalnej sesji Zgromadzenia ONZ w roku 2000.

W moim rozumieniu, zalecenia i wnioski wynikające z powyższych dokumentów nie mają charakteru konwencji, nie są przez Polskę ratyfikowane, a skoro nie są konwencjami, to nie można ich traktować jako zobowiązań, zgodnie z którymi tworzy się program rządowy.

Kolejną sprawą związaną ze wspomnianym programem działań na rzecz kobiet jest powoływanie się na kolejne zalecenia, tym razem na rezolucję Parlamentu Europejskiego z sierpnia 2002 r., która zaleca legalność i ogólną dostępność aborcji, co – w moim rozumieniu – oczywiście narusza konstytucyjne zasady ochrony życia w naszym kraju. Stąd kolejne pytanie: czy prawnie uzasadnione jest budowanie rządowego programu na podstawie jakichś zaleceń, które nie wynikają z ratyfikowanych przez Polskę dokumentów?

Powoływanie się pełnomocnika do spraw równego statusu kobiet i mężczyzn na tego typu zalecenia i sugerowanie, że ich akceptacja i transpozycja w zakresie równego traktowania płci są jednymi z podstawowych kryteriów kwalifikujących do członkostwa w Unii Europejskiej, jest – moim zdaniem – nieprawidłową, błędną i nieuzasadnioną interpretacją.

Skądinąd wiem, że w rozdziale wstępnym tej pekińskiej platformy działania jest zapis mówiący o uwzględnieniu i poszanowaniu suweren-

nego prawa każdego kraju, dlatego też Forum Kobiet Polskich twierdzi, że powoływanie się w dokumencie rządowym na bezwzględną konieczność wdrażania platformy pekińskiej jest niezgodne z tymi zasadami, narusza obowiązujący w Polsce porządek prawny oraz wprowadza w błąd zarówno strukturę rządową, jak i opinię publiczną i jest przedsięwzięciem całkowicie nieuzasadnionym.

Stąd też z niecierpliwością oczekuję stanowiska pana profesora w tej sprawie. Proszę mnie albo utwierdzić w moim przekonaniu, albo też wyprowadzić z błędu. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję panu senatorowi.

Proszę o zabranie głosu panią senator Krystynę Sienkiewicz. Przypominam, że można mówić dziesięć minut, nie dłużej.

Senator Krystyna Sienkiewicz:

Ależ tak, Panie Marszałku, jako kobiety jesteśmy mistrzyniami skrótu.

Rzecznik praw obywatelskich rozpoczął swoje wystąpienie od takiego stwierdzenia, iż stan państwa budzi zaniepokojenie. Stan państwa, które posiada swoje struktury, swoje organy, istnieje, ma określone granice, określoną hierarchię. Tezę, iż państwo słabnie, poparł pan diagnozą sytuacji w Polsce: bezrobocie, rzeczywiście niekończące się reformy, nieistniejące budownictwo, niedostatecznie chronione prawa rodziny, chora ochrona zdrowia. I w tym miejscu chciałabym się zatrzymać.

Otóż w informacji rzecznika praw obywatelskich dużo miejsca poświęca się trudnym problemom funkcjonowania ochrony zdrowia. Jest to najbliższy mi obszar zagadnień, śmiem twierdzić, bez udawanej pokory, że dość dobrze mi znany. Ale mimo starannej lektury informacji rzecznika praw obywatelskich nie znalazłam nic na temat skutków obowiązującej w Polsce ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, która krzywdzi, dyskryminuje i ubezwłasnowolnia kobiety, jakkolwiek by było obywatelki.

Akurat moja wypowiedź jest à rebours do wypowiedzi pana senatora Szafrança i chcę zapytać, czy nie było tego typu skarg. Czy wśród omawianych praw dotyczących ochrony zdrowia i praw pacjenta nie mieści się prawo do refundowanych, nowoczesnych środków antykoncepcji hormonalnej, w tym antykoncepcji doraźnej? Czy w tym nie mieści się prawo do korzystania z osiągnięć współczesnej medycyny w dziedzinie badań prenatalnych, jakkolwiek by było badań zapobiegających wielu dramatom? Czy w tym prawie do dobrej, nowoczesnej ochrony zdrowia nie mieści się prawo uczniów, prawo młodzieży,

(senator K. Sienkiewicz)

do rzetelnej, zgodnej z międzynarodowymi standardami edukacji seksualnej dostosowanej do wieku dzieci i młodzieży, a nie ideologicznie ukierunkowanej?

Jak realizowane jest w Polsce prawo kobiet do legalnego przerywania ciąży? Czy wszystkie instytucje zobowiązane do realizacji tej ustawy w pełni respektują prawo kobiet? Chociaż w Polsce w określonych w ustawie przypadkach aborcja jest legalna, to praktyka wskazuje, iż tak nie jest.

I dobrze, że urząd pełnomocnika do spraw równego statusu kobiet i mężczyzn przedstawia właśnie informacje tego typu.

Już tylko wspomnę, że istnieje rezolucja Parlamentu Europejskiego dotycząca zdrowia, praw reprodukcyjnych i seksualnych, że nie ma w Polsce przyjaznego młodym ludziom poradnictwa z zakresu zdrowia seksualnego na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej – również nieunikającej krytyki. Ta opieka zdrowotna adresowana do młodych dziewcząt pozwoliłaby uniknąć ciąż wśród nastolatek, jakkolwiek by było również obywatelki Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Brak edukacji seksualnej, pomocy materialnej najuboższym rodzinom, brak swobodnego dostępu do antykoncepcji to przyczyny wielu tragedii. To właśnie one przekonują nas, że dzieci rzeczywiście znajduje się w kapuście, uwiarygodniają to twierdzenie. I śmiem twierdzić, że tej sytuacji nie dostrzegają najważniejsze instytucje państwowe. Śmiem twierdzić, że z rzecznikiem praw obywatelskich włącznie. I z tego powodu skłonna jestem poprzeć zamysł powołania ministerstwa do spraw rodziny, kobiet i młodzieży. Wówczas zdecydowanie tak.

I jeszcze jedna sprawa. Otóż równie starannie przeczytałam rozdział dotyczący ochrony praw mniejszości – co nie znaczy, że całego sprawozdania nie potraktowałam poważnie – rozdział o mniejszościach narodowych i etnicznych. Był to niewielki margines skarg rozpatrywanych przez rzecznika praw obywatelskich.

Chciałabym zapytać, jak wyglądają prawa mniejszości seksualnych. W państwie prawa są one ukryte za zasłoną milczenia. Każdy z nas – jeżeli zechce się do tego przyznać – powie, że choć raz słyszał o zwolnieniu z pracy, wypowiedzeniu lokalu, odmowie prawa do mieszkania czy prawa do zachowku w przypadku par jedнопłciowych czy różnych innych formach dyskryminowania człowieka w Polsce ze względu na inną orientację seksualną.

Nie chciałabym wyczerpać przewidzianego limitu czasu i cierpliwości pana marszałka, zatem na tym poprzestanę.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Nie, jeśli o to chodzi, to ma pani jeszcze dużo czasu.

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu pana senatora Sławomira Izdebskiego.

Senator Sławomir Izdebski:

Dziękuję, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Profesorze!

Ja również nie będę przedłużał, bo rzecznik praw obywatelskich, zarówno w dzisiejszym swoim wystąpieniu, jak i w materiale dostarczonym senatorom na piśmie, bardzo szeroko przedstawił problem praw obywatelskich.

Ja chciałbym odnieść się tylko do kilku bardzo ważnych kwestii. Jak powiedziałem, z większością tego, o czym mówił pan profesor, zapoznaliśmy się wcześniej, także na spotkaniach z naszymi wyborcami.

Państwo Senatorowie, chciałbym zwrócić uwagę na kilka kwestii, przede wszystkim na dostęp ludzi biednych do instytucji sądu, na łamanie praw do ochrony zdrowia i praw pacjenta, a także na sprawy socjalne.

Po przejrzeniu tego dokumentu uznałem, że słusznie pan profesor zauważył, że dostęp ludzi biednych do instytucji sądu jest w Polsce znacznie ograniczony. Dostrzegamy to zwłaszcza wtedy, kiedy przebywamy w terenie, mamy dyżury w naszych biurach, spotykamy się z wyborcami. Jak funkcjonuje system wymiaru sprawiedliwości w Polsce, chyba wszyscy wiemy, więc nie trzeba tego nikomu tłumaczyć. Wiemy, że wszystkie mankamenty tego systemu najbardziej odbijają się na ludziach biednych. Zresztą rzecznik praw obywatelskich w swojej informacji również poruszył te istotne problemy. Pan profesor położył dość mocny nacisk na to, że skala nieprawidłowości w tym zakresie jest bardzo duża. Również w moim odczuciu skala tych nieprawidłowości jest bardzo duża.

Następna sprawa, o której chciałbym powiedzieć, dotyczy łamania praw do ochrony zdrowia i praw pacjenta. Wiemy o tym, że trudności obywateli, jeśli chodzi o realizację konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia, są naprawdę bardzo duże. Chodzi również o należne im prawo, oczywiście proporcjonalne do ich sytuacji materialnej, równego dostępu do świadczeń, opieki zdrowotnej czy finansowej pochodzącej oczywiście ze środków publicznych. Te trudności przybrały skalę dotychczas niespotykaną. Myślę, że w tym przypadku działania rzecznika nie mogą się ograniczać tylko do analizy czy do porównania wydawanych przepisów w tej sprawie, lecz powinny zmierzać do czegoś więcej.

Na koniec chciałbym powiedzieć o sprawach socjalnych. Myślę, że to są również bardzo ważne kwestie, o których powinniśmy mówić bardzo dużo. Przede wszystkim należy pamiętać o prawie do równego życia dla wszystkich obywateli,

(senator S. Izdebski)

co oczywiście gwarantuje nam konstytucja, a dokładnie jej art. 32, który wyraźnie mówi, iż wszyscy są równi wobec prawa, wszyscy mają prawo do równego traktowania, nikt nie może być dyskryminowany przez władze publiczne z jakiegokolwiek przyczyny.

To wszystko, moim zdaniem, świadczy o tym, że naszą ojczyznę dzieli jeszcze wielka, bardzo wielka przepaść od konstytucyjnej normy, stwierdzającej, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawa. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Kazimierz Kutz:

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu panią senator Teresę Liszcz.

Senator Teresa Liszcz:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Panie Profesorze!

Chciałabym nawiązać do kilku poruszonych dzisiaj kwestii, zwłaszcza do tych w sposób szczególny interesujących Komisję Ustawodawstwa i Praworządności, której jestem członkiem. Chodzi mianowicie o kwestie prawidłowej legislacji, dobrego, zgodnego z konstytucją, racjonalnego i skutecznego prawa. To, że jest z tym źle, wszyscy wiemy i nie ma sensu tego powtarzać. Raczej trzeba się skoncentrować na tym, jak to zmienić.

Z dużą satysfakcją stwierdzam ewolucję poglądów pana profesora w sprawie ustawy o tworzeniu prawa czy o stanowieniu prawa. Ona nie jest oczywiście remedium na wszystkie bolączki, lecz jest jednym z instrumentów, którymi można spróbować się posłużyć, by poprawić sytuację. Pamiętam, że jeszcze jakiś rok temu na jednej z konferencji pan profesor bardzo sceptycznie wypowiadał się na ten temat, był raczej temu przeciwny, tak jak i niektórzy teoretycy prawa obecni na tej konferencji. Trochę później – podczas przedstawiania informacji o działalności rzecznika praw obywatelskich za rok 2001 – pan profesor już rozważał taką możliwość i przychylił się do niej, a dzisiaj dosyć wyraźnie, jeśli dobrze zrozumiałam, oświadczył pan profesor, że stworzenie takiej ustawy byłoby pożądane. Co więcej, uczynił pan nawet pierwszy krok w tym kierunku, tworząc praprojekt ustawy o krajowej radzie legislacyjnej. Ale – w moim odczuciu – ta ustawa powinna być raczej częścią czy rozdziałem szerszej ustawy o stanowieniu prawa. Myślę, że lepiej byłoby, gdyby była ona, że tak powiem, osadzona właśnie w tej ustawie o stanowieniu prawa.

Zapoznałam się wstępnie z tym projektem. Mam w związku z tym pewne wątpliwości, zwła-

szcza co do skuteczności rady wyposażonej w takie uprawnienia, jakie są przewidziane w tym projekcie. Obawiam się, że zarówno właściwe i mocne usytuowanie tej rady, jak i cała ustawa o stanowieniu prawa wymagałyby jednak pewnych zmian w konstytucji. Powstaje bowiem problem dotykający kompetencji konstytucyjnych organów inicjujących proces legislacyjny i go przeprowadzających. Bez zmiany konstytucji ta ustawa oraz działanie i kompetencje rady musiałyby być z konieczności okrojone i dosyć ograniczone. Przed nami jeszcze dwa lata tej kadencji parlamentu. Być może nie jest jeszcze za późno, żebyśmy podjęli tę inicjatywę, z którą nosiliśmy się od początku, ale byliśmy trochę zdeprymowani dosyć negatywnym stanowiskiem najbardziej kompetentnych osób w sprawie sensu tworzenia tej ustawy. Sądzę, że wrócimy, biorąc pod uwagę dzisiejszą wypowiedź rzecznika, do tej sprawy podczas prac Komisji Ustawodawstwa i Praworządności. Jeśli nawet nie uda nam się doprowadzić do uchwalenia tej ustawy, to chociaż zostawimy po sobie projekt ustawy o stanowieniu prawa.

Jeżeli chodzi o kwestię poruszaną przez pana profesora – uprzywilejowanej kasacji, stosowanej w przypadkach, gdy prawomocne orzeczenie narusza konstytucyjne prawa i wolność, to – tak jak wspomniał pan profesor – nasza komisja opowiadała za tym i wprowadziła nawet poprawkę zmierzającą do tego, żeby utrzymać tę wyjątkową kasację. Przepis ten został utracony, właściwie z powodów legislacyjnych, przez Trybunał Konstytucyjny, ale my jesteśmy gotowi do tego wrócić. Gdyby nasza inicjatywa z udziałem pana profesora powstała szybciej niż przygotowywany projekt rządowy, to jesteśmy otwarci na podjęcie próby uchwalenia odpowiedniego projektu senackiego.

Kolejna kwestia, która mnie od dawna bardzo interesuje, dotyczy trybu przyznawania rent inwalidzkich, nazywanych dzisiaj rentami z tytułu niezdolności do pracy. Interesuje mnie zwłaszcza kwestia ustalania podstawowej przesłanki, jaką jest niezdolność do pracy, dla celów rentowych. To, co się od paru lat dzieje w tym zakresie, jest nieporozumieniem. Jest to sytuacja korupcyjna, gdyż decyduje o tym jedna osoba i dosyć łatwo do niej dotrzeć. Z góry wiadomo, kto będzie orzekał, bo w wezwaniu są podane dane, takie jak numer pokoju, godziny urzędowania, więc wiadomo, jaki lekarz orzecznik będzie w tym dniu urzędował w tym pokoju. Dopiero potem mamy do czynienia z kontrolą sądową pośrednią, która następuje po zaskarżeniu decyzji wydanej przez oddział ZUS, jakiemu podlega dany obywatel, bez instancji odwoławczej.

Wydaje mi się, że musi nastąpić radykalna zmiana tego trybu tak, aby te orzeczenia były prawidłowe, i widać pewne zapowiedzi działań

(senator T. Liszcz)

zmierzających w tym kierunku. Radykalna zmiana w tym zakresie polegałaby na wyłączeniu orzekania z instytucji, która potem płaci rentę w następstwie tego orzekania. Dzisiaj mamy bowiem do czynienia z sytuacją, w której lekarz, pracownik ZUS, decyduje o tym, czy ZUS będzie płacił rentę. Oczywiście niemożliwe jest całkowite oderwanie od siebie tych dwóch kwestii: orzekania w sprawie renty i wypłacania renty. W przeciwnym razie organ, który orzekałby, zupełnie nie licząc się ze zobowiązaniami ZUS, mógłby być zbyt hojny i nie liczyć się zupełnie ze środkami, jakimi ZUS dysponuje. Trzeba wybrać jakiś pośredni sposób.

Wydaje się, że pierwszą instancją, jednoosobową, mógłby być lekarz orzecznik ZUS, ale konieczne jest wprowadzenie przepisów proceduralnych – być może drobnych, ale w istocie bardzo ważnych – które sprawiłyby, że nie byłoby z góry wiadomo, kto będzie orzekał w konkretnej sprawie. Potrzebny jest jakiś tryb losowego przydziału pacjentów do lekarzy orzekających. Poza tym ważny jest dobór samych lekarzy orzeczników. Wydaje mi się, że obecnie jest on dosyć przypadkowy. Lekarz na podstawie dokumentacji lekarskiej – rzadko się odbywają badania przed samym lekarzem, jest to raczej jakaś rozmowa – ma orzekać, niezależnie od tego, jakie rodzaje chorób mają być podstawą orzeczenia niezdolności do pracy. To jest onnipotentny lekarz, a dobór tych lekarzy jest dla mnie dosyć tajemniczy. Musiałaby być przeprowadzona niezwykle ostra selekcja lekarzy, i co do ich kompetencji, i co do ich uczciwości.

Jestem przekonana – i liczyłabym ewentualnie na wsparcie ze strony rzecznika – że druga instancja powinna być wyprowadzona z ZUS. To powinien być organ kolegialny, w którym oczywiście powinien zasiadać przedstawiciel ZUS, żeby bronić interesu tej instytucji, czyli rygorystycznego przestrzegania przepisów o świadczeniach. Jednak sama komisja nie powinna, moim zdaniem, składać się z pracowników ZUS i działać wewnątrz ZUS. Powinna to być jakaś zewnętrzna komisja wojewódzka, jedynie z udziałem pracowników ZUS.

Jestem ogromnie zaniepokojona zapowiedziami rządu, wicepremiera Hausnera, co do dalszej, jak rozumiem, jeszcze bardziej rygorystycznej weryfikacji przyznanych już rent i kryteriów uznawania niezdolności do pracy w przyszłości. Bo już dzisiaj zgłasza się do biur bardzo wiele osób nawet na pierwszy rzut oka niezdolnych do jakiegokolwiek pracy, niemogących jednak uzyskać orzeczenia o niezdolności do pracy, a z drugiej strony każdy z nas zna takich, którzy celowo stopniowo biorą zwolnienia lekarskie, choć nie jest to konieczne, i przygotowują się, przysposa-

biają do uzyskania orzeczenia o niezdolności do pracy, a potem jadą za granicę i pracują na przykład w Ameryce. Z jednej strony mamy więc rygor, które wyłączają z prawa słusznie im należnego tych, którzy powinni się kwalifikować, a z drugiej strony renty są przyznawane osobom zupełnie się do tego niekwalifikującym. Jest to sprawa trudna, ale jej rozwiązanie trzeba się podjąć.

Sprawa... Jeżeli mam jeszcze chwilę...

(Wicemarszałek Kazimierz Kutz: Ma pani jeszcze dwie minuty.)

Chodzi o zmianę prawa prasowego. Pan profesor przedstawiał nam nawet pewne propozycje zmian w tym zakresie. Ja osobiście, muszę to powiedzieć, w pewnym momencie nawet się do nich zapaliłam, z tym że po poczytaniu trochę na ten temat i, nie ukrywam, po osobistych doświadczeniach z poważnymi gazetami – nie z jakimiś gazetami sensacyjnymi, ale z liczącymi się na polskim rynku, z liczącym się tygodnikiem – doszłam do wniosku, że sprawa nie jest tak oczywista i prosta. Z jednym się zgadzam, to znaczy z tym, że ochrona osób publicznych nie może być tak dużo mocniejsza, jak to jest zapisane w prawie prasowym, bo jest tam mowa o tym, że tylko w sprawach naruszenia prawa prasowego dotyczącego osób publicznych prokurator ma obowiązek działać z urzędu, a w pozostałych przypadkach może przyłączyć się do oskarżenia. A więc jest tu nierównowaga, bo osoby publiczne nie powinny być mocniej chronione, mimo że są oczywiście mocniej narażone, ale decydując się na działalność publiczną, wkalkulowują w to ryzyko ograniczenia swojej prywatności.

Tam jest jeszcze wiele innych spraw, w sumie całe stare prawo prasowe jest do zmiany, bo byłoby nalaniem młodego wina w stare bukłaki to, gdyby do tego starego prawa prasowego dołączyć nowe przepisy karne. I dlatego ja mam co do tego wątpliwości. I nie dlatego, żebyśmy ignorowali inicjatywę pana profesora, dotychczas komisja nie wystąpiła z taką inicjatywą. Po prostu zdania w samej komisji były podzielone.

Na koniec chcę tylko wyrazić uznanie dla sposobu sprawowania urzędu rzecznika przez pana profesora, zresztą identycznego ze znakomitym sprawowaniem tego urzędu przez wszystkich pańskich poprzedników. Chcę podziękować zwłaszcza za zajęcie się sprawami najbiedniejszych, sprawami socjalnymi, o których chciałam powiedzieć, ale zabrakło mi czasu, i sprawami ordynacji podatkowej, bo władza urzędów podatkowych jest dzisiaj absolutna, a absolutna władza deprawuje. Ona jest nadużywana i wykorzystywana ze szkodą nie tylko dla przedsiębiorców, ale i dla pracowników, którzy tracą miejsca pracy. Apelowalabym więc o dokładniejsze zajęcie się tymi sprawami. Dziękuję.

(Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Ryszard Jarzembowski)

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Zapraszam panią senator Zdzisławę Janowską, a przygotowuje się pani senator Olga Krzyżanowska.

Senator Zdzisława Janowska:

Panie Marszałku! Panie Profesorze – Rzeczniku Praw Obywatelskich! Wysoki Senacie!

Z jednej strony chciałabym dołączyć się do tych, którzy podkreślają niewątpliwie wysokie walory raportu, ponieważ dzięki niemu dowiadujemy się – i słusznie – o krytycznej ocenie tego, co czyni się w kraju w związku z pomocą społeczną i jej niedoinwestowaniem, a także o tym, na co pan słusznie zwraca uwagę, to znaczy o problemach ludzi najuboższych i o szeregu patologii, które występują w sferze funkcjonowania naszej gospodarki. Z drugiej strony chciałabym jednak zwrócić uwagę na kwestie, których nie znajduję w raporcie, które zostały pominięte, a nie bardzo możliwe wydaje się, ażeby nie docierały do pana profesora.

Tu chciałabym nawiązać do wypowiedzi pani senator Sienkiewicz i do równości w dostępie do ochrony zdrowia. Bo jako przedstawiciele Parlamentarnej Grupy Kobiet, środowiska spotykającego się z organizacjami kobiecymi, zbyt często dowiadujemy się – zresztą docierają do nas też takie sygnały, media bardzo dużo o tym mówią – że nie jest przestrzegane prawo do ochrony zdrowia, jeśli chodzi o kwestię dostępu do badań prenatalnych. Dzisiaj już dochodzi w tej kwestii do postępowań sądowych i wyraźnie mówi się o tak zwanej podwójnej moralności lekarskiej, oczywiście niektórych tylko grup lekarzy, bo nie chcę tego generalizować. Na ostatnim kongresie w Toruniu mieliśmy już tego dowody – dyskusja przeniosła się na problemy takie jak znieść czy też ograniczyć badania prenatalne, jak ograniczyć zapłodnienia in vitro i jak ograniczyć uświadamianie pacjentek w zakresie zagadnień reprodukcyjnych. Zupełnie pominięte zostały za to kwestie dotyczące szerzącej się w środowisku lekarskim korupcji, korupcji wynikającej z podwójnej moralności, objawiającej się tym, że lekarz najpierw z uwagi na klauzulę sumienia odmawia zgodnych z prawem badań, a następnie w swojej prywatnej klinice udziela za pieniądze określonej pomocy. Nie mówi się o tym, nie zwraca się też uwagi na takie praktyki, typowe dla środowiska lekarskiego, gdy również w godzinach pracy wykorzystuje się szpitalną aparaturę medyczną do prowadzenia prywatnej działalności. Ja wiem, że w każdej grupie zawodowej szerzą się patologie, ale kiedy mówimy o ochro-

nie zdrowia, o prawie do ochrony zdrowia, to należałoby te kwestie równo traktować. To tyle w nawiązaniu do wypowiedzi pani senator Sienkiewicz.

Ponadto chcę powiedzieć, że i w poprzednim roku, i teraz z wielkim zainteresowaniem przejrzałam raport dotyczący praktyk dyskryminacyjnych. No i niestety okazuje się, że te praktyki dyskryminacyjne dotyczą przede wszystkim – no, takie są fakty – mniejszości narodowych.

Z wielkim zainteresowaniem przeczytałam też o pomocy pana profesora – i za to wyrażam wielkie uznanie – udzielonej studentkom wyższych szkół morskich w odpowiedzi na ich skargę, gdyż nie mogły one brać udziału w szkoleniach wojskowych prowadzonych na tych uczelniach i odmawiano im prawa do złożenia przysięgi wojskowej. To jest to, o czym mówiliśmy tutaj bardzo dużo przy okazji ustawy o równym statusie kobiet i mężczyzn. Między innymi pan senator Witbrodt zapytywał wtedy, czy taka dyskryminacja ma miejsce w wojskowych uczelniach technicznych, a ja odsyłałam go do jego własnego środowiska, właśnie środowiska morskiego. To, że pan zwrócił uwagę na tę kwestię, jest bardzo cenne, bo bez tego te kobiety nie mogłyby wykonywać swojego zawodu.

Nie znalazłam za to żadnych informacji dotyczących przestrzegania prawa pracy, a przede wszystkim zmienionego, znowelizowanego kodeksu pracy. Zmiany te zostały wprowadzone i obowiązują począwszy od stycznia 2001 r. i mówią one o równym dostępie do pracy, o równym dostępie do jej wykonywania w ramach płci. Bo mamy bardzo dużo wyraźnych dowodów, że niestety mimo obowiązującego prawa młodsze kobiety są lepiej postrzegane w miejscach pracy. Ta dyskryminacja występuje również w kwestii wynagradzania, bo płace są nierówne, a także w kwestii podnoszenia kwalifikacji i awansu. Mimo obowiązującego prawa pracodawcy niestety kpią sobie z wprowadzonych zmian. Ogromnie więc żałuję, ale tychże wątków w raporcie pana rzecznika, pana profesora, niestety nie znalazłam.

Inna kwestia, na którą, jak pamiętam, zwracał pan uwagę w ubiegłym roku, ale w tym roku to zostało potraktowane jakby marginalnie. Pamiętam, że w ubiegłym roku był pan oburzony taką sytuacją, że poszkodowani zostali ludzie mieszkający w domach prywatnych. Teraz znów z wielkim zainteresowaniem otworzyłam rozdział o prawach właścicieli lokali i budynków mieszkalnych, ale niestety, okazało się, że jest to bardzo krótki materiał i nie podnosi się w nim tych kwestii bardzo tragicznych w swojej wymowie. Wszystko mianowicie wskazuje na to, że mieszkańcy domów prywatnych z miesiąca na miesiąc będą mieli coraz gorszą sytuację. Przygotowywane rozwiązania, które niejako ograniczały możli-

(senator Z. Janowska)

wość podnoszenia czynszu, prawdopodobnie ulegną zmianie, podczas gdy gminy, które są zobowiązane do przyznawania lokali socjalnych, nie wywiązują się ze swojego zadania z różnych powodów, ja wiem, że przede wszystkim z powodu miserii finansowej. Niemniej jednak jest to kwestia wielkiej wagi społecznej, bo dotyczy setek tysięcy, a może nawet miliona i więcej ludzi, którzy mają już sporo lat; przez całe życie mieszkali w tych mieszkaniach i te domy stały się w którymś momencie z uwagi na inwestycje ich prywatnymi domami, ale niekiedy – i ta kwestia również nie jest podnoszona – zostały zupełnie nieprawnie przyznane rzekomym spadkobiercom. Jest to proceder bardzo poważny w skali kraju, bo nie tylko w Krakowie, lecz także w reprezentowanej przeze mnie Łodzi zjawia się coraz więcej takich rzekomych spadkobierców, którzy stają się rzekomymi właścicielami domów i w sposób absolutny zaczynają uciskać mieszkańców. Nad tymi mieszkańcami, którzy dostali te mieszkania, inwestowali w nie, wisi groźba eksmisji, bo przecież okres ochronny trwa tylko pewien czas. Tak więc także w tej kwestii – obrony zupełnie niewinnych ludzi – nie znalazłam w informacji bardzo wyraźnego stanowiska pana profesora. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję.

Zapraszam panią senator Olę Krzyżanowską.

Senator Olga Krzyżanowska:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Profesorze!

Ja chcę odnieść się tylko do dwóch kwestii poruszonych dzisiaj przez pana profesora w sprawozdaniu z działalności, przedstawionym Wysockiej Izbie. Moim zdaniem, są to dwie najistotniejsze kwestie. Pierwsza kwestia to jakość tworzonego prawa, a druga to jego egzekucja.

Jest to temat, który pan profesor dokładnie omówił i z którym my spotykamy się na co dzień, bo piszą o nim w gazetach. Ale wydaje mi się, że jeśli chodzi o sposób tworzenia prawa, to musimy się też uderzyć we własne, parlamentarne piersi. Bo, po pierwsze – co zresztą i pan profesor podkreślił – tworzymy za dużo ustaw. Uważamy, że jeśli jest jakiś problem, to natychmiast trzeba zrobić nowelizację, i to – tak jak zresztą mówił pan profesor – nowelizację trzech poprzednich ustaw. Powoduje to tak szalony bałagan prawny, że nie jest możliwe, by urzędnicy, a przede wszystkim obywatele wiedzieli, na czym w sensie prawnym stoją. Po drugie, tworzymy prawo za szybko. Ja użyję może trochę złośliwego określenia, ale powiem, że czasami mam wrażenie, iż ten nasz

pośpiech jest pośpiechem politycznym, a nie pośpiechem wynikającym z istotności prawa. Są wprowadzane takie ustawy, które powinny być szybko uchwalone, ale też bardzo często ten pośpiech jest spowodowany racjami politycznymi. Przykładami tego są dwie bardzo często w tej Izbie przywoływane ustawy, których gorzkie skutki, szczególnie jednej z nich, dotyczącej Narodowego Funduszu Zdrowia, odczuwa dzisiaj całe społeczeństwo. A do tej ustawy zgłaszano zastrzeżenia, zastrzeżenia co do jej jakości, braku rozporządzeń wykonawczych i braku jasnych struktur. Na tej sali to było mówione. Z tego powodu padały na tej sali wnioski o odrzucenie tej ustawy. Padały one nie dlatego, że sama idea jest zła, ale dlatego, że to wykonawstwo w sensie prawotwórczym jest złe. A mimo to uchwaliliśmy tę ustawę. No a dzisiaj wszyscy mówimy: ojej, ustawa jest zła. Dlaczego wtedy nie mieliśmy odwagi powiedzieć: prosimy o następne ekspertyzy co do tego, czy ustawa jest naprawdę niekonstytucyjna? Dlaczego minister nie przedstawił nam rozporządzeń wykonawczych dotyczących sposobu dzielenia tak ogromnych pieniędzy? Bo to są przecież ogromne pieniądze, pieniądze nas wszystkich.

Dlatego chciałabym zaapelować do nas, szczególnie do Wysokiej Izby, żebyśmy, tworząc prawo, mniej myśleli o polityce, o tym, z jakich opcji politycznych się wywodzimy, a bardziej starali się tworzyć prawo, którego złych skutków nie będą ponosili wszyscy obywatele. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo, Pani Senator.

Informuję, że lista mówców została wyczerpana.

Czy pan rzecznik chciałby jeszcze zabrać głos? Proszę bardzo...

Korzystając z tego, że minie trochę czasu, zanim pan rzecznik dotrze do trybuny, informuję, że wkrótce będziemy głosowali. Dlatego proszę senatorów, którzy być może słuchają mnie z odległości, żeby zechcieli przyjść na salę.

Bardzo proszę, Panie Profesorze.

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Andrzej Zoll:**

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Dziękuję bardzo, szczególnie za wskazanie tych kwestii w informacji rzecznika praw obywatelskich, które są niekompletne, i tych ważnych problemów, na które w przyszłości trzeba by zwrócić większą uwagę.

Ale już przystępuję do ustosunkowywania się do spraw, które zostały w czasie dyskusji podniesione.

(rzecznik A. Zoll)

Kwestia, którą podniósł pan senator Szafraniec. Muszę powiedzieć, że zgodnie z konstytucją w Polsce obowiązuje system źródeł prawa. A zalecenia konferencji międzynarodowych, zalecenia organizacji międzynarodowych czy nawet parlamentów organizacji międzynarodowych nie są wymienione jako źródła prawa. Dopóki więc umowa międzynarodowa nie zostanie ratyfikowana w trybie przewidzianym w konstytucji, nie mamy do czynienia z obowiązującym prawem. Jeżeli jednak rząd chce opracować określony program, to oczywiście może to zrobić, ale zgodnie właśnie z systemem źródeł prawa nie jest do tego zobowiązany. Tylko tyle mogę na ten temat powiedzieć. A więc z punktu widzenia źródeł prawa zalecenia zawarte w deklaracji pekińskiej czy w uchwale Parlamentu Europejskiego lub Rady Europy nie mają charakteru źródła prawa obowiązującego w Polsce.

Jeżeli chodzi o sprawę poruszoną w wypowiedzi pani senator Sienkiewicz, to powiem, że ja nie jestem w stanie nic na to poradzić. Konsultowałem się z obecnymi tutaj na sali dyrektorami mojego biura, potwierdzili oni, że w 2002 r. nie otrzymaliśmy żadnych skarg dotyczących problemów kobiet w ciąży z dostępem do pomocy medycznej. Do biura rzecznika praw obywatelskich nie wpłynęły żadne skargi w tej sprawie. Pominiecie tych kwestii w informacji wynika więc z tego, że do biura rzecznika te sprawy nie trafiły. Nie było też żadnych skarg dotyczących badań prenatalnych.

Jeżeli chodzi o problem dyskryminacji mniejszości seksualnych, to powiem, że takie sprawy też nie wpłynęły. Zapowiadałem jednak, że w każdej sprawie, która do mnie trafi i która będzie dotyczyła dyskryminacji mniejszości seksualnych w sytuacjach tutaj przedstawianych – takich jak zwolnienie z pracy, eksmisja czy inne tego typu działania – będę interweniował. Ale powtarzam: takie problemy do mnie nie trafiły.

Bardzo się cieszę, że pani senator poparła moją inicjatywę związaną z powołaniem ministerstwa. Chciałbym jednak tę kwestię uzupełnić. Bo jeżeli to miałyby być ministerstwo rodziny, kobiet i młodzieży, to dlaczego nie mogłoby to być ministerstwo rodziny, kobiet, mężczyzn i młodzieży? A w takim razie to byłoby już chyba pewne nieporozumienie. Dlatego ja pozostaję przy swoim wniosku, żeby to jednak było ministerstwo do spraw rodziny i młodzieży. Problem kobiet byłby jednak takim problemem, którym to ministerstwo również by się w dużym stopniu zajmowało.

To prawda, nastąpiła pewna ewolucja moich poglądów, jeżeli chodzi o ustawę o stanowieniu prawa. Mam pewne ku temu powody. No, za długo jestem prawnikiem, żebym nie był sceptykiem, jeśli chodzi o rozwiązania prawne i siłę pra-

wa. Bo zwłaszcza taka ustawa, która w systemie naszego prawa nie miałaby charakteru ustawy organicznej i mogłaby być zmieniana przez inne ustawy, byłaby ustawą nie zawsze rozwiązującą wszystkie problemy legislacji polskiej, ale może dzięki niej trudniej byłoby tworzyć prawo w sposób tak radosny jak do tej pory i w sposób prowadzący do takiej hiperinflacji. Moje biuro bardzo chętnie przyłączy się do prac nad tworzeniem takiego prawa. Pracuje zresztą nad tym taki nieformalny zespół, także pani senator była łaskawa brać udział w jego pracach.

Bardzo dziękuję też za deklarację dotyczącą spostrzeżenia problemu przywrócenia kasacji w wypadku rzecznika praw obywatelskich i za działania w tym kierunku. Ale podkreślam, że konieczne byłoby rozszerzenie tego na prawo administracyjne, na postępowanie administracyjne, gdzie powstanie identyczny problem. W ciągu miesiąca rzecznik nie jest w stanie opracować kasacji w sprawach, w których nie występował przed sądami niższej instancji.

Zgadzam się, że konieczne jest zreformowanie postępowania w sprawie przyznawania rent. Moje postulaty są minimalistyczne, idą w tym kierunku, ażeby były dwie instancje w postępowaniu administracyjnym, w postępowaniu zusuśkim. To jest strata środków, sąd nie jest powołany do tego, żeby przeprowadzał ustalenia, z pomocą biegłych lekarzy, których powołuje, czy ktoś jest zdolny, czy nie jest zdolny do pracy. Sąd ma zastanawiać się nad tym, czy w postępowaniu o przyznanie renty przestrzegane było prawo – do tego jest powołany sąd. Czyli tutaj akurat postępowanie sądowe powinno mieć charakter wyłącznie kasacyjny, nie zaś charakter merytorycznego ustalenia zdolności do pracy.

Jeżeli chodzi o prawo prasowe, to zgadzam się w pełni z tym, że należy przeprowadzić kompleksową nowelizację czy też uchwalenie na nowo tego prawa. Te moje propozycje były jakimiś fragmentarycznymi, doraźnymi rozwiązaniami, które dalej zresztą uważam za ważne.

Jeżeli chodzi o uwagi pani senator Janowskiej, o tę pierwszą część, to już odpowiedziałem w związku z wypowiedzią pani senator Sienkiewicz.

Co do środowiska lekarskiego natomiast, to ono pozostaje pod moją baczna obserwacją. Utrzymuję też ścisły kontakt z władzami samorządu lekarskiego. Często z dużym niepokojem patrzę na to właśnie, co pani nazwała podwójną moralnością tego środowiska. Niewątpliwie spostrzegam to. Wielokrotnie występowałem do Naczelnej Izby Lekarskiej, spotykałem się z przedstawicielami Naczelnej Izby Lekarskiej, biorę często udział w spotkaniach z przedstawicielami sądownictwa zawodowego lekarskiego. Zresztą ja sam i moi przedstawiciele braliśmy udział w przygotowywaniu projektu zmian przepisów

(rzecznik A. Zoll)

związanych z postępowaniem sądowym zawodowym lekarskim. To rzeczywiście wymaga przyspieszenia prac i jak najszybszego uchwalenia nowego prawa w tym zakresie. Ochrona osób pokrzywdzonych przez niewłaściwe zachowanie lekarzy jest sprawą bardzo wysokiej wagi.

Jeżeli chodzi o problem równouprawnienia, równej dostępności pracy, to rzecznik praw obywatelskich ma tutaj bardzo poważny kłopot. Proszę zwrócić uwagę na fakt, że dzisiaj mamy do czynienia ze stosunkiem dwóch prywatnych podmiotów – pracownika i pracodawcy, który też jest osobą prywatną, nawet jeżeli jest osobą prawną. Rzecznik ma czuwać nad przestrzeganiem praw i wolności przez władzę publiczną, zmienił się więc, i musiał się zmienić, sposób patrzenia rzecznika na te kwestie. Moje działania mogą prowadzić jedynie do żądania od władzy publicznej ochrony dla osób, których prawa są łamane przez inne osoby. To szczególnie występuje właśnie w prawie pracy i tutaj podejmowaliśmy działania. Dwa lata temu, a więc nie w okresie objętym informacją, ale dwa lata temu, zaprosiłem do mojego biura dyrektorów supermarketów, ażeby przedyskutować problem przestrzegania prawa pracy w tych zakładach, w których, wiadomo, te prawa są ciągle łamane i myślę, że pewne rezultaty były.

Działania moje sprowadzają się do interweniowania w Państwowej Inspekcji Pracy i w urzędach, które mają obowiązek zadbania o prawa pracownicze. Ale, Pani Senator, parę lat temu jeszcze przez mojego poprzednika zwołana została konferencja na temat przestrzegania prawa pracy szczególnie w aspekcie dyskryminacji kobiet i dyskryminacji ze względu na wiek w stosunkach pracy, i proszę mi wierzyć – ja to znam z relacji, bo wtedy nie byłem jeszcze rzecznikiem – że w czasie tej konferencji nie udało się uchwycić konkretnych faktów takiej dyskryminacji. Jest to pewien problem, bo my wiemy o zjawisku, o nim się mówi, ale ja też tego nie dostaję, nie wpływa do mojego biura konkretna skarga, że ktoś nie został przyjęty z tego powodu, że ma tyle i tyle lat. Jeżeli w ogóle jakieś pismo w tej sprawie od czasu do czasu trafia... Były na przykład takie moje wystąpienia, że w urzędach pracy nie wolno wywieszać ogłoszenia, że przyjmuje się do pracy osobę do trzydziestego roku życia, ale mój wpływ na to, że pracodawca nie będzie chciał zatrudnić czterdziestoletniej osoby jest naprawdę żaden. Ja tutaj nie jestem w stanie interweniować.

Jeżeli chodzi o problem ochrony lokatorów, szczególnie w mieszkaniach prywatnych, to mówiłem już dzisiaj o tym, że mam tu bardzo poważny konflikt, bo ja jestem też rzecznikiem właścicieli domów. Ja się zgadzam, że to jak oni zostali właścicielami domów... Z tym różnie bywa, ale to

akurat często są sprawy, które powinny być przez prokuraturę załatwiane, a nie przez rzecznika praw obywatelskich. Ale mam tu bardzo wyraźny konflikt interesów. I to jest prawda. Ja jestem właśnie z Krakowa, gdzie ten problem bardzo wyraźnie występuje, gdzie się domy śpią i za parę lat ci lokatorzy też nie będą mieli gdzie mieszkać, bo nie będzie już substancji mieszkaniowej. Wobec tego zadbanie o to, ażeby właściciel mógł chociaż utrzymać tę substancję mieszkaniową jest ważne.

Chciałbym powiedzieć, że w ostatnim okresie wystąpiłem w dwóch sprawach do Trybunału Konstytucyjnego: w sprawie dodatków mieszkaniowych dla lokatorów i w innej jeszcze sprawie dotyczącej właśnie ochrony lokatorów. Ale ten problem jest bardzo złożony. To nie jest kwestia tylko mieszkań prywatnych, to jest problem polityki mieszkaniowej państwa. Trzeba program rządowy budownictwa socjalnego zbudować. Proszę zwrócić uwagę na to, że stoją puste mieszkania o wysokim standardzie. Czy nie można uruchomić jakichś linii kredytowych, żeby ludziom średnio zarabiającym, chcącym poprawić swoją sytuację mieszkaniową, pomóc w objęciu tych mieszkań o wysokim standardzie, a te pozostawiane przez nich mieszkania traktować jako mieszkania socjalne, komunalne dla osób, których nie stać na zapłacenie czynszu? To dałoby jedną poważną korzyść: nie tworzylibyśmy gett, a osoby potrzebujące pomocy socjalnej umieszczane byłyby w mieszkaniach opuszczanych przez osoby lepiej sytuowane.

Ja w pełni się zgadzam z tym, co mówiła pani senator Krzyżanowska. Problem tworzenia prawa, problem jego egzekucji dzisiaj jest, uważam, kluczem do rozwiązania szeregu kłopotów, o których w mojej informacji była mowa. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję rzecznikowi praw obywatelskich panu Andrzejowi Zollowi za przedstawienie informacji o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

Zamykam dyskusję.

Stwierdzam, że Senat zapoznał się z informacją rzecznika praw obywatelskich.

Ogłaszam przerwę do godziny 12.45. Po przerwie rozpoczniemy głosowania.

(Przerwa w obradach od godziny 12 minut 30 do godziny 12 minut 45)

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Wznawiam obrady.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu dwudziestego pierwszego porządku obrad:

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

trzecie czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Przypominam, że drugie czytanie tego projektu odbyło się na czterdziestym czwartym posiedzeniu Senatu 7 sierpnia 2003 r.

Przypominam też, że Senat po przeprowadzonej dyskusji skierował projekt ustawy do Komisji Ustawodawstwa i Praworządności, Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych w celu odniesienia się przez te komisje in gremio do zgłoszonych w toku dyskusji wniosków. Komisje 18 września rozpatrzyły ten projekt i przygotowały dodatkowe sprawozdanie połączonych komisji.

Mamy przed sobą to sprawozdanie w druku nr 353X.

Chcę przypomnieć, że trzecie czytanie projektu ustawy obejmuje przedstawienie Senatowi dodatkowego sprawozdania komisji o projekcie ustawy i głosowanie.

Proszę senatora sprawozdawcę Komisji Ustawodawstwa i Praworządności, Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych senatora Andrzeja Jaeschkego, żeby zechciał zabrać głos i owo dodatkowe sprawozdanie przedstawić.

Senator Andrzej Jaeschke:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

18 września bieżącego roku połączone komisje: Ustawodawstwa i Praworządności, Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Gospodarki i Finansów Publicznych na wspólnym posiedzeniu rozpatrzyły wnioski wypływające z dyskusji.

Wniosek najdalej idący dotyczył odrzucenia ustawy, dwa inne natomiast spraw szczegółowych.

Po krótkiej dyskusji połączone komisje przystąpiły do głosowania wniosku najdalej idącego, to znaczy wniosku o odrzucenie projektu ustawy. Stosunkiem głosów: 8 senatorów za, 7 przeciw przy 3 wstrzymujących się od głosu, komisje rekomendują odrzucenie ustawy w całości. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

W toku drugiego czytania wnioski legislacyjne zgłosili senatorowie:

Genowefa Ferenc – czy chce pani zabrać głos?

(Senator Genowefa Ferenc: Dziękuję bardzo.)

Józef Sztorc... Być może chce, ale nie może, bo go nie ma.

(Senator Lesław Podkański: Zaraz przyjdzie.)

Maria Berny? Nie.

I jeszcze Ewa Serocka może zabrać głos, bo była sprawozdawcą komisji po pierwszym czytaniu.

Proszę bardzo, Pani Senator.

(Senator Ewa Serocka: Tak. Czy z miejsca, czy podejść do mównicy?)

To już jak pani wygodniej. Ja wolę mieć panią bliżej siebie.

Senator Ewa Serocka:

Ja bardzo krótko.

Szanowny Panie Marszałku! Szanowne Panie Senator, Panowie Senatorowie!

Króciuteńko. Nowelizacja ustawy o komornikach sądowych i egzekucji jest niezbędna w celu uniknięcia paraliżu egzekucji w Polsce. Jak wiemy, Trybunał Konstytucyjny uchylił w tym roku ustawę o komornikach sądowych w najbardziej istotnej części i ten paraliż już nastąpił.

Komornik wykonuje orzeczenia sądowe i nie jest uprawniony do ich komentowania. Po wyroku trybunału, o którym przed chwilą mówiłam, z lutego 2003 r., prawo wierzycieli do egzekucji jest ograniczone, chociaż zgodnie z konstytucją mają oni prawo do sądu i wykonania jego orzeczeń.

Naszą rolą, rolą Senatu, jest stanowienie prawa. Nie może być więc tak, że wniosek stowarzyszenia pracodawców, na którym opiera się senator wnioskodawca, spowoduje, że Wysoki Senat odstąpi od swojego konstytucyjnego obowiązku. Komisja Ustawodawstwa i Praworządności oraz specjalny zespół powołany do nowelizacji tej ustawy pracował przez wiele miesięcy nad nowelizacją ustawy komorniczej. Za sprawą wniosku pani Ferenc cała ta praca pójdzie właściwie na marne. Przy tak małej ilości tego typu inicjatyw ustawodawczych w Senacie...

Proszę o odrzucenie wniosku pani senator Ferenc o odrzucenie projektu ustawy. Głosowanie w połączonych komisjach rozstrzygnęło o rekomendacji tego wniosku stosunkiem głosów 8:7. Nie zaprzepaśmy wielomiesięcznej pracy Komisji Ustawodawstwa i Praworządności Senatu. Dziękuję bardzo za uwagę.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Jeszcze mamy prawo skierować zapytania do senatorów sprawozdawców oraz senatorów wnioskodawców.

Proszę bardzo: czy są pytania do senatorów sprawozdawców i wnioskodawców? Nie ma. Dziękuję.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Zatem zgodnie z regulaminem przystąpimy do głosowania w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

W pierwszej kolejności głosujemy, jak zawsze, zgodnie z regulaminem, nad wnioskiem najdalej idącym, czyli wnioskiem o odrzucenie projektu ustawy. Wniosek ten zawarty jest w druku nr 353X w punkcie oznaczonym rzymską jedyneką.

Przystępujemy do głosowania nad wnioskiem senator Genowefy Ferenc, popartym przez połączone komisje, o odrzucenie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Proszę o włączenie urządzenia, bo nie mamy sygnału.

Kto z państwa jest za przyjęciem wniosku?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę bardzo o wyświetlenie wyniku.

21 senatorów głosowało za, 34 – przeciw, 19 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 2)**

Stwierdzam, że wniosek o odrzucenie został odrzucony.

Wobec tego będziemy głosowali nad poprawkami.

Poprawka pierwsza, do art. 41 ust. 1, ma na celu zmniejszenie wysokości opłaty stosunkowej pobieranej przy wszczęciu egzekucji świadczeń pieniężnych z 3% do 1% wartości egzekwowanego świadczenia oraz ustalenie na tym poziomie minimalnej wysokości tej kwoty.

Kto...

(Senator Ewa Serocka: Komisja w ogóle nie zajmowała się poprawkami. Połączone komisje również nie zajmowały się poprawkami.)

Dziękuję bardzo. Rzeczywiście komisja... My też byśmy nimi się nie zajmowali, gdyby wniosek o odrzucenie zyskał poparcie większości, ale ponieważ nie zyskał, to teraz naszym obowiązkiem jest odnieść się do poprawek.

Zatem poprawka pierwsza. Macie to państwo uwidocznione, już czytałem ten tekst...

Kto z państwa jest za przyjęciem?

(Senator Mieczysław Janowski: W kwestii formalnej.)

Tak, proszę bardzo.

Senator Mieczysław Janowski:

Panie Marszałku, ja nie mam pewności, czy w takiej sytuacji nie powinna się jednak zebrać komisja, bo...

(Głosy z sali: Nie.)

(Głosy z sali: Tak, oczywiście, że tak.)

Możemy prosić o wyjaśnienie?

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Zaraz skonsultuję to z biegłymi w prawie.

(Rozmowy na sali)

Dobrze, zatem wykonam wiernie zalecenie Biura Legislacyjnego.

Przystępujemy do głosowania nad poprawkami.

Poprawka pierwsza.

Kto z państwa jest za jej przyjęciem?

(Głosy z sali: O co chodzi?)

O co chodzi w poprawce? Czytałem już, tak więc tu nie ma żadnych problemów.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wynik.

32 senatorów głosowało za, 23 – przeciw, 21 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 3)**

Poprawka została przyjęta.

Poprawka druga zmierza do zmniejszenia wysokości opłaty stosunkowej z 18% do 14% egzekwowanego świadczenia.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

A kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję bardzo. Proszę o wyświetlenie wyniku.

Tu już mamy większe poparcie: 56 senatorów głosowało za, 12 – przeciw, 8 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 4)**

Poprawka została przyjęta.

Przystępujemy zatem do głosowania nad przyjęciem projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w całości, ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za jego przyjęciem?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wynik.

54 senatorów głosowało za, 8 – przeciw, 14 wstrzymało się od głosu.

(Głosowanie nr 5)

Stwierdzam, że Senat przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego i podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu.

Jednocześnie informuję, że Senat upoważnił senator Serocką do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Powracamy do rozpatrzenia punktu pierwszego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.

Przypominam, że debata nad ustawą została zakończona i obecnie możemy przystąpić do głosowania nad tą ustawą.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Przypominam, że Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych przedstawiły jednobrzmiące projekty uchwał, w których wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem wniosku komisji?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyniku.

78 głosów za – przyjęta jednogłośnie. (**Głosowanie nr 6**)

Stwierdzam zatem, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.

Powracamy do rozpatrzenia punktu drugiego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Przypominam, że debata nad rozpatrywaną ustawą została zakończona i obecnie możemy przystąpić do głosowania.

Przypominam też, że Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych przedstawiły jednobrzmiące projekty uchwał, w których wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa jest za wnioskiem komisji?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy.

78 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. (**Głosowanie nr 7**)

Wniosek został przyjęty.

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Powracamy do rozpatrzenia punktu trzeciego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

Przypominam, że w przerwie w obradach odbyło się posiedzenie Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, które ustosunkowały się do przedstawionych w toku debaty wniosków i przygotowały wspólne stanowisko w tej sprawie.

Proszę sprawozdawcę połączonych komisji, pana senatora Mieczysława Mietłę, o zabranie głosu i przedstawienie uzgodnionych na posiedzeniu wniosków.

Senator Mieczysław Mietła:

Panie Marszałku! Państwo Senatorowie!

Połączone komisje: Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisja Samorządu Tery-

torialnego i Administracji Państwowej, rozpatrzyły wnioski, które były zgłoszone w trakcie debaty senackiej nad zmianą ustawy o gospodarce komunalnej.

W imieniu obu komisji zwracam się do Wysokiego Senatu o to, aby zachciał przyjąć poprawki: pierwszą, drugą, trzecią, czwartą, szóstą i siódmą. Dziękuję, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Głos mogą jeszcze zabrać pan senator Marian Noga...

(Senator Marian Noga: Dziękuję.)

...i pan senator Andrzej Spychalski.

(Senator Andrzej Spychalski: Dziękuję.)

Dziękuję.

Przystępujemy do głosowania nad ustawą o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

Poprawka pierwsza usuwa zbędną wzmiankę o przepisach dotyczących prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wynik.

76 głosów – wszystkie za. (**Głosowanie nr 8**)

Poprawka przyjęta.

Poprawka druga doprecyzowuje przepis zobowiązujący także spółki zależne od spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego do stosowania zasad wprowadzanych w nowelizacji.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Wyświetlamy wyniki.

78 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. (**Głosowanie nr 9**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka trzecia dostosowuje jeden z dodatkowych przepisów do zasad kodeksu spółek handlowych.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Wyświetlamy.

Jednogłośnie poparcie 79 senatorów. (**Głosowanie nr 10**)

Poprawka czwarta uzupełnia nowelizację o przepisy przejściowe dotyczące czasu kadencji członków rad nadzorczych, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy, i dające członkom rad czas na dostosowanie się do zmienionych przepisów.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Identycznie jak poprzednio: 79 senatorów głosowało za. **(Głosowanie nr 11)**

Poprawka piąta dotyczy przepisu określającego konsekwencje niepowołania rady nadzorczej w istniejących spółkach. Poprawka zastępuje uchwaloną przez Sejm zasadę powoływania w takim przypadku rady przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, możliwością rozwiązania spółki przez sąd po uprzednim wezwaniu do usunięcia naruszenia prawa.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

9 senatorów głosowało za, 63 – przeciw, 7 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 12)**

Poprawka została odrzucona.

Poprawka szósta dotyczy przepisu określającego konsekwencje niepowołania rady nadzorczej w istniejących spółkach. Celem tej poprawki jest zmiana podmiotu zobowiązanego do powołania w takim przypadku rady nadzorczej z ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na właściwego wojewodę oraz ograniczenie tego przepisu do spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego wykonujących zadania o charakterze użyteczności publicznej.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

78 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 13)**

Poprawka została przyjęta.

Poprawka siódma uzupełnia nowelizację o przepis zobowiązujący spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki zależne od tych spółek, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, do dostosowania postanowień swoich umów, aktów założycielskich lub statutów do przepisów ustawy.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

79 senatorów jednogłośnie głosowało za. **(Głosowanie nr 14)**

Poprawka została przyjęta.

Przystępujemy do głosowania nad przyjęciem uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej w całości, ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję bardzo. Wyświetlamy wyniki.

77 senatorów głosowało za, 2 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 15)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej.

Powracamy do rozpatrzenia punktu czwartego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Przypominam, że debata nad tą ustawą została zakończona i możemy przystąpić do głosowania. Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych oraz Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej przedstawiły jednobrzmiące projekty uchwał, w których wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Przystępujemy zatem do głosowania nad tym wnioskiem.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję bardzo. Proszę o wynik.

78 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 16)**

Wobec tego stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Powracamy do rozpatrzenia punktu piątego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Wyczerpaliśmy już procedury i możemy przystąpić do głosowania. Komisja Ustawodawstwa i Praworządności przedstawiła projekt uchwały, w którym wnosi o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za podjęciem takiej uchwały?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Proszę o wyświetlenie wyniku.

78 senatorów głosowało za. **(Głosowanie nr 17)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Powracamy do rozpatrzenia punktu szóstego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.

Procedury związane z uchwalaniem tej ustawy zostały już w Senacie wyczerpane. Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Komisja Nauki, Edukacji i Sportu przedstawiły jednobrzmiące projekty uchwał, w których wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Przystępujemy do głosowania nad tym wnioskiem.

Kto z państwa jest za jego przyjęciem?

Kto jest mu przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Jeszcze jeden przystojny senator...

Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyniku.

77 senatorów głosowało za, 1 – przeciw, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 18)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw.

Powracamy do rozpatrzenia punktu siódmego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

Debata nad rozpatrywaną ustawą została zakończona i możemy przystąpić do głosowania nad wnioskiem Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych, która wnosi o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za wnioskiem komisji?

Kto jest mu przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Proszę o wyświetlenie wyniku.

75 senatorów głosowało za, 3 – przeciw, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 19)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

Powracamy do rozpatrzenia punktu ósmego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

Debata nad rozpatrywaną ustawą została zakończona, możemy więc przystąpić do głosowania nad wnioskiem Komisji Nauki, Edukacji i Sportu o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Przystępujemy do głosowania nad tym wnioskiem.

Kto z państwa jest za jego przyjęciem?

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

79 senatorów głosowało za. **(Głosowanie nr 20)**

W tej sytuacji stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.

Powracamy do rozpatrzenia punktu dziewiątego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych.

Debata nad tą ustawą została zakończona i obecnie możemy przystąpić do głosowania. Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury wnosi o wprowadzenie poprawek do ustawy.

Zgodnie z art. 54 regulaminu za chwilę przeprowadzimy kolejne głosowania.

Przystępujemy do głosowania nad przedstawionymi przez komisję poprawkami.

Poprawka pierwsza zmierza do zapewnienia przepisom ustawy wewnętrznej spójności.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wynik.

76 senatorów głosowało za, 1 – przeciw, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 21)**

Poprawka została przyjęta.

Poprawka druga ma charakter uściślający.

Kto z państwa jest za uściśleniem?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyniku.

76 senatorów głosowało za. **(Głosowanie nr 22)**

Poprawka została przyjęta.

Stwierdzam, że będziemy głosowali nad przyjęciem uchwały w całości, wraz ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

78 senatorów głosowało za. **(Głosowanie nr 23)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych.

Powracamy do rozpatrzenia punktu dziesiątego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

W przerwie w obradach odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia, które ustosunkowały się do przedstawionych w toku debaty wniosków i przygotowały wspólne sprawozdanie w tej sprawie.

Proszę panią senator Krystynę Sienkiewicz, żeby w imieniu połączonych komisji przedstawiła nam plon ich pracy.

Senator Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Obie wymienione przez pana marszałka komisje jednogłośnie poparły wszystkich pięć poprawek zawartych w druku nr 476Z i proponują taki tryb głosowania, aby nad poprawkami drugą, trzecią, czwartą i piątą głosować łącznie. Dziękuję. To jest całe sprawozdanie.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Nie poznamy stanowiska pani senator Genowefy Grabowskiej, która mogłaby jeszcze zabrać głos.

Wobec tego przystępujemy do głosowania w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Przystępujemy do głosowania nad przedstawionymi poprawkami.

Poprawka pierwsza zmierza do usunięcia sprzeczności między przepisami ustawy.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

77 głosów za. **(Głosowanie nr 24)**

Poprawka została poparta jednogłośnie.

Nad poprawkami drugą, trzecią, czwartą i piątą będziemy głosowali łącznie. Poprawka druga doprecyzowuje definicję dobrej praktyki laboratoryjnej, a poprawki trzecia, czwarta i piąta są konsekwencjami przyjęcia poprawki drugiej.

Kto z państwa jest za przyjęciem tych poprawek?

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Na 78 obecnych wszyscy głosowali za. **(Głosowanie nr 25)**

Teraz będziemy głosowali nad przyjęciem uchwały w sprawie ustawy w całości, wraz ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za przyjęciem ustawy w całości, wraz z poprawkami?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

Już chciałem ogłosić wyniki głosowania, ale jeszcze dam szansę senatorowi, który na mnie patrzy takim ostrym wzrokiem.

(Głos z sali: Już się wyświetliło.)

Już się wyświetliło? A, no właśnie...

(Głos z sali: Dlatego tak patrzył.)

No właśnie.

Mogę więc stwierdzić, że było 77 głosów za, a 1 senator, mimo że był obecny, nie głosował.

(Głosowanie nr 26)

Senat podjął zatem uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Powracamy do rozpatrzenia punktu jedenastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru.

Komisja Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego przedstawiła projekt uchwały, w którym wnosi o wprowadzenie poprawek do tej ustawy.

Poprawka pierwsza zmierza do skreślenia zbędnego przepisu, ponieważ zakres podmiotowy tego przepisu mieści się w przepisie ust. 1, wprowadzającego zasadę, w myśl której warunkiem uzyskania krzyża jest posiadanie polskiego obywatelstwa jedynie w chwili deportacji.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Proszę o wyświetlenie wyników.

Na 77 obecnych senatorów 72 głosowało za, 1 – przeciw, 4 wstrzymało się od głosu. **(Głosowanie nr 27)**

Poprawka została przyjęta.

Poprawka druga ma na celu sformułowanie przepisu zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego oraz zasadami techniki prawodawczej, w myśl których akt wykonawczy nie może określać szczegółowych zasad.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

74 głosy za, 3 osoby wstrzymały się od głosu.

(Głosowanie nr 28)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka trzecia zmierza do prawidłowego przedstawienia wzoru rysunkowego krzyża. Zgodnie z obowiązującymi zasadami we wzorze odwrotnej strony krzyża nie przedstawia się wstążki.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

74 głosy za, 3 osoby wstrzymały się od głosu.

(Głosowanie nr 29)

Poprawka została przyjęta.

Teraz będziemy głosowali nad uchwałą w całości, wraz ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Proszę o wyświetlenie wyników.

74 głosy za, 1 – przeciw, 2 osoby wstrzymały się od głosu. **(Głosowanie nr 30)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru.

Powracamy do rozpatrzenia punktu dwunastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

W przerwie odbyło się posiedzenie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego, która ustosunkowała się do przedstawionych w toku debaty wniosków. Teraz pan senator Tadeusz Bartosz przedstawi sprawozdanie z tej pracy. Proszę bardzo.

Senator Tadeusz Bartos:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Komisja Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego na posiedzeniu w dniu 8 października 2003 r. rozpatrzyła poprawki do ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw, zgłoszone podczas debaty w dniu 8 października 2003 r.

Komisja pozytywnie zaopiniowała poprawkę ósmą, zgłoszoną przez senatora Wiesława Pietrzaka, gdyż w odróżnieniu od poprawki dziewiątej, zgłoszonej przez komisję – druk senacki nr 485Z – poprawka ta jest zapisana w sposób pełny i prawidłowo odzwierciedla sens zmian dokonanych w przepisie upoważniającym do wydania rozporządzenia. Przyjęcie poprawki ósmej wyklucza głosowanie nad poprawką dziewiątą.

Ponadto komisja proponuje łączne głosowanie nad pozostałymi poprawkami zawartymi w druku nr 485Z, z wyłączeniem poprawek: ósmej, dziewiątej i trzydziestej trzeciej.

W imieniu Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego wnoszę o przyjęcie zgłoszonych poprawek. Dziękuję.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy zatem do łącznego głosowania...

Aha, czy ktoś jest przeciw? Senator Rzemyskowski?

(Senator Tadeusz Rzemyskowski: Nie.)

Nie jest przeciw.

(Senator Tadeusz Rzemyskowski: Może senator Kozłowski?)

Kozłowski nie został wybrany, więc też nie może być przeciw.

W takim razie, wobec braku sprzeciwu, będziemy głosowali łącznie nad poprawkami – proszę pilnować, żebym się nie pomylił – pierwszą, drugą, trzecią... Zaraz, zaraz, to chyba nie to...

(Rozmowy na sali)

Jeszcze formalności muszę dopełnić – otworzyła mi się strona z inną ustawą, przepraszam – bo mogą jeszcze zabrać głos senatorowie wnioskodawcy.

Wiesław Pietrzak?

(Głosy z sali: Nie może. Nie ma go.)

Grzegorz Niski?

(Senator Grzegorz Niski: Dziękuję.)

Może, ale nie chce. Dobrze.

No to teraz zrobimy ten bilans już poprawnie.

Przystępujemy do łącznego głosowania nad poprawkami: pierwszą, drugą, trzecią, czwartą, piątą, szóstą, siódmą i poprawkami od dziesiątej do trzydziestej drugiej włącznie. Po wyrażeniu stanowiska w sprawie tych poprawek będziemy głosowali, już osobno, nad poprawką ósmą – być może też nad dziewiątą – i trzydziestą trzecią.

A zatem przystępujemy do głosowania nad poprawkami, które państwu przed chwilą przedstawiłem.

Kto z państwa jest za przyjęciem tych poprawek?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

Stwierdzam, że na 77 głosujących senatorów wszyscy byli za. (**Głosowanie nr 31**)

Poprawki, które wymienilem, zostały przyjęte.

Głosujemy nad poprawką ósmą, która w sposób precyzyjny uzupełnia wytyczne zawarte w upoważnieniu do wydania rozporządzenia.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 77 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 32**)

Poprawka przyjęta.

W tej sytuacji nad poprawką dziewiątą nie głosujemy i przechodzimy do głosowania nad poprawką trzydziestą trzecią, która zmienia termin wejścia w życie ustawy z 1 stycznia na 1 lipca 2004 r.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

77 głosów za, 1 senator wstrzymał się od głosu.

(**Głosowanie nr 33**)

Poprawka została przyjęta.

W tej sytuacji możemy przejść do głosowania nad ustawą w całości, wraz z przyjętymi poprawkami.

Kto z państwa jest za przyjęciem ustawy wraz z przyjętymi poprawkami?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Proszę bardzo, wyświetlamy wyniki.

77 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. (**Głosowanie nr 34**)

Wyniki głosowania upoważniają mnie do stwierdzenia, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Powracamy do rozpatrzenia punktu trzynastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

W przerwie w obradach odbyło się posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która ustosunkowała się do wniosków zgłoszonych w toku debaty i przygotowała sprawozdanie, które za chwilę przedstawi senator Andrzej Anulewicz, sprawozdawca tej komisji.

Proszę bardzo, Panie Senatorze.

Senator Andrzej Anulewicz:

Dziękuję.

Sprawozdanie komisji jest zawarte w druku nr 493Z. Komisja rozpatrzyła wnioski zgłoszone podczas debaty w dniu 8 października i rekomenduje Wysokiej Izbie przyjęcie poprawek: pierwszej, drugiej, trzeciej, czwartej, piątej, szóstej, siódmej, ósmej, dziewiątej, dziesiątej, jedenastej, dwunastej, trzynastej, czternastej, piętnastej, szesnastej, siedemnastej, dziewiętnastej i dwudziestej.

Komisja przyjęła jednogłośnie wymienione poprawki i proponuje, aby głosować łącznie nad poprawkami pierwszą i drugą, poprawkami piątą i szesnastą oraz poprawkami dziesiątą, jedenastą, trzynastą, czternastą, piętnastą, dziewiętnastą i dwudziestą. Przyjęcie poprawki siedemnastej wykluczy ponadto głosowanie nad poprawką osiemnastą.

Mam przyjemność w imieniu komisji zarekomendować Wysokiej Izbie przyjęcie zgłoszonych poprawek.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy do głosowania.

Poprawki pierwsza i druga mają na celu ujednolicenie terminologii ustawy.

Kto z państwa jest za ich przyjęciem?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 35**)

Poprawki zostały przyjęte.

Poprawka trzecia zmierza do wydłużenia z 30 listopada 2003 r. do 15 grudnia 2003 r. ostatecznego terminu złożenia pisemnej informacji ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych przez prezesa Agencji Rynku Rolnego. Informacja ma dotyczyć między innymi ilości mleka wyprodukowanego i wprowadzonego do obrotu w roku referencyjnym przez dostawców hurtowych i bezpośrednich.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 36**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka czwarta ma charakter redakcyjny i zmierza do nadania przepisowi brzmienia poprawnego stylistycznie.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 37**)

Poprawka przyjęta.

Poprawki piąta i szesnasta mają na celu poprawną pod względem legislacyjnym realizację woli ustawodawcy zmierzającej do wydłużenia z dnia 31 października 2003 r. do dnia 30 listopada 2003 r. ostatecznego terminu składania wniosków o przyznanie indywidualnych kwot mlecznych przez dostawcę bezpośredniego. Poprawki te zmierzają do tego, aby decyzja ustawodawcy była realizowana na podstawie właściwego przepisu ustawy.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 77 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 38**)

Poprawki zostały przyjęte.

Poprawka szósta ma charakter redakcyjny i zmierza do nadania przepisowi brzmienia poprawnego stylistycznie.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 77 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 39**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka siódma ma charakter redakcyjny. Czyni przepis bardziej klarownym, czytelnym.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 40**)

Poprawka przyjęta.

Poprawka ósma zmierza do tego, aby indywidualna kwota mleczna wracała do właściciela gospodarstwa rolnego po wygaśnięciu umowy dzierżawy lub innej umowy o posiadanie zależne gospodarstwa rolnego, jeżeli umowa ta obejmowała również prawo do tej kwoty. W takim wypadku poprawka ta wyłącza automatyczne prze-

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

chodzenie indywidualnej kwoty mlecznej do krajowej rezerwy krajowej kwoty mlecznej.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 41**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka dziewiąta ma charakter redakcyjny, zmierza do użycia wyrazu we właściwej liczbie.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 42**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawki dziesiąta, jedenasta, trzynasta, czternasta, piętnasta, dziewiętnasta i dwudziesta zmierzają do przywrócenia zlikwidowanego przez Sejm Funduszu Promocji Mleczarstwa.

Poprawka trzynasta wskazuje ponadto, że koszty obsługi techniczno-biurowej oraz prawnej funduszu ponosić będzie Agencja Rynku Rolnego.

Poprawka czternasta rozszerza zadania komisji porozumiewawczej o konieczność ustalania szczegółowych zasad gospodarowania funduszem promocji, a także wskazuje, że zasady te będą zatwierdzane przez ministra właściwego do spraw rolnych.

Poprawka piętnasta rozszerza i zmienia katalog celów, dla których tworzy się fundusz promocji. W szczególności dodaje się cele polegające na wspieraniu działalności krajowych mleczarskich organizacji branżowych we współpracy z branżowymi organizacjami międzynarodowymi oraz na dofinansowywaniu szkoleń dośw. stawców.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

76 głosów za, 2 senatorów wstrzymało się od głosu. (**Głosowanie nr 43**)

Poprawki dziesiąta, jedenasta, trzynasta, czternasta, piętnasta, dziewiętnasta i dwudziesta zostały przyjęte.

Poprawka dwunasta ma charakter redakcyjny, ujednolica brzmienie przepisów.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Na 76 głosujących wszyscy byli za. (**Głosowanie nr 44**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka siedemnasta ma charakter legislacyjny – zmienia błędne odesłanie.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję.

78 głosów za. (**Głosowanie nr 45**)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka osiemnasta... Przepraszam, została wykluczona, już nad nią nie głosujemy.

Teraz głosujemy nad przyjęciem uchwały w sprawie ustawy w całości, wraz ze zmianami wynikającymi z przyjętych poprawek.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Proszę o wyniki.

77 senatorów było jednogłośnie za. (**Głosowanie nr 46**)

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Powracamy do rozpatrzenia punktu czternastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003.

Debata nad ustawą została zakończona i obecnie możemy przystąpić do głosowania.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych wnoszą w jednobrzmiących projektach uchwał o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa jest za tym wnioskiem?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

Oddano 78 głosów, wszystkie za. (**Głosowanie nr 47**)

W tej sytuacji stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003.

Powracamy do rozpatrzenia punktu piętnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną całość.

Wyczerpaliśmy już procedury związane z pracami nad tą ustawą w Senacie i możemy przystąpić do głosowania. Komisja Nauki, Edukacji i Sportu oraz Komisja Spraw Zagranicznych i In-

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

tegracji Europejskiej przedstawiły jedno-brzmiające projekty uchwał, w których wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Przystępujemy zatem do głosowania.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Wyświetlamy wyniki.

76 głosów za, 1 senator wstrzymał się od głosu.

(Głosowanie nr 48)

Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich... – dalsza część tytułu tej ustawy znajduje się w druku, który państwu dostarczono.

Powracamy do rozpatrzenia punktu szesnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie w dniu 2 czerwca 2003 r.

Procedury wyczerpaliśmy i możemy przystąpić do głosowania nad wnioskiem Komisji Ustawodawstwa i Praworządności oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa jest za tym wnioskiem?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję, proszę o wyświetlenie wyników.

Wszyscy, jak siedzimy, w liczbie 77 jesteśmy za. **(Głosowanie nr 49)**

To powoduje, że mogę stwierdzić, iż Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie 2 czerwca 2003 r.

Powracamy do rozpatrzenia punktu siedemnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

Wyczerpaliśmy procedury i możemy przystąpić do głosowania nad wnioskiem Komisji Ustawodawstwa i Praworządności oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję, wyświetlamy wyniki.

77 głosujących senatorów jest za. **(Głosowanie nr 50)**

Wobec tego Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

Powracamy do rozpatrzenia punktu osiemnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji.

Debata została zakończona, procedury wyczerpane i możemy przystąpić do głosowania nad jednobrzmiącymi wnioskami Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Ustawodawstwa i Praworządności o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Dziękuję, wyświetlamy wyniki.

Głosowało 76 senatorów – wszyscy za. **(Głosowanie nr 51)**

Wobec tego stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji.

Powracamy do rozpatrzenia punktu dwiętnastego porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Możemy przystąpić, po wyczerpaniu procedur, do głosowania nad wnioskami Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, które wnoszą o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa jest za tym wnioskiem?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał od głosu?

Wyświetlamy wyniki.

74 senatorów głosowało za, 1 wstrzymał się od głosu. **(Głosowanie nr 52)**

Stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze 29 sierpnia 1931 r.

Informuję, że porządek obrad czterdziestego szóstego posiedzenia Senatu został wyczerpany.

Chciałbym poinformować panie i panów senatorów, że następne posiedzenie Senatu planowane jest na dni 22 i 23 października, a projekt porządku obrad tego posiedzenia zostanie państwu przesłany pocztą. Jest to krótki, jak na razie siedmiopunktowy, projekt porządku.

Przystępujemy do oświadczeń senatorów... Jeszcze będą komunikaty.

(wicemarszałek R. Jarzembowski)

Proszę bardzo. Może jeszcze poczekajmy z wychodzeniem.

Senator Sekretarz Zbigniew Gołąbek:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Mam pięć komunikatów. Pierwszy jest adresowany do członków Konwentu Seniorów. Uprzejmie informuję, iż Marszałek Senatu zwołuje posiedzenie Konwentu Seniorów jutro, to jest 9 października o godzinie 18.00. O godzinie 18.10 odbędzie się posiedzenie Prezydium Senatu. Podpisał minister Adam Witalec.

Komunikat drugi. 20 października o godzinie 12.00 w sali nr 217 odbędzie się spotkanie Parlamentarnego Zespołu do spraw Restrukturyzacji Energetyki z wiceministrem Skarbu Państwa Tadeuszem Soroką na temat „Przyszłość sektora energetycznego”. Przewodniczący zespołu – Jerzy Suchański.

Komunikat trzeci. Posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej w sprawach organizacyjnych odbędzie się bezpośrednio po zakończeniu obrad plenarnych Senatu w sali nr 182.

Komunikat czwarty. W dniu 14 października o godzinie 14.00 w sali nr 217 odbędzie się posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia w celu rozpatrzenia następujących ustaw: ustawy z dnia 3 października 2003 r. o zmianie ustawy o kosmetykach oraz ustawy z dnia 3 października 2003 r. o zmianie ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia oraz niektórych innych ustaw.

I komunikat piąty, ostatni, będący zarazem zaproszeniem. W dniu 14 października o godzinie 11.00 w sali nr 217 w gmachu Senatu odbędzie się seminaryjne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia na temat: „Wczesne rozpoznanie raka piersi szansą na pokonanie choroby”.

Dziękuję, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję, przystępujemy do wygłaszania oświadczeń.

Przypominam, że wygłaszanie oświadczenia nie może trwać dłużej niż pięć minut. Przypominam również, że marszałek odmówi przyjęcia niewy ogłoszonego oświadczenia lub niewy ogłoszonych oświadczeń, gdy nie jest możliwe ustalenie jego treści albo gdy jest oczywiste, że byłoby niemożliwe wygłoszenie ich w czasie, który przysługuje senatorowi, a więc w ciągu pięciu minut.

Spoglądam na listę senatorów składających oświadczenia – jest ona gęsto zapisana. Oświad-

czenia do protokołu złożyli państwo senatorowie: Janusz Bargiel, Gerard Czaja, Maria Berny, Henryk Stokłosa, Andrzej Anulewicz, Jan Szafraniec, Adam Biela, Józef Sztorc, Janusz Bielawski, Andrzej Spychalski, Irena Kurzępa, Witold Gładkowski, Krystyna Sienkiewicz, Alicja Stradomska, Wiesława Sadowska, Zbigniew Gołąbek i Krzysztof Szydłowski.

(Senator Krzysztof Szydłowski: Ja mam wygłosić.)

(Senator Irena Kurzępa: Ja też mam wygłosić.)
Wygłosić? A właśnie.

Zapraszam w takim razie do wygłoszenia oświadczenia panią senator Irenę Kurzępę, w następnej kolejności panią senator Krystynę Sienkiewicz, dalej panią senator Alicję Stradomską, panią senator Marię Berny i wreszcie pana senatora Krzysztofa Szydłowskiego.

Proszę bardzo.

Senator Irena Kurzępa:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Moje oświadczenie kieruję do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury, pana Marka Pola.

Zwracam się do pana premiera z prośbą o rozważenie możliwości przekwalifikowania drogi wojewódzkiej nr 835 na drogę krajową.

Na drodze wojewódzkiej nr 835, prowadzącej z Lublina przez Frampol, Biłgoraj, Sieniawę, Przemysł do granicy państwa, w miejscowości Frampol jest skrzyżowanie z drogą krajową nr 74, prowadzącą z Kielc przez Opatów, Kraśnik, Zamość, Hrubieszów do przejścia granicznego w Zosinie. Do niedawna odcinek drogi nr 74 w okolicach Frampola był drogą lokalną. Przemianowanie tego odcinka drogi na krajową, a pozostawienie drogi nr 835 jako wojewódzkiej, dezinformuje wielu kierowców przyzwyczajonych do tego, że droga Lublin – Przemysł miała wyższą rangę.

Droga wojewódzka nr 835 posiada wszelkie atuty, aby mogła być przemianowana na drogę krajową. Łączy ona bowiem miasto Lublin z granicą państwa.

Przemianowanie drogi wojewódzkiej nr 835 na krajową pozwoliłoby uporządkować numerację dróg w regionie południowo-wschodnim. Problem ten był wielokrotnie poruszany na spotkaniach z wyborcami w moim okręgu wyborczym.

Proszę więc pana premiera o zainteresowanie się tą sprawą.

Łączę wyrazy szacunku. Irena Kurzępa.

Wicemarszałek Ryszard Jarzembowski:

Dziękuję.

Pani senator Krystyna Sienkiewicz, następnie pan senator Krzysztof Szydłowski.

Senator Krystyna Sienkiewicz:

Panie Marszałku!

Ja swoje oświadczenie kieruję do ministra zdrowia pana Leszka Sikorskiego. Dotyczy ono opieki stomatologicznej, szczególnie protetycznej.

Otóż osobie ubezpieczonej przysługuje w naszym kraju bezpłatna górna i dolna proteza raz na pięć lat. Czyli trzeba bardzo długo czekać i nie ma się możliwości współpłacenia, na przykład uregulowania różnicy między ceną materiału, z którego zrobiona jest proteza w ramach ubezpieczenia, a ceną materiału lepszego gatunkowo.

Z dużym zainteresowaniem przeczytałam kiedyś odpowiedź ministra zdrowia na oświadczenie pana senatora Zbigniewa Kulaka. Minister zdrowia napisał: „W oparciu o wystąpienia konsultantów krajowych w dziedzinach stomatologicznych zmieniono zapisy niektórych świadczeń zdrowotnych zgodnie z wymogami aktualnej wiedzy”.

Wielce ucieszona zaczęłam szukać tegoż rozporządzenia. I okazuje się, że 15 lipca weszło w życie rozporządzenie ministra zdrowia, które teoretycznie miało wprowadzić w stomatologii pewne udogodnienia, szczególnie jeśli chodzi o kobiety w ciąży i dzieci do osiemnastego roku życia. Jest to jednak fikcja. To jest po prostu fikcja. Pan minister zachował się jak bajkopis. Otóż kobiety w ciąży rzadko przecież chodzą do dentysty. A co do dzieci, to dawniej przysługiwało dzieciom do ośmiu lat bezpłatne lakowanie zębów, teraz obniżono ten wiek do lat siedmiu. Aparat ortodontyczny przysługiwał dziecku do trzynastego roku życia, teraz tylko do dwunastego roku życia. W ogóle państwo coraz mniej pieniędzy przekazuje na leczenie zębów, dlatego już niedługo będziemy szczerbatym i bezzębnym społeczeństwem i z takim szczerbatym i bezzębnym uśmiechem wejdziemy do zjednoczonej Europy.

Odbyło się w Toruniu, w tym mieście zresztą dużo się dzieje i to w skali międzynarodowej, sympozjum stomatologiczne. I kiedy specjaliści z różnych krajów pytali, ile w Polsce przeznaczają się na leczenie zębów na jednego obywatela, to ja odpowiadałam, że niecałe 6 euro, czyli 24 zł. Ci zagraniczni lekarze nie chcieli w to wierzyć. Dopytywali, czy nie zgubiłam jednego zera, czy nie pomyliłam się o jedno zero.

Statystyka wygląda tak, że na przykład w Samodzielnym Wojewódzkim Centrum Stomatologii w Toruniu przedtem wykonywano miesięcznie trzysta pięćdziesiąt protez, teraz zdarza się, że jest ich mniej niż osiemdziesiąt. Limity pozwalają na bezpłatne wykonanie zaledwie sześciu protez miesięcznie.

Pacjent, który nie ma własnych zębów i nie ma szans na protezę, cierpi. Cierpi nie tylko ze względu na wygląd. Brak zębów odbija się negatywnie

na pracy układu pokarmowego, ma też negatywny wpływ na psychikę.

I tę uwagę dedykuję ministrowi zdrowia z nadzieją, iż zechce ją wziąć pod uwagę jeszcze przed ostatecznym zatwierdzeniem budżetu Narodowego Funduszu Zdrowia. Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Teraz pan senator Krzysztof Szydłowski, potem pani senator Alicja Stradomska, a następnie pani senator Maria Berny – tak wygląda lista mówców.

Proszę.

Senator Krzysztof Szydłowski:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Oświadczenie swoje kieruję do ministra Skarbu Państwa Piotra Czyżewskiego oraz ministra właściwego do spraw gospodarki, wicepremiera Jerzego Hausnera.

W związku z niepokojącymi doniesieniami prasowymi o możliwości unieważnienia kolejnego przetargu na prywatyzację spółki Lubelski Węgiel „Bogdanka” SA, oraz zaskakującą koncepcją przekazania jej do Południowego Koncernu Energetycznego SA zwracam się do pana ministra o pilne wyjaśnienie tej sprawy.

Jakie są rzeczywiste przyczyny ewentualnego unieważnienia przetargu na prywatyzację kopalni „Bogdanka”? Jakie faktyczne korzyści dla Skarbu Państwa może przynieść prywatyzacja tej kopalni poprzez włączenie jej w strukturę Południowego Koncernu Energetycznego? Jakiego ewentualnego wzrostu przychodów spodziewa się Skarb Państwa po koncepcji sprzedaży całej grupy, do której włączona zostanie kopalnia „Bogdanka” oraz elektrownia „Kozienice”?

Ja śmiem twierdzić, iż taka operacja jest wątpliwa zarówno od strony merytorycznej, jak i finansowej.

Pragnę zauważyć, iż w wyniku transformacji ustrojowej w naszym kraju kopalnia „Bogdanka” jako jedyna pozostała pod kontrolą Skarbu Państwa. Jako jedyna dokonała też w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych głębokich procesów restrukturyzacyjnych, podnosząc w sposób znaczący zarówno jakość, wydajność, jak i w konsekwencji efektywność ekonomiczną, osiągając przy tym nawet 100 milionów zł zysku rocznie przy około 700 milionach zł przychodu. Kopalnia „Bogdanka” przynosi corocznie budżetowi państwa znaczne kwoty w postaci podatku dochodowego i dywidendy, nie mówiąc już o innych podatkach czy o wpłatach na ubezpieczenie społeczne.

Poza oczywistymi przyczynami tego sukcesu, które wymienilem, nieodparcie nasuwa się wnio-

(senator K. Szydłowski)

sek, iż ważną, a może najistotniejszą przesłanką takiego wspaniałego efektu ekonomicznego było to, iż cały ten sukces był możliwy dzięki temu, że, po pierwsze, utrzymano przez ponad dziesięć lat ciągłość zarządzania przez kadrę menedżerską, po drugie, Kopalnia „Bogdanka” nie znalazła się w jednym worku z pozostałymi kopalniami, w tym kopalniami śląskimi, w sensie nadzoru właścicielskiego nad nimi ministerstwa gospodarki.

Faktem jest, że na tle mizeroty efektów ekonomicznych kopalń śląskich oraz topienia kolejnych milionów złotych rocznie z budżetu państwa w ich dofinansowywanie w różnych postaciach kopalnia „Bogdanka” była i jest solą w oku tym, którzy twierdzą, iż wydobywanie węgla nie może być działalnością dochodową bez pomocy państwa, broniąc się w istocie rzeczy przed niezbędnym procesem restrukturyzacji.

Proces restrukturyzacji, który z takim sukcesem ekonomicznym wprowadziła przed dziesięciu laty kopalnia „Bogdanka”, zapewne bolesny, stał się główną przyczyną tych wspaniałych efektów. Tymczasem kopalnia „Bogdanka”, która jako jeden z bardzo niewielu zakładów pracy na Lubelszczyźnie działa z takimi efektami ekonomicznymi, może w wyniku planowanej operacji włączenia do Południowego Koncernu Energetycznego stracić tę pozycję, a na pewno przestanie pełnić rolę światła w tunelu i swego drogowskazu dla polskiego górnictwa w procesie jego restrukturyzacji. Chociaż nasuwa się nieodparte wrażenie, iż być może o to właśnie w istocie rzeczy chodzi.

Jakie więc są gwarancje, iż w związku z koniecznością zmniejszenia wydobycia węgla kamiennego w Polsce o kilkanaście milionów ton rocznie kopalnia „Bogdanka” nie zostanie ukarana zakazem zwiększania wydobycia, a więc i zakazem dalszego rozwoju i co za tym idzie zwiększania przychodów i kwot odprowadzanych do budżetu państwa? Albo nakazem zmniejszenia obecnego limitu wydobycia i co za tym idzie zmniejszenia zamiast zwiększania zatrudnienia i pogarszania swej sytuacji ekonomicznej? Dziękuję.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

Teraz zapraszam panią senator Alicję Stradomską.

Senator Alicja Stradomska:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Oświadczenie swoje kieruję do ministra zdrowia Leszka Sikorskiego.

Zwracam się do pana ministra z prośbą o rozwiązanie następującego problemu.

Rozporządzenie z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w §1 pkt 1, gdzie mówi się o zakresie i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą objętymi obowiązkiem szkolnym oraz kształcącymi się w szkołach ponadgimnazjalnych do ukończenia osiemnastego roku życia, zwanej dalej uczniami, formułuje błędną tezę, że szkoły ponadgimnazjalne kształcą jedynie młodzież do osiemnastego roku życia. Pomija w ten sposób wszystkich pobierających naukę po tym okresie, a jest to, pragnę nadmienić, duża grupa uczniów klas maturalnych oraz tych, którzy powtarzali bądź powtarzają klasę.

Z informacji uzyskanych od pielęgniarek szkolnych wynika, że oddziały regionalne Narodowego Funduszu Zdrowia, opierając się na przywołanym przeze mnie zapisie, od 1 września przekazują środki finansowe naliczone wyłącznie na osoby spełniające warunek nieukończenia osiemnastu lat. Wobec tego wszyscy pełnoletni uczniowie wymienionych szkół nie są objęci udzielaniem świadczeń zdrowotnych w ramach opieki szkolnej. Jest to praktyka niedopuszczalna, szkodliwa i budząca wiele kontrowersji.

W związku z tym zwracam się do pana ministra o odpowiedź i podjęcie działań, które rozwiązałyby zaistniały problem. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo.

I zapraszam panią senator Marię Berny.

Senator Maria Berny:

Panie Marszałku, aktywnie działająca na terenie Dolnego Śląska grupa lewicowych organizacji młodzieżowych zwróciła się do mnie z problemem, który uznałam za na tyle ważny, żeby w formie oświadczenia przekazać go panu ministrowi Cimoszewiczowi.

Szanowny Panie Ministrze!

W lutym 2000 r. Światowa Organizacja Handlu zainicjowała nową rundę negocjacji dotyczącą GATS. Celem tego porozumienia jest liberalizacja i deregulacja przepisów dotyczących podstawowych usług publicznych, takich jak edukacja, służba zdrowia, kultura czy dostęp do wody pitnej. Poddanie tych obszarów globalnej grze rynkowej, a więc komercjalizacji i prywatyzacji, spowoduje pogłębienie nierówności społecznych. Edukacja, służba zdrowia, kultura i dostęp do wody pitnej nie mogą się przecież stać towarami na sprzedaż.

Kampanię przeciwko GATS prowadzą między innymi światowe i europejskie organizacje mło-

(senator M. Berny)

dzieży socjaldemokratycznej i studenckiej, które uznają to porozumienie za sprzeczne z podstawowymi prawami człowieka i socjaldemokratyczną zasadą sprawiedliwości społecznej. W związku z tym proszę bardzo pana ministra o odpowiedź na dwa następujące pytania.

Jakie jest stanowisko socjaldemokratycznego rządu SLD – UP w sprawie porozumienia GATS? I czy polski rząd podejmuje wspólnie z innymi lewicowymi gabinetami kroki w celu przerwania negocjacji GATS oraz na rzecz większej jawności działań WTO? Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Ryszard Jarzembowski:**

Dziękuję bardzo, Pani Senator.

Przypominam, że do protokołu złożyli swoje oświadczenia: Janusz Bargieł, Gerard Czaja,

Maria Berny – oprócz tego oświadczenia, które wygłosiła przed chwilą – Henryk Stokłosa, Andrzej Anulewicz, Jan Szafraniec, Adam Biela – aż cztery oświadczenia, ale jedno dotyczyło spraw będących przedmiotem porządku obrad bieżącego posiedzenia Senatu, więc mogłem przyjąć tylko trzy – Józef Sztorc, Janusz Bielawski, Andrzej Spychalski, Witold Gładkowski, Wiesława Sadowska, Zbigniew Gołąbek, Tadeusz Wnuk, Robert Smoktunowicz i Anna Kurska.*

Informuję, że protokół czterdziestego szóstego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej piątej kadencji zostanie udostępniony senatorom w terminie trzydziestu dni po posiedzeniu Senatu w Biurze Prac Senackich w pokoju nr 255.

Zamykam czterdzieste szóste posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej piątej kadencji.

(Wicemarszałek trzykrotnie uderza laską marszałkowską)

Dziękuję.

(Koniec posiedzenia o godzinie 13 minut 50)

* Oświadczenia złożone do protokołu – w załączeniu

Wyniki głosowań

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1 J. Adamski	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
2 A. Anulewicz	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
3 F. Bachleda-Księżdzarz	.	?	?	+	?	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+
4 M. Balicki	-	+	?	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
5 J. Bargieł	-	?	?	?	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	?	+	+
6 T. Bartos	-	-	-	-	-	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+
7 M. Berny	.	?	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
8 A. Biela	.	?	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
9 J. Bielawski	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
10 J. Bień	-	-	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
11 F. Bobrowski	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
12 K. Borkowski	+	+	-	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
13 W. Bułka	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14 C. Christowa	?	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
15 A. Chronowski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16 J. Cieślak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17 Z. Cybulski	.	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
18 G. Czaja	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
19 J. Danielak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20 K. Doktorowicz	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
21 K. Drożdż	.	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
22 B. Drzęzła	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
23 H. Dzido	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
24 J. Dziemdziała	.	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
25 G. Ferenc	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
26 A. Gierek	.	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
27 W. Gładkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
28 Z. Gołabek	-	-	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
29 G. Grabowska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
30 A. Graczyński	-	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
31 S. Izdebski	+	.	.	.	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
32 A. Jaeschke	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
33 Z. Janowska	.	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
34 M. Janowski	+	?	+	+	?	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+
35 Z. Jarmużek	.	?	?	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
36 R. Jarzembowski	.	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
37 D. Kempka	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+
38 A. Klepacz	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
39 J. Konieczny	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
40 A. Koszada	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
41 M. Kozłowski	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
42 Z. Kruszewski	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
43 O. Krzyżanowska	-	+	?	?	-	+	+	.	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+
44 Z. Kulak	.	-	-	?	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
45 A. Kurska	.	?	?	?	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
46 I. Kurzępa	?	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
47 K. Kutz	-	+	?	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
48 G. Lato	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
49 M. Lewicki	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
50 G. Lipowski	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51 T. Liszcz	?	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
52 B. Litwiniec	?	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
53 J. Lorenz	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
54 M. Lubiński	-	+	-	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
55 W. Łęcki	-	?	+	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
56 W. Mańkut	.	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
57 J. Markowski	.	?	?	?	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
58 G. Matuszak	.	-	?	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
59 B. Maśior	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
60 M. Mietła	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
61 S. Nicieja	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
62 G. Niski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
63 M. Noga	-	?	?	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
64 L. Pastusiak	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
65 K. Pawełek	-	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
66 W. Pawłowski	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
67 J. Pieniążek	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
68 K. Piesiewicz	.	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
69 W. Pietrzak	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
70 Z. Piwoński	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
71 S. Plewa	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
72 B. Podgórski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
73 L. Podkański	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
74 J. Popiołek	-	-	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
75 Z. Religa	.	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
76 Z. Romaszewski	.	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
77 T. Rzemeykowski	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
78 W. Sadowska	-	-	-	?	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
79 J. Sagatowska	+	?	+	+	-	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+
80 E. Serocka	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
81 K. Sienkiewicz	-	.	?	?	.	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
82 D. Simonides	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
83 R. Sławiński	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
84 R. Smoktunowicz	.	+	+	+	-	+	+	+	?	+	+	?	?	+	?	+	+	+	+	+
85 J. Smorawiński	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
86 A. Spychalski	?	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
87 G. Staniszevska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
88 H. Stokłosa	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
89 A. Stradomska	-	?	?	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
90 J. Suchański	.	.	?	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
91 J. Szafraniec	+	?	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	?	?	+	-	-	+
92 J. Sztorc	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
93 K. Szydłowski	-	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
94 M. Szyszkowska	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	?	+
95 A. Wielowieyski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
96 E. Wittbrodt	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
97 T. Wnuk	-	-	?	?	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
98 Z. Zychowicz	-	+	?	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
99 M. Żenkiewicz	.	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+

Obecnych

60 74 76 76 76 78 79 76 79 79 79 79 79 79 79 79 79 78 79 79 79

Za

8 21 32 56 54 78 78 76 78 79 79 9 78 79 77 78 78 77 75 79

Przeciw

47 34 23 12 8 0 0 0 0 0 0 63 0 0 0 0 0 1 3 0

Wstrzymało się

5 19 21 8 14 0 1 0 1 0 0 7 1 0 2 1 0 1 1 0

Nie głosowało

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1 J. Adamski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2 A. Anulewicz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3 F. Bachleda-Księżdzularz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4 M. Balicki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5 J. Bargieł	?	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6 T. Bartos	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7 M. Berny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	+
8 A. Biela	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9 J. Bielawski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
10 J. Bień	+	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
11 F. Bobrowski	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
12 K. Borkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
13 W. Bułka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14 C. Christowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
15 A. Chronowski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16 J. Cieślak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17 Z. Cybulski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
18 G. Czaja	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
19 J. Danielak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20 K. Doktorowicz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21 K. Drożdż	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
22 B. Drzęzła	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
23 H. Dzido	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
24 J. Dziemdziała	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
25 G. Ferenc	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
26 A. Gierek	+	+	+	+	+	#	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
27 W. Gładkowski	+	+	+	+	+	+	-	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
28 Z. Gołabek	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
29 G. Grabowska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
30 A. Graczyński	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
31 S. Izdebski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+
32 A. Jaeschke	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
33 Z. Janowska	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
34 M. Janowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
35 Z. Jarmużek	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
36 R. Jarzembowski	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
37 D. Kempka	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
38 A. Klepacz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
39 J. Konieczny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
40 A. Koszada	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
41 M. Kozłowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
42 Z. Kruszewski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
43 O. Krzyżanowska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
44 Z. Kulak	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
45 A. Kurska	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+
46 I. Kurzępa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
47 K. Kutz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
48 G. Lato	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
49 M. Lewicki	+	.	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
50 G. Lipowski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51 T. Liszcz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
52 B. Litwiniec	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
53 J. Lorenz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

[illegible][illegible]

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
1 J. Adamski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2 A. Anulewicz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3 F. Bachleda-Księżdzularz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4 M. Balicki	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5 J. Bargieł	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6 T. Bartos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7 M. Berny	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8 A. Biela	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9 J. Bielawski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.
10 J. Bień	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
11 F. Bobrowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	?
12 K. Borkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
13 W. Bułka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14 C. Christowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
15 A. Chronowski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16 J. Cieślak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17 Z. Cybulski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
18 G. Czaja	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
19 J. Danielak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20 K. Doktorowicz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21 K. Drożdż	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
22 B. Drzęzła	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
23 H. Dzido	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
24 J. Dziemdziała	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
25 G. Ferenc	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
26 A. Gierek	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
27 W. Gładkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
28 Z. Gołabek	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
29 G. Grabowska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
30 A. Graczyński	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
31 S. Izdebski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
32 A. Jaeschke	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
33 Z. Janowska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
34 M. Janowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
35 Z. Jarmużek	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.
36 R. Jarzembowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
37 D. Kempka	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
38 A. Klepacz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
39 J. Konieczny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
40 A. Koszada	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
41 M. Kozłowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
42 Z. Kruszewski	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
43 O. Krzyżanowska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
44 Z. Kulak	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
45 A. Kurska	+	+	+	.	+	.	+	+	+	+	+	+
46 I. Kurzępa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
47 K. Kutz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
48 G. Lato	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
49 M. Lewicki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
50 G. Lipowski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51 T. Liszcz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
52 B. Litwiniec	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
53 J. Lorenz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

[illegible][illegible]

Przemówienia i oświadczenia
senatorów
przekazane do protokołu,
niewygłoszone
podczas 46. posiedzenia Senatu

Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem czwartym porządku obrad

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny jest na gruncie obrotu cywilnoprawnego aktem prawnym specjalnego rodzaju. Uregulowała bowiem problem zawierania umów w ramach dynamicznie rozwijającej się działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży towarów na rzecz konsumentów poza lokalem przedsiębiorstwa oraz z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość. O znaczeniu wskazanych wyżej form sprzedaży i konieczności prawnego ich uporządkowania w dobie rozwijającej się łączności internetowej czy wzrostu oddziaływania na odbiorcę towarów poprzez reklamy nikt nie trzeba przekonywać. Wymienioną ustawę należy więc ocenić pozytywnie. Jej stosowanie również nie napotykało w praktyce większych przeszkód.

Przychodzi jednak moment, kiedy – w ocenie legislatorów – nawet najbardziej precyzyjny i merytorycznie uzasadniony akt prawny powinien zostać zbadany z punktu widzenia jego oddziaływania na uregulowane nim stosunki prawne i społeczne, z punktu widzenia komplementarności wprowadzanych nim rozwiązań, a obecnie również z punktu widzenia jego zgodności z prawem Unii Europejskiej. Takiej ocenie poddano również wymienioną wyżej ustawę. W rezultacie uznano, że niektóre zawarte w niej przepisy dotyczące realizacji praw konsumentów wymagają doprecyzowania, przede wszystkim w kierunku całkowitej zgodności polskiego prawa z dwiema dyrektywami unijnymi: dyrektywą rady nr 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w umowach zawieranych poza siedzibą przedsiębiorstwa oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i rady nr 97/7/WE z dnia 20 maja 1997 r., dotyczącą ochrony konsumentów w umowach zawieranych na odległość.

W związku z tym Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 19 września 2003 r. uchwalił ustawę o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny i wprowadził w tej ustawie następujące istotne zmiany:

Po pierwsze, w art. 1 ust. 1 doprecyzowano zasadę realizacji przez konsumenta terminu, w którym może on złożyć oświadczenie o odstąpieniu od sprzedaży zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Analogicznie zmieniono również art. 7 ust. 1 ustawy.

Po drugie, w art. 2 ust. 3 i art. 7 ust. 3 ustalono termin, w którym strony powinny dokonać – wobec oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od sprzedaży – zwrotu sprzedanej rzeczy.

Po trzecie, w art. 16 ust. 2 doprecyzowano kwestię wyłączenia prawa odstąpienia od umowy, ograniczając ją do umowy sprzedaży żywności z dostawą oraz usług turystycznych.

Nie ulega wątpliwości, że wymienione wyżej zmiany w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. poprawią poziom ochrony konsumentów i przyczynią się do zwiększenia ochrony ich interesów ekonomicznych. Z tego powodu ustawę z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny należy potraktować jako społecznie i gospodarczo uzasadnioną. Dziękuję za uwagę.

Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem siódmym porządku obrad

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Uchwalona w dniu 19 września 2003 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawa o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców jest kolejnym krokiem mającym na celu dostosowanie polskiego prawodawstwa do wymogów obowiązujących w Unii Europejskiej. Wprowadzone nowelą zmiany są niezmiernie istotne również z tego powodu, że dotyczą programów pomocowych generujących przecież znaczną ilość środków pieniężnych – a będzie ich coraz więcej – znajdujących się w obrocie finansowym naszego państwa. W kontekście zbliżającej się akcesji Polski z Unią Europejską ważne jest również to, że wprowadzone ustawą zmiany pozwolą rozpocząć przed Komisją Europejską tak zwaną procedurę przejściową, której pozytywny wynik zapewni możliwość udzielania pomocy publicznej po akcesji bez konieczności przeprowadzania procedur przed komisją. Zmiany wprowadzone tą ustawą nie spowodują wzrostu wydatków budżetowych ani zmniejszenia przychodów, co jest niebagatelne w obecnej sytuacji finansowej państwa, nie wpłyną również na konkurencyjność podmiotów gospodarczych.

Pierwsza zmiana dotyczy oznaczenia podmiotów, które będą opracowywać programy pomocowe. W dotychczasowym brzmieniu art. 11 nowelizowanej ustawy były nimi organy administracji publicznej oraz inne podmioty. Po zmianie prawo opracowywania rzeczonych programów będzie przysługiwać jedynie organom administracji publicznej. Zmianę tę należy uznać za słuszną, zmierza ona bowiem do zwiększenia, już od początku, publicznej kontroli nad procedurą ubiegania się o publiczne przecież środki pochodzące z programów pomocowych. Odpowiednio do zmiany w art. 11 zmieniono art. 24 ust. 1 ustawy.

Kolejna zmiana polega na wprowadzeniu do ustawy rozdziału 6a zatytułowanego „Szczególny tryb opiniowania”, odnoszącego się w całości do programów pomocowych, które będą obowiązywać po dniu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Ów rozdział określił formę prawną rzeczonych programów oraz zasady opiniowania projektów w sytuacjach szczególnych. I tak: przepis art. 46a stanowi, że program pomocowy powinien mieć formę aktu normatywnego, zawierać podstawę prawną oraz wskazywać szczególne warunki udzielania pomocy; art. 46b z kolei zawiera przepis szczególny dotyczący programów pomocowych jednostek samorządu terytorialnego; art. 46c dotyczy wystąpienia do organu nadzorującego o wydanie opinii o projekcie decyzji lub umowy, które będą stanowić podstawę udzielenia pomocy objętej programem.

Mając zatem na względzie przedmiot ustawy oraz konieczność dostosowania polskich regulacji prawnych do wymogów Unii Europejskiej, uważam, że ustawa z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców zasługuje na poparcie. Dziękuję za uwagę.

Przemówienie senatora Tadeusza Bartosa w dyskusji nad punktem ósmym porządku obrad

Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Panie i Panowie Senatorowie!

Zgodnie z ustawą Centralny Ośrodek Sportu z dniem 1 stycznia 2004 r. nie ulegnie likwidacji i będzie dalej funkcjonował jako państwowy zakład budżetowy bezpośrednio nadzorowany przez ministra właściwego do spraw kultury i sportu oraz otrzymujący dotację przedmiotową z budżetu państwa na udostępnienie bazy sportowej.

Zapisy ustawy umożliwią Centralnemu Ośrodkowi Sportu dalszą działalność i zapewnią ciągłość realizowanych dotychczas zadań. Przekazanie całej bazy sportowej, która znajduje się w jego dyspozycji, Polskiej Konfederacji Sportu mogłoby spowodować ograniczenia wykorzystania tej bazy, gdyż służyłaby ona jedynie na potrzeby sportu wyczynowego, co prowadziłoby do utrudnień w dostępie do niej przez inne podmioty.

Za wprowadzeniem zmian przemawiają również argumenty ekonomiczne: przejęcie majątku Centralnego Ośrodka Sportu przez Polską Konfederację Sportu byłoby operacją kosztowną i stanowiącą znaczne obciążenie dla budżetu państwa.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz rozwój regionalny. Proponowana regulacja może spowodować nieznaczne obniżenie dochodów Polskiej Konfederacji Sportu w 2004 r., przewidywanych z uzyskania dochodu z działalności gospodarczej, jednakże nie będzie to miało wpływu na jej działalność i nie wpłynie na wykonywanie przez tę jednostkę zadań statutowych.

Szanowni Państwo, przedstawiciele polskich związków sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej nie zgłosili uwag do ustawy, a Polska Konfederacja Sportu zaopiniowała ją pozytywnie.

Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem dwunastym porządku obrad

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Zmiany zawarte w ustawie z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw mają istotne znaczenie dla obronności naszego państwa. O rozmiarze dokonanych zmian może świadczyć choćby to, że nowelizacją objęto prawie 2/3 dotychczas obowiązującej ustawy. Jednakże pomimo zakresu zmian nie można powiedzieć, że mamy oto do czynienia z aktem prawnym nowym pod względem merytorycznym. W ustawie wiele przepisów jedynie rozbudowano i doprecyzowano, a nowe wprowadzone przepisy to przepisy, które znajdowały się dotychczas w innych aktach prawnych, głównie w rozporządzeniach Rady Ministrów.

Zasadnicza zmiana zawarta w uchwalonej ustawie dotyczy podejścia ustawodawcy do praw i obowiązków obywateli związanych z obronnością kraju. Ustawa uwzględnia bowiem wymogi Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowiącej wyrażnie, że kwestie dotyczące obowiązków i uprawnień obywatelskich – w tym przypadku związanych z obronnością kraju – muszą być uregulowane wprost w ustawie. Zrywa się tym samym z wieloletnią nieprawidłową praktyką polegającą na tym, że większość praw i obowiązków w omawianym obszarze była regulowana aktami niższej rangi.

W ustawie z dnia 19 września 2003 r. na uwagę zasługuje przede wszystkim art. 5 precyzujący rolę prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jako zwierzchnika sił zbrojnych.

Nie mniejsze znaczenie mają również przepisy ustawy wprowadzające do obszaru obronności tak zwany ład terminologiczny. Wprowadzono między innymi ustawową definicję podstawowego dla obronności pojęcia, jakim jest „jednostka wojskowa”. Ma to znaczenie głównie w kontaktach z instytucjami, przy zawieraniu umów czy w ewentualnych sporach sądowych. Ujednolicono też stosowane nazewnictwo organów administracyjnych lub samorządowych mających związek z obronnością państwa.

W ustawie znalazły się między innymi przepisy ułatwiające w przyszłości pracę komisji poborowych. Znowelizowana ustawa precyzuje również zasadę wypłacania należności mieszkaniowych żołnierzom samotnym odbywającym zasadniczą służbę wojskową.

Kolejną ważną zmianą jest uproszczenie administracyjnych procedur związanych z odroczeniami służby. Ograniczono przy tym biurokrację i przyspieszono działania tak, by odbywało się to prościej i korzystniej dla poborowego. Uregulowano także problematykę kosztów podróży osób wzywanych w sprawach obowiązku obrony.

Nowością w ustawie jest stworzenie prawnych możliwości zawierania przez poborowego dobrowolnej umowy z wojskowym komendantem uzupełnień. Poborowy zobowiązałby się w niej uzyskać przed powołaniem go do wojska określone kwalifikacje potrzebne siłom zbrojnym. Koszty poniesione przez poborowego refundowałoby państwo po odbyciu przez niego służby. Zapis ten jest o tyle istotny z punktu widzenia praktyki szkolenia kadr wojskowych, że w czasie coraz krótszej zasadniczej służby wojskowej coraz mniej czasu pozostaje na szkolenie poborowych od podstaw.

Jakkolwiek ustawa z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie rozwiązuje wszystkich problemów związanych z obronnością państwa i funkcjonowaniem w nim sił zbrojnych, to ze względu na zakres wprowadzonych nią zmian oraz znaczne uporządkowanie dotychczasowych obszarów związanych z obronnością zasługuje na poparcie.

Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Anulewicza

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Rzeczypospolitej Polskiej Grzegorza Kurczuka

Oświadczenie dotyczy zmiany rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów do tych rejestrów (DzU nr 117 poz. 1237, z późniejszymi zmianami), poprzez ujednolicenie w całym kraju przerejestrowania do KRS Związków Rewizyjnych Spółdzielni działających na mocy art. 240–257 ustawy – Prawo spółdzielcze i wpisanie ich do rejestru przedsiębiorców tak jak spółdzielnie.

Minister sprawiedliwości w piśmie nr DSP IV 5002/327/02 (BMP-963/2002) z dnia 27 stycznia 2003 r. poinformował Pana Marszałka, że stwierdzono rozbieżności w kraju w zakresie wyboru rejestru, do którego dokonano odpowiedniego wpisu do KRS, oraz oznaczania formy prawnej lub rodzaju organizacji spółdzielczego związku rewizyjnego. Poinformował również, że zostaną podjęte prace legislacyjne mające na celu zmianę przepisów cytowanego rozporządzenia ministra sprawiedliwości. Jednakże do chwili obecnej żadna zmiana w tym zakresie nie została dokonana.

Nie ulega wątpliwości, że spółdzielcze związki rewizyjne wykonują swoje czynności statutowe poprzez prowadzenie działalności na rzecz spółdzielni, ale działalność ta nie ma charakteru działalności komercyjnej. Statuty tych związków stanowią, że zadania statutowe związku finansowane są między innymi z dochodu z majątku związku oraz z dochodów z działalności statutowej.

Dochody spółdzielczego związku rewizyjnego to między innymi: wpływy z obowiązkowego odpłatnego badania sprawozdań finansowych spółdzielni w trybie ustawy o rachunkowości, ponieważ niektóre rewizyjne związki spółdzielcze mają stosowne uprawnienia biegłych rewidentów; wpływy z odpłatnego przeprowadzania lustracji spółdzielni niezrzeszonych w związku, zgodnie z art. 91 §3 ustawy – Prawo spółdzielcze; wpływy z częściowo odpłatnych szkoleń pracowników i członków organów samorządu spółdzielni; wpływy ze sprzedaży zawodowych wydawnictw książkowych dla potrzeb spółdzielni; wpływy z wynajmu własnych lokali i usług ośrodków szkoleniowych; wpływy z prowadzenia odpłatnej archiwizacji dokumentacji po zlikwidowanych organizacjach spółdzielczych, stosownie do rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 4 kwietnia 1995 r. (DzU nr 47 poz. 248) itd.

Powyższa działalność dochodowa związku jest faktycznie, w świetle przepisów podatkowych, działalnością gospodarczą. Dochody związku przeznacza się w całości na podstawową działalność statutową, która jest w większości w swej istocie niedochodowa. To zagadnienie z punktu widzenia przepisów o KRS ma istotne znaczenie dla klasyfikacji spółdzielczych związków rewizyjnych do kategorii przedsiębiorców, tak jak spółdzielnie i tak, jak to było w dotychczasowym systemie rejestrowym.

W świetle opisanego stanu prawnego i faktycznego wnoszę o zarządzenie ujednolicenia wpisów do KRS spółdzielczych związków rewizyjnych oraz zmianę przywołanego na wstępie rozporządzenia ministra sprawiedliwości.

Nadmieniam, że osoby prawne mają obowiązek przerejestrowania się do KRS do 31 grudnia 2003 r. Czasu pozostało zatem niewiele.

Andrzej Anulewicz

Oświadczenie złożone przez senatora Janusza Bargieła

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury Marka Pola

Szanowny Panie!

Zwracam się do Pana Premiera z zapytaniem, jak wygląda sprawa modernizacji odcinka drogi krajowej nr 94 w Olkuszu.

Starania władz powiatu i władz miasta Olkusza dotyczące wspomnianej inwestycji trwają już od 2000 r.

W 2001 r. zostało podpisane porozumienie pomiędzy Generalną Dyрекcją Dróg Publicznych Oddział Południowo-Wschodni w Krakowie a gminą Olkusz w sprawie współfinansowania realizacji tej inwestycji.

Od chwili uruchomienia płatnego odcinka autostrady A4 Kraków – Katowice większość pojazdów, w tym zwłaszcza te o dużej ładowności, wybiera drogę przebiegającą przez Olkusz zamiast autostrady.

Obecny wiadukt jest w takim stanie technicznym, że przy dużym natężeniu ruchu, liczonym na jesieni ubiegłego roku, zagraża mu katastrofa budowlana. Może zatem dojść do całkowitego przerwania ruchu na tym odcinku i unieruchomienia drogi łączącej Małopolskę ze Śląskiem, a to pogłębi już występujące problemy komunikacyjne.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż wspomniana droga jest głównym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez obszar powiatu olkuskiego. Wyłączenie wiaduktu z ruchu w ciągu drogi krajowej nr 94 spowoduje paraliż komunikacyjny w Olkuszu, bowiem wszystkie pojazdy będą poruszać się przez centrum miasta.

Dlatego też ponownie zwracam się z zapytaniem: kiedy nastąpi modernizacja odcinka drogi krajowej nr 94, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wybudowania drugiego wiaduktu oraz dobudowy drugiej nitki drogi nr 94, w kierunku Sieniczna, a także przeprowadzenie prac remontowych mających umożliwić bezpieczne użytkowanie istniejącego wiaduktu?

Janusz Bargieł

Oświadczenie złożone przez senator Marię Berny

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej i sportu Krystyny Łybackiej oraz do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

W dniu 11 lipca bieżącego roku w Porycku, podczas uroczystych obchodów sześćdziesiątej rocznicy mordów wołyńskich, zgromadzeni tam uczestnicy witali prezydentów Polski i Ukrainy pełnym powagi milczeniem i transparentami z napisami „Pamiętajmy – żeby się nie powtórzyło”. Przesłanie tych napisów, w pełni zgodne z moim stanowiskiem, które od dziesięciu lat wielokrotnie prezentowałam również z senackiej trybuny, utwierdziło mnie w przekonaniu, że Polacy i Ukraińcy powinni znać także trudne momenty z historii ich wzajemnych stosunków.

Jak dotąd wiedza obu narodów o wydarzeniach wołyńskich jest uboga i mało rzetelna. Młode pokolenie prawie jej nie zna, a w poglądach starszej generacji przeważają względy emocjonalne. Wystąpienia prezydentów najwyraźniej stworzyły szansę nie tylko wzmożenia wysiłków badawczych, lecz również popularyzowania ich wyników.

Badania prowadzone przez IPN mieszczą się w jego zadaniach, określonych przez art. 53 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej z dnia 18 grudnia 1998 r. Mam nadzieję, że zarówno Pan Prezes, Profesor Leon Kieres, jak i jego współpracownicy teraz właśnie rozszerzą zakres prac badawczych, jak również zatroszczą się o to, by wyniki tych prac były szerzej udostępniane społeczeństwu.

Jestem również głęboko przekonana o konieczności intensyfikowania prac Polsko-Ukraińskiej Komisji Ekspertów do spraw Doskonalenia Treści Podręczników Szkolnych Historii i Geografii. Komisja ta pracuje już bowiem od ponad dziesięciu lat, a wyników jej pracy – jeśli chodzi o historię XX wieku – w nauce szkolnej nie widać.

Już najwyższy czas wprowadzić korektę programu nauczania i dostosować treść podręczników szkolnych do posiadanej przez tę komisję wiedzy. Nie może być przecież tak, że uznanie faktów historycznych przez prezydentów Ukrainy i Polski nie będzie miało żadnego wpływu na świadomość krzywd doznanych i krzywd czynionych przez oba nasze narody. Obustronne uznanie tych prawd jest gwarancją rozszerzenia się współpracy naszych państw i narodów w wielu dziedzinach życia gospodarczego i politycznego.

Maria Berny

Oświadczenie złożone przez senatora Adama Bielę

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej Jerzego Hausnera, do sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, minister Danuty Hübner oraz do prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Cezarego Banasińskiego

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. powstanie problem posiadania przez polskie firmy europejskich certyfikatów jakości, certyfikatów sanitarnych oraz certyfikatów ekologicznych, które stanowią warunek wpuszczenia towarów produkowanych przez te firmy na rynek krajów należących do Unii Europejskiej.

O ile w przypadku większych firm nie ma poważniejszych barier finansowych utrudniających uzyskanie takich certyfikatów, o tyle w przypadku małych i średnich firm koszt ich uzyskania stanowi poważną przeszkodę.

Jeśli polskie firmy nie uzyskają do dnia 1 maja 2004 r. wymaganych certyfikatów, będą zmuszone zaprzestać produkcji, co praktycznie oznacza ich upadłość oraz dalszy wzrost bezrobocia w Polsce. W tym kontekście proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

Po pierwsze, jak kształtują się koszty uzyskania certyfikatów europejskich przez polskie firmy?

Po drugie, w ramach jakich programów pomocowych, z jakich środków Unii Europejskiej i na jakich warunkach polskie firmy mogą starać się o uzyskanie wymaganych certyfikatów unijnych?

Po trzecie, w ramach jakich programów rządowych oraz w oparciu o jakie ustawy polskie firmy mogą starać się o certyfikaty Unii Europejskiej?

Po czwarte, czy nie ma potrzeby podjęcia nowej inicjatywy legislacyjnej – na przykład przez rząd – w celu stymulowania starań polskich firm o certyfikaty Unii Europejskiej w oparciu o środki pomocowe z Unii oraz środki budżetu państwa? Inicjatywa taka stanowiłaby program zapobiegania bezrobociu w Polsce oraz program realnej pomocy dla małych i średnich firm polskich w ramach wejścia Polski do struktur Unii Europejskiej.

Adam Biela

Oświadczenie złożone przez senatora Adama Bielę

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Rzeczypospolitej Polskiej Grzegorza Kurczuka

W związku ze strajkami taksówkarzy spowodowanymi obligatoryjnością montowania kas fiskalnych w taksówkach proszę o zbadanie okoliczności i przyczyn tych niepokojów.

Z wyjaśnień taksówkarzy polskich oraz z praktyki w krajach UE wynika, że do osiągania celów fiskalnych w zupełności wystarczające są taksometry najnowszej generacji, które zdolne są do zapamiętywania rejestru kilometrów płatnych przez dziesięć lat i w dodatku nie tracą pamięci w przypadku odłączenia ich od źródła zasilania w samochodzie. Dlaczego więc taksówkarze mają lub budżet państwa ma ponosić koszt zakupu niepotrzebnych kas fiskalnych?

W tym kontekście proszę o zbadanie, czy nie chodzi o zakup towaru uprzednio wyprodukowanego, dla którego za wszelką cenę szuka się zbytu przy pomocy środków prawno-administracyjnych.

Adam Biela

Oświadczenie złożone przez senatora Adama Bielę

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Raczki

W związku z protestami taksówkarzy przeciw obowiązkowi zakupu kas fiskalnych uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Co dodatkowo wpłynie do budżetu państwa po zamontowaniu w taksówkach kas fiskalnych, skoro obecne „taryfy” są wyposażone w taksometry umożliwiające ściąganie podatku VAT?

2. Dlaczego taksówkarze mają lub ewentualnie budżet państwa ma ponosić koszty zakupu kas fiskalnych, skoro wydatek ten jest mało uzasadniony względami fiskalnymi?

3. Dlaczego w przededniu wejścia Polski do UE wprowadza się rozwiązania, które odbiegają od norm taksówkowych w krajach Unii Europejskiej?

Taksometry nowej generacji zapamiętują rejestr kilometrów płatnych przez dziesięć lat i w dodatku nie tracą pamięci w przypadku odłączenia ich od źródła zasilania w samochodzie. Są więc zupełnie wystarczające do celów fiskalnych.

W tym kontekście stawiam pytanie: kiedy i w jaki sposób resort finansów wycofa się z pomysłu montowania kas fiskalnych i zakończy spór z taksówkarzami w Polsce?

Adam Biela

Oświadczenie złożone przez senatora Janusza Bielawskiego

Oświadczenie skierowane do ministra zdrowia Leszka Sikorskiego

Wielce Szanowny Panie Ministrze!

W dniu 2 października 2003 r. wystąpił Pan, razem z panią wiceminister Ewą Kralkowską, w telewizyjnej audycji „Tygodnik polityczny Jedyńki”. W wypowiedziach Państwa, tchnących optymizmem, znalazła się wypowiedź pani Kralkowskiej, która stwierdziła, że jest lepiej, bo w ubiegłym roku było 20% niezadłużonych szpitali, a obecnie już 30%.

W związku z tym mam pytanie: jak to możliwe, skoro fundusz dysponuje w bieżącym roku mniejszą kwotą i okroi limity finansowe? I jeszcze prosba: proszę o nadesłanie wykazu niezadłużonych szpitali w Polsce z zaznaczeniem, który jest publiczny, a który nie.

Wprawdzie wiedziałem, że taki niezadłużony szpital jest w Dzierżoniowie w województwie dolnośląskim, a raczej był, bo znowu się nie bilansuje. PSZOZ w Dzierżoniowie przeszedł gruntowną restrukturyzację, która polegała na zmniejszeniu liczby łóżek z czterystu osiemdziesięciu do dwustu czterdziestu dziewięciu. Faktycznie zlikwidowano dwa oddziały chirurgiczne, oddział internistyczny, pediatriczny, ginekologiczno-położniczy i noworodkowy. Zatrudnienie zmniejszono o pięćset jeden etatów. W ten sposób z dwóch szpitali w powiecie – w Dzierżoniowie i w Bielawie – powstał Samodzielny Publiczny Szpital Powiatowy w Dzierżoniowie.

Dyrekcja pertraktuje z załogą zmniejszenie wynagrodzeń, samorząd powiatowy przejął długi szpitala, tymczasem fundusz zmniejszył limity finansowe. Jak pisze do dyrektora Dolnośląskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia pana Andrzeja Woźnego dyrektor szpitala pani magister Marzena Włodarska: „Biorąc pod uwagę obecną wartość kontraktu na poziomie 870 tysięcy zł na miesiąc, powinniśmy pracować 2–3 tygodnie w zależności od oddziału. Zgodnie jednak z art. 7 ustawy o ZOZ jesteśmy zmuszeni do udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentom wymagającym hospitalizacji, ze względu na brak możliwości odmowy. Fakt ten powoduje, że koszty świadczeń udzielonych ponad wartość umowy obciążają świadczeniodawcę, a nie płatnika. Odzwierciedleniem tej sytuacji jest wartość usług uznanych przez NFZ w wysokości 5 milionów 365 tysięcy 53 zł za okres od stycznia do maja 2003 r., a faktycznie zapłaconych w wysokości 4 milionów 418 tysięcy 809 zł. Różnica między zapłaconymi a wykonanymi świadczeniami to kwota 946 tysięcy 244 zł”.

I co Pan na to, Panie Ministrze? Restrukturyzować dalej, nie oglądając się na poziom zabezpieczenia zdrowotnego ludności powiatu dzierżoniowskiego?

Pozostaję z należnym szacunkiem
prof. dr hab. med. Janusz Bielawski

Oświadczenie złożone przez senatora Gerarda Czaję

Oświadczenie skierowane do ministra zdrowia Leszka Sikorskiego

W województwie pomorskim narasta zaniepokojenie związane z trudnościami w zakresie specjalizowania się lekarzy i lekarzy stomatologów. Przykładem mogą być różnice w liczbie miejsc rezydenckich w porównaniu do innych województw. I tak w sesji jesiennej 2002–2003 w województwie pomorskim było 21 miejsc, w województwie warmińsko-mazurskim – 35, w województwie kujawsko-pomorskim – 42 miejsca, a w sesji wiosennej 2003 odpowiednio 6, 15 i 12 miejsc.

Zdziwienie budzi również liczba miejsc szkoleniowych przyznanych przez ministerstwo w szczególnych dziedzinach. Na 139 wolnych miejsc szkoleniowych, według stanu na dzień 20 lipca 2003 r., wykorzystano tylko 130.

Pragnę jednocześnie zaznaczyć, że z roku na rok rośnie liczba wniosków o otwarcie specjalizacji w dziedzinach podstawowych, zaś w drastyczny sposób maleje liczba osób zakwalifikowanych do jej odbycia. W roku 2002 na 409 wniosków zakwalifikowano jedynie 298, zaś w 2003 r. wniosków wpłynęło 425, a zakwalifikowano jedynie 177.

Zarówno lekarze, jak i Okręgowa Rada Lekarska w Gdańsku wyrażają swoje zaniepokojenie tak istotnymi ograniczeniami w dostępie do podnoszenia kwalifikacji przez lekarzy i lekarzy stomatologów z województwa pomorskiego.

Gerard Czaja

Oświadczenie złożone przez senatora Gerarda Czaję

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury Marka Pola

W dniu 27 marca 2003 r. weszła w życie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – DzU nr 80 poz. 717, która dała delegację do wydania wielu rozporządzeń, takich jak:

- rozporządzenie w sprawie sposobu ustalenia wymagań dotyczących nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania terenu;
- rozporządzenie w sprawie oznaczeń i nazewnictwa stosowanych w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy;
- rozporządzenie w sprawie określenia rejestrów decyzji o ustaleniu celu publicznego;
- rozporządzenie w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego w części tekstowej i graficznej, uwzględniające w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa i standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych;
- rozporządzenie w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Od wejścia w życie w dniu 11 lipca 2003 r. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do chwili obecnej nie ukazał się żaden z wymienionych aktów wykonawczych. Taka sytuacja sprawia, że gminy nie mogą podejmować w większości przypadków wiążących decyzji związanych z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Gerard Czaja

Oświadczenie złożone przez senatora Witolda Gładkowskiego

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury Marka Pola

Szanowny Panie Premierze!

W sprawach związanych z infrastrukturą kolejową oraz drogową na terenie Pomorza Zachodniego zwracałem się do Pana już trzykrotnie. Niestety, z miesiąca na miesiąc sytuacja mieszkańców tego regionu się pogarsza. Nie mogę w pełni obwiniać za to Ministerstwa Infrastruktury, ale kolejne urzędnicze decyzje, zapadające w tym swoistym państwie, jakim jest PKP, powodują, że po raz kolejny jestem zobligowany do obrony interesów tysięcy mieszkańców mojego rodzinnego regionu.

Z rosnącym niepokojem obserwuję sytuację, w której znaleźli się mieszkańcy dawnego województwa koszalińskiego, pozbawieni bezpośredniego połączenia z Warszawą. Degradacja sieci transportowych w regionie następuje błyskawicznie, a niefortunne decyzje przewoźników każdego dnia pozbawiają setki tysięcy mieszkańców regionu możliwości transportu. Brak pewności, że kolejnego dnia będzie można dojechać do pracy czy dalej, do stolicy województwa lub kraju, prowadzi do regresu w kontaktach zarówno lokalnych przedsiębiorców, jak i zwykłych obywateli. Rosnące niezadowolenie społeczne może w niedługim czasie przybrać formę czynnego protestu przeciwko praktykom monopolisty na rynku przewozów kolejowych, jakim jest PKP.

Przykładem takiego niszczącego działania jest likwidacja pociągu relacji Kołobrzeg – Piła – Warszawa, który był doskonałym połączeniem nie tylko ze stolicą, lecz także z Łodzią. Po likwidacji tego połączenia podróżnym pozostało dojechać do Koszalina i skorzystać z pociągu „Słupia”, łączącego Kołobrzeg z Warszawą. Obecnie planowane jest skrócenie trasy tego pociągu do odcinka Warszawa – Gdynia.

Takie rozwiązanie jeszcze bardziej utrudni niełatwą już sytuację komunikacyjną mieszkańców regionu. Sprawne połączenie ze stolicą kraju jest jednym z warunków formalnego funkcjonowania społeczeństwa. Załatwienie sprawy w urzędach centralnych nie może łączyć się z koniecznością pozostania w Warszawie na noc. Nie ma jednak innej możliwości, skoro pociąg pośpieszny „Pobrzeże” przyjeżdża do Warszawy Centralnej o 14.30.

Nie można pozwolić, by mechanizm finansowy, tak nieczytelny, gdy chodzi o koleje państwowe, spychał kolejne grupy mieszkańców naszego kraju na zaściankowy margines. Niszczyć ludzi, którzy i tak żyją w pokrzywdzonym przez przemiany polityczno-społeczne popegeerowskim regionie, jest niebywale łatwo zza urzędniczego biurka. Jednakże odwrócenie tej schyłkowej tendencji już wkrótce będzie bardzo trudne. Zatrzymanie procesu niszczenia, kiedy znikają nawet szyny kolejowe, może okazać się zajęciem karkołomnym.

Odpowiedzialność za straty społeczne nie spadnie jednak na pracowników PKP czy InterCity. Niezadowolenie ludzi skieruje się wyłącznie w stronę Ministerstwa Infrastruktury.

W związku w tym proszę o podjęcie kroków, które wprowadzą do prac kolei państwowych pewną przewidywalność w kształtowaniu sieci transportowej oraz zwrócą uwagę na prowadzone obecnie wysoce szkodliwe działania skierowane przeciw wielu grupom społecznym.

Wyrażam przekonanie, że działania Pana Premiera mogą zatrzymać degradację regionu koszalińskiego, a PKP zobligują do odstąpienia od planowanego skrócenia trasy pociągu „Słupia” i rozważenia możliwości przywrócenia pociągu bezpośrednio łączącego Kołobrzeg, Koszalin i Szczecinek z Warszawą i Łodzią.

Z poważaniem
Witold Gładkowski

Oświadczenie złożone przez senator Annę Kurską

Oświadczenie skierowane do ministra zdrowia Leszka Sikorskiego

W związku z zaniepokojeniem środowiska lekarskiego faktem uniemożliwienia podnoszenia przez lekarzy kwalifikacji zawodowych, uprzejmie proszę o wskazanie przyczyn nierównego rozdzielania miejsc rezydenckich między poszczególne województwa.

Z załączonego* stanowiska Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku nie wynika, jakie kryteria są stosowane podczas rozdzielania miejsc szkoleniowych przyznawanych przez pana ministra w zakresie różnych specjalizacji. Niezrozumiałe wydaje się zwłaszcza niewykorzystywanie miejsc szkoleniowych w sytuacji, gdy liczba wniosków o otwarcie specjalizacji rośnie, a liczba osób zakwalifikowanych do jej odbycia maleje. W odczuciu społecznym utrudnianie lekarzom doskonalenia ich umiejętności i pogłębiania wiedzy medycznej stanowi ograniczenie ich praw obywatelskich.

Z wyrazami szacunku
Anna Kurska

Oświadczenie złożone przez senator Wiesławę Sadowską i senatora Zbigniewa Gołąbka

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Raczki

Szanowny Panie Ministrze!

Zgodnie z ustawą o wykonywaniu mandatu posła i senatora, w związku z docierającymi do nas sygnałami o planowanym podwyższeniu akcyzy na olej opałowy, zwracamy się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie szczególnej sytuacji gmin i wyłączenie z podwyższenia akcyzy oleju opałowego przeznaczonego dla kotłowni szkolnych i szpitalnych.

Wymieniony problem przedstawiły nam władze samorządowe kilku miast i gmin z regionu radomskiego: Mogielnicy, Grójca, Błędowa, Jasieńca, Belska Dużego, Pniew, Goszczyna, zaniepokojone planowanym dużym wzrostem akcyzy. Samorządy miast i gmin dysponują skromnymi dochodami, którymi gospodarują w sposób wyważony, przynoszący korzyści lokalnej społeczności. W trosce o ochronę środowiska z własnych środków przeprowadziły modernizację kotłowni w budynkach szkolnych oraz w przychodniach i szpitalach. Oświata i służba zdrowia są niedofinansowane, a duży ciężar ich utrzymania spoczywa na samorządach lokalnych. Planowany wzrost kosztu oleju opałowego spowoduje wzrost kosztów utrzymania budynków szkół i szpitali, a w konsekwencji dla gmin będzie oznaczał rezygnację z realizacji wielu niezbędnych inwestycji, doprowadzi również do ograniczenia środków przeznaczonych na zadania finansowane z programu SAPARD i innych.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o niedopuszczenie do niekorzystnych zmian i uwzględnienie postulatów samorządów lokalnych oraz podjęcie stosownych działań zmierzających do rozwiązania jakże istotnego dla samorządów miast i gmin problemu.

Z wyrazami szacunku
Wiesława Sadowska
i Zbigniew Gołąbek

Oświadczenie złożone przez senatora Roberta Smoktunowicza

Oświadczenie skierowane do prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast Marka Bryxa

Szanowny Panie Prezesie!

Od blisko dwóch miesięcy trwa dramat kilkudziesięciu rodzin, klientów firmy deweloperskiej Budgrim Sp. z o.o. 20 sierpnia 2003 r. sąd ogłosił upadłość firmy Budgrim. Oznacza to dla osób, które wpłaciły pieniądze, a jeszcze nie uzyskały wpisów w księgach wieczystych, widmo utraty mieszkania i pieniędzy wydanych na zakup mieszkania.

Przepisy prawa upadłościowego są w takim przypadku bardzo niekorzystne dla niedoszłych właścicieli mieszkań. Jednak trudno pogodzić się z tym i przejść obok tego obojętnie w sytuacji, gdy ludzie często kosztem ogromnych wyrzeczeń i po zaciągnięciu długoletnich kredytów wpłacili 100% ceny mieszkania, wprowadzili się i wykończyli na własny koszt swoje mieszkania, a teraz mają je opuścić. Tracą w ten sposób wszystkie zainwestowane środki, często oszczędności całych rodzin, i zostają z kredytem hipotecznym do spłacenia.

Niestety, przypadek firmy Budgrim nie jest odosobniony. W podobnej sytuacji znalazło się wielu klientów firm deweloperskich, a kolejni są zagrożeni.

W związku z tym zwracam się do Pana, jako prezesa urzędu odpowiadającego również za politykę państwa w zakresie budownictwa mieszkaniowego, o dołożenie wszelkich starań do rozwiązania tej sprawy. Z publikacji prasowych wiem, że UMiRM podjął pewne inicjatywy, by w porozumieniu z syndykiem znaleźć rozwiązanie, które pozwoli klientom Budgrim Sp. z o.o. na zatrzymanie swoich mieszkań. Apeluję o to, by doprowadzić te starania do końca satysfakcjonującego osoby, które kupiły mieszkania w firmie Budgrim. Ze swej strony, jako senator RP, deklaruje wsparcie dla tych działań.

Jak wspomniałem, problem ma charakter ogólnopolski. Od dawna mówi się o wprowadzeniu rozwiązań prawnych, które mogłyby wyeliminować, a przynajmniej bardzo ograniczyć tego typu przypadki. Jednym z nich jest koncepcja tak zwanego rachunku powierniczego. Niestety zapowiedzi te nie mogą doczekać się realizacji.

Dlatego zwracam się o poinformowanie mnie, czy i jakie działania planuje UMiRM w zakresie zmiany sytuacji prawnej klientów firm deweloperskich i spółdzielni mieszkaniowych.

Proszę też o przekazanie informacji dotyczących aktualnej sytuacji klientów firmy Budgrim i perspektyw na zachowanie przez nich mieszkań.

Z poważaniem
Robert Smoktunowicz

Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Spychalskiego

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Rzeczypospolitej Polskiej Grzegorza Kurczuka

Szanowny Panie Ministrze!

W bieżącym roku zapadły długo oczekiwane decyzje o rozpoczęciu remontu i modernizacji zabytkowego obiektu Zakładu Karnego w Kaliszu. Na ukończeniu jest dokumentacja techniczna, na którą resort przeznaczył 150 tysięcy zł.

W ubiegłym roku przy udziale dyrektora, pana Dariusza Chodkiewicza, miałem okazję zapoznać się ze stanem technicznym obiektu, zakresem planowanych robót budowlanych, a także najpilniejszych remontów wykonanych samodzielnie przez skazanych systemem gospodarczym.

Stan techniczny zespołu budynków, bardzo trudne warunki przebywania skazanych i jeszcze trudniejsze warunki pracy personelu wskazują na konieczność podjęcia już w przyszłym roku poszczególnych faz modernizacji. Pierwszy etap wymaga zabezpieczenia środków w wysokości 3 milionów zł.

Uprzejmie proszę pana ministra o zapewnienie w toku prac nad budżetem na rok 2004 warunków finansowych umożliwiających kontynuację remontu Zakładu Karnego w Kaliszu.

Z wyrazami szacunku
Andrzej Spychalski

Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Spychalskiego

Oświadczenie skierowane do naczelnej dyrektorki Archiwów Państwowych Darii Nałęcz

Szanowna Pani Profesor!

W ubiegłym tygodniu miałem sposobność zapoznać się wraz z panią Mirosławą Lisiecką, dyrektorem Archiwum Państwowego w Kaliszu, z dotychczasowym przebiegiem remontu i modernizacji obiektu po zlikwidowanej jednostce wojskowej, przyznanego przez władze samorządowe Kalisza na siedzibę archiwum, magazyny akt i dokumentów archiwalnych.

Zakres wykonanych robót i sposób prowadzenia modernizacji są imponujące i budzą uzasadnione zaufanie. Aby zakończyć tę inwestycję niezbędne jest zapewnienie na nowy rok budżetowy 2 milionów 200 tysięcy zł na kontynuację prac i wyposażenie. Umożliwiłoby to oddanie tego niezwykle ważnego i potrzebnego dla Kalisza, najstarszego z polskich miast, obiektu w tragiczną dziewięćdziesiątą rocznicę jego zburzenia przez pruskich żołdaków.

Ze względu na społeczne i badawczo-naukowe znaczenie omawianego obiektu deklaruje gotowość zabiegania o środki w budżecie na 2004 r. dla kierowanej przez Panią jednostki tak, by nie wydłużać, a już w żadnej mierze nie przerywać procesu inwestycyjnego dotyczącego nowego obiektu archiwum.

Łączę wyrazy szacunku

Andrzej Spychalski

Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafranca

Oświadczenie skierowane do rzecznika praw dziecka Pawła Jarosa

Z „Informacji Rzecznika Praw Dziecka za rok 2002” – strona 56 – wynika, że do Pana biura wpłynęło wiele pism ze zbiorowymi podpisami wyrażającymi zaniepokojenie w związku z podjęciem przez panią Krystynę Łybacką, minister edukacji narodowej i sportu, procedury weryfikacji podręczników do wychowania w rodzinie. Podręcznikami poddanymi weryfikacji są: „Wędrując ku dorosłości”, podręcznik dla klas I–III gimnazjum pod redakcją T. Król, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 1999; „Zanim wybierzesz... Przygotowanie do życia w rodzinie”, autorstwa M.W. Grabowskich, A.M. Niemyskich i M.P. Wołochowiczów, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 1999 oraz „Wychowanie do życia w rodzinie” autorstwa M. Rysia, CMPP-Ped MEN, Warszawa 1999.

Jak wynika z informacji uzyskanej przez rzecznika praw dziecka od ministra edukacji narodowej i sportu – vide: pismo z dnia 21 października 2002 r. – już wtedy trwały prace nad oceną dotychczasowych podręczników do zajęć edukacyjnych z wychowania do życia w rodzinie. Od tamtego czasu minął już rok. W związku z powyższym zwracam się do Pana o poinformowanie mnie o dalszych Pana przedsięwzięciach w tym względzie oraz o losach wzmiankowanych podręczników.

Pozostaję z wyrazami szacunku
Jan Szafraniec

Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafranca

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej i sportu Krystyny Łybackiej

W dniu 12 września 2003 r. skierowałem do Pani Minister oświadczenie w związku z podjętą przez Panią procedurą weryfikacji podręczników do wychowania w rodzinie. Podstawą weryfikacji miał być zmieniony program wychowawczy w aspekcie wychowania do życia w rodzinie. W odpowiedzi na moje oświadczenie podsekretarz stanu Tadeusz Sławecki stwierdził, że podręczniki „Wędrując ku dorosłości”, „Zanim wybierzesz... Przygotowanie do życia w rodzinie” i „Wychowanie do życia w rodzinie” „budziły zastrzeżenia, co do zgodności z nowymi ustaleniami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego”... Jak wynikało z odpowiedzi na moje oświadczenie, recenzenci przekazali w 2002 r. opinie na temat poddanych recenzji podręczników.

Z „Informacji Rzecznika Praw Dziecka za rok 2002 – strona 56 – wynika, że do jego biura napłynęło wiele pism ze zbiorowymi podpisami, wyrażających zaniepokojenie zamiarem weryfikacji podręczników gimnazjalnych do przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie”. W odpowiedzi na pismo rzecznika z dnia 15 października 2002 r. ministerstwo edukacji stwierdziło w piśmie z dnia 21 października 2002 r., że wystąpiło z prośbą o wydanie opinii weryfikacyjnych, których analiza umożliwi podjęcie właściwych decyzji.

W związku z tym proszę o poinformowanie mnie, czy wymienione wyżej podręczniki zostały dopuszczone do użytku szkolnego w roku 2003, czy też zostały wycofane z wykazu. Jednocześnie zwracam się do Pani Minister z prośbą o udostępnienie mi pisemnych recenzji wyżej wymienionych podręczników.

Z wyrazami szacunku
Jan Szafraniec

Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafraniec

Oświadczenie skierowane do pełnomocnik rządu do spraw równego statusu kobiet i mężczyzn Izabeli Jarugi-Nowackiej

W związku z opracowanym Krajowym Programem Działań na rzecz Kobiet – drugi etap wdrożeniowy na lata 2003–2005 – kieruję do Pani, w imieniu własnym i moich wyborców, pytania o następujące kwestie.

Po pierwsze, czy Polska jest zobowiązana do realizacji zaleceń i wniosków zawartych w dokumentach końcowych konferencji ONZ w sprawie Kobiet – Pekin'95 oraz Pekin+5?

Po drugie, czy prawdą jest, że we wstępnym rozdziale pekińskiej „Platformy Działania” w §9 jest zapis odwołujący się do poszanowania suwerennych praw każdego kraju oraz wartości religijnych, etycznych i kulturowych?

Po trzecie, czy rezolucja Parlamentu Europejskiego z sierpnia 2002 r. zalecająca legalność aborcji i dostęp do wysokiej jakości metod antykoncepcji zobowiązuje państwa członkowskie i kandydujące do jej przestrzegania?

Po czwarte, jakie zamierzenia ma pełnomocnik rządu do spraw równego statusu kobiet i mężczyzn odnośnie do podręczników szkolnych promujących akceptowany i powszechnie przyjęty w naszym kraju model rodziny oraz wzorce kulturowe warunkujące od wieków kondycję moralną i duchową naszego narodu?

Po piąte, jakie konkretne zamierzenia będą zrealizowane, jeśli chodzi o szkolenia i zwiększenie obsady pielęgniarskiej w szkołach w celu udzielania informacji odnośnie do życia seksualnego uczennic i związanej z tym antykoncepcji?

Po szóste, ile w przybliżeniu wyniosą koszty realizacji Krajowego Programu Działań na rzecz Kobiet?

Po siódme, z jakiego źródła będą finansowane przedsięwzięcia na rzecz programu równego statusu kobiet i mężczyzn?

Jan Szafraniec

Oświadczenie złożone przez senatora Henryka Stokłosę

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Raczki

Od kilku tygodni dochodzą do mnie – w różnej formie – sygnały ze strony samorządów, które bardzo krytycznie odnoszą się do rządowych zamiarów prawnego uregulowania dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Było już kilka projektów ustaw dotyczących tej sprawy, obecnie toczą się dyskusje nad kolejnym, który – zdaniem wielu samorządowców – zawiera gorsze rozwiązania niż w obecnie obowiązującym prawie. Zdaniem samorządowców, projekt tej ustawy budzi obawy i rozczarowuje, w dodatku łamie zapis art. 167 ust. 1 Konstytucji RP, który mówi, że jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań.

Szczególnie krytykowana jest zmiana polegająca na zwiększeniu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych z 27,6% do 41,4% i jednoczesnej rezygnacji z zasilania gmin wiejskich udziałami w wysokości 5% w podatku dochodowym od osób prawnych. Zmiana ta ma zrekompensować likwidowane dotacje i subwencje.

„Obawiamy się – piszą samorządowcy z Lubasza w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim – że będzie to niemożliwe. Brak bowiem ze strony rządu poprawnej prognozy wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, co powoduje ich niepełne wykonanie już od kilku lat. Dochody z PIT, w stosunku do założonego przez Ministerstwo Finansów planu, w budżecie naszej gminy kształtowały się na poziomie: w 1999 r. – 98%, w 2000 r. – 89,9%, a w 2002 r. – 92,5%.

Jednocześnie następował znaczny spadek realnych dochodów w poszczególnych latach – od 938 tysięcy 706 zł w 1999 r. do 889 tysięcy 533 zł w 2002 r. Jeszcze bardziej nierealna jest prognoza dotycząca bieżącego roku. Plan zakładał osiągnięcie wpływów w wysokości 827 tysięcy 289 zł, a realizacja za pierwsze półrocze ukształtowała się na poziomie zaledwie 35,9%.

Uważamy – konkludują samorządowcy z Lubasza – że na zwiększonych udziałach w PIT zyska stosunkowo mała grupa gmin, głównie duże miasta”.

Niepokój samorządowców budzi także zapis o corocznym ustalaniu wielkości subwencji oświatowej w ustawie budżetowej kwotowo, z pominięciem dotychczasowej gwarancji, że subwencja ta nie mogła być mniejsza niż 12,8% planowanych dochodów budżetu państwa.

Z opinii przekazywanych mi przez samorządy z mojego okręgu wyborczego wynika, że projekt nowej ustawy o dochodach nie gwarantuje zwiększenia dochodów, a gmina z własnych środków będzie musiała realizować zadania, na które dotychczas częściowo otrzymywała dotacje, zwiększa się bowiem katalog zadań, które gmina będzie musiała samodzielnie realizować. Dotyczy to między innymi oświetlenia dróg na terenie gminy, zadań z zakresu pomocy społecznej i dodatków mieszkaniowych.

Zamiary rządu ujawnione w projekcie negatywnie wpłyną na zdolność gmin do absorpcji środków unijnych. Gminy bowiem, aby skorzystać z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, muszą mieć realną zdolność do pełnego sfinansowania inwestycji do momentu częściowej refundacji poniesionych wydatków oraz zdolność do zaciągania kredytów i pożyczek.

W kontekście tych uwag i opinii zwracam się do ministra finansów pana Andrzeja Raczki z następującymi pytaniami.

Czy projekt ustawy o dochodach gmin był konsultowany z samorządami terytorialnymi, a jeśli tak, to w jakim zakresie?

W jakim stopniu, zdaniem ministerstwa, samorządy będą zdolne do absorpcji środków unijnych?

Henryk Stokłosa

Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury Marka Pola

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracam się z apelem o dołożenie wszelkich starań w celu zapobieżenia całkowitemu upadkowi sektora budownictwa w Polsce.

Wszyscy ci, którzy mają jakikolwiek związek z branżą budowniczą, zdają sobie doskonale sprawę z tego, że sytuacja, w której nastąpić ma podwyżka podatku VAT w budownictwie do poziomu 22%, wywrze bardzo negatywny wpływ na funkcjonowanie sektora budowlanego. Wprowadzenie takiej inicjatywy rządowej będzie gwoździem do trumny dla polskiego budownictwa.

Sytuacja firm produkujących materiały budowlane, zajmujących się ich transportem czy sprzedażą, a także firm budowlanych i deweloperskich w ostatnim okresie systematycznie się pogarsza. Głęboki kryzys staje się coraz bardziej widoczny. Wiele firm ogłasza upadłość lub jest likwidowanych. Szacuje się, że w bieżącym roku zbankrutuje niemal 50% małych i średnich przedsiębiorstw tej branży. Podwyżka podatku VAT do 22% doprowadzi do znacznego podrożenia materiałów i usług budowlanych, za co zapłaci ostateczny odbiorca.

Jeżeli polskie prawo podatkowe należy dostosować do unijnego, to dlaczego podstawową stawką nie jest stawka 16%, lecz stawka 22%? Wprowadzenie stawki 22% postawi polskich przedsiębiorców w niekorzystnej sytuacji wobec konkurencji z wielu krajów UE. W sytuacji zniesienia barier celnych pozycja polskich towarów ulegnie zdecydowanemu pogorszeniu. Podwyższenie podatku VAT w budownictwie może spowodować napływ konkurencji w postaci zagranicznych firm budowlanych. Sytuacja ta może doprowadzić do upadku polskich firm i transferu zysków za granicę. Zamiast nakładać coraz większe obciążenia fiskalne na polskie społeczeństwo, powinno się tworzyć warunki do rozwoju rodzimej produkcji, usług, a także eksportu.

Aby zapobiec zniszczeniu polskiego budownictwa, apeluję o odstąpienie od projektu podwyższenia stawki VAT na materiały i usługi budowlane, przez co wyrażę, jak mniemam, opinię zarówno reprezentantów branży budowniczej, jak i zwykłych obywateli.

Z wyrazami szacunku
Józef Sztorc

Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Raczki

Szanowny Panie Ministrze!

Na przełomie kwietnia i maja 2003 r. na terenie województwa małopolskiego dokonano przeglądu stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych. Przebadano 1007,3 km wałów wraz z urządzeniami towarzyszącymi, czyli między innymi osiemset osiemdziesiąt śluz wałowych.

Wnioski pokontrolne jednoznacznie potwierdzają systematycznie pogarszający się stan techniczny obwałowań. Ustalono zakres prac wymagających natychmiastowej realizacji. Obejmują one między innymi modernizację korpusu obwałowań, remont skarp i korony, udrożnienie odpływów od śluz, konserwację, remont i modernizację śluz wałowych oraz konserwację obwałowań w pełnym rozmiarze. Stwierdzono ponadto konieczność przeprowadzenia okresowej oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa tych urządzeń. Dokonanie takiej oceny poprzedza wykonanie badań. Na terenie województwa małopolskiego należy sprawdzić obwałowania o łącznej długości około 700 km.

MZMiUW w Krakowie zaplanował objąć zakresem szczegółowych badań 33 km wałów i przeznaczył na to zadanie 600 tysięcy zł. W 2003 r. MZMiUW otrzymał na wykonanie prac konserwacyjnych, w tym również na wałach, 2 miliony 944 tysiące zł. Po odliczeniu kosztów stałych związanych z obsługą i utrzymaniem przepompowni oraz z kosztami energii elektrycznej, pozostaje 580 tysięcy zł na bieżące utrzymanie urządzeń. Konserwacja wałów powinna odbywać się dwa razy do roku: wiosną i jesienią. Obecnie jedno koszenie 1007,3 km wałów kosztuje około 5 milionów 500 tysięcy zł, zatem przyznana kwota jest niewspółmiernie mała w stosunku do kosztów utrzymania posiadanych urządzeń wodno-melioracyjnych, które w chwili obecnej nie spełniają wymogów technicznych stawianych urządzeniom ochrony przeciwpowodziowej i w przypadku wystąpienia powodzi stwarzają realne zagrożenie dla przyległych terenów.

W maju 2003 r. po raz kolejny rozpoczęto realizację programu „Bezpieczny wał”. Jest to akcja polegająca na zatrudnieniu bezrobotnych do koszenia traw na wałach. Niestety, jest to tylko jednokrotne wykoszenie porostu traw, i to nie we wszystkich gminach, na terenie których znajdują się wały przeciwpowodziowe.

W związku z ciągłym zmniejszaniem w budżecie państwa środków dla województwa małopolskiego na utrzymanie i konserwację urządzeń wodno-melioracyjnych, poddanych uprawnieniom właścicielskim samorządu województwa, zwracam się z prośbą o podjęcie działań mających na celu zwiększenie dotacji na realizację powyższych zadań. Zadania te wykonywane są przez samorząd województwa jako zadania z zakresu administracji rządowej. Art. 55 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003 (tekst jednolity: DzU 1998 r. nr 150 poz. 983, z późn. zmianami) mówi, że województwo otrzymuje dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez województwo na podstawie odrębnych przepisów.

Z wyrazami szacunku
Józef Sztorc

Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca

Oświadczenie skierowane do ministra rolnictwa i rozwoju wsi Wojciecha Olejniczaka

Szanowny Panie Ministrze!

W swoim wystąpieniu chciałbym przedstawić uwagi, jakie złożyła na moje ręce Małopolska Izba Lekarsko-Weterynaryjna do projektu nowelizacji ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych.

Otóż wątpliwości budzi art. 2 ust. 1 pkt 1 omawianego projektu, dotyczący przyznawania przez okręgowe rady lekarsko-weterynaryjne prawa wykonywania zawodu lekarza weterynarii. W szczególności zastrzeżenia dotyczą brzmienia art. 2a ust. 1, który dopuszcza możliwość przyznania prawa wykonywania zawodu lekarzowi weterynarii będącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej mimo niespełnienia przez niego wymagań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 – chodzi o brak dyplomu lekarza weterynarii – w zamian za przedstawienie innego dokumentu potwierdzającego formalne kwalifikacje lekarza weterynarii.

Konstrukcja przepisu nie jest jasna. Powinno być wyraźnie zaznaczone, że chodzi o sytuację, w której rozpoczęcie kształcenia następowało przed przystąpieniem danego państwa do UE, ale warunkiem przyznania prawa do wykonywania zawodu jest aktualne członkostwo w Unii.

Kolejną kwestią jest konieczność wprowadzenia do ustawy przepisu dotyczącego skutków niepłacenia obowiązkowych składek członkowskich na rzecz samorządu zawodowego lekarzy weterynarii. Przepisy dyscyplinujące tę dziedzinę oraz określające skutki naruszenia tego obowiązku dotyczącego członków korporacji są stosowane, bowiem są zawarte w innych, już obowiązujących ustawach.

Uprzejmie proszę o uwzględnienie powyższych postulatów podczas konstruowania zapisów przedmiotowej ustawy.

Z wyrazami szacunku
Józef Sztorc

Oświadczenie złożone przez senatora Tadeusza Wnuka

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra infrastruktury Marka Pola

Szanowny Panie Premierze!

We wrześniu bieżącego roku otrzymałem zbiorową petycję mieszkańców wsi Brudzowice i Dziewek, przekazaną przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalne NIWY, z prośbą o interwencję u Pana Premiera w sprawie rozwiązania problemu poprawy bezpieczeństwa na skrzyżowaniu drogi biegnącej przez wieś Brudzowice w powiecie Będzin z trasą krajową nr 1 (E85) Katowice – Warszawa.

Droga nr 1 przecina prostopadle tę rozległą miejscowość, dzieląc ją na dwie części. Bardzo duże natężenie ruchu pojazdów na tej głównej trasie krajowej, stale się zwiększające, sprawia, że pokonanie skrzyżowania staje się bardzo niebezpieczne i prawie niemożliwe, nie tylko dla osób starszych i dzieci, ale także dla sprawnych fizycznie.

Ponadto usytuowanie tego skrzyżowania na łuku i lekkim wzniesieniu ogranicza widoczność, a brak pasów zjazdowych, ułatwiających włączenie się pojazdów do ruchu, czyni skrzyżowanie wyjątkowo niebezpiecznym i prawie uniemożliwia przejazd autobusu szkolnego, autobusów pasażerskich, ciągników i maszyn rolniczych.

Problem bezpieczeństwa tego skrzyżowania jest znany i zauważany przez Dyрекję Dróg Publicznych w Katowicach, która już kilka lat temu spowodowała, że ustawiono na nim pulsujące światła ostrzegawcze i oznaczenie pasa przejścia dla pieszych. To rozwiązanie nie zabezpieczyło jednak przed dalszymi licznymi wypadkami, w których zginęli przechodnie i prowadzący pojazdy.

Przy skrzyżowaniu jest kilkumetrowej szerokości wolny od zabudowy pas ziemi, który może być wykorzystany do poszerzenia jezdni i zmniejszenia jej krzywizny (łuku), co stworzy warunki do odpowiedniego rozwiązania technicznego skrzyżowania.

Zdaję sobie sprawę ze skali trudności i napięć finansowych w całym krajowym obszarze infrastruktury w projekcie budżetu państwa na rok 2004. Doceniając jednak wagę tego problemu dla mieszkańców wsi Brudzowice, zagrożenie ich codziennego bezpieczeństwa, proszę uprzejmie Pana Premiera o rozważenie możliwości ujęcia przebudowy skrzyżowania w tej miejscowości z drogą nr 1 w planach inwestycyjnych Rejonowej Dyrekcji Dróg Publicznych w Katowicach na rok 2004.

Z poważaniem

Tadeusz Wnuk

Uchwały Senatu RP
podjęte
na 46. posiedzeniu Senatu

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych
i egzekucji oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.

Jednocześnie upoważnia senator Ewę Serocką do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Longin PASTUSIAK

USTAWA**z dnia****o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji
oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego****Art. 1.**

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 48, poz. 554, z 2001 r. Nr 98, poz. 1069 i 1070, Nr 130, poz. 1452, z 2003 r. Nr 41, poz. 361 oraz Nr 124, poz. 1152) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3a otrzymuje brzmienie:

„Art. 3a. Komornik wykonuje czynności, o których mowa w art. 2, i nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643, z 2002 r. Nr 1, poz. 2, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112 oraz z 2003 r. Nr 86, poz. 789 i Nr 128, poz. 1176).”;

2) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego, część tego obszaru lub obszar właściwości kilku sądów rejonowych.

2. Na wniosek prezesa właściwego sądu okręgowego prezes sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby komorniczej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi rewiry, zmienia ich granice oraz wyznacza siedziby kancelarii komorniczych.

3. Odpis zarządzenia, o którym mowa w ust. 2, prezes sądu apelacyjnego doręcza niezwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości. W terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia odpisu zarządzenia Minister Sprawiedliwości może, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, w drodze zarządzenia, uchylić zarządzenie prezesa sądu apelacyjnego. Krajowa Rada Komornicza przedstawia opinię w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Brak opinii rady w tym terminie nie wstrzymuje wydania zarządzenia przez Ministra Sprawiedliwości.

4. Krajowa Rada Komornicza przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku wykaz rewirów i siedzib kancelarii komorniczych według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

5. Minister Sprawiedliwości w terminie do 31 marca każdego roku ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz rewirów i siedzib kancelarii komorniczych.”;

3) w art. 8:

a) ust. 1 – 4 otrzymują brzmienie:

„1. Komornik działa na obszarze swojego rewiru komorniczego, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Komornik nie może odmówić przyjęcia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, do przeprowadzenia którego jest właściwy.

3. Wierzyciel ma prawo wyboru komornika w granicach właściwości sądu apelacyjnego. Przepisu niniejszego nie stosuje się do egzekucji z nieruchomości.

4. Komornik może, na pisemny wniosek wierzyciela, prowadzić egzekucję na obszarze właściwości sądu apelacyjnego, jeżeli w zakresie prowadzonych przez tego komornika egzekucji zaległość nie przekracza sześciu miesięcy. Zaległość oblicza się, dzieląc liczbę spraw nie załatwionych przez średni miesięczny wpływ spraw w roku poprzednim; nie bierze się przy tym pod uwagę spraw o egzekucję świadczeń powtarzających się.”;

b) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Wraz z przekazaniem sprawy zgodnie z ust. 8, przekazuje się 3/4 opłaty pobranej za wszczęcie egzekucji oraz niewykorzystaną zaliczkę pobraną na podstawie art. 40.”;

4) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Komornika powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego.

2. Minister Sprawiedliwości informuje w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o wolnych rewirach komorniczych oraz wskazuje prezesa sądu apelacyjnego, do którego należy składać wnioski o powołanie w terminie jednego miesiąca od daty wskazanej w obwieszczeniu.

3. Niezwłocznie po złożeniu wniosku o powołanie na stanowisko komornika prezes sądu apelacyjnego przesyła odpis wniosku wraz z załącznikami radzie właściwej izby komorniczej w celu wyrażenia opinii w terminie czternastu dni.
  4. Po otrzymaniu opinii rady izby komorniczej prezes sądu apelacyjnego przesyła niezwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o powołanie, załączniki wniosku oraz opinię, o której mowa w ust. 3. Brak opinii rady nie wstrzymuje przesłania wniosku.
  5. Przed rozpatrzeniem wniosku o powołanie Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowej Rady Komorniczej o wyrażenie opinii w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż czternaście dni. Brak opinii Rady nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.
  6. W tym samym czasie zainteresowany może ubiegać się o powołanie na stanowisko komornika tylko w jednym rewirze komorniczym.
  7. Minister Sprawiedliwości pozostawia bez rozpoznania wnioski o powołanie na stanowisko komornika złożony po terminie, o którym mowa w ust. 2, oraz każdy z wniosków zainteresowanego, który w tym samym czasie złożył więcej niż jeden wniosek o powołanie na stanowisko komornika.”;
- 5) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:
- „Art. 11a. 1. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, może odwołać komornika za jego zgodą lub na jego wniosek z zajmowanego rewiru i jednocześnie powołać go na stanowisko komornika w wolnym rewirze, jeżeli przemawiają za tym potrzeby prawidłowego i sprawnego prowadzenia czynności, o których mowa w art. 2, lub uzasadniony interes komornika.
2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, może, na zgodny wniosek dwóch komorników, wyrazić zgodę na zamianę zajmowanych przez nich rewirów, wydając co do każdego z nich decyzję o jednoczesnym odwołaniu i powołaniu.
3. W wypadkach określonych w ust. 1 i 2 nie stosuje się przepisów art. 11 i art. 12.”;
- 6) art. 12 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 12. Do wniosku o powołanie na stanowisko komornika zainteresowany załącza po dwa odpisy wniosku, życiorysu i dokumentów potwierdzających wymagania, o których mowa w art. 10. Może przedkładać opinie, świadectwa i zaświadczenia.”;
- 7) w art. 15 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Komornik odwołany z przyczyny wymienionej w ust. 1 pkt 3, pełni swoje obowiązki do czasu wyznaczenia zastępcy komornika lub objęcia kancelarii przez nowego komornika.”;
- 8) w art. 26 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:
- „3. Asesorowi komorniczemu pełniącemu funkcję zastępcy komornika przysługują prawa i obowiązki komornika w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 2.
4. Przepis ust. 1 stosuje się również w razie śmierci albo odwołania komornika.”;
- 9) art. 27 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 27. 1. Zastępcę komornika wyznacza, w drodze zarządzenia, prezes właściwego sądu apelacyjnego na wniosek rady właściwej izby komorniczej. Wniosek powinien wskazywać przyczyny uzasadniające wyznaczenie zastępcy i osobę kandydata.
2. Przed wyznaczeniem zastępcy prezes sądu apelacyjnego wysłuchuje komornika lub zwraca się o nadesłanie wyjaśnień pisemnych w wyznaczonym terminie, chyba że nie jest to możliwe.
3. Z ważnych powodów prezes sądu apelacyjnego może, w drodze zarządzenia, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby komorniczej, dokonać zmiany zastępcy. Brak opinii rady w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, nie stanowi przeszkody do wydania zarządzenia. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;
- 10) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:
- „Art. 27a. 1. Do zastępcy komornika wyznaczonego w razie śmierci lub odwołania komornika stosuje się odpowiednio art. 3a i art. 28.
2. Jeżeli nowo powołany komornik utworzy własną kancelarię, zastępca komornika przeprowadza likwidację kancelarii zastępowanego komornika. W terminie 14 dni od zakończenia likwidacji zastępca komornika składa prezesowi właściwego sądu apelacyjnego sprawozdanie z likwidacji kancelarii, przesyłając odpisy sprawozdania radzie właściwej izby komorniczej i osobie, która zajmowała stanowisko komornika w rewirze, w którym przeprowadzono likwidację kancelarii.”;
- 11) art. 28 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 28. Do komornika stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych, o ubezpieczeniach społecznych oraz o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, dotyczące osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.”;

12) w art. 33 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komornik może zlecić asesorowi komorniczemu przeprowadzenie egzekucji w sprawach o świadczenie pieniężne nie przewyższające kwoty dwudziestokrotności prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej.”;

13) w art. 34 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) koszty przejazdów w miejscowości będącej siedzibą komornika.”;

14) w art. 39 w ust. 2 w pkt 6 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) koszty korespondencji związanej z prowadzeniem postępowania zabezpieczającego lub egzekucyjnego oraz koszty uzyskiwania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, a także wydatki na pokrycie opłat przewidzianych w odrębnych przepisach.”;

15) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. 1. Wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela części opłaty stosunkowej w wysokości 1% wartości egzekwowanego świadczenia, jednak nie mniej niż 1% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, określonego w ustawie budżetowej i nie więcej niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia.

2. Przepisy ust. 1 i 4 stosuje się także do egzekucji należności Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, nie wyłączając egzekucji prowadzonej na polecenie sądu albo prokuratora.

3. Sąd rejonowy, przy którym działa komornik, przekazuje komornikowi na jego wezwanie opłaty w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez sąd.

4. Wszczęcie postępowania o dokonanie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 7% wartości roszczenia, nie mniej jednak niż 3% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej i nie więcej niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia.

5. Od wniosku prokuratora lub sądu o zabezpieczenie na mieniu oskarżonego wykonania wydanego w postępowaniu karnym orzeczenia skazującego na grzywnę, przepadek lub nakładającego obowiązek naprawienia szkody, komornik pobiera połowę opłaty określonej w ust. 4, nie mniej jednak niż 3% kwoty prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, o którym mowa w ust. 1, i nie więcej niż 1/3 całej opłaty, o której mowa w art. 49.

6. Nieuiszczenie opłaty, o której mowa w ust. 1 i 4, w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez wierzyciela, sąd lub prokuratora, o których mowa w ust. 2, 3 i 5, wezwania do zapłaty powoduje zwrot wniosku.

7. Komornik może zwolnić z opłaty, o której mowa w ust. 1, lub opłatę rozłożyć na raty, wszczynając egzekucję po wpłaceniu przez wierzyciela pierwszej raty ustalonej przez komornika. W razie nieuiszczenia którejkolwiek z rat, komornik może wydać postanowienie wzywające wierzyciela do uiszczenia należności z tytułu raty zaległej i rat wymagalnych w przyszłości. Postanowienie po uprawomocnieniu podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności.”;

16) uchyla się art. 45a;

17) art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. 1. W sprawach o egzekucję świadczeń powtarzających się wartość egzekwowanego roszczenia, stanowiącą podstawę ustalenia opłaty stosunkowej w dniu wszczęcia egzekucji, stanowi suma świadczeń za jeden rok oraz suma świadczeń zaległych.

2. Jeżeli przedmiotem egzekucji są świadczenia za okres krótszy niż rok, wartość egzekwowanego roszczenia, o którym mowa w ust. 1, stanowi suma świadczeń za cały czas ich trwania.”;

18) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Jeżeli prowadzona jest egzekucja alimentów zasądzonych w stosunku ułamkowym lub procentowym i nie można ustalić wartości egzekwowanego roszczenia w sposób określony w art. 47, wartość tego roszczenia należy ustalić tymczasowo na podstawie dolnej granicy świadczenia określonego w tytule wykonawczym, a w razie braku oznaczenia dolnej granicy, na podstawie pierwszej potrąconej raty.

2. Ostateczną wartość roszczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się po upływie każdego roku od dnia potrącenia pierwszej raty.”;

19) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. Cała opłata stosunkowa wynosi 14% wartości egzekwowanego świadczenia, jednak nie może być niższa niż $1/10$ i wyższa niż trzydziestokrotna wysokość prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej. Opłatę tę komornik pobiera również w wypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela. W tym celu komornik wyda postanowienie, w którym wezwie dłużnika do uiszczenia należności z tytułu opłat w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie po uprawomocnieniu podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności.”;

20) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

„Art. 49a. Wszczęcie egzekucji i postępowania o zabezpieczenie świadczeń niepieniężnych lub dokonanie czynności wymienionych w ustawie przez komornika, uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stałej, o której mowa w art. 50-51 oraz w art. 53-58.”;

21) użyte w art. 50, art. 51 ust. 1, art. 53, art. 54, art. 55, art. 56 i art. 58 wyrazy „prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia” zastępuje się wyrazami „prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej”;

22) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. Za wszystkie czynności z udziałem Policji, Żandarmerii Wojskowej, wojskowych organów orządkowych, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego pobiera się opłatę stałą w wysokości 25% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej.”;

23) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

„Art. 58a. Nieuiszczenie opłaty, o której mowa w art. 49a, w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez wierzyciela, albo sąd, o którym mowa w art. 45 ust. 3, wezwania do zapłaty, powoduje zwrot wniosku lub odmowę dokonania czynności.”;

24) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Część opłaty nie obciążającą wierzyciela komornik ściąga od dłużnika, obliczając ją proporcjonalnie do wyegzekwowanych kwot.”;

b) uchyla się ust. 4;

25) po art. 59 dodaje się art. 59a w brzmieniu:

„Art. 59a. Opłaty przekazane przez sąd za wierzycieli zwolnionych od kosztów sądowych, zgodnie z art. 45 ust. 3, komornik zwraca po ich wyegzekwowaniu z pierwszeństwem przed wszelkimi innymi należnościami.”;

26) art. 60 otrzymuje brzmienie:

„Art. 60. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności komorników nie będące czynnościami egzekucyjnymi, biorąc pod uwagę pracochłonność czynności oraz jako podstawę prognozowane przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej określone w ustawie budżetowej.”;

27) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

„Art. 60a. Jeżeli czynności komornika podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, opłaty egzekucyjne, o których mowa w niniejszym rozdziale, podlegają podwyższeniu o podatek od towarów i usług.”;

28) po art. 62 dodaje się art. 62a w brzmieniu:

„Art. 62a. Dochodem komornika są pobrane i ściągnięte w danym miesiącu opłaty oraz zwrot wydatków gotówkowych za dojazdy, określone w art. 39 ust. 2 pkt 3, pomniejszone o koszty działalności komornika i sumy określone w art. 63.”;

29) art. 63 otrzymuje brzmienie:

„Art. 63. 1. Z zastrzeżeniem odmiennej umowy zawartej między komornikiem i zastępcą komornika, o którym mowa w art. 26, zastępca komornika pobiera 25% dochodu zastępowanego komornika w pierwszym miesiącu sprawowania zastępstwa, a w następnych miesiącach 50% tego dochodu.

2. Jeżeli przyczyną zastępstwa jest zawieszenie komornika w czynnościach, w trybie art. 78, zastępcy należy się dochód określony w ust. 1 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego, nie dłużej jednak niż przez okres jednego roku. Po upływie jednego roku od zawieszenia zastępca komornika pobiera 100 % dochodu zastępowanego komornika.

3. Zastępcy ustanowionemu w związku z odwołaniem albo śmiercią komornika, należy się cały dochód z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Komornikowi odwołanemu oraz spadkobiercom zmarłego komornika należą się opłaty prawomocnie ustalone przed odwołaniem lub śmiercią.”;

30) w art. 67 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

- „4. Rada izby komorniczej przekazuje prezesowi właściwego sądu apelacyjnego odpisy protokołów wizytacji, wniosków i poleceń powizytacyjnych, o których mowa w ust. 1.”;
- 31) w art. 71 w pkt 4 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„ podejmowanie czynności z rażącą zwłoką.”;
- 32) w art. 74 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:
„2. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego złożony przez Ministra Sprawiedliwości wszczynia postępowanie dyscyplinarne.
3. Na żądanie Ministra Sprawiedliwości komisja dyscyplinarna zawiesza komornika w czynnościach.”;
- 33) w art. 78 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Komisja dyscyplinarna, z zastrzeżeniem art. 74 ust. 3, może zawiesić w czynnościach komornika, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub karne.”;
- 34) w art. 93 w ust. 1 uchyla się pkt 3.

Art. 2.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7731 § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. W wypadku zbiegu egzekucji do tych samych rzeczy, wierzytelności lub praw, dalszą egzekucję prowadzi komornik właściwy.”;
- 2) w art. 844 dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. Komornik wybrany przez wierzyciela oraz komornik, o którym mowa w § 2, po dokonaniu zajęcia ruchomości zawiadamia o zajęciu komornika działającego przy sądzie rejonowym, w którego okręgu znajdują się ruchomości, przesyłając odpis protokołu zajęcia ruchomości.”.

Art. 3.

1. W sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.
2. Rewiry komornicze istniejące w dniu wejścia w życie ustawy są rewirami komorniczymi w rozumieniu art. 7 ustawy wymienionej w art. 1.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188 oraz Nr 139, poz. 1323.

UZASADNIENIE

Z praktyki stosowania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), zmienionej przez ustawę z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), wynika potrzeba nowelizacji ustawy w celu poprawy sprawności egzekucji sądowej.

Wymaga zmiany art. ustawy przez ogólne określenie w ust. rewiru komorniczego. Według art. 7 ust. 1 obowiązującej ustawy rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego. Nie odpowiada to rzeczywistości, dlatego proponuje się przepis, według którego rewirem komorniczym jest obszar właściwości sądu rejonowego, część tego obszaru lub obszar właściwości kilku sądów rejonowych.

W art. 7 ust. 2 kompetencja prezesa sądu apelacyjnego jest ograniczona, w szczególności nie może on znosić rewirów. Proponuje się, aby prezes sądu apelacyjnego mógł tworzyć i znosić rewiry, zmieniać ich granice oraz wyznaczać siedziby kancelarii komorniczych.

Art. 7 ust. 3 określa wadliwie uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, a ust. 4 chwilę powstania rewiru. Proponuje się przepis, który uprawnia Ministra Sprawiedliwości do uchylania zarządzenia prezesa sądu apelacyjnego w przedmiocie utworzenia rewiru, a nie czynności prezesa.

W nowym brzmieniu art. 7, zapewnia się współdziałanie Krajowej Rady Komorniczej oraz reguluje tryb i termin ogłaszania przez Ministra Sprawiedliwości wykazu rewirów i siedzib kancelarii komorniczych.

Uwzględniając doświadczenia praktyki stosowania art. 8 ustawy, proponuje się zmiany polegające na ograniczeniu uprawnień komornika działającego na wniosek wierzyciela poza swoim rewirem. Projekt przewiduje wyłączenie możliwości prowadzenia spraw o egzekucję z nieruchomości, ponieważ brak rozstrzygnięcia tego zagadnienia w obowiązującej ustawie prowadzi do rozbieżności praktyki.

Artykuł 8 ust. 4 obowiązującej ustawy nie jest prawidłowo stosowany, ponieważ nie wyjaśnia, co należy uważać za zaległość 6 miesięcy. Proponuje się dodać przepis, według którego zaległość oblicza się, dzieląc liczbę spraw nie załatwionych przez średni miesięczny wpływ spraw w roku poprzednim; nie bierze się przy tym pod uwagę spraw o egzekucję świadczeń powtarzających się. Wyłączenie tego rodzaju (alimenty, renty) spraw jest uzasadnione, ponieważ z natury rzeczy toczą się one latami.

W celu usprawnienia i przyspieszenia powoływania komorników, proponuje się przepisy usprawniające procedurę przez ogłaszanie o wolnych rewirach komorniczych, określenie terminu, w którym należy składać wnioski o powołanie, przyjęcie zasady, że w tym samym czasie, tylko w jednym rewirze można ubiegać się o powołanie na stanowisko komornika, skutki naruszenia tej zasady i złożenia wniosku po terminie.

Obowiązująca ustawa nie reguluje przenoszenia komorników, chociaż niekiedy wymaga tego interes egzekucji. W związku z tym proponuje się przyjęcie przepisu przewidującego możliwość odwołania komornika z jednego rewiru z równoczesnym powołaniem go na stanowisko komornika w wolnym rewirze, jak również zamianę rewirów zajmowanych przez dwóch komorników. W tych wypadkach ogólna procedura powoływania komorników nie byłaby stosowana.

Według obowiązującej ustawy asesor pełniący zastępstwo komornika mógł prowadzić egzekucję i wykonywać czynności tylko w zakresie przewidzianym w art. 33 ustawy, co nie zapewniało pożądanej efektywności egzekucji. Proponuje się więc przyjęcie przepisu, według którego asesorowi komorniczemu pełniącemu funkcję zastępcy komornika przysługują w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. , prawa i obowiązki komornika.

Należało również uzupełnić art. 26 ustawy przez przyjęcie, że przepis o ustanawianiu zastępcy stosuje się odpowiednio w razie śmierci albo odwołania komornika.

Proponuje się także przyjęcie przepisu usprawniającego procedurę wyznaczania zastępcy i dokonywania zmian osoby zastępcy.

W celu uniknięcia wątpliwości co do praw i obowiązków zastępcy komornika w zakresie prowadzenia działalności, proponuje się przyjęcie art. a stanowiącego, że do zastępcy komornika wyznaczonego w razie śmierci lub odwołania komornika stosuje się odpowiednio art. 3a i art. 28.

Uregulowano obowiązki zastępcy w zakresie likwidacji kancelarii zastępowanego komornika, jeżeli nowo powołany komornik utworzył własną kancelarię.

Zmiana brzmienia art. 28 była konieczna w celu usunięcia sprzeczności tego przepisu z art. 3a, który postanawia, że komornik nie jest przedsiębiorcą. Wbrew temu, art. 28 obowiązującej ustawy postanawia, że komornik jest osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

Nowe brzmienie art. 28 zachowuje cel dotychczasowego przepisu, którym było wskazanie właściwych przepisów.

W celu poprawy warunków finansowania egzekucji, proponuje się dodanie w art. 39 w ust. 2 punktu 7, według którego do wydatków, których zwrot należy się komornikowi, zalicza się koszty korespondencji związanej z prowadzeniem postępowania zabezpieczającego lub egzekucyjnego oraz koszty uzyski-

wania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego. W związku ze zwiększeniem uprawnień komornika do żądania informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji na podstawie art. 2 ust. 5, dodanego do ustawy przez ustawę z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), wymienione tam instytucje żądają od komornika opłat.

Wymieniona wyżej ustawa z 2001 r. zmieniła brzmienie art. 45, pominęła jednak istotne przepisy, jak np. o obowiązku sądu i prokuratury uiszczenia opłat, co stało się przyczyną pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego (K. 28/02). Poza tym przyjęte zostały przepisy w sprawie opłat od dokonania zabezpieczenia bez określenia ich górnej granicy, przy czym nie określono jednoznacznie, kiedy opłaty mają być pobierane i w jaki sposób.

Proponowane przepisy usuwają istniejące błędy ustawy.

Z dniem 1 stycznia 2002 r. komornicy przestali być pracownikami sądu rejonowego, nie otrzymują żadnego uposażenia z budżetu i stosownie do art. 3a ustawy, wykonują czynności na własny rachunek. Z tego powodu proponuje się przyjęcie art. 45 ust. 3 według którego, sąd rejonowy, przy którym działa komornik, przekazuje komornikowi opłaty w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez sąd.

Proponowane rozwiązanie odpowiada podobnym przepisom regulującym obowiązek sądu wobec adwokatów, radców prawnych i notariuszy.

W celu usunięcia istniejących wątpliwości, proponuje się przyjęcie zasady, że wszczęcie postępowania o dokonanie zabezpieczenia roszczenia uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stosunkowej, niezależnie od wyniku zabezpieczenia, ponieważ nie zależy to od komornika.

Ustawa nowelizująca z 2001 r. określiła w nieprawidłowy sposób odpowiedzialność dyscyplinarną komornika za podejmowanie czynności ze zwłoką w oderwaniu od ogólnych zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wobec czego proponuje się uchylene art. 45a i uzupełnienie art. 71 przez dodanie pkt 5 przewidującego odpowiedzialność dyscyplinarną komornika za podejmowanie czynności z rażącą zwłoką. W ten sposób przedmiot art. 45a zostaje uregulowany w sposób zgodny z techniką legislacyjną.

Ustawa nowelizująca z 2001 r. zmieniła w nieuzasadniony sposób pobieranie opłat w sprawach o świadczenia powtarzające się (alimenty, inne renty) przez nałożenie na komornika obowiązku prowadzenia egzekucji przez rok na własny koszt oraz obciążyła go ryzykiem egzekucji. Poza tym skreślony został przepis o opłatach w egzekucji alimentów zasądzonych w stosunku ułamkowym lub procentowym. W związku z tym proponuje się przyjęcie art. 47 i 48 (w projekcie art. 48a) w poprzednim brzmieniu.

Proponuje się nowe brzmienie art. 49 polegające na zmniejszeniu o 1% całej opłaty stosunkowej.

Według obowiązującego art. 49 komornik ma prawo do opłaty również w wypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela złożony przed upływem roku od dnia otrzymania wniosku o wszczęcie egzekucji. To ograniczenie czasowe nie jest uzasadnione, dlatego proponuje się odstąpienie od niego.

W związku z tym, że komornik nie otrzymuje żadnego uposażenia z budżetu, konieczne jest uchylene ust. 4 w art. 59. W obowiązującym stanie prawnym pojęcie „drugiej części opłaty egzekucyjnej” występujące w art. 59 ust. 4 nie jest określone, ponieważ ustawa posługuje się wyrażeniem „cała opłata stosunkowa”. Nie można było więc uznać za „pierwszą część opłaty” opłaty, o której była mowa w art. 45 ust. 5. Na podstawie art. 3a opłaty stanowią teraz przychód komornika, a nie Skarbu Państwa. Obowiązek odprowadzania przez komorników do budżetu 20% z drugiej części opłat egzekucyjnych ściąganych od dłużnika stanowi daninę publiczną, której nałożenie wymaga zachowania warunków określonych w art. 217 Konstytucji.

W proponowanym art. 60a określa się osobę zobowiązaną do zapłacenia podatku VAT.

Proponowane przepisy art. 63 określają podział dochodu między komornikiem a zastępcą komornika, dając pierwszeństwo umowie między nimi. Uregulowane zostaje prawo do dochodu w wypadku zastępstwa ustanowionego w związku z odwołaniem albo śmiercią komornika oraz prawo do opłat komornika odwołanego i spadkobierców zmarłego komornika.

Praktyka wykazała potrzebę zwiększenia uprawnień Ministra Sprawiedliwości w postępowaniu dyscyplinarnym. Według projektu, wniosek Ministra Sprawiedliwości o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wszczyna postępowanie dyscyplinarne i na żądanie Ministra komisja dyscyplinarna zawiesza komornika w czynnościach.

Według art. 64 ust. 2 Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór nad działalnością komorników poprzez prezesów sądów apelacyjnych. Wskutek tego konieczne jest dodanie ust. 4 w art. 67, przewidującego obowiązek rady izby komorniczej przekazywania prezesowi sądu apelacyjnego odpisów protokołów wizytacji, wniosków i poleceń powizytacyjnych. W aktualnym stanie prawnym obowiązek taki ciąży na radzie izby komorniczej tylko wobec Krajowej Rady Komorniczej.

Skreślenie pkt 3 w ust. 1 art. 93 jest konsekwencją przyznania prezesowi sądu apelacyjnego prawa zlecania asesorum komorniczym zastępowania komorników.

Proponuje się, aby w sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosowano przepisy dotychczasowe.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

MINISTER

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/1092 /2003/DPE/dj

Warszawa, 25.06.2003 r.

**Pani
Teresa Liszcz
Przewodnicząca Komisji Ustawodawstwa
i Praworządności
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o komornikach i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (pismo o sygnaturze BPS/KUP-0330-120-4/03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Finansowanie egzekucji sądowej uregulowane zostało przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 z późn. zm.).

Według art. 45 ust. 1 tej ustawy przed nowelizacją z 2001 r., wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych uzależnione było od uiszczenia przez wierzyciela, sądy i prokuratury części opłaty stosunkowej w wysokości 7% wartości egzekwowanego świadczenia, nie więcej jednak niż 1/3 całej opłaty.

Zasada ta została zmieniona w 2001 r. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452), zmieniła art. 45 ustawy, wprowadzając jako zasadę pobieranie od dłużnika opłaty za dokonaną egzekucję, a tylko wyjątkowo (ust. 5) umożliwiając pobranie od wierzyciela części opłaty stosunkowej przed wszczęciem egzekucji środków pieniężnych. Od 1 stycznia 2002 r. opłata uiszczana przy wniosku (poleceniu) egzekucyjnym wynosiła ok. 120 zł przy wartości egzekwowanego świadczenia do 10 tys. zł i ok. 200 zł przy wyższej wartości egzekwowanego świadczenia (art. 45 ust. 5).

Senat zaproponował opłatę w wysokości 1% wartości egzekwowanego świadczenia, jednak nie mniej niż 1% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i nie więcej niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia. Jest to znaczne obniżenie opłaty pobieranej od wierzyciela przy wniosku egzekucyjnym. W 88% spraw kwota opłaty będzie niższa niż opłata pobierana na podstawie art. 45 ust. 5. W 51% spraw opłata pobierana przy wniosku wyniesie 22 zł. Wydatki sądów na opłaty egzekucyjne będą mniejsze o 80%, ponieważ prawie 99% spraw o należności sądowe to roszczenia, przy których opłata wyniesie 22 zł.

Zmiana zasady w 2001 r. oznaczała znaczne zwiększenie obciążenia sądów, które zamiast płacić np. 7 zł przy wartości egzekwowanego świadczenia w wysokości 100 zł, musiały płacić aż 120 zł. Sądy rezygnowały z egzekwowania pewnej liczby należności, co powodowało straty Skarbu Państwa.

Obecnie, w projekcie nowelizacji, wracamy do zasady ponoszenia odpowiedzialności przez wierzyciela za składany wniosek, jednak z jednoczesnym obniżeniem wysokości opłaty. Zasada ta stosowana była we wszystkich wcześniejszych rozwiązaniach prawnych, poczynając od taksy za czynności komorników poprzez kolejne nowelizacje ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, aż do noweli z 2001 r. Ta część wnoszonej opłaty przeznaczona jest na częściowy zwrot wydatków ponoszonych przez komornika w danej sprawie. Zasada ta jest także powszechnie stosowana we wszystkich ustawach regulujących koszty postępowania sądowego oraz wszelkich usług prawniczych.

W projekcie nowelizacji określono, że cała opłata stosunkowa wynosi 14% wartości egzekwowanego świadczenia, nie mniej niż 1/10 i nie więcej niż trzydziestokrotna wysokość prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że proponowana wysokość pierwszej części opłaty (1%) przy wszczęciu egzekucji jest średnio o 74% niższa od opłaty pobieranej do końca 2001 r.

Należy także zauważyć, że projekt senacki przewiduje tę wartość w wysokości niższej niż wówczas przyjęta wielkość opłaty za bezskuteczną egzekucję (wówczas wynosiła ona 3,5%, art. 45 ust. 2 przed nowelą z 2001 r.).

Przepis art. 45 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu przed nowelą z 2001 r. nie był przez nikogo kwestionowany, ponieważ opłata była uzależniona od wartości egzekwowanego świadczenia. Przy niskich roszczeniach np. sądów, opłata była bardzo niska i nie tamowała egzekwowania należności.

Uwzględniając stanowisko Trybunału, projekt ustawy powraca do zasady obowiązującej przed nowelizacją z 2001 r. i przewiduje dwie części opłaty egzekucyjnej. Pierwsza część opłaty przeznaczona jest na pokrycie kosztów wszczęcia postępowania egzekucyjnego w celu wyegzekwowania świadczenia od dłużnika. Z opłat tych komornik pokrywa koszty zatrudnienia personelu, wynajęcia lokalu na kancelarię, materiały i urządzenia biurowe, korespondencję itp.

Część opłaty stosunkowej pobieranej od wierzyciela przy wniosku egzekucyjnym została znacznie obniżona w porównaniu z opłatą przewidzianą w art. 45 ust. 1 przed nowelizacją z 2001 r. (z 7% do 1%).

Wskutek tego znacznie zmniejszą się wydatki sądów i prokuratur na opłaty. Nie będzie już czynnika hamującego w dochodzeniu należności Skarbu Państwa, którego dochody wzrosną.

Z tego wynika, że projekt ustawy spowoduje zarówno zmniejszenie wydatków na opłaty, jak i zwiększenie dochodów Skarbu Państwa.

Wejście w życie projektu ustawy będzie korzystne dla Skarbu Państwa, powinno przynieść Skarbowi Państwa oszczędności w kwocie 56-57 mln zł z tytułu obniżenia opłaty.

Inaczej rzecz się przedstawia ze skutkami rozwiązania stosunku pracy komornika przez ustawę nowelizującą z 18 września 2001 r. i wprowadzenie zasady, że komornik wykonuje czynności na własny rachunek. Skoro komornik nie pobiera żadnego uposażenia z budżetu i według art. 35 ustawy pokrywa koszty działalności egzekucyjnej wyłącznie z opłat egzekucyjnych, a art. 43 ustawy daje mu prawo pobierania opłat za prowadzenie egzekucji i innych czynności, komornik nie może bezpłatnie działać w sprawach osób zwolnionych od kosztów sądowych przez ustawę lub przez sąd.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, państwo jest zobowiązane zapewnić osobom ubogim realizację prawa dostępu do egzekucji. Projekt ustawy zapewnia wykonanie tego obowiązku państwa, co spowoduje określone wydatki sądów. Utrzymanie tych wydatków w racjonalnych granicach zależy od sądów, które powinny bardziej rozważnie udzielać zwolnienia od kosztów. Sąd, który decyduje swobodnie o zwolnieniu od kosztów, powinien ponosić konsekwencje finansowe zwolnienia. Opłaty ponoszone przez sądy będą zresztą wydatkiem tymczasowym, ponieważ zostaną wyegzekwowane i zwrócone sądom.

**U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania
niektórych kredytów bankowych**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z DNIA 9 PAŹDZIERNIKA 2003 R.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 11 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1, w art. 10a w ust. 4 skreśla się wyrazy „oraz o prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa”;
- 2) w art. 1 w pkt 1:
  - a) w art. 10a w ust. 5 po wyrazie „terytorialnego” dodaje się wyrazy „, reprezentujących w spółce jednostkę samorządu terytorialnego,”;
  - b) art. 10b otrzymuje brzmienie:

„Art. 10b. Przepisy art. 10a stosuje się także do spółek zależnych od spółek określonych w tych przepisach, w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych, z tym że przepisy art. 10a ust. 4 i 5 stosuje się do członków rady nadzorczej spółki zależnej, reprezentujących w tej spółce spółkę z udziałem jednostki samorządu terytorialnego.”;
- 3) w art. 1 w pkt 1, w art. 10a ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Członków zarządu spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego powołuje i odwołuje rada nadzorcza.”;
- 4) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Czas trwania kadencji członków rad nadzorczych spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego i spółek zależnych od tych spółek, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy, określa się na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Członkowie rad nadzorczych spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, reprezentujący w spółce jednostkę samorządu terytorialnego, oraz spółek zależnych od spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, reprezentujący w spółce spółkę z udziałem jednostki samorządu terytorialnego, powołani przed dniem wejścia w życie ustawy:

  - 1) którzy do tego dnia nie złożyli egzaminu w trybie przewidzianym w przepisach o komercjalizacji i prywatyzacji, są obowiązani do złożenia tego egzaminu w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
  - 2) którzy w tym dniu wykonują zajęcia, świadczą pracę lub usługi albo posiadają akcje lub udziały, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji, są obowiązani do zaprzestania wykonywania tych zajęć, świadczenia pracy lub usług, zbycia akcji lub udziałów albo do rezygnacji z członkostwa w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.”;
- 5) w art. 4:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku niepowołania rady nadzorczej w terminie, o którym mowa w ust. 1, radę nadzorczą spółki z większościowym udziałem jednostki samorządu terytorialnego wykonującej zadania o charakterze użyteczności publicznej powołuje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę spółki w terminie 2 miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1.”;
  - b) skreśla się ust. 3;
- 6) dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki zależne od tych spółek, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, dostosują postanowienia swoich umów, aktów założycielskich lub statutów do jej przepisów.”.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Podzielając argumenty przemawiające za uchwaleniem ustawy, której celem jest zapewnienie facho-
wego nadzoru nad środkami publicznymi ulokowanymi w spółkach przez jednostki samorządu teryto-
rialnego, Senat uznał za konieczne przyjęcie do rozpatrywanej nowelizacji ustawy o gospodarce komu-
nalnej sześciu poprawek.

Poprawka nr 1 usuwa zbędną wzmiankę o przepisach dotyczących prywatyzacji spółek z udziałem
Skarbu Państwa. O egzaminie dla kandydatów na członków rad nadzorczych mowa jest wyłącznie w
przepisach ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji. Poprawne i wystarczające
jest zatem, zdaniem Senatu, odesłanie w tym zakresie do przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji.

Dodawany do ustawy o gospodarce komunalnej art. 10b, przewidujący stosowanie przepisów art.
10a także do spółek zależnych od spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, może, zda-
niem Senatu, spowodować wątpliwości interpretacyjne, ponieważ nie będzie dostatecznie jasne:

czy trzyletnia kadencja obowiązuje członka rady nadzorczej spółki zależnej od spółki z udziałem jed-
nostki samorządu terytorialnego (jak wynikałoby z brzmienia art. 10b) czy członka rady nadzorczej
spółki zależnej od spółki z większościowym udziałem jednostki samorządu terytorialnego (co sugeruje
treść art. 10a ust. 3),

do których członków rady nadzorczej spółki zależnej od spółki z udziałem jednostki samorządu tery-
torialnego odnosi się wymóg złożenia egzaminu (art. 10a ust. 4); trudno bowiem wyobrazić sobie sytu-
ację, w której członek rady nadzorczej spółki zależnej od spółki z udziałem jednostki samorządu teryto-
rialnego reprezentuje w spółce zależnej jednostkę samorządu terytorialnego, może on ewentualnie re-
prezentować w tej spółce spółkę z udziałem jednostki samorządu terytorialnego (spółkę dominującą).

Ponieważ Senat uzyskał informacje, iż intencją projektodawcy było, aby zakazy określone w art. 13
ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji dotyczyły wyłącznie członków rad nadzorczych spółek z
udziałem jednostek samorządu terytorialnego reprezentujących w spółce jednostkę samorządu, w po-
prawce nr 2 Senat uzupełnił dodawany przepis art. 10a ust. 5. Z przedstawionych powyżej powodów Se-
nat w poprawce tej doprecyzował także przepis art. 10b wskazując, iż chodzi o stosowanie przepisów
art. 10a do spółek zależnych od spółek określonych w tych przepisach - a więc w zależności od tego, o
który przepis chodzi - zależnych od spółek z udziałem albo spółek z większościowym udziałem jednostek
samorządu terytorialnego, z tym że przepisy art. 10a ust. 4 i 5 należy stosować do członków rady nad-
zorczej spółki zależnej, reprezentujących w tej spółce spółkę z udziałem jednostki samorządu terytorial-
nego.

W poprawce nr 3 Senat dostosował jeden z dodawanych przepisów do Kodeksu spółek handlowych.
Zgodnie z zasadą przyjętą przez ten Kodeks powoływanie czy odwoływanie może dotyczyć wyłącznie
członków zarządu (art. 201 § 4, art. 202 i 203 Ksh), a nie zarządu jako organu osoby prawnej, nie posia-
dającego własnej podmiotowości prawnej, będącego elementem struktury organizacyjnej osoby praw-
nej.

Poprawka nr 4 uzupełnia nowelizację o brakujący przepis dotyczący czasu trwania kadencji człon-
ków rad nadzorczych spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego
powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz przepis dający członkom rad nadzorczych spółek z
udziałem jednostek samorządu terytorialnego powołanym przed dniem wejścia w życie ustawy czas na
dostosowanie się do przepisu art. 13 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Nowelizacja wchodzi w ży-
cie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia i ten okres może okazać się zbyt krótki na rozwiązanie stosun-
ku pracy czy zbycie akcji lub udziałów, co grozi wygaśnięciem mandatu członka rady nadzorczej.

Poprawka nr 5 dotyczy przepisu regulującego konsekwencje niepowołania rady nadzorczej w ist-
niejących spółkach. Celem tej poprawki jest zmiana podmiotu zobowiązanego do powołania w takim
przypadku rady nadzorczej - z ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na właściwego wojewodę
- oraz ograniczenie tego przepisu do spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu teryto-
rialnego wykonujących zadania o charakterze użyteczności publicznej. Wprowadzając tę poprawkę Se-
nat kierował się przekonaniem, iż tak daleko idąca ingerencja administracyjna - czasowo pozbawiająca
wspólników (akcjonariuszy) wpływu na bieg interesów spółki - może być uzasadniona tylko w odniesie-
niu do spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego wykonujących zadania
o charakterze użyteczności publicznej i powinna należeć do kompetencji wojewody będącego organem
nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego. Zdaniem Senatu w przypadku innych
spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego i spółek od nich zależnych wystarczające będą
ogólne regulacje dotyczące sprzecznego z prawem pozostawiania spółki handlowej bez rady nadzorczej.

W poprawce nr 6 Senat uzupełnił nowelizację o przepis zobowiązujący istniejące spółki do dostoso-
wania postanowień swoich umów, aktów założycielskich lub statutów do przepisów ustawy.

**U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów
oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych
w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji
do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 12 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z DNIA 9 PAŹDZIERNIKA 2003 R.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności
i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

**U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. ustawy o wykonywaniu prac podwodnych, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 21 w ust. 1 wyrazy „w sposób określony w art. 8 ust. 2 pkt 7” zastępuje się wyrazami „z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 7”;
- 2) w art. 24 w ust. 4:
  - a) skreśla się wyrazy „o którym mowa w art. 20 ust. 2 – 8,”,
  - b) kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „o którym mowa w art. 20 ust. 2 – 8.”.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Po rozpatrzeniu ustawy z dnia 10 września 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych, Senat podjął uchwałę o wprowadzeniu do niej 2 poprawek.

Przyjmując obydwie poprawki Senat miał na względzie doprowadzenie do stanu spójności terminologicznej między przepisem odsyłającym a przepisem, do którego następuje odesłanie.

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych
oraz o zmianie niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 przed pkt 1 dodaje się pkt... w brzmieniu:
„...”) w art. 1 w ust. 3 w pkt 3 po lit. i dodaje się wyrazy:
„o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej,”;”;
- 2) w art. 1 w pkt 1, w pkt 11a na końcu skreśla się przecinek i dodaje się wyrazy „oraz wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 2 – 5 i ust. 4,”;
- 3) w art. 2 w pkt 3, w ust. 2 skreśla się wyrazy „oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 – 5 i ust. 4”;
- 4) w art. 3 w pkt 2 w lit. a, w ust. 1:
  - a) wyrazy „zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11a oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 – 5 i ust. 4” zastępuje się wyrazami „zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Laboratoryjnej, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11a”,
  - b) skreśla się wyrazy „, zawierającymi zasady Dobrej Praktyki Laboratoryjnej”;
- 5) w art. 4, w art. 8a w ust. 1 skreśla się wyrazy „oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 – 5 i ust. 4”.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Po rozpatrzeniu ustawy z dnia 10 września 2003 r. o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Senat podjął uchwałę o wprowadzeniu do niej 5 poprawek.

Uchwalając poprawkę nr 1 Senat uznał za niezbędne uzupełnienie nowelizacji o zmianę art. 1 ust. 3 pkt 3 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych stanowiącego w aktualnym brzmieniu, że przepisów ustawy nie stosuje się m. in. do kosmetyków, produktów leczniczych oraz środków ochrony roślin. Przepis ten pozostaje w sprzeczności z przyjętą w noweli konstrukcją prawną, polegającą na stosowaniu do kosmetyków, produktów leczniczych, leczniczych weterynaryjnych i biobójczych zasad Dobrej Praktyki Laboratoryjnej, zdefiniowanej w dodanym do ustawy o substancjach i preparatach chemicznych art. 2 ust. 1 pkt 11a. Zaproponowana przez Senat poprawka umożliwi stosowanie postanowień ustawy o substancjach i preparatach chemicznych do produktów, o których mowa w jej art. 1 ust. 3 pkt 3, jeżeli tak stanowią przepisy szczególne.

Przyjmując poprawkę nr 2 Senat postanowił doprecyzować definicję Dobrej Praktyki Laboratoryjnej.

Poprawki nr 3, 4 i 5 stanowią konsekwencje przyjęcia poprawki nr 2.

**U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 2 skreśla się ust. 2;
- 2) w art. 6 w pkt 3 wyraz „zasady” zastępuje się wyrazami „sposób i okoliczności”;
- 3) w załączniku do ustawy we wzorze rysunkowym odwrotnej strony Krzyża nie przedstawia się wstążki.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Po rozpatrzeniu w dniu 9 października 2003 r. ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru Senat uznał za konieczne wprowadzenie 3 poprawek do jej tekstu.

Poprawka nr 1 skreśla zbędny przepis. Zakres podmiotowy skreślanego przepisu mieści się bowiem w przepisie ust. 1, który statuuje zasadę, w myśl której warunkiem uzyskania Krzyża jest posiadanie polskiego obywatelstwa jedynie w chwili deportacji.

Wprowadzając poprawkę nr 2 Senat wziął po uwagę orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, a także § 65 Zasad techniki prawodawczej, z których wynika, że zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu powinien być określony w sposób precyzyjny. Określenie tych spraw nie może być ogólne, w szczególności przez posłużenie się zwrotem „określi zasady...”. Ponadto Senat uwzględnił analogiczne uregulowanie art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o ustanowieniu Medalu „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”.

Poprawka nr 3 zmierza do prawidłowego przedstawienia wzoru rysunkowego Krzyża. Zgodnie z obowiązującymi zasadami we wzorze odwrotnej strony Krzyża nie przedstawia się wstążki. Ponadto w zaproponowanym przez Sejm wzorze odwrotnej strony wstążki błędnie oznaczono kolory.

U C H W A Ł A SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 9 w zdaniu wstępnym po wyrazach „w art. 30” dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b oraz dodaje się lit. a w brzmieniu:
„a) w ust. 3 skreśla się wyrazy ”(Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792)”,”;
- 2) w art. 1 w pkt 17, w pkt 2 wyraz „niemających” zastępuje się wyrazem „nieposiadających”;
- 3) w art. 1 w pkt 19 w lit. a, w ust. 1d wyraz „Ministra” zastępuje się wyrazem „Ministerstwa”;
- 4) w art. 1 w pkt 19 w lit. b w zdaniu wstępnym wyrazy „2a-2c” zastępuje się wyrazami „2a i 2b”;
- 5) w art. 1 w pkt 25, w ust. 1a skreśla się wyraz „przez”;
- 6) w art. 1 w pkt 27, w art. 59a w ust. 2 wyrazy „czasu pokoju” zastępuje się wyrazami „na czas pokoju”;
- 7) w art. 1 w pkt 28 po lit. d dodaje się lit. d w brzmieniu:
d) ust. 8a otrzymuje brzmienie:
„8a. W przypadku, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, do odbycia ćwiczeń wojskowych powołuje się żołnierzy rezerwy przede wszystkim spoza obszaru objętego klęską żywiołową i likwidacją jej skutków.”,”;
- 8) w art. 1 w pkt 28 w lit. e, ust. 9 otrzymuje brzmienie:
„9. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzory kart powołania i ich przeznaczenie, a także wzory obwieszczeń. Wzory kart powołania powinny zawierać pouczenie o skutkach uchylania się od obowiązku czynnej służby wojskowej i o postępowaniu w razie utraty karty oraz w przypadku niemożności stawienia się do czynnej służby wojskowej, a także wykaz dokumentów i przedmiotów użytku osobistego, które osoba powołana do czynnej służby wojskowej powinna zabrać ze sobą stawiając się do tej służby.”;
- 9) w art. 1 w pkt 32, w art. 73a w ust. 4 wyrazy „art. 69 ust. 4” zastępuje się wyrazami „art. 70 ust. 4”;
- 10) w art. 1 w pkt 35 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Żołnierz odzyskuje stopień wojskowy w razie uchylecia prawomocnego wyroku sądu, w którym został zastosowany środek karny pozbawienia praw publicznych albo degradacji lub obniżenia stopnia wojskowego.”,”;
- 11) w art. 1 w pkt 46, art. 99 otrzymuje brzmienie:
„Art. 99. Żołnierzem rezerwy jest osoba przeniesiona do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej lub ze służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych, albo bez odbycia tej służby, jeżeli w dalszym ciągu podlega obowiązkowi służby wojskowej oraz w przypadkach, o których mowa w art. 58 ust. 3.”;
- 12) w art. 1 w pkt 55, w art. 116 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Podstawę reklamowania z urzędu stanowi pisemne zawiadomienie (imienny wykaz osób) przekazane przez Kancelarię Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarię Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz kierowników urzędów jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do osób, o których mowa w ust. 4 pkt 1 lit. a, lub kierowników urzędów państwowych lub urzędów jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców, pracodawców lub innych podmiotów uprawnionych do zatrudnienia lub nawiązania stosunku służbowego w stosunku do osób, o których mowa w ust. 4 pkt 1 lit. b i c.”;
- 13) w art. 1 w pkt 62, w art. 132c wyrazy „wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych” zastępuje się wyrazami „wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych”;
- 14) w art. 1 w pkt 68 w lit. b, w pkt 5 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„osoby sprawujące opiekę nad:”;
- 15) w art. 1 w pkt 69, w art. 175 w ust. 8 wyrazy „oraz ministrom właściwym do spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i transportu” zastępuje się wyrazami „, Ministrowi Sprawiedliwości oraz ministrom właściwym do spraw wewnętrznych i transportu”;

- 16) w art. 1 w pkt 72 w lit. b, w ust. 3 wyrazy „a także ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych i sprawiedliwości” zastępuje się wyrazami „Ministrowi Sprawiedliwości, a także ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych”;
- 17) w art. 1 w pkt 72 w lit. c, w ust. 3a wyrazy „129-132” zastępuje się wyrazami „130-132”;
- 18) w art. 1 pkt 73 otrzymuje brzmienie:
„73) w art. 183 w ust. 5:
a) uchyla się pkt 2,
b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) osób sprawujących opiekę nad:
a) dziećmi do lat szesnastu,
b) wspólnie z nimi zamieszkałymi osobami obłożnie chorymi lub osobami, wobec których orzeczono stałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, lub uznanymi za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub zaliczonymi do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
jeżeli opieki tej nie można powierzyć innej osobie.”;”;
- 19) w art. 1 w pkt 88 w lit. a, w ust. 1 wyrazy „jednostek organizacyjnych” zastępuje się wyrazami „kierowników jednostek organizacyjnych”;
- 20) w art. 1 w pkt 89, w ust. 1 wyrazy „wojskowego komendanta uzupełnień, kierownika jednostki organizacyjnej stanowiącej bazę formowania specjalnie tworzonej jednostki zmilitaryzowanej, kierownika jednostki organizacyjnej wykonującej zadania na potrzeby obrony państwa, o której mowa w art. 208 ust. 2, albo właściwego organu obrony cywilnej” zastępuje się wyrazami „organów i kierowników jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 202 ust. 1”;
- 21) w art. 1 w pkt 96, w art. 219 w ust. 1 po wyrazie „kierowników” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych”;
- 22) w art. 4 w pkt 1, w pkt 11 wyrazy „Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” zastępuje się wyrazami „Sił Zbrojnych”;
- 23) w art. 4 w pkt 2 w lit. a, w ust. 2d w zdaniu wstępnym wyrazy „łączności przekazywaniu” zastępuje się wyrazami „łączności i przekazywaniu”;
- 24) w art. 4 w pkt 2 w lit. b, w ust. 3 wyrazy „Marynarką Wojenną Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” zastępuje się wyrazami „Marynarką Wojenną”;
- 25) w art. 4 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:
„Zadania i uprawnienia Sił Powietrznych”;”;
- 26) w art. 9 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) w art. 80c w ust. 1 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:
„14) wojskowym komendantem uzupełnień.”;”;
- 27) w art. 9 w pkt 2 w lit. a, w ust. 6 w pkt 1 w lit. a w zdaniu wstępnym po wyrazie „jazdy” dodaje się wyrazy „, które uprawnia do kierowania”;
- 28) w art. 9 w pkt 2 w lit. a, w ust. 6 w pkt 1 w lit. b w zdaniu wstępnym skreśla się wyraz „pojazdem”;
- 29) w art. 13 w pkt 2, w art. 25b po wyrazie „oczyszczania” dodaje się wyrazy „terenów z”;
- 30) w art. 13 w pkt 2, w art. 25c wyrazy „przeznaczonych do niszczenia materiałów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego” zastępuje się wyrazami „przeznaczonych do niszczenia materiałów wybuchowych i niebezpiecznych”;
- 31) w art. 14 w pkt 1, w ust. 5a w pkt 3 wyrazy „poszukiwania ratownictwa” zastępuje się wyrazami „poszukiwania i ratownictwa”;
- 32) w art. 20 wyrazy „1 stycznia 2004 r.” zastępuje się wyrazami „1 lipca 2004 r.”.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Senat, po rozpatrzeniu ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej zaproponował wniesienie do niej 32 poprawek.

Przeważająca liczba poprawek wniesionych przez Senat zmierza do uporządkowania i doprecyzowania przepisów ustawy.

I tak poprawką nr 1 usunięty został zapisany w ustawie po raz drugi adres publikacyjny ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Poprawka nr 8, poprzez dodanie ostatniego zdania oraz zastąpienie wyrazów „uchylenia się” wyrazami „uchylania się” doprecyzowuje upoważnienie do wydania aktu wykonawczego. Poprawka nr 11 usuwa odesłanie do przepisów nowej ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, zastępując je bezpośrednim wskazaniem grupy podmiotów objętych definicją „żołnierz rezerwy”, co pozwoli bezproblemowo wdrożyć przepisy nowej ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

W kolejnej poprawce nr 12 Senat zaproponował nowe podmioty, które będą właściwe do sporządzania list posłów, senatorów i radnych, tworzonych w celu zwolnienia tych osób z pełnienia czynnej służby wojskowej w drodze reklamowania.

Poprawkami 15 i 16 Senat dostosował terminologię ustawy do przepisów Konstytucji i zasad techniki legislacyjnej.

W poprawce nr 18 Senat zaproponował usunięcie w art. 183 w ust. 5 pkt 2, ponieważ stwierdził, że osoby niepełnosprawne właśnie z racji swojej niepełnosprawności nie mogą uzyskać przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do jednostek podlegających militaryzacji, a zatem w ogóle nie mogą pełnić służby w jednostce zmilitaryzowanej. Ponadto Senat rozszerzył krąg podmiotów, które nie mogą być przenoszone do jednostki zmilitaryzowanej w innej miejscowości, o osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 16, obłożnie chorymi i niepełnosprawnymi, których stopień niepełnosprawności został ustalony na podstawie jednej z trzech obowiązujących w tym zakresie ustaw, uznając dotychczasowy, zawężony zakres podmiotowy przepisu za nieuprawniony.

Poprawkami nr 19, 20 i 21 Senat zmierzał do ujednolicenia zapisów ustawy, zaś poprawki nr 22, 24 i 25 dostosowują jej terminologię do treści przepisu art. 3 ust. 1.

W ostatniej z przedłożonych poprawek Senat zmienił termin wejścia w życie ustawy z 1 stycznia na 1 lipca 2004 r. dając w ten sposób właściwym organom czas na wdrożenie nowych przepisów i przygotowanie aktów wykonawczych.

Pozostałe poprawki mają charakter redakcyjny i stylistyczny.

U C H W A Ł A SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 3 października 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 3 w lit. d, w ust. 5 wyraz „kwota” zastępuje się wyrazami „krajowa kwota mleczna”;
- 2) w art. 1 w pkt 3 w lit. d, w ust. 6 wyraz „kwota” zastępuje się wyrazami „krajowa kwota mleczna”;
- 3) w art. 1 w pkt 4, w art. 4a w zdaniu wstępnym wyrazy „30 listopada 2003 r.” zastępuje się wyrazami „15 grudnia 2003 r.”;
- 4) w art. 1 w pkt 6, ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Dostawcy bezpośredniemu, który nie posiada dowodów sprzedaży potwierdzających wprowadzenie do obrotu w roku referencyjnym mleka lub przetworów mlecznych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia, indywidualną kwotę mleczną przyznaje się w wysokości proporcjonalnej do ilości krów posiadanych w gospodarstwie rolnym.”;
- 5) w art. 1 w pkt 6:
  - a) w zdaniu wstępnym wyrazy „ust. 1-4” zastępuje się wyrazami „ust. 1-5”,
  - b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5. Wniosek o przyznanie indywidualnych kwot mlecznych składa do dyrektora oddziału terenowego Agencji, właściwego ze względu na położenie gospodarstwa rolnego, w którym prowadzona jest produkcja mleka:
    - 1) dostawca hurtowy – w terminie do 31 października 2003 r.,
    - 2) dostawca bezpośredni – w terminie do 30 listopada 2003 r.”;
- 6) w art. 1 w pkt 9, w art. 7a w ust. 2 wyrazy „wiarygodnych wyników badań zawartości tłuszczu i białka w mleku w laboratoriach” zastępuje się wyrazami „w laboratoriach wiarygodnych wyników badań zawartości tłuszczu i białka w mleku”;
- 7) w art. 1 w pkt 12, w art. 9a w ust. 1 wyrazy „są składane przez tych dostawców w terminie od dnia 1 stycznia 2004 r.” zastępuje się wyrazami „mogą być składane przez tych dostawców od dnia 1 stycznia 2004 r.”;
- 8) w art. 1 w pkt 14, w art. 10a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się jeżeli umowa, o której mowa w ust. 1, obejmowała również przeniesienie prawa do indywidualnej kwoty mlecznej. W przypadku wygaśnięcia takiej umowy prawo do indywidualnej kwoty mlecznej wraca do właściciela gospodarstwa rolnego, chyba że strony umowy postanowiły inaczej.”;
- 9) w art. 1 w pkt 18, w art. 14 w ust. 4 wyraz „powiększa” zastępuje się wyrazem „powiększają”;
- 10) w art. 1 skreśla się pkt 25;
- 11) w art. 1 skreśla się pkt 26;
- 12) w art. 1 w pkt 31, w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) mleka spożywczego z dodatkami lub bez dodatków smakowych oraz mleka fermentowanego z dodatkami lub bez dodatków smakowych, spożywanych przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjów,”;
- 13) w art. 1 w pkt 32 w zdaniu wstępnym po wyrazach „w art. 37” dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit. b w brzmieniu:
„b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
„8. Koszty działania Komisji Porozumiewawczej pokrywają organizacje, których kandydaci zostali powołani do Komisji, przy czym koszty obsługi techniczno-biurowej oraz koszty obsługi prawnej dotyczącej Funduszu Promocji Mleczarstwa ponosi Agencja.”;”;
- 14) w art. 1 w pkt 33:
  - a) w lit. a, w ust. 1 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) ustalanie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem promocji, o którym mowa w art. 39, a w szczególności coroczne ustalanie planu finansowego tego funduszu.”,
  - b) w lit. b, w ust. 1a wyrazy „w ust. 1 pkt 2” zastępuje się wyrazami „w ust. 1 pkt 2 i 4”;
- 15) w art. 1 pkt 34 otrzymuje brzmienie:
„34) w art. 39 w ust. 1:
  - a) pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

- „2) promocja produktów mleczarskich w kraju i za granicą,
- 3) pomoc w organizacji wystaw lub udziału w targach, związanych z hodowlą bydła mlecznego, produkcją lub przetwórstwem mleka w kraju i za granicą,”
- b) w pkt 5 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:
  - „6) wspieranie działalności krajowych mleczarskich organizacji branżowych we współpracy z branżowymi organizacjami międzynarodowymi,
  - 7) dofinansowywanie szkoleń dostawców oraz podmiotów skupujących.”;
- 16) skreśla się art. 2;
- 17) art. 3 otrzymuje brzmienie:
  - „Art. 3. Podmioty skupujące, które nie złożyły wniosku o wpis do rejestru podmiotów skupujących na podstawie art. 43 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, mogą złożyć ten wniosek na podstawie art. 7 ustawy, o której mowa w art. 1.”;
- 18) skreśla się art. 4;
- 19) skreśla się art. 5.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

UZASADNIENIE

Po rozpatrzeniu w dniu 9 października 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych Senat uznał za konieczne wprowadzenie do jej treści 19 poprawek.

Wprowadzając poprawkę nr 3 Senat miał na uwadze fakt wydłużenia przez Sejm do dnia 30 listopada 2003 r. ostatecznego terminu składania przez dostawców bezpośrednich wniosku o przyznanie indywidualnych kwot mlecznych. Senat uznał, że realnym terminem, w którym Prezes Agencji Rynku Rolnego będzie mógł pisemnie poinformować ministra właściwego do spraw rynków rolnych m.in. o ilości mleka wyprodukowanego i wprowadzonego do obrotu w roku referencyjnym przez dostawców bezpośrednich i dostawców hurtowych będzie 15 grudnia 2003 r.

Poprawki 5 i 16 mają na celu poprawną pod względem legislacyjnym realizację woli ustawodawcy zmierzającej do wydłużenia z dnia 31 października 2003 r. do dnia 30 listopada 2003 r. ostatecznego terminu składania wniosków o przyznanie indywidualnych kwot mlecznych przez dostawcę bezpośredniego. Poprawki te zmierzają do tego, aby decyzja ustawodawcy realizowana była przez właściwy przepis ustawy nowelizowanej.

Poprawka nr 8 zmierza do tego, aby indywidualna kwota mleczna wracała do właściciela gospodarstwa rolnego po wygaśnięciu umowy dzierżawy lub innej przenoszącej posiadanie zależne gospodarstwa rolnego, w sytuacji jeżeli umowa ta obejmowała również prawo do tej kwoty (strony umowy mogą postanowić inaczej). Poprawka ta wyłącza, w takim przypadku, automatyczne przechodzenie indywidualnej kwoty mlecznej do krajowej rezerwy krajowej kwoty mlecznej.

Poprawki nr 10, 11, 13, 14, 15, 18 i 19 zmierzają do przywrócenia, zlikwidowanego przez Sejm, Funduszu Promocji Mleczarstwa. W związku z przywróceniem Funduszu Senat uznał, że:

koszty obsługi techniczno-biurowej oraz koszty obsługi prawnej dotyczącej Funduszu ponosić powinna Agencja Rynku Rolnego (poprawka nr 13),

należy poszerzyć zadania Komisji Porozumiewawczej o konieczność ustalania szczegółowych zasad gospodarowania funduszem promocji oraz że zasady te powinny być zatwierdzane przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych (poprawka nr 14),

należy rozszerzyć i zmienić katalog celów, dla których utworzono fundusz promocji, w szczególności o cele polegające na: wspieraniu działalności krajowych mleczarskich organizacji branżowych we współpracy z branżowymi organizacjami międzynarodowymi oraz dofinansowywaniu szkoleń dostawców.

Zdaniem Senatu istnienie Funduszu Promocji Mleczarstwa jest szczególnie istotne, jeśli weźmie się pod uwagę fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz konieczność wspierania polskiego mleka i przetworów mlecznych na rynkach europejskich.

Poprawki nr 1 i 2 ujednolicają terminologię ustawy.

Poprawki nr 4, 6, 7 i 9 mają charakter redakcyjny i nadają przepisom brzmienie zgodne z regułami języka polskiego.

Poprawka nr 12 ujednolica brzmienie przepisu.

Poprawka nr 17 ma charakter legislacyjny. Zdaniem Senatu przepis art. 3 ustawy nowelizującej powinien odsyłać do całego art. 7 ustawy nowelizowanej, a nie tylko do art. 7 ust. 3.

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
w latach 1999-2003**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 3 października 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

MARSZAŁEK SENATU

Longin PASTUSIAK

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich,
sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym
art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej
Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r.,
20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r.
wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmienionej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii
o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej
w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.,
podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r.**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r., przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej
Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 września 2003 r. ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 października 2003 r.

**w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską
a Republiką Indii o ekstradycji**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 11 września 2003 r. ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z DNIA 9 PAŹDZIERNIKA 2003 R.

**w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją,
podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 września 2003 r. ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r., przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

Treść

46. posiedzenia Senatu w dniach 8 i 9 października 2003 r.

(Obrady w dniu 8 października)

Otwarcie posiedzenia

Wyznaczenie sekretarzy

Uczczenie minutą ciszy pamięci zmarłego senatora pierwszej kadencji Tadeusza Zielińskiego

Uczczenie minutą ciszy pamięci żołnierzy poległych pod Lenino z okazji 60. rocznicy bitwy pod Lenino

Projekt porządku obrad

Powitanie senatora Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej Chucka Hagela

Wniosek formalny o uzupełnienie porządku obrad o punkt: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003
senator Zbyszko Piwoński 6

Wniosek formalny o uzupełnienie porządku obrad o punkt: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych
senator Andrzej Anulewicz 7

Wniosek formalny o uzupełnienie porządku obrad o punkt: informacja rządu na temat regulacji rynku mięsa, ze szczególnym uwzględnieniem mięsa wieprzowego
senator Sławomir Izdebski 7
senator Mieczysław Janowski 7
senator Andrzej Anulewicz 7
senator Janusz Lorenz 8
senator Jerzy Adamski 8
Głosowanie nr 1 8

Odrzucenie wniosku formalnego o uzupełnienie porządku obrad o punkt: informacja rządu na temat regulacji rynku mięsa, ze szczególnym uwzględnieniem mięsa wieprzowego

Przyjęcie wniosku formalnego o uzupełnienie porządku obrad o punkt: stanowisko Senatu w sprawie ustawy

o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych

Przyjęcie wniosku formalnego o uzupełnienie porządku obrad o punkt: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003

Zatwierdzenie porządku obrad czterdziestego szóstego posiedzenia

Punkt pierwszy porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych

Sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

senator sprawozdawca
Tadeusz Bartos 8

Sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych

senator sprawozdawca
Tadeusz Wnuk 9

Zapytania i odpowiedzi
senator Sergiusz Plewa 9

senator sprawozdawca
Tadeusz Wnuk 10

Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

podsekretarz stanu
Stanisław Kowalczyk 10

Zapytania i odpowiedzi
senator Jan Szafraniec 10

senator Mieczysław Janowski 10
podsekretarz stanu
Stanisław Kowalczyk 10

Otwarcie dyskusji

Zamknięcie dyskusji

Punkt drugi porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Genowefa Ferenc	11	senator Jan Szafraniec	18
Sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych senator sprawozdawca Franciszek Bobrowski	12	podsekretarz stanu Tadeusz Wołek	18
Otwarcie dyskusji Zamknięcie dyskusji Punkt trzeci porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej		Otwarcie dyskusji Zamknięcie dyskusji Punkt piąty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych	
Sprawozdanie Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury senator sprawozdawca Mieczysław Mietła	13	Sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności senator sprawozdawca Aleksandra Koszada	18
Sprawozdanie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej senator sprawozdawca Andrzej Spychalski	14	Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości podsekretarz stanu Tadeusz Wołek	19
Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji podsekretarz stanu Paweł Dakowski	14	Otwarcie dyskusji Zamknięcie dyskusji Punkt szósty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw	
Zapytania i odpowiedzi senator Jan Szafraniec	15	Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Bernard Drzęzła	20
podsekretarz stanu Paweł Dakowski	15	Sprawozdanie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu senator sprawozdawca Irena Kurzępa	20
senator Mieczysław Janowski	15	Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu podsekretarz stanu Adam Giersz	21
podsekretarz stanu Paweł Dakowski	15	Zapytania i odpowiedzi senator Jan Szafraniec	21
Otwarcie dyskusji Zamknięcie dyskusji Punkt czwarty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny		podsekretarz stanu Adam Giersz	22
Sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych senator sprawozdawca Władysław Mańkut	16	senator Jan Szafraniec	22
Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator Władysław Mańkut	16	podsekretarz stanu Adam Giersz	22
Zapytania i odpowiedzi senator Włodzimierz Łęcki	17	dyrektor w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska	22
senator sprawozdawca Władysław Mańkut	17	Otwarcie dyskusji Zamknięcie dyskusji Punkt siódmy porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców	
Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości podsekretarz stanu Tadeusz Wołek	17	Sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych senator sprawozdawca Bernard Drzęzła	23
Zapytania i odpowiedzi senator Kazimierz Pawełek	17		
podsekretarz stanu Tadeusz Wołek	18		

Wystąpienie wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wiceprezes Elżbieta Ostrowska	23	Zamknięcie dyskusji senator Genowefa Ferenc	33
Zapytania i odpowiedzi senator Jan Szafraniec	25	Punkt trzynasty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych	
senator Adam Biela	25	Sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
wiceprezes Elżbieta Ostrowska	25	senator sprawozdawca Andrzej Anulewicz	33
Otwarcie dyskusji		Wystąpienie sekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
Zamknięcie dyskusji		sekretarz stanu Józef Pilarczyk	34
Punkt ósmy porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o zmianie usta- wy o Polskiej Konfederacji Sportu		Otwarcie dyskusji	
Sprawozdanie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu		Zamknięcie dyskusji	
senator sprawozdawca Grzegorz Lato	26	Punkt dwunasty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw	
Otwarcie dyskusji		Sprawozdanie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego	
Zamknięcie dyskusji		senator sprawozdawca Grzegorz Niski	36
Punkt dziewiąty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o wyko- nywaniu prac podwodnych		Otwarcie dyskusji senator Wiesław Pietrzak	38
Sprawozdanie Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury		Zamknięcie dyskusji	
senator sprawozdawca Czesława Christowa	27	Punkt czternasty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o dochodach jednostek samo- rządu terytorialnego w latach 1999–2003	
Zapytania i odpowiedzi senator Kazimierz Pawełek	28	Sprawozdanie Komisji Samorządu Teryto- rialnego i Administracji Państwowej	
senator sprawozdawca Czesława Christowa	28	senator sprawozdawca Zbigniew Zychowicz	38
Wystąpienie podsekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury		Sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finan- sów Publicznych	
podsekretarz stanu Witold Górski	29	senator sprawozdawca Tadeusz Wnuk	39
Otwarcie dyskusji		Otwarcie dyskusji senator Mieczysław Janowski	40
Zamknięcie dyskusji		Zamknięcie dyskusji	
Punkt dziesiąty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw		Punkt piętnasty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfi- kacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Mona- chium dnia 5 października 1973 r., zmie- nionej aktem zmieniającym art. 63 Kon- wencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz de- cyzjami Rady Administracyjnej Europej- skiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integral- ną część	
Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicz- nych i Integracji Europejskiej		Sprawozdanie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu	
senator sprawozdawca Genowefa Grabowska	29		
Sprawozdanie Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia			
senator sprawozdawca Krystyna Sienkiewicz	30		
Otwarcie dyskusji			
Zamknięcie dyskusji			
Punkt jedenasty porządku obrad: stano- wisko Senatu w sprawie ustawy o usta- nowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru			
Sprawozdanie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego			
senator sprawozdawca Tadeusz Bartos	31		
Otwarcie dyskusji senator Witold Gładkowski	32		

senator sprawozdawca January Bień	40	Otwarcie dyskusji	
Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Bernard Drzęzła	41	Zamknięcie dyskusji	
Otwarcie dyskusji		Punkt osiemnasty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji	
Zamknięcie dyskusji		Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Zbigniew Kulak	44
Punkt szesnasty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie dnia 2 czerwca 2003 r.		Sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności senator sprawozdawca Andrzej Jaeschke	44
Sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności senator sprawozdawca Andrzej Jaeschke	42	Otwarcie dyskusji	
Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Genowefa Ferenc	42	Zamknięcie dyskusji	
Otwarcie dyskusji		Punkt dziewiętnasty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.	
Zamknięcie dyskusji		Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Bogusław Litwiniec	45
Punkt siedemnasty porządku obrad: stanowisko Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.		Sprawozdanie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej senator sprawozdawca Apolonia Klepacz	45
Sprawozdanie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności senator sprawozdawca Andrzej Jaeschke	43	Zapytania i odpowiedzi senator Jan Szafraniec	46
Sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej senator sprawozdawca Władysław Mańkut	43	prezes Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców Piotr Stachańczyk	46
		senator Gerard Czaja	47
		podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Sławomir Dąbrowa	47
		senator Grzegorz Lipowski.	47
		Otwarcie dyskusji	
		Zamknięcie dyskusji	
		Komunikaty	

(Obrady w dniu w dniu 9 października)

Wznowienie posiedzenia		rzecznik Andrzej Zoll	62
Punkt dwudziesty porządku obrad: informacja Rzecznika Praw Obywatelskich o działalności za rok 2002, z uwagami o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela rzecznik praw obywatelskich Andrzej Zoll.	49	senator Sławomir Izdebski.	63
Zapytania i odpowiedzi senator Longin Pastusiak	61	rzecznik Andrzej Zoll	63
rzecznik Andrzej Zoll	61	senator Kazimierz Pawelek	63
senator Krystyna Doktorowicz.	62	rzecznik Andrzej Zoll	64
		senator Stanisław Nicieja	64
		rzecznik Andrzej Zoll	64
		senator Teresa Liszcz	64
		rzecznik Andrzej Zoll	65
		senator Henryk Dzido	65
		rzecznik Andrzej Zoll	65
		senator Adam Biela	66

rzecznik Andrzej Zoll	66	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	
senator Zdzisław Jarmużek	67	Punkt trzeci porządku obrad (cd.)	
rzecznik Andrzej Zoll	68	Sprawozdanie połączonych Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej	
senator Bogusław Litwiniec	68	senator sprawozdawca	
rzecznik Andrzej Zoll	68	Mieczysław Mietła	85
senator Kazimierz Kutz	69	Głosowanie nr 8	85
rzecznik Andrzej Zoll	69	Głosowanie nr 9	85
senator Kazimierz Kutz	69	Głosowanie nr 10.	86
rzecznik Andrzej Zoll	69	Głosowanie nr 11.	86
senator Anna Kurska	69	Głosowanie nr 12.	86
rzecznik Andrzej Zoll	70	Głosowanie nr 13.	86
senator Mieczysław Janowski	70	Głosowanie nr 14.	86
rzecznik Andrzej Zoll	70	Głosowanie nr 15.	86
senator Zbigniew Kulak	71	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej	
rzecznik Andrzej Zoll	72	Punkt czwarty porządku obrad (cd.)	
senator Marek Balicki	72	Głosowanie nr 16.	86
rzecznik Andrzej Zoll	72	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny	
senator Krzysztof Piesiewicz	73	Punkt piąty porządku obrad (cd.)	
rzecznik Andrzej Zoll	74	Głosowanie nr 17.	86
senator Zbigniew Romaszewski	74	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych	
rzecznik Andrzej Zoll	74	Punkt szósty porządku obrad (cd.)	
Otwarcie dyskusji		Głosowanie nr 18.	87
senator Jan Szafraniec	75	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw	
senator Krystyna Sienkiewicz	75	Punkt siódmy porządku obrad (cd.)	
senator Sławomir Izdebski.	76	Głosowanie nr 19.	87
senator Teresa Liszcz	77	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców	
senator Zdzisława Janowska	79	Punkt ósmy porządku obrad (cd.)	
senator Olga Krzyżanowska	80	Głosowanie nr 20.	87
rzecznik Andrzej Zoll	80	Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu	
Zamknięcie dyskusji		Punkt dziewiąty porządku obrad (cd.)	
Wznowienie obrad		Głosowanie nr 21.	87
Punkt dwudziesty pierwszy porządku obrad: trzecie czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego		Głosowanie nr 22.	87
Sprawozdanie połączonych Komisji Ustawodawstwa i Praworządności, Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych		Głosowanie nr 23.	87
senator sprawozdawca		Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o wykonywaniu prac podwodnych	
Andrzej Jaeschke	83	Punkt dziesiąty porządku obrad (cd.)	
senator Ewa Serocka	83	Sprawozdanie połączonych Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej	
Głosowanie nr 2	84		
senator Mieczysław Janowski	84		
Głosowanie nr 3	84		
Głosowanie nr 4	84		
Głosowanie nr 5	84		
Podjęcie uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego			
Punkt pierwszy porządku obrad (cd.)			
Głosowanie nr 6	85		
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych			
Punkt drugi porządku obrad (cd.)			
Głosowanie nr 7	85		

oraz Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia	
senator sprawozdawca	
Krystyna Sienkiewicz	87
Głosowanie nr 24.	88
Głosowanie nr 25.	88
Głosowanie nr 26.	88
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	
Punkt jedenasty porządku obrad (cd.)	
Głosowanie nr 27.	88
Głosowanie nr 28.	88
Głosowanie nr 29.	88
Głosowanie nr 30.	88
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru	
Punkt dwunasty porządku obrad (cd.)	
Sprawozdanie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego	
senator sprawozdawca	
Tadeusz Bartos	89
Głosowanie nr 31.	89
Głosowanie nr 32.	89
Głosowanie nr 33.	89
Głosowanie nr 34.	89
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw	
Punkt trzynasty porządku obrad (cd.)	
Sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
senator sprawozdawca	
Andrzej Anulewicz	90
Głosowanie nr 35.	90
Głosowanie nr 36.	90
Głosowanie nr 37.	90
Głosowanie nr 38.	90
Głosowanie nr 39.	90
Głosowanie nr 40.	90
Głosowanie nr 41.	91
Głosowanie nr 42.	91
Głosowanie nr 43.	91
Głosowanie nr 44.	91
Głosowanie nr 45.	91
Głosowanie nr 46.	91
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku mleka i przetworów mlecznych	
Punkt czternasty porządku obrad (cd.)	
Głosowanie nr 47.	91
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999–2003	
Punkt piętnasty porządku obrad (cd.)	
Głosowanie nr 48.	92
Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o ratyfikacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Mona-	

chium dnia 5 października 1973 r., zmiennej aktem zmieniającym art. 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część

Punkt szesnasty porządku obrad (cd.)

Głosowanie nr 49. 92

Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie 2 czerwca 2003 r.

Punkt siedemnasty porządku obrad (cd.)

Głosowanie nr 50. 92

Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.

Punkt osiemnasty porządku obrad (cd.)

Głosowanie nr 51. 92

Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji

Punkt dziewiętnasty porządku obrad (cd.)

Głosowanie nr 52. 92

Podjęcie uchwały w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze 29 sierpnia 1931 r.

Komunikaty

Oświadczenia

senator Irena Kurzępa.	93
senator Krystyna Sienkiewicz	94
senator Krzysztof Szydłowski	94
senator Alicja Stradomska.	95
senator Maria Berny	95

Zamknięcie posiedzenia

Wyniki głosowań

Przemówienia i oświadczenia senatorów przekazane do protokołu, niewyłoszone podczas 46. posiedzenia Senatu

Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem czwartym porządku obrad	107
Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem siódmym porządku obrad	108
Przemówienie senatora Tadeusza Bartosa w dyskusji nad punktem ósmym porządku obrad	109

Przemówienie senatora Witolda Gładkowskiego w dyskusji nad punktem dwunastym porządku obrad	110	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o postępowaniu egzekucyj- nym w administracji	149
Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Anulewicza . . .	111	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o gospodarce komunalnej . . .	150
Oświadczenie złożone przez senatora Janusza Bargieła	112	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt nie- bezpieczny.	152
Oświadczenie złożone przez senator Marię Berny	113	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy – Prawo o ustroju sądów po- wszechnych	153
Oświadczenie złożone przez senatora Adama Biele	114	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o zasadach uznawania naby- tych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywa- nia zawodów regulowanych oraz o zmia- nie niektórych ustaw.	154
Oświadczenie złożone przez senatora Adama Biele	115	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o warunkach dopuszczalno- ści i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców	155
Oświadczenie złożone przez senatora Adama Biele	116	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Konfederacji Sportu.	156
Oświadczenie złożone przez senatora Janusza Bielawskiego . .	117	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o wyko- nywaniu prac podwodnych.	157
Oświadczenie złożone przez senatora Gerarda Czaję.	118	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	159
Oświadczenie złożone przez senatora Gerarda Czaję.	119	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o usta- nowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru . . .	161
Oświadczenie złożone przez senatora Witolda Gładkowskiego .	120	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. . .	163
Oświadczenie złożone przez senator Annę Kurską.	121	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o regulacji rynku mleka i prze- tworów mlecznych.	166
Oświadczenie złożone przez senator Wiesławę Sadowską i senatora Zbigniewa Gołąbka	122	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o dochodach jednostek samo- rządu terytorialnego w latach 1999–2003	169
Oświadczenie złożone przez senatora Roberta Smoktunowicza	123	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o ratyfi- kacji Konwencji o udzielaniu patentów europejskich, sporządzonej w Mona- chium dnia 5 października 1973 r., zmie- nionej aktem zmieniającym art. 63 Kon- wencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz de- cyzjami Rady Administracyjnej Europej- skiej Organizacji Patentowej z dnia 21 gru- dnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 paź- dziernika 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r. wraz z protokołami stanowiącymi jej integralną część. . . .	170
Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Spychalskiego .	124	Uchwała Senatu w sprawie ustawy o ratyfi- kacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii o uzupełnie- niu i ułatwieniu stosowania Europejskiej	
Oświadczenie złożone przez senatora Andrzeja Spychalskiego .	125		
Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafrąca	126		
Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafrąca	127		
Oświadczenie złożone przez senatora Jana Szafrąca	128		
Oświadczenie złożone przez senatora Henryka Stokłosę	129		
Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca	130		
Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca	131		
Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Sztorca	132		
Oświadczenie złożone przez senatora Tadeusza Wnuka	133		
Uchwały			
Uchwała Senatu w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępo- wania cywilnego	137		
Uchwała Senatu w sprawie ustawy o zmia- nie ustawy o dopłatach do oprocentowa- nia niektórych kredytów bankowych . .	148		

Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., podpisanej w Warszawie 2 czerwca 2003 r.	171	mocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r.	172
Uchwała Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o uzupełnieniu i ułatwieniu stosowania Europejskiej Konwencji o po-		Uchwała Senatu w sprawie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji. .	173
		Uchwała Senatu w sprawie ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze 29 sierpnia 1931 r.	174